

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 STYCZNIA 1933 ROKU

ANKIETA ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W obliczu rokowań o nowe traktaty handlowe, które mają być przez Polskę zawarte z licznymi bardzo krajami, Związek Przemysłu Chemicznego odbywa bezpośrednie konferencje z prawie wszystkimi zrzeszonymi przedsiębiorstwami chemicznymi. Zarówno zbadanie faktycznej wysokości ochrony w nowej taryfie celnej, jak możliwości poczynienia pewnych ustępstw konwencyjnych, jak wreszcie — zorientowanie się w tendencjach eksportowych wytwórczości chemicznej wymagają osobistych kontaktów z odpowiedzialnymi kierownikami naszych fabryk chemicznych.

Rezultaty rozległej ankiety nie nadają się do szczegółowego referowania na tych łamach. Zebrane na miejscu materiały stanowią będą podstawę do formułowania opinii Związku w płaszczyźnie całego szeregu zagadnień. Zaznaczyć wypada, że dla wszystkich bodaj artykułów chemicznych udało się ustalić ceny, obowiązujące obecnie na rynkach krajowych i zagranicznych; jest to tem donioślejsze, że wskutek splotu przyczyn — ceny na całym świecie uległy ewolucji, głównie w kierunku niższym.

Ankieta uwydatniła wzrost napięcia eksportowego wśród przedsiębiorstw chemicznych. Liczne mniejsze fabryki, które doniedawna zapatrywały jedynie rynek wewnętrzny, obecnie docierają ze swymi wyrobami do krajów odległych, nieraz zamorskich. Potęgujące się trudności eksportowe zmuszają do specjalnych metod pracy, opartej na drobiazgowych poczynaniach i zabiegach. Bliższa współpraca ze Związkiem oraz z Państwowym Instytutem Eksportowym daje pozytywne rezultaty zwłaszcza dla takich przedsiębiorstw, które nie posiadają rozwiniętego aparatu handlowo-eksportowego.

Rozmowy wspomniane pozwoliły zorientować się w ogólnym nastroju polskiego przemysłu chemicznego. Trzeba stwierdzić, że pomimo trwającego już od trzech lat przesilenia i pomimo powszechnego prawie braku rentowności — nasi przemysłowcy nie upadają na duchu i starają się pokonać wszelkie trudności, z wiarą w lepszą przyszłość.

Najwybitniejszą cechą żywotności przemysłu chemicznego jest zawsze wypuszczanie na rynek nowych artykułów, które bądź zastępują produkty importowane, bądź stanowią nowość i postęp wytwórczości. W tym zakresie — spotkaliśmy się z całym zastępem nowych pomysłów. Nie mogąc podawać pełnego spisu (lub też nie chcąc przedwcześnie odkrywać kart) wymienimy przykładowo nowe produkty, których fabrykacja już się zaczęła lub zacznie się w niedalekiej przyszłości: żelazo-chrom, sztuczny korund, karborund, żelazokrzemomangan stężony kwas azotowy, żelazofosfor, fosforany amonu i sodu, trójchloroetylen, chlorobenzole, kokaina i inne alkaloidy, błony rentgenologiczne, kwaśny węglan sodu, nowe specjalne farby, masy plastyczne i t. d.

Trudno zaiste o wymowniejsze objawy nieślabnącej twórczej inicjatywy polskiej wytwórczości chemicznej!

Nasza ankieta uwydatniła fakt, znany zresztą z innych zestawień, mianowicie nierównomierność korzystania ze współpracy ze Związkiem przedsiębiorstw chemicznych poszczególnych okręgów przemysłowych. Na czele kroczą fabryki Górnego Śląska i b. Królestwa Kongresowego, które komunikują się ze Związkiem we wszystkich sprawach, zarówno większych jak drobnych. Fabryki małopolskie oraz położone na terenie w. m. Gdańska rzadziej zwracają się do naszej organizacji, korzystając z jej usług tylko w pewnych zakresach. Chemiczny przemysł Wielkopolski i Pomorza wyraźnie nie docenia wartości zrzeszeń zawodowych; mamy w tych okręgach nielicznych członków, którzy rzadka tylko zwracają się do Związku.

Związek poczuwa się do obowiązku pełnienia służby gospodarczo-społecznej na najszerszym froncie chemicznym i pragnąłby — nie dla zwiększenia swych wpływów, lecz dla wypełnienia swych zadań i obowiązków — jaknajścisłej współdziałać ze wszystkimi warsztatami pracy przemysłu chemicznego.

PRZEMYSŁ POTASOWY W POLSCE

Inż. Zygmunt Platowski, b. Prezes Sp. Akc. Eksploatacji Soli Potasowych we Lwowie, ogłosił interesującą broszurę p. t. „Historja rozwoju i przyszłość polskiego przemysłu potasowego”. Autor podaje szereg charakterystycznych liczb i wiadomości, dotyczących gospodarczego, finansowego, produkcyjnego i handlowego rozwoju naszych kopalni soli potasowych. Wydobyte sylwinitów i kainitów wyniosło w r. 1921 — 15.488 tonn, w r. 1929 osiągnęło najwyższą liczbę — 352.000 tonn, poczem spada do prawie 302.000 tonn w r. 1930 i 232.000 tonn w r. 1931; liczby te dotyczą kopalni w Kałuszu i Stebniku, nie obejmując eksploatacji Hołynia, gdzie w r. 1930 wydobyto 4.200 tonn, w r. 1931 prawie 30.000 tonn. Zakład koncentracyjny, po wielu trudnościach w jego uruchomieniu, został ostatecznie przystosowany do warunków i potrzeb polskich i w r. 1932 osiąga przeciętną miesięczną produkcję w wysokości 3.000 tonn soli koncentrowanych.

Sprzedż soli potasowych na rynku wewnętrznym wyniosła w r. 1921 — 24.000 tonn, w r. 1929 — 222.000 tonn, w r. 1930 — 186.000 tonn, w r. 1931 — nieco ponad 100.000 tonn. Oczywiście, ten spadek konsumpcji jest prostym wynikiem ogólnego kryzysu gospodarczego i ciężkiej sytuacji w rolnictwie. Rynek polski pod względem spożycia nawozów potasowych nie jest jednolity. Okolice najbliższe miejsca produkcji, t. j. województwa: Lwowskie, Stanisławowskie i Tarnopolskie, zajmują bardzo poślednie miejsce, natomiast największym spożywca są województwa zachodnie — Poznańskie, Śląskie i Pomorskie, zużywające 50,4% ogólnego spożycia. Polski przemysł potasowy jest więc położony geograficznie bardzo niedogodnie — bo wdali od głównego odbiorcy, daleko od portu i wreszcie daleko od zagłębia węglowego, dostarczającego głównych artykułów pomocniczych — węgla.

Autor podaje bardzo ciekawe zestawienie, dotyczące produkcji, importu i zapotrzebowania soli potasowych:

Rok	Sole potas. krajowe	Kainit krajowy	Razem	Import	Zapotrze- bowanie Polski
	w t o n n a c h				
1921	3.578	932	4.510	1.532	6.042
1922	10.013	1.292	11.305	21.757	33.062
1929	24.043	12.013	35.056	39.248	74.304
1930	20.773	9.174	29.947	9.773	39.720
1931	10.247	5.565	15.812	1.803	17.615

Gwałtowny spadek importu musiał wywołać gwałtowną reakcję ze strony potężnego eksportera — Kalisyndykatu, zwłaszcza że rynek polski był po Stanach Zjednoczonych i Holandji trzecim z rządu w zakresie importu soli potasowych. W początkach r. 1930 rozpoczęła się walka między Kalisyndykatem i Sp. Akc. Eksploatacji Soli Potasowych, zakończona w marcu 1932 r. przystąpieniem Polski do światowego porozumienia potasowego.

Jeśli chodzi o zapasy soli potasowych na znanych terenach podkarpackich, to wynoszą one ok. 450 milionów tonn surowca, z czego $\frac{1}{3}$ wypada na zasoby sylwinitu, zaś resztę stanowią sole siarczanowe. Są to złoża przystępne do odbudowy górniczej, zalegają na głębokościach nie większych niż 300 metrów w warunkach geologicznych, wykluczających niebezpieczeństwo zalania kopalń. Surowce chlorowe zawierają większe ilości ilów, utrudniających przeróbkę, natomiast surowce siarczanowe, zwłaszcza langbeinity, są bardzo zasobne w K_2SO_4 .

Broszura napisana jest w sposób bardzo interesujący, zasługuje też na uwagę i dokładne przestudjowanie.

WŁOSKI PRZEMYSŁ CHEMICZNY W 1931 ROKU.

Włoski przemysł chemiczny w 1931 roku musiał walczyć z coraz bardziej piętrzącymi się trudnościami, przede wszystkim w związku z pogorszeniem się ogólnej sytuacji w Państwie Włoskiem.

Spadek produkcji włoskiego przemysłu chemicznego, datujący się od 1930 r., pogłębił się jeszcze znacznie.

Przemysł ten, jak w innych zresztą krajach przemysłowych, po szeregu lat zaznaczonych konsekwentnym postępem, od roku 1930 nie tylko zahamowany został w tym postępie, ale — zwłaszcza w 1931 r. — nie mógł utrzymać się na zdobytych placówkach. Rynek wewnętrzny wskutek zmniejszenia konsumpcji cechował się nieregularnością zakupów i niepewnością, niezmiernie utrudniającą wszelką kalkulację.

Podwyższenie niektórych podatków, bez jednoczesnego obniżenia innych świadczeń (na przykład przewozu na kolejach, o które przemysł chemiczny oddawna napróżno się dobija) oraz zmniejszenie produkcji, niekorzystnie się odzwierciedliły na dochodowości przedsiębiorstw.

Niepomyślna sytuacja znalazła też oddźwięk w spadku zainteresowania się kapitału: w 1931 roku inwestycje zmniejszyły się o prawie ćwierć miljarda lirów, gdy w latach ubiegłych rok rocznie się zwiększały.

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W okresie od dn. 15 do 31 grudnia r. ub. Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się w szczególności następującymi zagadnieniami:

W sprawach celnych i traktatowych:

przeprowadził narady z przedstawicielami następujących fabryk związkowych: Sp. Akc. „Ludwik Spiess i Syn”, Sp. Akc. „Roche”, Związku Koksowni, Sp. Akc. „Lignoza”, Zakładów „Elektro”, Fabr. Chem. „Dr. H. Zeumer”, Sp. Akc. „Hugohütte”, Zjednoczenia Sprzedaży Kwasu Siarkowego, Zakładów Solvay w Polsce.

W sprawach kolejowych:

wystąpił z wnioskami w zakresie zmian i uzupełnień taryf przewozowych na litopon, odzierki skórne, ceratę, makuchy, kości surowe, śrut kostny, kaolinę, kauczuk i obuwie gumowe, materiały wybuchowe,

zainicjował zreformowanie kosztów przewozu drobnicy.

W sprawach eksportowych:

zainicjował złożenie ofert na szereg produktów chemicznych do Palestyny, badał sprawę kompensacji z Jugosławją, Bułgarią i Rumunią,

wystąpił o kontyngenty eksportowe dla mąki kostnej do Czechosłowacji i jedwabiu sztucznego do Rumunii i Szwajcarii,

badał sprawę wywozu siarczanu miedzi do Egiptu,

występował w sprawie zamrożonych sum w Estonii.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKÓW PRZEMYSŁOWYCH

W grudniu r. ub. opuściły prasę drukarską sprawozdania za r. 1931 dwóch związków przemysłowych: Związku Przemysłu Włókienniczego w Państwie Polskiem i Związku Polskich Hut Żelaznych. Ze sprawozdań tych podajemy kilka liczb, dotyczących produkcji polskiej:

Faktycznie czynna ilość wrzecion cienkoprzędnych bawełnianych wyniosła na dzień 1 stycznia 1932 r. — 1.131.859, ilość wrzecionogodzin cienkoprzędnych w ciągu r. 1931 — 3.347.663.286; w porównaniu z r. 1928 stanowi to spadek o 28,3%.

Produkcja surówki żelaznej w r. 1930 wyniosła 347.114 tonn, co w porównaniu z r. 1928 wynosi spadek o ca. 50%.

Oba sprawozdania nie stawiają szczególnie pomysłowych na przyszłość horoskopów, stwierdzają zgodnie pogorszenie konjunktury zarówno we włókiennictwie, jak w hutnictwie.

WSRÓD KSIAŻEK

Dr. Edward Rose, naczelny redaktor „Przeglądu Gospodarczego” wydał interesującą pracę p. t. „Cel i metody walki z kryzysem”. Książka ta niezmiernie wnikliwie analizuje najważniejsze składniki naszej sytuacji skarbowej, finansowej i walutowej. W konkluzji sformułowane są generalne przesłanki metod walki z kryzysem.

W związku z prowadzoną obecnie dyskusją na temat programu gospodarczego — praca ta nabiera specjalnej aktualności, zwłaszcza że materiał faktyczny doprowadzony jest do ostatnich niemal dni. Zasluguje też na szczególną uwagę wszystkich działaczy przemysłowych i stanowi cenny przyczynek do krytycznej oceny obecnej sytuacji gospodarczej.

Nakładem Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie ukazała się część pierwsza większej pracy Dr. Rogera Battaglii p. t. „Zagadnienie kartelizacji w Polsce — ceny a kartele”. Praca Dr. Battaglii oparta jest na szerokich badaniach i zestawieniach statystycznych i opracowana została bardzo obszernie, gdyż obejmuje 456 stron druku. Zamawiającym książkę wprost w Izbie Przemysłowo-Handlowej w Warszawie — przyznawany jest odpowiedni rabat.

Nakładem „Ligi Pracy” w Warszawie ukazała się broszura Inż. B. Nawrockiego „Wzorcową metoda ustalania kosztów własnych”. Praca ta omawia następujące tematy: zasięg zainteresowania wzorcowymi metodami, zakres ich ważności, istniejące metody wzorcowe, ustalanie wzorcowych metod, materiały wyjściowe do obliczania kosztów własnych.

Broszura zasługuje na uwagę, zważywszy na niesłabnącą aktualność opracowywania metod dokładnego obliczania kosztów własnych.

KRONIKA.

Jak już doniosła prasa codzienna, Rząd Rzeszy Niemieckiej wydał zarządzenie, wprowadzające przymus dodawania masła niemieckiego do wytwarzanej w Niemczech margaryny. Zarządzenie to ma na celu zwiększenie konsumpcji masła i przyjsię z pomocą rolnictwu niemieckiemu.

Fakt powyższy notujemy, jako jedną jeszcze próbę uzgodnienia interesów przemysłu i rolnictwa na odcinku tłuszczowym.

Komisja Technologji Chemicznej Polskiego Komitetu Normalizacyjnego powołała do życia Podkomisję normalizacji sody, której zadaniem jest opracowanie norm sody zwykłej, ciężkiej i krystalicznej. Projekt norm został już ułożony i rozesłany członkom Podkomisji, którzy w ciągu stycznia r. b. mają zaopiniować ten projekt i przesłać go do Komisji Technologji Chemicznej.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 115 z dn. 24 grudnia r. ub. ukazało się pod poz. 955 Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 19 grudnia 1932 r. o przedłużeniu mocy obowiązującej Rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 21 grudnia 1931 r. w sprawie zakazu przywozu niektórych towarów.

W myśl przepisów tego Rozporządzenia, towary zakazane do przywozu z mocą obowiązującą do końca roku ubiegłego (t. zw. lista kryzysowa) są nadal zakazane do przywozu po dzień 10 października 1933 r.

W „Monitorze Polskim” Nr. 298 z dn. 29 grudnia r. ub. ukazało się pod poz. 346 zarządzenie Ministra Opieki Społecznej z dn. 22 grudnia 1932, uzupełniające spis dopuszczonych do obrotu specyfików farmaceutycznych.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	450 zł.	Kwas siarkowy 60° Bc	7,37 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "	" solny 19°/21° Bc	12,25 "
" " czysty 99%	300 "	" octowy techn. 30%	100 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,52 "	" rogowa 13/14% N ₂	— "
" granulowany za 1 kg % N ₂	1,67 "	Naftalin surowy prasowany	28,00 "
Azotan amonu	100 "	" czysty w łuskach	52,50 "
Azotyn sodowy	120 "	Octan sodu	120 "
Benzol handlowy 90%	80 "	" ołowiu	215 "
" czysty	92 "	Oleina zwierzęca destylat	210 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "	" saponifikat	200 "
* Boraks	110—125 "	Oleum 20%	19,24 "
Chlorek cynku 50° Bc	40 "	Olej lniany	120 "
Chlorek wapna bielący	36 "	* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
Chloroform czysty	800 "	Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	9,75 "
" „pro narcosi”	1,800 "	Smola preparowana	17,50 "
Eter siarkowy	390 "	Saletra potasowa	130 "
* Fenol czysty	265 "	Saletra sodowa podwójnie rafinowana	100 "
Formalina 40%	270 "	Siarczan amonu	29,25 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bc	275 "	* Siarczan miedzi	110—125 "
" techniczna 85/88%	175 "	* Siarczek sodu 60/62%	60 "
* Karbid granulowany	75 "	Soda amonjalkalna	25 "
Karbolineum	29,75 "	" kaustyczna	60 "
Klej kostny	205 "	Sól glauberska krystaliczna	7,00 "
Klej skórny	260 "	Stearyna	185 "
Krezol	128 "	Superfosfat 16%	9,28—9,92 "
* Kwas azotowy 36° Bc w przel. na 100% HNO ₃	100 "	Toluol czysty	105 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "	Żelatyna techn.	400 "

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

**KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSYMUM WYGODY,
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA**
PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO RUTA Sp. Akc.", Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Bednar ska 2, tel. 659-99.	„FR. KARPINSKI SPÓŁKA AKC. CYJNA", Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Kwaśny węglan sodowy (bikarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL. SCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA" Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
„PABJANICKA SPÓŁKA AKCYJ- NA PRZEMYSŁU CHEMICZNE- GO", Pabjanice, tel. Łódź, 121-86.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER" Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Henryków pod War- szawą. Tel. II podm. Henryków 5. Biuro sprzedaży: H. Weiss i S-ka. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM", Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Soda amonjalkalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL. SCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
Chlorek wapnia (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL. SCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW", Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94. Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.	Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.
„PABJANICKA SPÓŁKA AKCYJ- NA PRZEMYSŁU CHEMICZNE- GO", Pabjanice, tel. Łódź, 121-86.	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
		Żelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 STYCZNIA 1933 R.

PRZEMYSŁ AZOTOWY W R. 1932

Rok ubiegły odznaczał się dalszym spadkiem konjunktury w zakresie nawozów azotowych. Przyczyn tego zjawiska należy szukać nietylko w nieopłacalnie niskich cenach ziemiopłodów, lecz również w trudnościach natury finansowej, przeżywanych przez rolnictwo polskie.

Jeśli jednak oderwać się od warunków polskiej rzeczywistości i zanalizować sytuację przemysłu azotowego w skali światowej — wówczas okaże się, że ubiegły rok gospodarczy 1931/32 przyniósł raczej nieznaczną poprawę, niż pogorszenie. Dla orjentacji przytaczamy statystykę całkowitej światowej konsumpcji azotu związanego w ciągu ostatnich trzech lat (bez saletry chilijskiej) i — celem porównania — liczby — właściwe dla Polski:

Konsumcja:	1929/30	1930/31	1931/32
światowa	1.587.000 tonn	1.377.000 tonn	1.422.000 tonn
krajowa	38.300 „	23.300 „	19.500 „

Depresja cen rolniczych nie jest zjawiskiem oderwanym, właściwym tylko dla polskich warunków; opłacalność produkcji rolnej jest obecnie wszędzie, z nieznacznymi odchyleniami, równie niska jak u nas. Natomiast między Polską i zagranicą istnieje ta zasadnicza różnica, że rolnictwo nasze nie ma tymczasem mocnych podstaw finansowych, ani też możliwości korzystania z dostatecznie taniego kredytu. W zupełnie innych warunkach znajduje się rolnictwo na zachodzie Europy, stąd też kryzys cen rolnych może być tam zaliczony raczej do kategorii utrudnienia warunków produkcji, niż do zjawisk całkowitej katastrofy. W tym stanie rzeczy rolnik zachodnio-europejski gospodaruje bardzo oszczędnie, lecz nie decyduje się na prowadzenie gospodarki ekstensywnej, ani też na zarzucanie stosowania nawozów sztucznych. Rolnik polski musi oszczędzać na wszystkim, choćby nawet na wydatkach opłacalnych w bardzo krótkim czasie, jakimi są wydatki na zakup nawozów.

W tym stanie rzeczy sytuacja polskiego przemysłu azotowego była w r. 1932 szczególnie ciężka. Niski stan konsumpcji daje możliwość wykorzy-

stania urządzeń fabrycznych tylko w pewnym, nieznacznym zresztą odsetku ich zdolności produkcyjnej, co oczywiście znacznie podwyższa koszt własny produkcji. Mimo to, przemysł zmuszony był obniżyć ceny nawozów azotowych średnio o 38,7% w stosunku do poziomu cen z r. 1927/28 — bez równoległych zniżek cen surowców, używanych przy produkcji.

Produkcja dwóch największych w Polsce wytwórni połączeń azotowych: Państwowej Fabryki Związków Azotowych w Chorzowie i Państwowej Fabryki Związków Azotowych w Mościcach przedstawia się w zakresie nawozów sztucznych jak następuje (w liczbach okrągłych):

Chorzów:

Nazwa nawozu	1931	1932
Azotniak	35.800 tonn	8.600 tonn
Saletrzak	20.800 „	19.200 „
Nitrofos	680 „	5.100 „
Saletra sodowa	8.500 „	7.000 „
Wapnamon	2.000 „	2.100 „

Mościce:

Nitrofos	5.100 „	1.800 „
Saletrzak	19.900 „	18.100 „
Saletra wapniowa	31.500 „	31.400 „
Siarczan amonowy	25.800 „	27.000 „
Azotan amonowy		952 „

Trudno przewidywać radykalną poprawę sytuacji dla przemysłu azotowego w najbliższej przyszłości. Można by tylko przypuszczać, że jeśli ceny rolne w Polsce będą miały w ciągu roku 1933 tendencję zwykłą (na tle nieurodzaju pszenicy w roku ubiegłym, oraz obecnej intensywności eksportu żyta) — wówczas polepszy się też oczywiście sytuacja przemysłu wogóle, zaś produkcji nawozów sztucznych w szczególności. Jeśli w rolnictwie odbywać się będzie dalej proces dostosowywania do obecnych trudnych warunków — to warsztaty rolne, które przetrwały kryzys, zaczną powoli prowadzić gospodarke opartą na zrównoważonym budżecie. W budżecie tym — przy jego racjonalnym ujęciu — musi się również znaleźć pozycja wydatku na nawozy sztuczne.

JUBILEUSZ PRACY NAUKOWEJ PANA PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

W roku bieżącym upływa 30 lat pracy naukowej i technicznej Prof. Dr. Ignacego Mościckiego, obecnego Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Dn. 21 grudnia r. ub. odbyła się przedwstępna narada przedstawicieli kilku instytucji, na której zdecydowano powołanie szerszego grona osób, celem utworzenia Komitetu Jubileuszowego, oraz omówienia dalszej akcji w tej sprawie.

Związek Przemysłu Chemicznego bierze udział w pracach Komitetu, delegując w charakterze członka Komitetu Prezesa Związku, p. Dr. Józefa Landaua, w charakterze zastępcy — Dyrektora Związku, p. Prof. Edmunda Trepkę.

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W okresie od 1 do 15 stycznia r. b. Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się w szczególności następującymi zagadnieniami:

W sprawach celnych:

opracował na żądanie Min. Przemysłu i Handlu preliminarz zapotrzebowania przemysłowego oleju sezamowego i nasion sezamowych w roku 1933, oceniając je na 5.200 tonn oleju, lub 11.000 tonn nasion sezamowych. Zapotrzebowanie to może być w całości pokryte przez olejarnie krajowe, pracujące na importowym surowcu sezamowym, który powinien być zwolniony od cła przywozowego we wskazanych ilościach,

wystąpił do Rządu z wnioskami o nowelizację rozporządzenia celnego, wprowadzającego podział nasion przemysłowych na łuszczone i niełuszczone.

W sprawach traktatowych:

sformułował wyczerpującą opinię w sprawach traktatu handlowego z Włochami, Szwajcarią i Anglią.

W sprawach administracji stosunków przemysłowych:

wystąpił do Min. Opieki Społecznej z wnioskiem o rozszerzenie listy barwników, dopuszczonych do barwienia artykułów kosmetycznych.

WŚRÓD KSIĄŻEK

Wilhelm Ostwald. Zasady Chemii Nieorganicznej. Z V wydania niemieckiego przełożył z upoważnienia autora i uzupełnił inż. Jan Prot. Warszawa. 1932. Nakładem księgarni Kaspra Wojnara.

Pierwsze wydanie podręcznika Ostwalda ukazało się lat temu przeszło trzydzieści. W trzecim wydaniu autor zmienił układ dzieła i wprowadził zasadnicze zmiany; wydanie czwarte u-

zupełnił zgodnie z postęпами nauki. Wydanie piąte było przedrukiem czwartego.

Książka Ostwalda jest dziełem wielkiego talentu i to właśnie nadaje jej trwałą wartość.

Najnowsze badania w dziedzinie atomu i postępy chemii fizycznej w rozmaitych kierunkach sprawiły, że nowsze podręczniki chemii nieorganicznej pisane są inaczej i mają inny układ, niż podręcznik Ostwalda. Niemniej jednak, jak słusznie pisze tłumacz w przedmowie — wartość dzieła dla młodych chemików nie zmniejszyła się ani trochę; nikt dotychczas nie dorównał Ostwaldowi w umiejętności podania niezwykle bogatej treści w jasny i przystępny sposób.

Zarówno młody student i nauczyciel chemii w szkołach średnich, jak chemik pracujący zawodowo, który pragnie odświeżyć swe wiadomości teoretyczne w sposób łatwy i przyjemny, odniosą dużą korzyść z przeczytania książki Ostwalda.

Tłumacz dodał w końcu sześć obszernych rozdziałów, poświęconych teorii kinetycznej materii, układowi perjodycznemu pierwiastków, atomistycznej budowie elektryczności, zjawiskom izotopji i budowie atomów; czytelnik ma więc możliwość zaznajomienia się z zagadnieniami współczesnymi, których w oryginale nie uwzględniono.

W wykładzie tłumacz i autor uzupełnień, inż. Jan Prot, starał się o ile możności zbliżyć do sposobu pisania Ostwalda i wyłożyć omawiane zagadnienia w sposób równie prosty i jasny, jak przystępny.

Polska literatura chemiczna zyskała nową pożyteczną książkę.

KRONIKA

Dn. 30 grudnia r. ub. odbyło się na terenie Związku Przemysłu Chemicznego posiedzenie, celem sformułowania opinii Związku co do taryfikacji nitrocelulozy, zmieszanej z fosforanem krezylu (z trójkrezylfosfatem). W zebraniu wzięli udział przedstawiciele zainteresowanych przedsiębiorstw, zarówno produkujących, jak konsumujących ten artykuł. Zebrani doszli do wniosku, że nitrocelulozę napojoną trójkrezylfosfatem należy clić analogicznie do nitrocelulozy napojonej alkoholem, estrami i innymi stabilizatorami, t. j. taryfikować ją wg. poz. 217 p. 3c taryfy celnej.

W związku z sygnalizowanymi przez nas poczynaniami w zakresie podjęcia nowych działów produkcji chemicznej — możemy donieść, że Zakłady ELEKTRO w Łaziskach Górnych uruchomiły w ostatnich tygodniach roku ubiegłego produkcję różnorodnych mączek kamiennych, jako materiałów wypełniających w masach smółobetonowych. Po przeprowadzeniu szeregu doświadczeń i specjalnych studjów, zatrzymano się na mączce wapiennej, jako najwłaściwszym materiale wypełniającym. Istnieje bowiem szczególne powinowactwo między mączką wapienną,

minerałem i środkami wiążącymi. W tym stanie rzeczy Zakłady Elektro wypuściły już na rynek mieszaninę wypełniającą w formie subtelnie zmielonej mączki wapiennej.

Powracając do zamieszczonych w Nr. 1 z r. b. „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” informacji o produkcji surówki żelaznej, wskazujemy że wytwórczość surówki w r. 1931 wyniosła 347.114 tonn.

Zwracamy uwagę na opracowany przez Komisję Technologji Chemicznej projekt norm gliceryny surowej, który został ogłoszony w Nr. 10 — 11 „Wiadomości Polskiego Komitetu Normalizacyjnego”. Termin zgłaszania sprzeciwów do projektu norm gliceryny surowej upływa dn. 1 kwietnia r. b.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 118 z dn. 31 grudnia 1932 r. ukazało się pod poz. 969 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych z dn. 2 grudnia 1932 r. w sprawie częściowej zmiany taryfy celnej.

Rozporządzenie to wprowadza do poz. 62 p. 5 (nasiona roślin przemysłowych) nowy punkt k, sformułowany jak następuje:

Poz. 62 p. 5 k. Nasiona łuszczone, objęte p. 5 niniejszej pozycji, również podprażone:

I. nasiona sezamowe łuszczone, również podprażone zł. 20.—

Uwaga: Nasiona sezamowe łuszczone, również podprażone za pozwoleniem Min. Skarbu „ 7,80

II. inne „ 7,80

Postanowienie to, wbrew zwyczajom handlowym i zjawiskom technologicznym, klasyfikuje wszystkie nasiona z poz. 62 p. 5, więc nasiona lnu, rzepaku, gorczycy, sezamu i innych — według pojęcia łuszczonych i niełuszczonych. Tymczasem wszystkie nasiona oleiste wymienione w poz. 62 p. 5, z wyjątkiem nasion dyni i słonecznika, nie znają pojęcia łuszczonych i niełuszczonych, gdyż rozklasyfikowanie takie może dotyczyć tylko tych ziarn, które pozostają w łusce już po dokonany m zbiorze i omłocie, i które właśnie w łusce są przedmiotem obrotu handlowego. Gdyby powyższe brzmienie poz. 62 p. 5 miało pozostać w mocy — wówczas każdy urzędnik celny, mając do czynienia z nągiem z natury ziarnem rzepaku, lnu, sezamu i t. p. (bez łusek, strąków, pochewek) — zażąda opłaty cła jak na nasiona łuszczone, podczas gdy powinny one być zupełnie inaczej taryfikowane.

Wychodząc z założenia, że ogłoszone nowe brzmienie poz. 62 p. 5 polega na nieporozumieniu — Związek Przemysłu Chemicznego wystąpił z wnioskami o nowelizację postanowień nowego Rozporządzenia w zakresie poz. 62 p. 5 k.

To samo Rozporządzenie przewiduje też nową taryfikację tranów, zmieniając odpowiednie punkty poz. 51 w sposób następujący:

Poz. 51 p. 3. Tran i tłuszcz z ryb, fok, wielorybów i innych zwierząt morskich, o zawartości wolnych kwasów tłuszczowych 2½% i wyżej oraz ich kwasy zł. 1,90

Poz. 51 p. 8. Tran i tłuszcz z ryb, fok, wielorybów i innych zwierząt morskich, o zawartości wolnych kwasów tłuszczowych poniżej 2½%:

a) mętne przy temperaturze 15°C i wyżej . . . zł. 30.—

b) inne „ 78.—

Dotychczasowe brzmienie taryfy celnej klasyfikowało trany nie według zawartości wolnych kwasów tłuszczowych, lecz według pojęć — trany nieoczyszczone i oczyszczone, co mogło być przyczyną nieporozumień. Ponadto nie dzielono tranów o niskiej zawartości wolnych kwasów tłuszczowych na „mętne” i „inne”, co znów nie pozwalało — wskutek braku rozpiętości stawek celnych — na przeprowadzanie w kraju procesu odmetniania tranu.

Rozporządzenie powyższe weszło w życie dn. 14 stycznia r. b.

W Dz. Ust. Nr. 118 z dn. 31 grudnia ukazało się pod poz. 970 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu, oraz Rolnictwa i Reform Rolnych z dn. 23 grudnia 1932 o ulgach celnych.

Rozporządzenie to ponawia na okres do dn. 30 czerwca r. b. włącznie ulgi celne, ogłoszone w dn. 28 czerwca 1932, prolongując równocześnie zezwolenia na ulgową odprawę celną, wydane na podstawie poprzednich rozporządzeń o ulgach celnych.

W Dz. Ust. Nr. 1 z dn. 10 stycznia r. b. ukazało się pod poz. 4 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu, oraz Rolnictwa i Reform Rolnych z dn. 5 grudnia 1932 w sprawie zmiany przepisów, dotyczących kwitów wywozowych.

Stosownie do brzmienia tego Rozporządzenia, ulega zmianie dotychczasowa procedura realizacji kwitów wywozowych, uzyskiwanych z tytułu zwrotu ceł przy eksporcie rozmaitych artykułów przysłowych i rolnych. Do dnia ukazania się tego Rozporządzenia, kwity wywozowe służyły do uiszczania opłaty celnej za importowane do Polski towary. W myśl nowych przepisów, kwity służą do otrzymania w gotówce przyznanego zwrotu cła; opiewają na okaziciela i ważne są w przeciągu roku od daty ich wystawienia. Tryb postępowania przy realizowaniu kwitów ustali Minister Skarbu drogą specjalnych przepisów wykonawczych.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	450 zł.	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "	" rogowa 13/14% N ₂	— "
" " czysty 99%	300 "	Naftalin surowy prasowany	28,00 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	" czysty w łuskach	52,50 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,52 "	Octan sodu	120 "
" granulowany za 1 kg % N ₂	1,67 "	" ołowiu	215 "
Azotan amonu	100 "	Oleina zwierzęca destylat	190 "
Azotyn sodowy	120 "	" saponifikat	180 "
Benzol handlowy 90%	80 "	Oleum 20%	19,24 "
" czysty	92 "	Olej lniany	120 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "	* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
* Boraks	110—125 "	* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
Chlorek cynku 50° Bé	40 "	Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	9,75 "
Chlorek wapna bielący	36 "	Smola preparowana	17,50 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	Saletra potasowa	130 "
Chloroform czysty	800 "	* Saletra sodowa przem. zwyczajna	65 "
" " „pro narcosi”	1,800 "	* Saletra sodowa przem. raz rafinowana	90 "
Eter siarkowy	390 "	Saletra sodowa podwójnie rafinowana	100 "
* Fenol czysty	265 "	Siarczan amonu	29,25 "
Formalina 40%	270 "	* Siarczan miedzi	110—125 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	275 "	* Siarczek sodu 60/62%	60 "
" techniczna 85/88%	175 "	Soda amonjakalna	25 "
* Karbid granulowany	75 "	" kaustyczna	60 "
Karbolineum	29,75 "	Sól glauberska krystaliczna	7,00 "
Klej kostny	205 "	Stearyna	170 "
Klej skórny	260 "	Superfosfat 16%	9,28—9,92 "
Krezol	128 "	Toluol czysty	105 "
Kwas azotowy ch. cz., c. wł. 1,40	130 "	Woda amonjakalna chem. czysta zaw. 25% NH ₃	60 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "	Żelatyna techn.	400 "
Kwas siarkowy 60° Bé	7,37 "		
" solny 19°/21° Bé	12,25 "		
Kwas octowy techn. 30%	100 "		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

**KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSIMUM WYGODY,
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZENSTWA**
PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO RUTA Sp. Akc.”, Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Bednar- ska 2, tel. 659-99.	Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER” Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
„PABJANICKA SPÓŁKA AKCYJ- NA PRZEMYSŁU CHEMICZNE- GO”, Pabjanice, tel. Łódź, 121-86.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM”, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Henryków pod War- szawą. Tel. II podm. Henryków 5. Biuro sprzedaży: H. Weiss i S-ka. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW”, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Chlorek wapnia (CaCl₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess.	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
„FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK- CYJNA”, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Kwaśny węgiel sodowy (bikarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	Żelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 LUTEGO 1933 ROKU

ZAGADNIENIE POZIOMU CEN

„Niedopuszczenie do zwyczajki cen ponad poziom usprawiedliwiony rentownością produkcji, t. j. ponad poziom konieczny dla osiągnięcia podstawowego celu wszelkiej racjonalnej państwowej polityki — intensyfikacji produkcji, jest jednym z zasadniczych zadań bieżącej polityki gospodarczej”.

Możnaby przypuścić, że powyższe słowa są wyjęte z przemówienia jednego z tych działaczy w sferach rządowych lub sejmowych, którzy walkę z cenami wyrobów przemysłowych, w szczególności z „cenami kartelowemi”, uważają za najpilniejsze zadanie Rządu. Byłoby to jednak błędne przypuszczenie: cytowany ustęp jest wyjątkiem z artykułu, napisanego w 1928 roku przez p. Stanisława Szwalbego, p. t. „Państwowa polityka aprowizacyjna”. (zbiorowe wydawnictwo „Na froncie gospodarczym”, Warszawa, 1928).

Oto niektóre wnioski autora artykułu:

„Przystępując do oświetlenia metod realizacji wytycznych bieżącej polityki aprowizacyjnej należy stwierdzić, że zarządzeniem najważniejszym jest tu ograniczenie wywozu żyta zagranicę....

„Piecza nad tem, aby poziom cen mąki i chleba był zawsze na możliwie najniższym poziomie, musi być alfą i omegą naszej państwowej bieżącej polityki aprowizacyjnej”.

Jak wiadomo — władze rządowe w latach 1928 i 1929 hołdowały w zakresie polityki cen zboża tym właśnie tendencjom, których jaskrawy wyraz znajdujemy w artykule p. Szwalbego. Obowiązujące już w r. 1927/28, zaś rozporządzeniem z dn. 26.IX.1928 przedłużone na rok gospodarczy 1928/29, cło wywozowe od żyta zatrzymało w kraju tę nadwyżkę produkcji, która mogła być eksportowana. Równolegle — prowadzono z zagranicy w różnych okresach poważne ilości żyta i pszenicy, w celu obniżenia poziomu cen zboża w kraju.

Rezultaty tych poczynań są znane. Kryzys rolniczy w Polsce wybuchł wcześniej i przebiega ostrzej, niż na szerokim świecie. W parę lat później chwycono się szeregu środków, mających na celu podniesienie cen zboża w Polsce. Zjawiły się rozporządzenia o premjach eksportowych, ulgach podatkowych, zakupach interwencyjnych i t. d. Wyniki tych nowych posunięć są niestety nikłe.

Z odległości kilku lat można z całym obiektywizmem stwierdzić, że zarządzenia, sztucznie

obniżające w Polsce poziom cen zboża, przyniosły dotkliwą szkodę interesom gospodarczym całego kraju, zaś wśród sfer rolniczych pozostawiły głębokie rozgoryczenie.

Historja jest mistrzynią życia — lecz gdzież są jej uczniowie? Chyba w imię innej maksymy: „repetitio mater studiorum” — przystąpiono obecnie do podobnych jak przed paru laty poczynań. Lecz tym razem przedmiotem ataku są ceny przemysłowe.

Od pewnego czasu rozwija się i wciąż potężnieje kampanja w celu sztucznego obniżania cen wyrobów przemysłowych. Przytaczane są statystyki, mające udowodnić nadmierność cen, pobieranych przez kartele; nie uwzględnia się jednak przytem badań rządowych organów i komisji, które wykazują rzetelność kalkulacji przemysłowych. We wnioskach, zmierzających do zniżki cen, proponowane są tak drastyczne środki, jak zawieszenie ceł ochronnych, sprowadzanie towarów kartelowych z zagranicy i t. d.

Cała akcja nie uwzględnia faktycznego położenia przemysłu, który pod wpływem depresji obniżył już znacznie ceny i pracuje naogół bez zysku. Przedsiębiorstwa, wykazujące zysk i płacące dywidendę, należą od kilku lat do rzadkości, zaś wartość giełdowa walorów przemysłowych spadła wprost katastrofalnie. Czy istotnie należy zmierzać do kształtowania cen przemysłowych na takim poziomie, który zupełnie nie uwzględnia kalkulacji, prowadzi więc w prostej linii do upadku przedsiębiorstw? Jeżeli nawet pominiemy wzgląd na zagrożenie własności prywatnej i na zatamowanie wszelkiej nowej inicjatywy wytwórczej, to należy się przynajmniej liczyć z innymi nieuniknionymi skutkami akcji, wymierzonej przeciwko cenom przemysłowym.

Rezultatem sztucznej obniżki cen w przemyśle musi być gwałtowny wzrost bezrobocia. Znać prawo ekonomiczne, mocą którego w okresie spadku cen wzrasta bezrobocie, znajdzie wyraz w całej pełni. Wszystkie społeczne i gospodarcze zjawiska, związane z istnieniem klęski bezrobocia, zostaną spotęgowane. Jakież nowy wstrząs dla naszego osłabionego organizmu państwowego!

Drugim fatalnym skutkiem omawianych poczynań musi być silny spadek przychodów skarbowych. Państwo, które w 27½% jest udziałowcem w dochodzie przedsiębiorstw, odczuje boleśnie zmniejszenie wpływów z podatku dochodowego. Oprócz tego bezpośredniego deficytu — dochody Skarbu zmniejszą wskutek spadku cen w innych bardzo licznych pozycjach. Ilustra-

cją faktycznych stosunków są skutki dokonane-go przed kilku miesiącami obniżenia cen cukru: obniżka uderzyła w cukrownie i w rolnictwo, Skarb Państwa traci kilkanaście milionów złotych. A rezultat: dalsze zmniejszenie krajowego spożycia cukru, zamiast spodziewanego zwiększenia.

Można jeszcze pojąć, gdy opozycja polityczna albo demagogiczne i nieświadomione żywioły wysuwają hasła walki z przemysłem. Ale podejmowanie tej walki przez czynniki miarodajne, niewątpliwie działające w dobrej wierze i przeświadczone o słuszności swych zamierzeń, musi napędzać głęboką troską każdego członka społeczeństwa, patrzącego w dalszą przyszłość kraju.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

Dn. 17 stycznia r. b. zmarł w Katowicach ś. p. Dr. Tadeusz Pędracki, Dyrektor Fabryki Chemicznej „C. Scharff” w Bogucicach. Zmarły piastował ponadto mandat członka Zarządu Związku Przemysłu Superfosfatowego i był delegowany przez tę instytucję do międzynarodowego porozumienia superfosfatowego. Ś. p. Dr. Pędracki wykazał na tych stanowiskach dużo energii i inicjatywy, ponadto był czynnym działaczem w życiu społecznym i sportowym. Przedwczesny zgon wzbudził powszechny żal i współczucie.

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W okresie od dn. 15 do 31 stycznia r. b. Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się w szczególności następującymi zagadnieniami:

W sprawach ustawodawczych:

sformułował wyczerpującą opinię w sprawie projektu ustawy aptekarskiej, przeciwstawiając się w szczególności tezie wyłączenia aptek bez odszkodowania i złożył tę opinię przedstawicielom właściwych czynników urzędowych.

W sprawach celnych:

na żądanie Min. Przemysłu i Handlu wypowiedział się w sprawie stawek celnych na tłuszcze utwardzone (p. niżej),

wystąpił do Min. Skarbu z wnioskami w sprawie dalszych wyjaśnień taryfowych do nowej taryfy celnej.

W sprawach handlu wewnętrznego:

ponowił wnioski w sprawie rygorystycznego przestrzegania przepisów prawnych o oznaczaniu pochodzenia towarów perfumeryjnych i kosmetycznych.

W sprawach ogólnych:

wziął udział w naradach, zwołanych przez Pana Ministra Rolnictwa, w sprawie preferencji dla krajowych surowców pochodzenia rolniczego.

W SPRAWIE TŁUSZCZÓW UTWARDZONYCH

Skomplikowane zagadnienia tłuszczowe, którym zarówno Rząd, jak sfery gospodarcze przemysłowe i rolnicze, poświęcały ostatnio bardzo wiele uwagi — można uważać za rozwiązane w zakresie tłuszczów roślinnych. Powstałe na terenie naszego kraju olejarnie, łącznie z dotychczas istniejącymi, przystosowane są do przerobu wszelkich nasion oleistych, zarówno drobnoziarnistych jak gruboziarnistych, pochodzenia europejskiego i egzotycznego. Rynek polski jest więc uniezależniony od dostaw gotowych olejów roślinnych z zagranicy. Istnieje tylko potrzeba sprowadzania nierafinowanego oleju sojowego, który nie jest jeszcze w dostatecznych ilościach produkowany w kraju. Należy jednak spodziewać się, że pod koniec, a może nawet w połowie roku bieżącego, rozwiązana będzie ostatecznie sprawa produkcji oleju sojowego w kraju; wówczas też zniknie zupełnie potrzeba sprowadzania z zagranicy jakichkolwiek olejów i tłuszczów roślinnych. Oczywiście, produkcja ta oparta jest w znacznej części na importowanym surowcu egzotycznym, który w kraju ze względów klimatycznych hodowany być może.

Inaczej przedstawia się rzecz z tłuszczami zwierzęcymi i tłuszczami utwardzonymi, używanymi w całym przemyśle przetwórczo-tłuszczowym, więc zarówno w produkcji artykułów technicznych i mydlarskich, jak w fabrykacji tłuszczów jadalnych. Przywóz tłuszczów zwierzęcych i utwardzonych z zagranicy jest dość poważny i nie należy sądzić, aby mógł się raptownie zmniejszać. W zakresie tłuszczów utwardzonych największą pozycję przywózową stanowią tranu utwardzone, których zapotrzebowanie roczne można w obecnym czasie ocenić na ok. 10.000 tonn rocznie; inne tłuszcze utwardzone, przede wszystkim roślinne, importowane są w mniejszych wysokościach, nie przekraczających naogół 1.000 tonn rocznie.

Pragnąc więc rozwiązać ostatecznie sprawę tłuszczową w Polsce, należałoby zaokrąglić całokształt naszego przemysłu tłuszczowego zbudowaniem i uruchomieniem instalacji do utwardzania tłuszczów. Inicjatywa taka objąć musiałaby przede wszystkim utwardzanie tranów wielorybich i innych tłuszczów zwierząt morskich, dopiero zaś w drugiej kolejności — utwardzanie olejów roślinnych. Należy zresztą zauważyć, że utwardzanie olejów roślinnych dotyczyłoby przede wszystkim olejów opartych na surowcu importowanym, mianowicie najlepiej nadającego się do utwardzania oleju słonecznikowego.

Powstanie w Polsce instalacji do utwardzania tłuszczów i olejów, obliczonej na produkcję ok. 12.000 tonn rocznie, byłoby więc nad wyraz pożyteczne z każdego punktu widzenia. Uniezależniłoby kraj nasz od importu tego ważnego artykułu tłuszczowego z zagranicy, zamknęłoby ostatecznie ogniwo w całokształcie przemysłu tłuszczowego i dałoby możliwość przesuwania punktu ciężkości na utwardzanie rozmaitych tłuszczów. Produkcja taka mogłaby się opłacić pod warunkiem korzystania z taniego źródła energii elektrycznej (tani wodór), oraz korzystnego położenia fabryki w stosunku do portu — lub też odpo-

wiedniego ukształtowania taryf przewozowych. Możemy zasygnalizować istnienie podobnej inicjatywy, zmierzającej ku wybudowaniu w Polsce instalacji do utwardzania tłuszczów.

Oczywiście, nowej gałęzi produkcji należałoby zapewnić korzystne warunki celne. Musiałyby więc ulec rewizji stawki celne na tłuszcze utwardzone, na surowce służące do utwardzania, wreszcie na te artykuły, które zastępować mogą tłuszcze utwardzone. Ochrona celna byłaby tu całkowicie uzasadniona, z uwagi na wysoki koszt urządzeń i inwestycji podobnego działu produkcji, ponadto zaś znajduje całkowite uzasadnienie w obecnej wysokości stawek celnych na inne artykuły tłuszczowe.

WŚRÓD KSIĄŻEK

W formie odbitki w prawach rękopisu ukazał się „Program Gospodarczy Centralnego Związku Przemysłu Polskiego”, obejmujący zarówno szczegółową część programu, jak jego uzasadnienie. Zasadnicze tezy i zręby programu znane są powszechnie z wielorakich enuncjacji i publikacji, niema więc potrzeby streszczania ich na tem miejscu. Zasługuje natomiast na szczególną uwagę optymistyczny akord, jakim Prezes Zarządu Centralnego Związku, p. Andrzej Wierzbicki, otwiera tę ciekawą książkę:

„Jest rzeczą pewną, że wyjdziemy z kryzysu: i my, i cały świat. Odwróci się koło niedoli. Lecz tyle w tem będzie naszej zasługi, ile się w tem znajdzie naszej zbiorowej myśli, naszej zbiorowej woli, naszego współdziałania. Wspólne trwanie niedoli nie może nam wystarczyć”.

Hasło aktywności i przeciwstawiania się defetyzmowi zasługuje na całkowite urzeczywistnienie w każdym przejawie myśli gospodarczej i społecznej.

Przed paru dniami opuściła prasę drukarską piękna broszura pióra Józefa Beka, poświęcona pamięci Prof. Jana Bieleckiego. Aczkolwiek broszura ta zajmuje się raczej życiem duchowym zmarłego w r. 1926 Prof. Bieleckiego, jednak zasługuje na uwagę wszystkich, którzy stykali się z nim na terenie naukowym i pedagogicznym. Odsłania bowiem szerokie horyzonty myślenia i głębie życia duchowego tego doskonałego pedagoga i pierwszego faktycznego redaktora „Chimie & Industrie”.

KRONIKA

Dn. 19 stycznia r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którym wysłuchano sprawozdania z bieżącej działalności Związku, w szczególności w zakresie rokowań o zawarcie traktatów handlowych z Austrią, Włochami, Szwajcarią i Anglią. Zarząd postanowił wyznaczyć jednorazowe subsydjum w wysokości 1.000 zł. na rzecz III Zjazdu Chemików Polskich w roku bieżącym we Lwowie; suma ta otwiera listę składkową na cele organizacji Zjazdu, który bez odpowiedniej ze strony przemysłu subwencji nie mógłby się w ogóle odbyć. Zarząd wyznaczył prowizoryczny termin ogólnego zebrania Związku Przemysłu Chemicznego na dzień 8 kwietnia r. b. Prace nad wydaniem sprawozdania z działalności Związ-

ku za r. 1932 są w toku, zaś samo sprawozdanie będzie rozesłane w takim czasie, aby ogólne zebranie Związku mogło się odbyć we wskazanym wyżej terminie.

Eksploatację należących do Związku Przemysłu Chemicznego fabryk ceraty: Sp. Akc. „Cera-rata” i Sp. „B-cia Ruziewicz i M. Krywicki” objęła Sp. Akc. „Eksploatacja Fabryk Ceraty w Polsce”, mieszcząca się w Warszawie, przy ul. Czerniakowskiej 84.

Polski Komitet Normalizacyjny ogłosił drukiem opracowaną przez Komisję Technologji Chemicznej normę smół drogowych. Norma ta została wydana za znakiem PN/C-501 i jest do nabycia w biurze P. K. N., Warszawa, Elektoralna 2.

Związek Gospodarczy Gazowni i Zakładów Wodociągowych (Warszawa, Nowogrodzka 26) donosi nam, że ma do zbycia 45 tonn zgęszczonej wody amonjakalnej.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 2 z dn. 13 stycznia r. b. ukazało się pod poz. 14 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 21 listopada 1932 o częściowej zmianie taryfy celnej.

Stosownie do przepisów tego Rozporządzenia, orzechy ziemne, opłacające stawkę ulgową zł. 7,50 w wypadku sprowadzania ich do przerobu na olej — jeżeli sprowadzane są bez łupinek lub zawierają więcej niż 5% jąder wyłuszczone — podlegają cłu według powyższej stawki celnej, lecz z dodatkiem 25%.

Rozporządzenie to weszło w życie dn. 13 stycznia r. b.

W „Monitorze Polskim” Nr. 18 z dn. 23 stycznia r. b. ukazało się pod poz. 23 Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 18 stycznia 1933 w sprawie przepisów wykonawczych do Rozporządzenia o zmianie przepisów, dotyczących kwitów wywozowych.

Stosownie do tych przepisów, realizacja kwitu wywozowego (otrzymanego z tytułu zwrotu cła za surowce i materiały pomocnicze, użyte do wyrobu eksportowanego towaru) może mieć miejsce tylko w wypadku, gdy strona składająca kwit wpłaca równocześnie należność celną w sumie nie mniejszej, niż opiewa kwit wywozowy. Częściowa realizacja kwitów wywozowych jest niedopuszczalna. Wypłatę gotówki uskutecznia kasa Urzędu Celnego, na podstawie polecenia wypłaty tegoż Urzędu. Do realizowania kwitów wywozowych upoważniony jest szereg urzędów celnych.

Rozporządzenie weszło w życie dn. 20 stycznia r. b.

W formie oddzielnej odbitki z Dziennika Ustaw ukazało się Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dn. 5 września 1932 o sprzedaży nawozów sztucznych. Biuro Związku Przemysłu Chemicznego posiada kilka egzemplarzy tej odbitki i może przesłać ją na żądanie zainteresowanym przedsiębiorstwom.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	450 zł.	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "	„ rogowa 13/14% N ₂	— "
„ „ czysty 99%	300 "	Naftalin surowy prasowany	28,00 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	„ czysty w łuskach	52,50 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,52 "	Octan sodu	120 "
„ granulowany za 1 kg % N ₂	1,67 "	„ ołowiu	215 "
Azotan amonu	100 "	Oleina zwierzęca destylat	190 "
Azotyn sodowy	120 "	„ saponifikat	180 "
Benzol handlowy 90%	80 "	Oleum 20%	19,24 "
„ czysty	92 "	Olej lniany	117 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "	* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
* Boraks	110—125 "	* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
Chlorek cynku 50° Bē	40 "	Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	9,75 "
Chlorek wapna bielący	36 "	Smola preparowana	17,50 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	Saletra potasowa	130 "
Chloroform czysty	800 "	* Saletra sodowa przem. zwyczajna	65 "
„ „pro narcosi“	1,800 "	* Saletra sodowa przem. raz rafinowana	90 "
Eter siarkowy	390 "	Saletra sodowa podwójnie rafinowana	100 "
* Fenol czysty	265 "	Siarczan amonu	29,25 "
Formalina 40%	270 "	* Siarczan miedzi	110—125 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bē	275 "	* Siarczek sodu 60/62%	60 "
„ techniczna 85/88%	175 "	Soda amonjakalna	25 "
* Karbid granulowany	75 "	„ kaustyczna	60 "
Karbolineum	29,75 "	Sól glauberska krystaliczna	7,00 "
Klej kostny	205 "	Stearyna	170 "
Klej skórny	260 "	Superfosfat 16%	9,28—9,92 "
Krezol	128 "	Toluol czysty	105 "
Kwas azotowy ch. cz., c. wł. 1,40	130 "	Woda amonjakalna chem. czysta zaw. 25% NH ₃	60 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "	Żelatyna techn.	400 "
Kwas siarkowy 60° Bē	7,37 "		
„ solny 19°/21° Bē	12,25 "		
Kwas octowy techn. 30%	100 "		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

**KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSIMUM WYGODY,
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA**
PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:	Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:	Oleina zwierzęca:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO RUTA Sp. Akc.“, Zgierz, tel. Łódź 121.01; Warszawa, Bednar- ska 2, tel. 659.99.	na: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314.30.	Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314.30.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605.77, 605.99.	Słomka i włosie wiskozowe:
„PABJANICKA SPÓŁKA AKCYJ- NA PRZEMYSŁU CHEMICZNE- GO“, Pabjanice, tel. Łódź, 121.86.	Gumowe artykuły techniczne:	Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875.39.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Henryków pod War- szawą. Tel. II podm. Henryków 5. Biuro sprzedaży: H. Weiss i S-ka. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186.12.	Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 760.80.	Smola pierwszorzędowa:
Chlorek wapna bielący.	Jedwab sztuczny:	Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634.94.	Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875.39.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna:
Chlorek wapnia (CaCl ₂):	FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	„ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711.24.
„ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711.24.	Karbid:	Soda kaustyczna.
Farmaceutyczne przetwory:	Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634.94.	Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634.94.
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess.	Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Sól glauberska krystaliczna:
„FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK- CYJNA“, Warszawa, Wolność 9, tel. 11.06.00.	Klej kostny i skórny:	„TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8.75.39.
	Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314.30.	Stearyna:
	Kwaśny węgiel sodowy (bicarbonat):	Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314.30.
	„ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711.24.	Żelazokrzem 45% i 75%:
		Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410.14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 LUTEGO 1933 ROKU

ODDZIAŁ POLSKI TOW. CHEMJI PRZEMYSŁOWEJ

Od wielu już lat z różnych stron i w rozmaitych okolicznościach wpływała inicjatywa powołania do życia oddziału polskiego Towarzystwa Chemji Przemysłowej (Société de Chimie Industrielle). Towarzystwo to, mające siedzibę w Paryżu, rozwija szeroką działalność zarówno na terenie francuskim, jak międzynarodowym, celem skoordynowania prac w zakresie technologii chemicznej. Działalność ta polega na wydawaniu znanego i doskonale redagowanego miesięcznika „Chimie & Industrie”, kwartalnika „Bulletin de la S-té de Chimie Industrielle”, organizowaniu odczytów i zebrań, wreszcie zwoływaniu dorocznego Kongresu Chemji Przemysłowej o charakterze międzynarodowym. Towarzystwo posiada oddziały zagraniczne w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej i w Czechosłowacji, siostrzaną instytucję w Belgji, oraz — w organizacji — oddziały w Hiszpanji i w Portugalji.

Aczkolwiek Polska pozostaje w bliskich i przyjaznych stosunkach z Tow. Chemji Przemysłowej, to jednak oddział polski nie był dotychczas zorganizowany. Po Kongresie Chemji Przemysłowej w Pradze w r. 1932 ostatecznie skryształizowała się inicjatywa otwarcia również w naszym kraju oddziału Tow. Chemji Przemysłowej, co było tem łatwiejsze, że istnieje już 38 polskich członków Towarzystwa Chemji Przemysłowej, którzy na tym terenie nie byli zorganizowani. Po wyjaśnieniu, że fakt istnienia oddziału polskiego nie pociągnie za sobą żadnych dodatkowych obciążeń na rzecz centrali paryskiej — Związek Przemysłu Chemicznego podjął inicjatywę i na dzień 31 stycznia r. b. zwołał zebranie organizacyjne oddziału polskiego Towarzystwa Chemji Przemysłowej.

W zebraniu uczestniczyli bądź osobiście, bądź też zgłaszając piśmienną zgodę, prawie wszyscy polscy członkowie Towarzystwa Chemji Przemysłowej. Zebranie zaigaił i przewodniczył Prezes Związku, p. Dr. J. Landau; potrzebę zrzeszenia polskich członków Tow. Chemji Przemysłowej uzasadniał dyrektor Związku, p. Prof. E. Treпка. W szczególności wskazał na

pożytek wymiany prelegentów między Polską i Francją, możliwości szerszego niż dotychczas obsyłania Kongresów Chemji Przemysłowej oraz celowość zorganizowania w przyszłości podobnego Kongresu w Polsce, wreszcie wskazał na konieczność najbliższej współpracy polsko-francuskiej na terenie chemji przemysłowej. W dyskusji wypowiedali się wszyscy obecni, przemawiając za celowością powołania do życia oddziału polskiego Tow. Chem. Przem. i uznali jednogłośnie oddział ten za założony. W skład Komitetu powołano — z prawem dalszej kooptacji następujące osoby: Prezes — Dr. Józef Landau, Sekretarz — Inż. Tadeusz Zamojski, Członkowie: Dziekan Waclaw Iwanowski, Dr. Lesław Barabasz, Prof. Józef Zawadzki, Ludwik Spiess, Inż. W. Piotrowski.

Zebrani udzielili Komitetowi następujących dyrektyw:

- 1) należy zawiadomić o zorganizowaniu oddziału polskiego T. Ch. P. następujące instytucje: Polskie Towarzystwo Chemiczne, Komitet Narodowy Chemji Czystej i Stosowanej,
- 2) zalecić przez ogólne zebranie Związku Przemysłu Chemicznego wszystkim członkom Związku przystąpienie do Tow. Ch. P.,
- 3) wystąpić do władz o legalizację oddziału polskiego Tow. Ch. P.,
- 4) uprosić p. Dr. Józefa Landaua o osobiste poinformowanie Zarządu Tow. Chemji Przemysłowej w Paryżu o zebraniu organizacyjnym oddziału polskiego,
- 5) zatwierdzić z podziękowaniem deklarację Związku Przemysłu Chemicznego o bezpłatnym prowadzeniu kancelarji i biurowości oddziału polskiego T. Ch. P.

Oddział polski Towarzystwa Chemji Przemysłowej oczywiście nie będzie w działalności swojej kolidował z zasięgiem prac Polskiego Towarzystwa Chemicznego, współdziałając z niem jaknajściślej.

Powołanie do życia nowej polskiej organizacji chemicznej należy powitać z głębokim zadowoleniem, jako przejaw dalszego scalania się chemji polskiej.

LUDWIK DOBRZYŃSKI

Dn. 3 lutego r. b. zmarł w Warszawie Inż. Ludwik Dobrzyński, Dyrektor Sp. Akc. „Strem”. Po ukończeniu Szkoły Przemysłowej w Łodzi i Politechniki w Charlottenburgu, Zmarły poświęcił się pracy przemysłowej, pracując początkowo w fabryce kwasu siarkowego i superfosfatu „Rędziny” w Rudnikach, w fabrykach kleju w Zawierciu i w Łodzi, wreszcie aż do ostatnich dni życia — w Zarządzie Sp. Akc. „Strem” w Warszawie. Na wszystkich tych stanowiskach Zmarły wykazał dużą energję i inicjatywę, zajmował się gorliwie szkolenictwem zawodowym, potrafił wreszcie w sposób szczególnie taktowny i umiejętny utrzymywać jaknajlepsze stosunki z robotnikami. Zwłaszcza warszawski rozdział działalności Zmarłego charakteryzował się osobliwym umiłowaniem pracy społecznej. Chętnie brał On udział we wszystkich poczynaniach, mających na celu dobro ogólne, współdziałał też bardzo blisko ze Związkiem Przemysłu Chemicznego, przyczyniając się swoim wieloletnim doświadczeniem i zrównoważonym pogłębionym poglądem do rozwikłania wielu zagadnień, w szczególności w zakresie polityki socjalnej. Doskonały jej znawca, oddawał nieocenione usługi Związkowi zarówno na tem polu, jak również w dziedzinie spraw taryfowo-kolejowych, w których orjentował się znakomicie.

Zmarł nagle, przeżywszy lat 58, podczas pełnienia swoich obowiązków, w wyniku dłużej choroby sercowej. Pozostawił po sobie głęboki żal i pamięć szlachetnego charakteru wśród wszystkich, którzy kiedykolwiek z Nim się zetknęli.

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W okresie od dn. 1 do 15 lutego r. b. Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się w szczególności następującymi zagadnieniami:

W sprawie handlu zagranicznego:

wystąpił z inicjatywą zmiany systemu kontyngentowania w zakresie importu tłuszczów roślinnych.

W sprawach celnych:

wziął udział w naradach Centralnego Związku i Izby Przemysłowo-Handlowej w sprawie projektu nowej Ustawy Celnej, formułując szereg wniosków i poprawek do tego projektu.

W sprawach traktatowych:

sformułował szczegółową opinię w sprawie traktatu handlowego polsko-angielskiego.

W sprawach kolejowych:

wystąpił o obniżenie kosztów przewozu mydła w obrocie wewnętrznym, o obniżenie kosztu przewozów ekstraktów garbarskich, w sprawie obniżenia taryf na cytrynian wapnia, kamień winny, oraz winian wapnia surowy,

wydał opinię w sprawie przewozu spodjum.

W sprawach eksportowych:

zainicjował złożenie ofert różnych artykułów chemicznych do Argentyny, Palestyny i Egiptu, badał możliwości eksportu artykułów chemicznych w Afryce Południowej.

W sprawach robotniczych:

zbadał możliwości stosowania miesięcznych wypłat zarobków robotniczych w przemyśle chemicznym.

W sprawach ogólnych:

poparł prośbę Towarzystwa Studium Technologicznego o składanie ofiar w naturze, w formie materiałów budowlanych, na rzecz kończącej się budowy gmachu technologii chemicznej Politechniki Warszawskiej.

PRZEMYSŁ SZTUCZNEGO JEDWABIU W R. 1932

Światowa produkcja sztucznego jedwabiu wzrosła w r. 1932, w porównaniu z latami poprzedzającymi, wynosząc:

w r. 1930	187.850 tonn
1931	212.650 "
1932	217.900 "

Podwyższenie światowej wytwórczości sztucznego jedwabiu spowodowała przedewszystkiem Japonja, której produkcja w ciągu dwóch ostatnich lat wzrosła o 150%. Jedwab japoński zaczyna już docierać na rynki europejskie, nawet do takich klasycznych producentów i eksporterów sztucznego jedwabiu, jak Włochy i Anglja. Japonja bowiem produkuje nad wyraz tanio, ponadto zaś stosuje specjalne ceny eksportowe. Poszczególne kraje europejskie bronią się przed tym importem, podnosząc stawki celne: tak np. Anglja w końcu roku ubiegłego zdecydowała się na bardzo znaczną podwyżkę cła na jedwab sztuczny, które wynosiło dotychczas ok. 1 dolara za 1 kg. Wprawdzie rynek polski nie odczuwa jeszcze wtargnięcia jedwabiu japońskiego, jednak niebezpieczeństwo to jest całkiem realne; należy też zawczasu przygotować się do walki, jaką niewątpliwie będziemy zmuszeni stoczyć z jedwabiem japońskim.

Światowa konsumpcja sztucznego jedwabiu, po widocznym załamaniu w r. 1931 — kiedy wynosiła (okrągło) 190 tys. tonn przy produkcji 213 tys. tonn — wykazała w r. 1932 wyraźny wzrost, pośpieszyła za produkcją i osiągnęła liczbę 215 tys. tonn. Przyczyn wzrostu konsumpcji należy doszukiwać się w coraz szerszym stosowaniu sztucznego jedwabiu do najrozmaitszych wyrobów, oraz w nieustannem podwyższaniu gatunków przędzy.

Syndykat międzynarodowy producentów sztucznego jedwabiu, o którego rzekomo powstaniu donosiła prasa całego świata, nie został zorganizowany i nieprędko bodaj powstanie. Istnieje natomiast porozumienie, dotyczące podziału rynku niemieckiego między produkcję wewnętrzną i import kilku krajów.

Na tle tej naogół pomyślnej sytuacji światowej, położenie polskiego przemysłu sztucznego jedwabiu rysuje się niekorzystnie. Rok 1932 jest pierwszym od czasów powojennych, kiedy zanotować musimy obniżenie produkcji sztucznego jedwabiu w Polsce, dotychczas stale rosnącej. W r. 1930 produkcja ta wyniosła 2.700 tonn, w r. 1931 — 3.400, w r. 1932 już tylko 2.950 tonn. Przyczyny tkwiły zarówno w nieustannie malejącym spożyciu wewnętrznym, spadającym w stosunku geometrycznym do ogólnego zubożenia społeczeństwa, jak w znanych powszechnie rosnących trudnościach wywozowych. Eksport ilościowo utrzymał się prawie na poziomie roku 1931, wynosząc niespełna milion kg; jednak wartość eksportu obniżyła się — wobec głębokiej depresji cen światowych — z 7,5 miliona zł. w r. 1931 do 6,2 miliona złotych w r. 1932. Ponadto w krajach, które wprowadziły reglamentację dewiz, zostały unieruchomione poważne sumy, równowarte wywiezionej przędzy; tak np. tylko na Węgrzech niepodobna odmrozić sumy powyżej 500.000 fr. szwajcarskich, odpowiadającej dokonaniem w swoim czasie polskiemu eksportowi.

W roku ubiegłym sfinalizowane zostały pertraktacje z przemysłem włókienniczym, w kierunku dostarczania pewnym przedsiębiorstwom przędzy jedwabiu sztucznego po cenach eksportowych, celem dalszego przerobu na eksportowane wyroby gotowe.

Ceny przędzy jedwabiu sztucznego na rynku wewnętrznym spadały nieustannie; zniżka cen wyniosła ok. 60% w porównaniu z r. 1929.

Przemysł polski nie ustawał w zabiegach nad ciąglem podwyższaniem jakości towaru i technicznym usprawnieniem produkcji. Przedewszystkiem więc podkreślić należy osiągnięcie bardzo wysokiego poziomu gatunkowego „Textry”, całkowicie już teraz mogącej zastąpić importowane włókna cięte, jak „Vistrę”, „Sniafils” i t. p.

Wytrzymałość przędzy sztucznego jedwabiu powiększyła się od r. 1929 o 50%, nastąpiła znaczna poprawa w równości farbowania sztucznego jedwabiu; udoskonalono gatunki jedwabiu cienkoprzędnego na krepę.

WŚRÓD KSIĄŻEK

Nakładem Związku Polskich Hut Żelaznych ukazała się nader interesująca i doskonale opracowana broszura „Świadczenia socjalne w hutnictwie żelaznym”. Zagadnienie jest szczególnie aktualne, z uwagi na wniesienie do Sejmu projektu t. zw. ustawy scaleniowej w zakresie ubezpieczeń społecznych, wraz z projektami nowelizacji ustawy o czasie pracy i ustawy o urlopach. Projekty te wymagają jednak pewnych poprawek, ażeby wyrównanie i obniżenie obciążeń kosztów produkcji kosztami świadczeń socjalnych mogło nastąpić równorzędnie z wyrównaniem samych świadczeń. Oczywiście, poprawki takie mogą być sformułowane dopiero po dokładnym przestudjowaniu stanu faktycznego. Broszura Związku Hut Żelaznych ma na celu zobrazowanie istotnego obciążenia świadczeniami hutnictwa żelaznego. Przy pomocy szeregu wyliczeń, zestawień i wykresów omówione są sprawy świadczeń socjalnych w liczbach bezwzględnych, w stosunku do robocizny i obrotów, wskazany jest udział poszczególnych świadczeń w ogólnej sumie świadczeń socjalnych i t. d.

Broszura zasługuje na szczególną uwagę nie tylko tych, którzy zajmują się sprawą świadczeń socjalnych, lecz również — jako doskonały przykład celowego i metodycznego opracowania zagadnienia.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 4 ukazało się Rozporządzenie Ministra Komunikacji, ustalające między innymi, szereg zniżek kolejowych na artykuły odczuwające specjalne skutki kryzysu. Obniżenie taryf kolejowych w szeregu artykułów, jak nawozy sztuczne, produkty rolne, wyroby drzewne, surówka żelazna, niektóre materiały budowlane, ma na celu złagodzenie w pewnej mierze skutków przesilenia gospodarczego i dlatego też stanowi pewien wyłom w istniejących taryfach, przewidując zresztą ulgi te na okres roczny z tem, że mogą być one po pewnym czasie cofnięte.

W zakresie przemysłu chemicznego przyznano zniżki na artykuły, używane przez rolnictwo. Obniżono przeto stawki przewozowe na superfosfat, sole potasowe, makuchy, wapno nawozowe.

Pozatem Rozporządzenie ustala nowe zniżki eksportowe przez porty polskie dla nawozów azotowych, zniżki eksportowe dla soli glauberkskiej.

W Dz. Taryf Nr. 5 ogłoszone zostały dalsze zniżki przewozowe. Taryfa wewnętrzna na odpadki kotłowe z koksowni została obniżona. Nastąpiła restytucja taryf na oddzierki skórne. Ustalona została importowa taryfa na ekstrakty garbarskie, celem zrównania konkurencji portów polskich z portem ryskim. Wskutek niedopatrzeń stawki importowe ustalone zostały na niższym poziomie od stawek wewnętrznych, to też fabryki krajowe znajdują się w gorszej sytuacji przewozowej. Sprawa ta jest przedmiotem interwencji ze strony Związku.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	450 zł.	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "	" rogowa 13/14% N ₂	28,00 "
" " czysty 99%	300 "	" czysty w łuskach	52,50 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	Octan sodu	120 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,52 "	" ołowiu	215 "
" " granulowany za 1 kg % N ₂	1,67 "	Oleina zwierzęca destylat	190 "
Azotan amonu	100 "	" " saponifikat	180 "
Azotyn sodowy	120 "	Oleum 20%	19,24 "
Benzol handlowy 90%	80 "	Olej lniany	117 "
" czysty	92 "	* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "	* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
* Boraks	110—125 "	Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	9,75 "
Chlorek cynku 50° Bē	40 "	Smola preparowana	17,50 "
Chlorek wapna bielący	36 "	Saletra potasowa	130 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	* Saletra sodowa przem. zwyczajna	65 "
Chloroform czysty	800 "	* Saletra sodowa przem. raz rafinowana	90 "
" " „pro narcosi”	1,800 "	Saletra sodowa podwójnie rafinowana	100 "
Eter siarkowy	390 "	Siarczan amonu	29,25 "
* Fenol czysty	265 "	* Siarczan miedzi	110—125 "
Formalina 40%	270 "	* Siarczek sodu 60/62%	60 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bē	275 "	Soda amonjakalna	25 "
" " techniczna 85/88%	175 "	" kaustyczna	60 "
* Karbid granulowany	75 "	Sól glauberska krystaliczna	7,00 "
Karbolineum	29,75 "	Stearyna	170 "
Klej kostny	205 "	Superfosfat 16%	9,28—9,92 "
Klej skórny	260 "	Toluol czysty	105 "
Krezol	128 "	Woda amonjakalna chem. czysta zaw. 25% NH ₃	60 "
Kwas azotowy ch. cz., c. wł. 1,40	93 "	Zelatylna techn.	400 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "		
Kwas siarkowy 60° Bē	7,37 "		
" solny 19°/21° Bē	12,25 "		
Kwas octowy techn. 30%	100 "		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

**KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSYMUM WYGODY,
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZENSTWA**
PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO- RUTA Sp. Akc.”, Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Bednar- ska 2, tel. 659-99.	Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Przem. Tluszc. „SCHICHT-LE- VER” Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
„PABJANICKA SPÓŁKA AKCYJ- NA PRZEMYSŁU CHEMICZNE- GO”, Pabjanice, tel. Łódź, 121-86.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM”, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Henryków pod War- szawą. Tel. II podm. Henryków 5. Biuro sprzedaży: H. Weiss i S-ka. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Żgoda 10, tel. 634-94.	FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW”, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Żgoda 10, tel. 634-94.
Chlorek wapnia (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Żgoda 10, tel. 634-94. Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess. „FR. KAPIŃSKI SPÓŁKA AK- CYJNA”, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
	Kwaśny węgiel sodowy (bikarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	Żelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 MARCA 1933 ROKU

OLEJARSTWO W ROKU 1932

Pomimo wielkich trudności, z jakimi walczył w ciągu roku ubiegłego przemysł przetwórczo-tłuszczowy, zwłaszcza zaś przemysł tłuszczów i olejów jadalnych, zanotować jednak należy objaw racjonalnego rozwoju tej podstawowej gałęzi przemysłu tłuszczowego, jaką jest olejarstwo. Od szeregu już lat na łamach „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” oraz w dorocznych sprawozdaniach Związku Przemysłu Chemicznego zwracaliśmy uwagę na dążenia i wysiłki przemysłu tłuszczowego do stworzenia własnego ośrodka produkcji surowców, przede wszystkim tłuszczów i olejów wydobywanych z nasion egzotycznych. W toku zeszłorocznych pertraktacyj z przedstawicielami rolnictwa udowodniono, że krajowa produkcja nasion oleistych i tłuszczów zwierzęcych zaledwie w nikłym stopniu pokrywa zapotrzebowanie przemysłu przetwórczo-tłuszczowego. Produkcja tłuszczowa opiera się w przeważającej mierze na egzotycznym surowcu zagranicznym. To też celowość zorganizowania w kraju olejarstwa, opartego na importowanym surowcu, jest zupełnie oczywista.

W r. 1932 budowa przemysłu olejarzkiego posunęła się naprzód w dużym stopniu. Na obszarze celnym Polski powstało kilka zakładów olejarzskich. Uruchomiono więc zakłady olejarzskie w Gdyni, w Gdańsku, w Toruniu (dwa przedsiębiorstwa), w Katowicach; ponadto olejarnie w Będzinie i w Bielsku dostosowały się również do przerobu nasion oleistych. Łączna zdolność przetwórcza tych zakładów jest już tak znaczna, że może w obecnych warunkach pokryć całe niemal zapotrzebowanie przemysłu przetwórczo-tłuszczowego, z wyjątkiem nieprodukowanego jeszcze w r. 1932 oleju sojowego.

Powstanie zakładów olejarzskich w portach wprowadza tę dziedzinę przemysłu w Polskę na właściwe tory. Jest rzeczą notorycznie znaną, że we wszystkich krajach przemysł olejarzki, li-

czący się z wielkim tonnażem morskim, ma zupełnie naturalną i gospodarczo uzasadnioną tendencję do rozwoju w najdogodniejszych dla niego ośrodkach, jakimi są porty morskie.

Zakłady Olejarzkie w Gdyni, które rozpoczęły na większą skalę produkcję surowca tłuszczowego w drugim półroczu roku ubiegłego, stanowią niewątpliwie nowy etap w rozwoju całego polskiego przemysłu przetwórczo-tłuszczowego. Uzyskuje się w ten sposób samodzielność gospodarczą kraju i uniezależnia w dużym stopniu od dostawców zagranicznych, w głównej mierze niemieckich.

Przestawienie całego przemysłu przetwórczo-tłuszczowego, zwłaszcza zaś przemysłu mydlarskiego, na pokrycie zapotrzebowania w krajowych ośrodkach produkcji olejów i tłuszczów natrafia jeszcze na poważne trudności. Wynikają one z długotrwałych stosunków gospodarczych i finansowych z dotychczasowymi dostawcami zagranicznymi, którzy dążąc do utrzymania kontaktu z Polską — stosują specjalnie niskie ceny i dogodne warunki płatności. Niektóre np. zakłady mydlarskie korzystały przy dostawach surowców z zagranicy z kredytu 9-cio miesięcznego, oprocentowanego w stosunku 4,5% rocznie. Oczywiście, krajowe zakłady olejarzkie nie są w stanie udzielać swym odbiorcom tak daleko idących ulg w kredytach i cenach. Nic więc dziwnego, że słyszy się nieraz narzekania przemysłu mydlarskiego, głównie śląskiego, na trudności, w zaopatrywaniu się w surowce roślinne w kraju. Należy jednak sądzić, że już w najbliższych miesiącach cały przemysł mydlarski, w zrozumieniu interesu gospodarczego kraju i poszczególnych przedsiębiorstw mydlarskich, przesunie punkt ciężkości zaopatrywania się w surowiec na tłuszcze egzotyczne, produkowane w krajowych olejarniach.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

Dnia 27 stycznia zmarł w Warszawie Inż. Stanisław Krosnowski, wybitny chemik i przemysłowiec. Wychowaniec politechniki w Zurychu, poświęcił się kolorystyce; przez szereg lat był dyrektorem Fabryki Tkanin Pahla w Piotrogradzie. Opuściwszy to stanowisko — pracował naukowo w Piotrogradzkim Instytucie Technologicznym, jednocześnie prowadził własne przedsiębiorstwo wytwarzające barwniki i preparaty techniczne. Po wybuchu wojny światowej w r. 1914, zorganizował fabrykację barwnika siarkowego khakki (z nitrowanego naftaliny) i zaopatrywał wszystkie farbiarnie w całej Rosji, produkujące tkaniny koloru ochronnego. Zgromadziwszy w ciągu paru lat większe środki pieniężne, zużył je na zakupno obrazów i innych dzieł sztuki, które po powrocie do kraju ofiarował Muzeum Narodowemu.

Cześć jego pamięci.

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W okresie od 15 do 28 lutego r. b. Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się w szczególności następującymi zagadnieniami:

W sprawach ustawodawczych:

zbadał i sformułował opinię w sprawie nowelizacji Ustawy drogowej, zajmując się w szczególności zagadnieniem opodatkowania benzolu.

W sprawach celnych:

złożył wnioski w sprawie doraźnych zmian stawek celnych w obecnie obowiązującej taryfie celnej na szereg artykułów chemicznych.

W sprawach eksportowych

brał udział w posiedzeniu Komisji Eksportowej Centralnego Związku Przemysłu Polskiego w dn. 22 b. m.,

badał zagadnienie obrotu kompensacyjnego z krajami Ameryki Południowej,

zainicjował wywóz niektórych artykułów chemicznych do Finlandji,

badał możliwości zbytu do Afryki Południowej.

W sprawach traktatowych:

opracowuje materiały w sprawie traktatu handlowego z Belgją.

W sprawach kolejowych:

wystąpił w sprawie obniżenia kosztów przewozu siarczaniu miedzi przy wywozie drogą lądową,

badał zagadnienie kosztów przewozu kości i olejów egzotycznych,

badał zagadnienie kosztów przewozu kości surowych, kleju i mączki kostnej.

WALNE ZEBRANIE ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Jak już sygalizowaliśmy, ogólne doroczne zebranie Związku Przemysłu Chemicznego R. P. odbyć się ma w sobotę, dn. 8 kwietnia r. b.

Podobnie jak w latach ubiegłych, ogólne zebranie Związku obejmie część oficjalną, gdzie złożone będą sprawozdania z działalności Zarządu i Komisji Rewizyjnej, oraz dokonane zostaną uzupełniające wybory do Zarządu i Komisji Re-

wizyjnej, tudzież część odczytową. W poprzednich latach szereg wybitnych prelegentów omawiał na zebraniach Związku zagadnienia techniczne lub gospodarcze. W roku bieżącym Zarząd postanowił połączyć oba tematy i poświęcić część odczytową referatowi chemiczno-gospodarczemu. Ta dziedzina wiedzy, aczkolwiek w praktyce niejednokrotnie znajdowała wykładniki, nie przybrała naogół ram ścisłej dyscypliny naukowej. Co więcej, stwierdzić należy, że tylko jedna bodaj szkoła akademicka w Europie wprowadziła wykład chemji ekonomicznej: jest to mianowicie Uniwersytet w Berlinie, gdzie katedrę tę zajmuje znany z licznych dzieł i publikacji Prof. Dr. H. Grossmann. Z Prof. Grossmannem zetknęliśmy się w roku ubiegłym osobiście podczas XII Kongresu Chemji Przemysłowej w Pradze, kiedy wygłoszony został na plenum interesujący wykład Prof. Grossmanna na temat chemji ekonomicznej. Zachęteni wnikliwym i ciekawym ujęciem zagadnienia, już wówczas nawiązaliśmy kontakt z Prof. Grossmannem, który wyraził gotowość przybycia do Polski, celem wygłoszenia cyklu odczytów w zakresie reprezentowanej przez niego gałęzi wiedzy.

Zarząd Związku Przemysłu Chemicznego, pragnąc zapoznać zrzeszone w Związku przedsiębiorstwa z naukowym ujęciem tematu, stanowiącego przedmiot naszej działalności, postanowił zaprosić Prof. Grossmanna do wygłoszenia referatu na ogólnym zebraniu Związku Przemysłu Chemicznego. Prof. Grossmann zaproszenie przyjął i dn. 8 kwietnia r. b. będziemy mieli okazję wysłuchać jego wykładu.

III ZJAZD CHEMIKÓW POLSKICH

Nawiązując do uchwał Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, oraz Polskiego Towarzystwa Chemicznego — wystosowane zostały przez p. Inż. Feliksa Wiślickiego listy do szeregu przedsiębiorstw chemicznych z prośbą o składanie ofiar na cele organizacji III Zjazdu Chemików Polskich w czerwcu r. b. we Lwowie. Dotychczas zostały zadeklarowane następujące sumy:

Związek Przemysłu Chemicznego . . .	zł. 1.000
Tomaszowska Fabr. Sztucz. Jedw. . .	„ 1.000
Zakłady Solvay w Polsce	„ 1.000
Fabr. Przędzy i Tkanin Sztucz. „Chodaków”	„ 500
Państw. Fabr. Związków Azot. w Chorzowie	„ 300
Państw. Fabr. Związków Azot. w Mościcach	„ 250
Sp. Akc. Eksploatacji Soli Potasowych	„ 250
Sp. Akc. „Lignoza”	„ 200
Fabr. Chem. „Wola Krzysztoporska”	„ 200
Sp. Akc. „L. Spiess i Syn”	„ 200
Sp. Akc. „Motor”	„ 100
Sp. Akc. „Fr. Puls”	„ 100
Fabr. Chem. „Zawodzie”	„ 100
D. H. Herman Meyer	„ 100
Inż. Herman Ginsberg	„ 50

Dalsze ofiary będziemy notowali w następnych numerach „Wiadomości Przemysłu Chemicznego”.

W SPRAWIE POLSKIEJ FARMAKOPEI

Jak wiadomo, w Polsce obowiązuje obecnie kilka farmakopei — jeszcze przedwojennych — mających moc prawną na terenie poszczególnych b. zaborów. Podobny stan rzeczy jest wybitnie szkodliwy, szczególnie dla przemysłu chemiczno-farmaceutycznego, który dostarczane preparaty musi stosować do rozmaitych wymagań zależnie od tego, czy kieruje towar do Warszawy, Krakowa, Poznania i t. d. Farmakopecie są zresztą przestarzałe, gdyż opierają się na stanie wiedzy conajwyżej z r. 1914. Od tego czasu dawne kraje zaborcze opublikowały już po kilka nowych wydań farmakopei, tymczasem Polska wciąż posilkuje się starymi opracowaniami. Komisja do budowy farmakopei polskiej działa już oddawna, zakończyła prace, od wielu też lat oczekujemy na ostateczne ogłoszenie oryginalnego opracowania.

Dowiadujemy się, że farmakopecja polska przybrała finalną formę redakcyjną i że w najbliższych tygodniach rozpocznie się druk dzieła. Wiadomość tę witamy z najżywszą radością, gdyż życie wymagało jaknajszybszego wypełnienia dotkliwej luki.

WŚRÓD KSIĄŻEK

Polski przemysł potasowy jest tą dziedziną naszego gospodarstwa, którą interesuje się nie tylko polski lecz również zagraniczny świat przemysłowy i ekonomiczny. O ile jednak zagraniczny przemysł potasowy oddawna już posiada wyczerpujące monografie (np. katalońskim pokładom soli potasowych poświęcone jest wielotomowe dzieło w języku hiszpańskim), o tyle przemysł polski nie miał dotychczas obszerniejszej pracy, gruntownie oświetlającej nasz stan posiadania.

Dopiero przed paru dniami opuściła prasę drukarską zbiorowa „Monografia polskiego przemysłu potasowego”, która na 222 stronicach omawia w sposób wyczerpujący: budowę, właściwości i zasoby złóż soli potasowych w Polsce, górnictwo potasowe, znaczenie i metody chemicznej przeróbki soli potasowych, znaczenie potasu dla rolnictwa, dla Polski i dla naszego eksportu. Rzecz ilustrują liczne tablice, wykresy, fotografie, mapy i rysunki.

Monografia napisana jest w sposób jasny i interesujący, zasługuje też na dokładne zapoznanie się z jej treścią.

KRONIKA

Dn. 31 stycznia r. b. odbyło się posiedzenie Rady Towaroznawczej przy Min. Skarbu, na którym w zakresie spraw, bezpośrednio interesujących wytwórczość chemiczną, postanowiono: smołę twardą o charakterze pozostałości po destylacji drewna clić wg. poz. 80, p. 2c taryfy celnej,

spinacze druciane do pasów napędnych clić wg. poz. 156, p. 8 taryfy celnej.

Dn. 23 lutego r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którym rozważano szereg spraw bieżących.

Min. Komunikacji rozpoczęło prace nad wydaniem nowej taryfy polsko-czechosłowacko-dunajowej. Z uwagi na doniosłość transportów kombinowanych drogą kolejową i dunajową, Związek Przemysłu Chemicznego prosi o nadesłanie w najkrótszym terminie wszelkich postulatów w tej sprawie, w szczególności w zakresie włączanie nowych towarów i stacyj nadawczych oraz odbiorczych.

Centralny Związek Przemysłu Polskiego wystąpił do Ministerstwa Poczty i Telegrafów w sprawie obniżenia taryfy pocztowej na korespondencję, paczki, depesze i przekazy.

Z inicjatywy p. Inż. A. Krzyżanowskiego, wybitnego znawcy spraw kolejowych, oraz p. Inż. K. Włodka, Nacz. Wydziału w Ministrestwie Komunikacji, zorganizowany został Związek Właścicieli Wagonów i Bocznic Kolejowych (Warszawa, Wspólna 35 m. 5). Zadaniem Związku jest przede wszystkim rewizja opłat za bocznicę i wagony prywatne, interwencja u władz kolejowych w sprawie prawidłowości pobieranych opłat przewozowych, odszkodowania za całość towarów i t. d. Brak instytucji, któraby potrafiła reprezentować interesy właścicieli bocznic i wagonów prywatnych dawał się odczuwać oddawna. To też powstanie Związku należy powitać z uznaniem.

XIV Targi Międzynarodowe w Brukseli odbędą się w roku bieżącym od dn. 5 do 19 kwietnia. Biuro Związku Przemysłu Chemicznego jest w posiadaniu bezpłatnych kart wstępu, które upoważniają równocześnie do otrzymania szeregów ulg w podróży do Brukseli.

Brytyjska Wystawa Przemysłowa w Londynie i w Birmingham odbędą się w roku bieżącym od dn. 20 lutego do 4 marca. Biuro Związku Przemysłu Chemicznego posiada szereg zaświadczeń i druków, ułatwiających podróż na Targi do Anglii.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr 10 z dn. 18 lutego r. b. ukazały się następujące zmiany taryfowe:

Nomenklatura taryfowa została uzupełniona przez dodanie „supertomasyny”.

W taryfie wyjątkowej M. 3 dla przewozu kwasu siarkowego ustalone zostały ulgi specjalne przy jednoczesnym nadaniu 300 tonn.

W taryfie wyjątkowej P. J. 18 rozszerzono ulgi kolejowe na siarczan miedzi, wysyłany ze stacji Jaworzno i Tarnowskie Góry.

ECHA

Z inicjatywy Województwa Warszawskiego zorganizowany został Międzywojewódzki Komitet Ochrony Rzek przed Zanieczyszczeniami. W skład tego Komitetu wchodzi, obok przedstawicieli czynnika oficjalnego, również delegaci związków przemysłowych. W imieniu Związku Przemysłu Chemicznego zostali do Komitetu delegowani pp.: Inż. Józef Pietruszyński i Inż. Józef Milewski.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	450 zł.	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "	„ rogowa 13/14% N ₂	— "
„ czysty 99%	300 "	Naftalin surowy prasowany	28,00 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	„ czysty w luskach	52,50 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,54 "	Octan sodu	120 "
* „ granulowany za 1 kg % N ₂	1,69 "	„ ołowiu	215 "
Azotan amonu	100 "	Oleina zwierzęca destylat	190 "
Azotyn sodowy	120 "	„ saponifikat	180 "
Benzol handlowy 90%	80 "	Oleum 20%	19,24 "
„ czysty	92 "	Olej lniany	132 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "	* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
* Boraks	110—125 "	* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
Chlorek cynku 50° Bé	40 "	Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	9,75 "
Chlorek wapna bielący	330,6 "	Smola preparowana	17,50 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	Saletra potasowa	130 "
Chloroform czysty	800 "	* Saletra sodowa przem. zwyczajna	65 "
„ „pro narcosi“	1,800 "	* Saletra sodowa przem. raz rafinowana	90 "
Eter siarkowy	390 "	Saletra sodowa podwójnie rafinowana	100 "
* Fenol czysty	265 "	Siarczan amonu	29,25 "
Formalina 40%	270 "	* Siarczan miedzi	110—125 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	275 "	* Siarczek sodu 60/62%	60 "
„ techniczna 85/88%	175 "	Soda amonjakalna	25 "
* Karbid granulowany	75 "	„ kaustyczna	60 "
Karbolinum	29,75 "	Sól glauberska krystaliczna	7,00 "
Klej kostny	205 "	Stearyna	170 "
Klej skórny	260 "	Superfosfat 16%	9,28—9,92 "
Krezol	128 "	Toluol czysty	105 "
Kwas azotowy tech. czysty za 100% HNO ₃	93 "	Woda amonjakalna chem. czysta zaw. 25% NH ₃	60 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "	Zelatylna techn.	400 "
Kwas siarkowy 60° Bé	7,37 "		
„ solny 19°/21° Bé	12,25 "		
Kwas octowy techn. 30%	100 "		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

**KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSIMUM WYGODY,
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZENSTWA**
PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO RUTA Sp. Akc.“, Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Bednar- ska 2, tel. 659-99. „WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165. „PABJANICKA SPOŁKA AKCYJ- NA PRZEMYSŁU CHEMICZNE- GO“, Pabjanice, tel. Łódź, 121-86. ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Henryków pod War- szawą. Tel. II podm. Henryków 5. Biuro sprzedaży: H. Weiss i S-ka. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.	Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30. Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefon 605-77, 605-99. Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 760-80. Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39. FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81. Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Żgoda 10, tel. 634-94. Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30. Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39. Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk. Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24. Soda kaustyczna, Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Żgoda 10, tel. 634-94. Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Żgoda 10, tel. 634-94. Chlorek wapnia (CaCl₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24. Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess. „FR. KARPINSKI SPOŁKA AK- CYJNA“, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30. Kwaśny węgiel sodowy (bikarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30. Zelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 MARCA 1933 ROKU

PREFERENCJE DLA KRAJOWYCH SUROWCÓW POCHODZENIA ROLNICZEGO

Z polecenia Komitetu Ekonomicznego Ministrów, Min. Rolnictwa zajęło się ponownie zbadaniem sprawy preferencji dla krajowych surowców pochodzenia rolniczego. Odbyta przed kilku tygodniami narada plenarna pod przewodnictwem p. Vice-Ministra Karwackiego wyłoniła parę podkomisji specjalnych, zajmujących się badaniem spraw surowców roślinnych i zwierzęcych. Ponadto, zorganizowana została podkomisja tłuszczowa, która obradowała w dniach 7 i 8 marca r. b. w składzie delegatów Ministerstw, oraz po 6-ciu przedstawicieli ze strony przemysłu i rolnictwa.

Podkomisja zajęła się sprawami: ustalenia kontyngentów przywozowych na nasiona oleiste oraz tłuszcze i oleje, objęte zakazami przywozu; specjalnych opłat (bänderoli, akaczy) na margarynę i sztuczne tłuszcze jadalne; zapotrzebowania i produkcji krajowej łożu; innych zarządzeń, mających na celu zwiększenie spożycia tłuszczowych surowców krajowych.

Przemysł występował na zebraniach solidarnie, wypowiadając uzgodnione zawczasu opinie przez usta jednego ze swych przedstawicieli. Tej też okoliczności zawdzięczać należy, że posiedzenia na terenie Min. Rolnictwa nie trwały nazbyt długo i doprowadziły dość szybko do uzgodnienia generalnych stanowisk. Przedstawiciele przemysłu od samego początku stanęli na stanowisku, że sprawa tłuszczowa była już dokładnie oświetlona i przedyskutowana na wspólnych rolniczo-przemysłowych naradach, które odbywały się od końca r. 1931 do połowy r. 1932. Wówczas już twierdziliśmy, że przemysł skłonny jest jaknajdalej poprzeć wszelkie żądania rolnictwa, które zmierzają do zapewnienia preferencji surowcom pochodzenia krajowego. Oczywiście pod warunkiem, że rolnictwo lojalnie oceni faktyczne zapotrzebowanie surowców ze strony przemysłu tłuszczowego i nie będzie czyniło żadnych przeszkód przy imporcie niezbędnych ilości nasion lub olejów. W szczególności dotyczy to surowca tłuszczowego nieprodukowanego w kraju, więc nasion pochodzenia egzotycznego.

Dopiero po uwzględnieniu tej tezy generalnej — można przystąpić do szczegółowego omówienia zapotrzebowania przemysłu tłuszczowego, i na tej podstawie — ustalić kontyngenty przywozowe na najbliższy rok gospodarczy. Zadania powyższego podjęła się specjalna podkomisja, składająca się z przedstawicieli Związku Izb Przemysłowo-Handlowych, Związku Prze-

mysłu Chemicznego, oraz Związku Organizacji i Izb Rolniczych; obrady podkomisji mają się odbywać dn. 21 i 22 marca r. b. Oczywiście, z pod obrad Komisji wyłączone zostały sprawy kontyngentu na przywóz tych nasion oleistych, z których produkowane są stałe tłuszcze roślinne: przywóz taki nie powinien być reglamentowany i nie może nasuwać żadnych trudności. W toku dyskusji sformułowany został ponadto pogląd o konieczności obniżenia opłat manipulacyjnych i innych, związanych z uzyskiwaniem zezwoleń na przywóz surowca tłuszczowego.

Obszerna dyskusja rozwinęła się dokoła proponowanego przez rolnictwo wprowadzenia opłaty akcyzowej lub bänderolowej od margaryny. Wysokość tej opłaty — w rozumieniu rolnictwa — miałaby wynosić ok. 40 groszy od 1 kg. Wniosek rolniczy spotkał się z kategorycznym protestem ze strony sfer przemysłowych, które zwróciły uwagę, że w krajach, gdzie opłatę taką wprowadzono, dotyczy ona nietylko sztucznych, lecz również naturalnych stałych tłuszczów jadalnych. Co więcej, opłata od masła jest nawet znacznie wyższa, niż opłata od margaryny. Tak np. Holandia wprowadziła wprawdzie omawiane obciążenie posiadające skalę ruchomą, lecz regułą jest równoczesne opodatkowanie wszystkich tłuszczów jadalnych, wynoszące w chwili obecnej: 85 cent. hol. od 1 kg masła, 45 cent. hol. od 1 kg tłuszczów rytualnych, 35 cent. od 1 kg margaryny i szmalcu. To też w naszym kraju nie możnaby postawić innej tezy, gdyż obciążenie jednego tylko gatunku stałego tłuszczu jadalnego, z pominięciem innych, spowodowałoby daleko idące nadużycia, nierównomierność obciążeń produkcji i te wszystkie zgubne konsekwencje, jakie są prostym wynikiem faworyzowania jednej z dwóch pokrewnych dziedzin produkcji.

Propozycja reglamentacji przywozu surowca, służącego zarówno do działu spożywczego jak technicznego przemysłu tłuszczowego (stałe tłuszcze roślinne) — po głębszej rozprawie nie znalazła uznania nawet wśród przedstawicieli sfer rolniczych, którzy doceniają wagę przemysłu techniczno-tłuszczowego i nie chcą stwarzać mu dalszych jeszcze utrudnień.

Po szczegółowym rozważeniu sprawy zaopatrzenia rynku wewnętrznego w łoż — stwierdzono jednomyślnie, że krajowa produkcja pokrywa zapotrzebowanie w niewysokim tylko stopniu i wobec tego nie należy stwarzać żadnych dodatkowych trudności przy imporcie zwierzęcych tłuszczów technicznych z zagranicy.

SPRAWOZDANIE BANKU POLSKIEGO ZA R. 1932

IX Sprawozdanie z działalności Banku Polskiego charakteryzuje się, jak zawsze, celowym zgrupowaniem i dokładnym opracowaniem materiału. Sprawozdanie to jest zazwyczaj syntetyczną oceną konjunktury za ubiegły rok gospodarczy i choćby dlatego zasługuje na bliższe zapoznanie się z nim.

Ze sprawozdania podajemy następujące najcharakterystyczniejsze dane: zbiór żyta w r. 1932 wyniósł 61,1 milj. q, przewyższając o 7,2% zbiór w r. 1931; zbiór pszenicy wyniósł 13,5 milj. q i był niższy przeszło o 40% od zbioru w r. 1931. Ceny żyta na giełdzie warszawskiej w r. 1930 wyniosły przeciętnie 23,7 złotych za 100 kg, w r. 1931 — 21,9 złotych, w styczniu 1932 — 26,3 zł, w grudniu 1932 — 15,1 zł.

Przeciętna miesięczna produkcji węgla kamiennego w Polsce wyniosła: w r. 1930 — 3.127 tys. tonn, w r. 1931 — 3.189 tys. tonn, w r. 1932: w I kwartale — 2.409 tys. tonn, w II kwartale — 2.120 tys. tonn, w III kwartale — 2.396 tys. tonn. Ogólny wskaźnik cen hurtowych, przyjmując za 100 stan z r. 1927, wyniósł: w r. 1930 — 76,2, w r. 1931 — 66,4, w marcu 1932 — 63,8, w grudniu 1932 — 56,2.

Obieg pieniężny na koniec grudnia wyniósł: w r. 1930 — 1.569,2 milj. zł., w r. 1931 — 1.459,7 milj. zł., w r. 1932 — 1.325,2 milj. zł.

Pokrycie kruszcowo-walutowe biletów i natychmiast płatnych zobowiązań Banku Polskiego wyniosło: w grudniu 1931 — 48,09%, w grudniu 1932 — 45,02%.

Dochody brutto Banku Polskiego wyniosły w roku sprawozdawczym 62 milj. złotych, w porównaniu z rokiem poprzedzającym zmniejszyły się o 15,5 milj. złotych. Koszty handlowe spadły z 34,4 milj. zł. do 33,5 milj. zł. Czysty zysk za r. 1932 wyniósł 12,2 milj. zł.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Państwowa Fabryka Związków Azotowych w Chorzowie zaczęła produkcję nowego krajowego nawozu fosforowego, który został wypuszczony na rynek pod nazwą „Supertomasyn”. Charakterystyczną cechą supertomasyny jest rozpuszczalność soli kwasu fosforowego nie tylko w kwasie cytrynowym, lecz również w solach kwasu cytrynowego, mianowicie w cytrynianie amonu. Produkcja supertomasyny opiera się na stapianiu w piecach elektrycznych fosforytów z topnikami alkalicznymi. W ostatecznym wyniku nowa metoda postępowania daje złożony fosforan, w którym na jedną część kwasu fosforowego przypada (jak w tomasynie) dwie części związanego wapnia. Fabryka w Chorzowie produkuje supertomasynę w dwóch gatunkach: normalną 16%-ową zawierającą ok. 30% wapnia, i wysokoprocentową o zawartości 21 — 22% P_2O_5 i ok. 40% wapnia. Supertomasyna zawiera poważniejszą ilość wapnia, co ma szczególne znaczenie w wypadku stosowania jej na glebach ciężkich, zlewnych i mających tendencję do zakwaszania.

Polskie Zakłady Przemysłu Cynkowego w Będzinie donoszą nam, że rozpoczęły normalną produkcję chlorku cynku w płynie, w proszku i w stanie stopionym.

III ZJAZD CHEMIKÓW POLSKICH

Obok sum, które wpłynęły do kasy Polskiego Towarzystwa Chemicznego od firm i osób, ogłoszonych w poprzednim numerze „Wiadomości Przemysłu Chemicznego”, zostały wpłacone następujące dalsze ofiary na cele III Zjazdu Chemików Polskich:

Państwowa Wytwórnia Prochu w Pionkach	zł. 500
Gazownia Miejska w Warszawie	„ 200

Komitet Wykonawczy III Zjazdu Chemików Polskich zwraca się za naszym pośrednictwem do wszystkich firm i osób, którym rozwój chemii polskiej leży na sercu, o składanie dalszych subdyjów na rzecz organizacji Zjazdu.

ZBĘDNE STATYSTYKI

Sprawa przeciążenia przedsiębiorstw przemysłowych różnorodnymi żadaniami danych statystycznych, kierowanymi przez rozmaite instytucje rządowe i samorządowe, nie przestaje być wciąż aktualna. Zrzeszenia gospodarcze walczą wprawdzie już oddawna o uproszczenie statystyk żądanych od przemysłu i ześrodkowanie ich w Głównym Urzędzie Statystycznym, celem uniknięcia wielokrotnego zwracania się o te same dane ze strony różnych instytucyj. Nadto starają się przeciwdziałać zbędnym zapytaniom, nieusprawiedliwionym żadaniami względami praktycznymi, jako też niejasnej redakcji wielu kwestjonariuszów. Wszystkie te zabiegi nie zdołały jednak całkowicie zapobiec zdarzającym się wciąż jeszcze wypadkom zwracania się do przemysłu z niepotrzebnymi zapytaniem, co stanowi dotkliwy ciężar w okresie, gdy na skutek kryzysu przedsiębiorstwa ograniczyły swoje aparaty wykonawcze. W tym stanie rzeczy konieczne jest ponowienie starań o uporządkowanie stosunków. Celem zilustrowania faktycznej sytuacji, prosimy zrzeszone przedsiębiorstwa chemiczne o nadesłanie w możliwie krótkim czasie pełnego wykazu obowiązków statystycznych, ze szczególnem uwzględnieniem tych kwestjonariuszów, które przybyły w okresie ostatnich dwóch lat, jako też o nadesłanie odnośnych formularzy.

WŚRÓD KSIĄŻEK

Aczkolwiek od czasu wydania pierwszego dekretu normującego w niepodległej Polsce pomoc lekarską na wypadek choroby, upływa zgorą lat 12, to jednak pomoc monopolowych terytorjalnych Kas Chorych jest nadal przedmiotem coraz to szerszego niezadowolenia.

To też na czasie jest ciekawa broszurka Ligi Pracy p. t. „Dalsze marnotrawstwo w Kasach Chorych” pióra Inż. B. Nawrockiego, oświetlająca w sposób obiektywny zagadnienie pomocy lekarskiej.

Z treści II Ankiety o Kasach Chorych, opra-

cowanej przez wybitnego znawcę prawidłowej organizacji, Inż. B. Nawrockiego, jasno wynika iż zarówno dotychczasowa wysokość składek na rzecz Kasy Chorych, jak i stawka przewidziana w nowej ustawie znacznie przewyższają istotną wartość świadczeń tychże Kas na rzecz ubezpieczonych. Dowodzi tego następująca tabelka:

Koszt pomocy lekarskiej wynosi w % % dochodu ubezpieczonego:

w Kasach Chorych	6,5%	do 8%
w Mag. Warszawy	3,3%	
w Banku Polskim	4,21%	
w Gminie Krakowa	4%	
w P. K. P.	2,47%	
w P. K. O.	1,8%	

Stąd wynika wniosek, iż zarówno obecna jak i przewidziana w nowej ustawie wysokość obciążenia dochodu społecznego na rzecz terytorjalnych Kas Chorych nie znajduje uzasadnienia w rzeczywistej wartości świadczeń na rzecz Kas Chorych.

Autor dochodzi do wniosku, iż przymus ubezpieczenia powinien obejmować tylko tych, którzy naskutek słabości gospodarczej i niewyrobnienia gospodarczego nie są w stanie samodzielnie zabezpieczyć sobie należytej pomocy lekarskiej. Dalej dowodzi, iż konieczne jest zniesienie monopolu opieki lekarskiej, przywrócenie zlikwidowanej już ekonomicznie i taniej pracującej formy opieki lekarskiej, nielikwidowanie istniejących zastępczych form opieki lekarskiej na rzecz kosztowniejszych monopolowych Kas.

Broszurka „Ligi Pracy”, oświetlając w sposób rzeczowy zagadnienie pomocy lekarskiej, stanowi bardzo ciekawy przyczynek do kwestji etatyzacji lecznictwa w Polsce i jest tem cenniejsza, iż wywody swe popiera argumentami zaczerpniętymi z życia.

Nakładem Izby Handlowej Polsko-Łacińsko-Amerykańskiej w Warszawie ukazał się w języku hiszpańskim almanach p. t. „Polonia Contemporanea”. Wydawnictwo to, opatrzone wielką ilością ilustracji i zestawień, zawiera rozdziały dotyczące polskiej geografji, historii, organizacji politycznej, organizacji wojskowej, wyznań, oświaty, kultury, rolnictwa, bogactw leśnych, bogactw kopalnych i przemysłu, monopolów państwowych, handlu, kooperatyw, komunikacji, finansów, organizacji gospodarczych, wreszcie wiadomości dotyczące Polonji południowo-amerykańskiej.

Aczkolwiek zbyt wielki może nacisk położony jest w almanachu na stronę kulturalno-artystyczną naszego życia współczesnego, ze szkoda części gospodarczej — jednak wydawnictwo „Polonia Contemporanea” zasługuje na uwagę, jako jedyny bodaj celowo pomysłany i konsekwentnie zredagowany informator o Polsce dla krajów o języku hiszpańskim.

KRONIKA

Dn. 9 marca r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego. Na posiedzeniu tem przyjęto do wiadomości zatwierdzone przez Komisję Rewizyjną zestawienia ra-

chunkowe za rok 1932. Ustalono ostatecznie, że ogólne zebranie członków Związku odbędzie się dn. 8 kwietnia r. b. o godz. 5-ej ppoł. w pierwszym i 5 min. 15 w drugim terminie. Porządek obrad obejmuje następujące sprawy: 1) Zagajenie, 2) Wybór przewodniczącego zebrania, 3) Sprawozdanie z działalności Związku za r. 1932, 4) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej, 5) Uzupełniające wybory do Zarządu Związku, 6) Wybór Komisji Rewizyjnej, 7) Wolne wnioski. Po zakończeniu formalnej części zebrania, o godz. 6-ej ppoł. odbędzie się wykład Prof. Uniwersytetu w Berlinie, Dr. H. Grossmanna, na temat chemji ekonomicznej. Specjalne zawiadomienia o tem zebraniu zostaną przesłane, stosownie do przepisów statutowych, wszystkim członkom Związku listami poleconemi na dwa tygodnie przed zebraniem.

Poza omówieniem spraw walnego zebrania, Zarząd Związku zajął się na posiedzeniu w dn. 9 marca szeregiem spraw bieżących; zatwierdził mandaty reprezentowania Związku Przemysłu Chemicznego przez p. Inż. Józefa Pietruszyńskiego na terenie Komisji oddymiania miast oraz Międzywojewódzkiego Komitetu ochrony rzek przed zanieczyszczeniem, oraz przez p. Inż. Józefa Milewskiego — na terenie tegoż Komitetu Ochrony Rzek.

Związek Przemysłu Chemicznego zapytywany jest częstokroć o materiały ilustracyjne, dotyczące życia gospodarczego naszego kraju. Ostatnio np. otrzymaliśmy zapytanie z kół profesorskich belgijskich, gdzie powstało zamierzenie przygotowania filmu dydaktycznego o Polsce, z szerszem uwzględnieniem strony gospodarczej. Omawiana jest również sprawa stworzenia filmu dydaktycznego o Polsce w celach propagandy zagranicznej, w szczególności na terenie amerykańskim. Prosimy przeto zrzeszone przedsiębiorstwa o dostarczenie szczegółowych wyjaśnień, jak się przedstawia ta sprawa na terenie poszczególnych fabryk, czy posiadają one jakikolwiek dorobek pod tym względem, i w jaki sposób materiał ten mógłby być wykorzystany w celach propagandy ogólnogospodarczej.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 14 z dn. 8 marca r. b. ukazało się pod poz. 93 Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 22 lutego 1933 w sprawie przywozu na obszar Rzeczypospolitej towarów zagranicznych z kontyngentu gdańskiego.

Stosownie do przepisów tego Rozporządzenia, towary takie będą uważane za legalnie przywiezione na obszar Rzeczypospolitej, jeżeli będą na terenie wolnego miasta należycie obrobione lub przetworzone. Pod tem pojęciem rozumieć należy towary, w których conajmniej 50% przypada na koszty robocizny, dokonanej na terenie Gdańska i koszty surowców lub półfabrykatów, pochodzących z polskiego obszaru celnego. Stwierdzenie tych okoliczności leży w kompetencji władz skarbowych, właściwych miejscu, gdzie znajduje się odpowiedni towar.

Rozporządzenie weszło w życie dn. 15 marca r. b.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	450 zł.	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "	" rogowa 13/14% N ₂	—
" " czysty 99%	300 "	Naftalin surowy prasowany	28,00 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	" czysty w łuskach	52,50 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,54 "	" sodu	120 "
" granulowany za 1 kg % N ₂	1,69 "	" ołowiu	215 "
Azotan amonu	100 "	Oleina zwierzęca destylat	190 "
Azotyn sodowy	120 "	" saponifikat	180 "
Benzol handlowy 90%	80 "	Oleum 20%	19,24 "
" czysty	92 "	Olej lniany	132 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "	* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
* Boraks	110—125 "	* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
Chlorek cynku 50° Bè	40 "	Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	9,75 "
Chlorek wapna bielący	330,6 "	Smola preparowana	17,50 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	Saletra potasowa	130 "
Chloroform czysty	800 "	* Saletra sodowa przem. zwyczajna	65 "
" " „pro narcosi”	1,800 "	* Saletra sodowa przem. raz rafinowana	90 "
Eter siarkowy	390 "	Saletra sodowa podwójnie rafinowana	100 "
* Fenol czysty	265 "	Siarczan amonu	29,65 "
Formalina 40%	270 "	* Siarczan miedzi	110—125 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bè	275 "	* Siarczek sodu 60/62%	60 "
" techniczna 85/88%	175 "	Soda amonjakalna	25 "
* Karbid granulowany	75 "	" kaustyczna	60 "
Karbolinum	29,75 "	Sól glauberska krystaliczna	7,00 "
Klej kostny	205 "	Stearyna	160 "
Klej skórny	275 "	Superfosfat 16% par. Warszawa	10,72 "
Krezol	128 "	Toluol czysty	105 "
Kwas azotowy tech. czysty za 100% HNO ₃	93 "	Woda amonjakalna chem. czysta zaw. 25% NH ₃	60 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "	Żelatyna techn.	400 "
Kwas siarkowy 60° Bè	7,37 "		
" solny 19°/21° Bè	12,25 "		
Kwas octowy techn. 30%	100 "		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

**KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSYMUM WYGODY,
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA**
PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO- RUTA Sp. Akc.”, Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Bednar- ska 2, tel. 659-99. „WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165. „PABJANICKA SPÓŁKA AKCYJ- NA PRZEMYSŁU CHEMICZNE- GO”, Pabjanice, tel. Łódź, 121-86. ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Henryków pod War- szawą. Tel. II podm. Henryków 5. Biuro sprzedaży: H. Weiss i S-ka. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.	Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30. Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER” Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99. Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM”, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 760-80. Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39. FABRYKA PRZEDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW”, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81. Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94. Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk. Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30. Kwaśny węgiel sodowy (bikarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30. Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39. Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk. Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24. Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94. Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39. Stearyna: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30. Żelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.
--	---	---

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 KWIETNIA 1933 ROKU

NOWE ZAKAZY PRZYWOZU

Obowiązujące dotychczas zakazy przywozu obejmowały ok. 30% wartościowo ogólnego importu do Polski. Dn. 24 marca r. b. weszły w życie nowe zakazy przywozu, obejmujące ok. 20% całkowitego przywozu zagranicznego. Ogółem przeto w dzisiejszym stanie rzeczy ok. 50% całego polskiego importu podlega reglamentacji przywzowej.

Nowa lista towarów zakazanych do przywozu oparta jest na tych pozycjach bilansu handlowego, które wykazywały stosunkowo najwyższy przywóz w ubiegłych latach. Natomiast postulaty ochrony przemysłowej tylko w małym stopniu brane były na uwagę. Stąd też na nowej liście nie znajdujemy wielu takich towarów, w stosunku do których zakaz przywozu jest niezbędny z punktu widzenia interesów producenta. Zato znalazły się na niej inne, których reglamentacja nie była nigdy proponowana przez producentów.

W zakresie artykułów, bezpośrednio interesujących przemysł chemiczny, zostały zakazane do przywozu następujące towary:

kazeina (poz. 35, p. 5a), makuchy (poz. 39, p. 2), sadze oraz węgiel drzewny i kostny sproszkowane (poz. 42), żelatyna (poz. 43, p. 2), oleje pochodzenia zwierzęcego (poz. 51, p. 7), nasiona: gorczyca, dyni, słonecznika, konopi, lnu, soya (poz. 62, p. 5), kopra (poz. 62, p. 15), płyty szklane fotograficzne (poz. 77, p. 10), węgiel drzewny (poz. 79, p. 2), kalafonia i galipot (poz. 82, p. 2), wyroby z gumelastyki miękkiej (poz. 88, p. 1b), opony gumowe (poz. 88, p. 3), minerały zawierające bor (poz. 93, p. 1), boraks (poz. 93, p. 3), nadborany (poz. 93, p. 5), chromiany, dwuchromiany i nadchromiany (poz. 100, p. 4), potaż (poz. 105, p. 5), dwuwęglan sodu i potasu (poz. 103, p. 5), wodorotlenek potasowy (poz. 105, p. 6b), tiosiarczany (poz. 105, p. 9), kwas

azotowy (poz. 108, p. 4a), kwas winowy i cytrynowy (poz. 108, p. 7), benzoesan sodowy i sodowokofeinowy (poz. 108, p. 11 i 112, p. 12a), sulfokwasy oksywiązków benzolu, toluolu, naftalenu (poz. 112, p. 16c), nitrobenzol, nitrochlorobenzol, nitronaftalin (poz. 112, p. 17a), dwinitrochlorobenzol i t. d. (poz. 112, p. 17 b.), anilina i jej sole (poz. 112, p. 17 c. I), benzydyna (poz. 112, p. 17 g), kwas H (poz. 112, p. 17 k. I), oliwa (poz. 117, p. 1), mydła i proszki do prania (poz. 120, p. 2), lakiery osobno niewymienione (poz. 121, p. 3), ekstrakty garbnikowe osobno niewymienione (poz. 124, p. 3), garbniki syntetyczne (poz. 124, p. 4), ultramaryna (poz. 130), minja ołowiana (poz. 132), organiczne związki barwiące syntetyczne (barwniki) i ich zasady (poz. 135), farby drukarskie (poz. 137, p. 3), błony fotograficzne (poz. 169, p. 11), jedwab sztuczny (poz. 185, p. 3), linoleum (poz. 194, p. 1).

Zakazy zostały ogłoszone w Dz. Ust. Nr. 18 z dn. 21 marca 1933 r. (poz. 120) w formie Rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 11 marca 1933 r., weszły w życie dn. 24 marca r. b., nie dotyczą tych towarów, które zostały nadane do Polski najpóźniej dn. 21 marca r. b. i będą zgłoszone do odprawy celnej najpóźniej dn. 20 kwietnia r. b. Technika uzyskiwania pozwoleń na przywóz towarów zakazanych jest taka sama, jak dotychczas: należy mianowicie składać podania do Min. Przemysłu i Handlu, które wyznacza kontyngenty przywzowe. Rozdziałem kontyngentów przywzowych między poszczególne importery zajmuje się nadal Centralna Komisja Przywzowa. Wolne od uzyskiwania pozwoleń na przywóz są towary, zwolnione od cła lub korzystające z ulg celnych na mocy odpowiednich przepisów.

WALNE ZEBRANIE ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Doroczne ogólne zebranie członków Związku Przemysłu Chemicznego odbędzie się w sobotę, dn. 8 kwietnia r. b., o godz. 16 min. 30 w pierwszym i o godz. 17-ej w drugim terminie, w lokalu Związku Polskich Hut Żelaznych, Warszawa, Mazowiecka 5. Po zakończeniu formalnej części zebrania, o godz. 18-ej, wygłoszony będzie odczyt Prof. Dr. H. Grossmanna p. t. „Chemja gospodarcza a zadania inżynierji”.

III ZJAZD CHEMIKÓW POLSKICH

We środę dn. 15 b. m. Pan Prezydent Rzeczypospolitej przyjął delegację Komitetu Wykonawczego III Zjazdu Chemików Polskich w osobach Prezesa Polskiego Towarzystwa Chemicznego, Prof. J. Zawadzkiego oraz pp.: Prof. A. Joszta, Prof. W. Lampego, Inż. W. Sommera i Prof. W. Świętosławskiego.

Na prośbę delegacji, Pan Prezydent zgodził się objąć patronat nad III Zjazdem Ch. P., który odbędzie się we Lwowie dn. 24—26 czerwca b. r. z udziałem gości zagranicznych.

Na cele III Zjazdu Chemików Polskich, obok ofiar, podanych w poprzednich numerach „Wiadomości”, wpłynęły następujące dalsze sumy:

Sp. Akc. „Boruta” w Zgierzu . . .	zł. 500
Zakłady Chemiczne w Winnicy . . .	„ 200
Sp. Akc. „J. Franaszek” . . .	„ 150
Myszkowska Fabr. Sztucz. Jedwabiu . . .	„ 125
Dr. Zygmunt Klonowski . . .	„ 100
Fabr. Chem. M. Leszczyński . . .	„ 50

ŁADUNKI DROBNICOWE

Koszty przewozu ładunków drobnicowych w zakresie produktów chemicznych są obecnie niepomiarne wysokie i w wielu wypadkach zupełnie prawie hamują wszelkie obroty handlowe. Dokładne badania, przeprowadzone przez Związek Przemysłu Chemicznego, stwierdziły następujące koszty przewozu drobnicy:

Towar	Odległość	Koszt przewozu
Chlorek wapna	300 klm.	45% ad valorem
Kwas solny . . .	300 „	160% „
Kwas siarkowy	300 „	25% „
Siarczan magnezu . . .	300 „	67% „
Farby wszelkie . . .	100—400 „	15—40% „
Mydło . . .	300 „	25% „
Bisulfat . . .	300 „	90% „

Te kilka przykładów ilustruje dobitnie, jak poważne opłaty istnieją w zakresie przewozów drobnicowych, jak również wskazują na nierównomierność obciążenia w zakresie różnych artykułów. Niewątpliwie tak wysokie koszty przewozu niejednokrotnie wpływały decydująco na poziom cen detalicznych, to też w akcji prowadzonej przez Rząd w kierunku obniżenia cen, moment kosztów przewozu winien być przede wszystkim brany pod uwagę. Sfery przemysłowe wielokrotnie zwracały uwagę zainteresowanych czynników na wspomniane zagadnienie, lecz dopiero ostatnio Min. Komunikacji zdecydowało się na przeprowadzenie pewnych zniżek. Mianowicie, na bliższych przestrzeniach projektowana jest zniżka ok. 40%, ok. 16% przy 200 klm i do 8% przy 300 klm. Oprócz tego, mają być wprowadzone dwie dodatkowe klasy tańsze na wszystkie odległości. Klasa II będzie posiadała stawki na poziomie dawnej klasy drobnicowej IV z r. 1929, klasa III dla pozostałych tańszych artykułów będzie kalkulowana poniżej poziomu obecnej klasy R. 6. Jednakże wobec wysokości kosztów przewozu dla poszczególnych artykułów, obawiać się należy, że zniżki

te okażą się jeszcze niedostateczne i przewozy drobnicy towarów chemicznych w dalszym ciągu odbywać się będą samochodami.

Poza wspomnianymi zniżkami w zakresie przewozów drobnicowych, Min. Komunikacji projektuje obniżenie taryf wagonowych w zakresie klas 1—6 i w odległościach przewozu do 400 klm. Zasadniczej reformie mają być również poddane stawki na przewóz przesyłek poczesnych, ekspresowych i bagażowych. Przyjęto regułę, że taryfa poczesna może być tylko o 25% droższa od zwyczajnej.

KONKURS MIĘDZYNARODOWY

ROZSZERZENIA ZASTOSOWANIA KLEJU KOSTNEGO

Międzynarodowy Związek badań nad udoskonaleniem przemysłu kostno-klejowego pod nazwą „EPI-DOS”, starając się o stworzenie nowych źródeł zbytu kleju kostnego, postanowił zorganizować konkurs dla wynalazków chemików, techników lub innych, którzy znaleźliby nowe zastosowanie lub nowe dziedziny zbytu tego produktu.

Konkurs ten ma następujący regulamin:

REGULAMIN KONKURSU.

Artykuł 1.

Międzynarodowy Związek badań nad udoskonaleniem przemysłu kostno-klejowego, pod nazwą „EPI-DOS” ogłasza konkurs dla wynalazców i techników wszystkich krajów w celu wynagrodzenia studjów nad rozwojem zastosowania kleju kostnego.

Siedziba konkursu znajduje się w banku LEU & Co. w Zurichu, który to bank służyć będzie, jako domicyl dla wszystkich uczestników konkursu; w tymże banku są zdeponowane sumy, przeznaczone na nagrody.

Artykuł 2.

W konkursie mogą brać udział wszystkie osoby, które sobie tego życzą, bez ograniczenia narodowości. Aby brać udział w konkursie, należy podać opis swego wynalazku lub udoskonalenia w formie memorjału, który należy posłać do Secrétariat de „l'Epidos”, 58, Rue de Châteaudun, Paris.

Memorjały te mogą:

— albo podawać rezultaty badań nad zastosowaniem kleju kostnego przy fabrykacji nowych produktów lub też produktów, w których skład klej kostny dotąd nie wchodził,

— albo podawać udoskonalenia procesu używania kleju kostnego, pozwalające na rozszerzenie jego zastosowania.

Memorjały muszą obowiązkowo być zredagowane w jednym z 3 następujących języków: angielskim, francuskim lub niemieckim.

Artykuł 3.

Po przestudjowaniu przez Jury, o którym mowa dalej, autorzy najlepszych memorjałów zostaną nagrodzeni. Wysokość rozdanych nagród będzie wynosiła obowiązkowo

20.000 franków szwajcarskich,

Podział zostanie uskuteczony przez Jury z zastrzeżeniem, że najmniej 3 memorjały zostaną nagrodzone i że żadna z udzielonych nagród nie będzie niższa, niż 2.000 franków szwajcarskich.

Oprócz wyżej wymienionej sumy, która będzie rozdzielona obowiązkowo, zarezerwowana jest

suma dodatkowa franków szwajcarskich 10.000.—

bądź na nagrodzenie autora specjalnie interesującej pracy, dającej nadzieję nowego i znacznego spożycia kleju kostnego, bądź też dla subwencjonowania badań, zmierzających do udoskonalenia tej nowej metody lub wynalazku

Artykuł 4.

Jury będzie się składało z 5 osób z 5 różnych krajów, które będą wyznaczone przez Radę Epidosu i wybrane z pośród członków tego związku; 5 innych osób, wybranych na tych samych warunkach, może być wyznaczone jako sędziowie zastępczy.

Tak ustanowione Jury ustali nicodwołalnie regulamin swoich zebrań, metod pracy i t. d. Jury zastrzega sobie prawo sprawdzania wszystkich danych dla osądzenia wartości memorjałów.

Artykuł 5.

Konkurs zostanie otwarty z dniem 1 marca 1933 r. Memorjały powinny być składane począwszy od tej daty i najpóźniej 28 lutego 1934 roku, po której to dacie przesyłki nie będą już przyjmowane. Memorjały zostaną zbadane przez Jury możliwe szybko i ogłoszenie wyników nastąpi najpóźniej 30 czerwca 1934 roku.

Memorjały nienagrodzone zostaną zwrócone autorom natychmiast po ogłoszeniu przyznanych nagród.

Artykuł 6.

Memorjały winny być pisane na maszynie i podpisane przez autora oraz skierowane do Secrétariat Général de l'Epidos, 58, Rue de Châteaudun, Paris (9e), w dwóch egzemplarzach, jako listy polecone i muszą zawierać imię, nazwisko i adres autora. Sekretarjat Epidosu odpowiada tylko za te memorjały, które otrzyma, a w żadnym wypadku za zaginione w drodze. Sekretarjat potwierdzi autorowi odbiór każdego memorjału.

Artykuł 7.

Aż do daty, ograniczającej nadsyłanie memorjałów, t. j. do 28-go lutego 1932 r., autorzy mogą dowolnie wycofywać je lub zmieniać. Po upływie tego terminu i aż do czasu ogłoszenia nagród autorzy mają prawo wycofywania prac, lecz nie zmiany.

Artykuł 8.

Przy podziale nagród nie będzie wzięty pod uwagę żaden wynalazek, zgłoszony do opatentowania przed 1 stycznia 1932 r.

Artykuł 9.

W celu ochrony swoich wynalazków autorzy mogą złożyć podanie o patent dla przedmiotu i ich memorjału. Epidos obowiązuje się zresztą do nieogłaszania publicznie tematu memorjałów, które nie zostały odznaczony i to przez cały czas posiadania tych memorjałów.

Artykuł 10.

Sam fakt przesłania memorjału do Epidosu stanowi ze strony autora ofertę sprzedaży wynalazku z prawem pierwszeństwa na korzyść Epidosu i następnie Towarzystw zjednoczonych, po cenach, i na warunkach, które zostaną wspólnie ustalone między niemi i autorem.

Prawo pierwszeństwa przysługuje w pierwszym rzędzie Epidosowi, a następnie, jeżeli Epidos zrezygnuje, Towarzystwom zjednoczonym. Jeżeli kilku członków Epidosu zechce wykorzystać to prawo jednocześnie, wówczas wszystkim przysługuje jednakowe prawo, ale ograniczone prawem eksploatacji tylko we własnym kraju.

Tylko w wypadku, gdyby Epidos lub Towarzystwa zjednoczone odmówiły korzystania z oferty albo nie mogły się zgodzić na cenę cesji wynalazku, autor odzyskuje prawo do swojego wynalazku, opatentowanego lub nie.

Epidos lub Towarzystwa Zjednoczone muszą najpóźniej w ciągu 3 miesięcy od dnia ogłoszenia przyznanych nagród lub wydania patentu oznajmić swój zamiar korzystania lub nie z prawa, które im przyznaje niniejszy paragraf. W razie niewypowiedzenia się przed 30 września 1934 r., autor odzyskuje wszystkie swoje prawa do wynalazku.

Artykuł 11.

Osoby, należące do Towarzystw, wchodzących w skład Epidosu, mogą brać udział w konkursie tylko po uzyskaniu zgody swego Towarzystwa.

Artykuł 12.

Tekst niniejszego regulaminu został ustalony w 3 językach następujących: angielskim, francuskim, niemieckim. W razie rozbieżności, w interpretacji miarodajny będzie tekst francuski.

Wszelkich informacji dodatkowych w powyższej sprawie udzielają:

SECRETARIAT GÉNÉRAL DE L'EPIDOS, 58 rue de Châteaudun, Paris,
TOW. ZAKŁADÓW CHEMICZNYCH „STREM“
Sp. Akc. w Warszawie, Mazowiecka 7,
Sp. Akc. „Dr. ROMAN MAY“ w Poznaniu, Plac Nowomiejski 4.

KRONIKA

Dn. 29 marca r. b. odbyło się posiedzenie Sekcji Eksportowej Związku, poświęcone specjalnie sprawom handlu kompensacyjnego z Ameryką Południową. Sekcja Eksportowa zaczęła organizację tranzakcyj, przyczem została upoważniona do nawiązania kontaktu w imieniu zrzeszonych przedsiębiorstw z zainteresowanymi instytucjami, oraz do przeprowadzenia wszelkich wstępnych rozmów w tej sprawie.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 19 z dn. 24 marca r. b. ukażało się pod poz. 130 Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 15 marca 1933 r. w sprawie surowców i półfabrykatów, niezbędnych dla rozwoju rolnictwa lub przemysłu krajowego.

Stosownie do przepisów tego Rozporządzenia, następujące artykuły bezpośrednio interesujące przemysł chemiczny, ustalone zostały jako niezbędne surowce lub półfabrykaty, w rozumieniu ustawy o podatku obrotowym: azbest, elektrody, kauczuk, kryolit, magnezyt, szpat, minerały zawierające bor, drewno farbiarskie i garbarskie, ekstrakt quebrachowy niesulfitywany, kaolin, fosforyty, siarka, trany, otręby i makucho, mączka mięsna i kostna, nawozy sztuczne.

W Dz. Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 13 ukazały się następujące zmiany:

Cytrynian wapnia, który był dotąd taryfowany p.g. najwyższej klasy, opłacać będzie obecnie przy przewozach kl. 8.

Litopon został zrównany taryfowo z bielą cynkową i opłacać będzie kl. 8.

Taryfa wyjątkowa M. 11, stosowana dotąd wyłącznie do nawozów idących dla rolnictwa, rozszerzona została również na niektóre nawozy, przesyłane do dalszej przeróbki przemysłowej.

W „Monitorze Polskim“ Nr. 68 z dn. 23 marca r. b. ukazało się Rozporządzenie Ministra Komunikacji, ustalające skład Państwowej Rady Kolejowej na okres 3-letni 1933/1936.

Z ramienia Związku Przemysłu Chemicznego i Związku Polskich Fabryk Portland-Cementu wszedł do Rady kolejowej p. Adam Barszczewski, w charakterze zaś jego zastępcy p. Inż. Stanisław Braunstein.

Powołanie do życia Państwowej Rady Kolejowej, nieczynnej przez półtorej roku, należy powitać z największym uznaniem. Sfery gospodarcze zainteresowane są niezmiernie w całokształcie polityki komunikacyjnej i istnienie Państwowej Rady Kolejowej umożliwia wypowiedanie wszelkich żywotnych postulatów na tym terenie. Zmiany, jakie zaszły w życiu gospodarczym w ciągu ostatnich 2-3 lat, zmuszają do przekształcenia działalności kolei i dostosowania do nowoutworzonych warunków ekonomicznych. Brak możliwości uzgadniania poglądów w tej dziedzinie dawał się odczuwać w sposób bardzo dotkliwy.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	450 zł.	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "	" rogowa 13/14% N ₂	— "
" " czysty 99%	300 "	Naftalin surowy prasowany	28,00 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	" czysty w łuskach	52,50 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,54 "	Octan sodu	120 "
" " granulowany za 1 kg % N ₂	1,69 "	" ołowiu	215 "
Azotan amonu	100 "	Oleina zwierzęca destylat	190 "
Azotyn sodowy	120 "	" " saponifikat	180 "
Benzol handlowy 90%	80 "	Oleum 20%	19,24 "
" czysty	92 "	Olej lniany	132 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "	* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
* Boraks	110—125 "	* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
Chlorek cynku 50° Bé	40 "	Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	9,75 "
Chlorek wapna bielący	330,6 "	Smola preparowana	17,50 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	Saletra potasowa	130 "
Chloroform czysty	800 "	* Saletra sodowa przem. zwyczajna	65 "
" " „pro narcosi”	1,800 "	* Saletra sodowa przem. raz rafinowana	90 "
Eter siarkowy	390 "	Saletra sodowa podwójnie rafinowana	100 "
* Fenol czysty	265 "	Siarczan amonu	29,65 "
Formalina 40%	270 "	* Siarczan miedzi	110—125 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	275 "	* Siarczek sodu 60/62%	60 "
" " techniczna 85/88%	175 "	Soda amonjakalna	25 "
* Karbid granulowany	75 "	" kaustyczna	60 "
Karbolineum	29,75 "	Sól Glauberska krystaliczna	7,00 "
Klej kostny	205 "	Stearyna	160 "
Klej skórny	275 "	Superfosfat 16% par. Warszawa	10,72 "
Krezol	128 "	Toluol czysty	105 "
Kwas azotowy tech. czysty za 100% HNO ₃	93 "	Woda amonjakalna chem. czysta zaw. 25% NH ₃	60 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "	Żelatyna techn.	400 "
Kwas siarkowy 60° Bé	7,37 "		
" solny 19°/21° Bé	12,25 "		
Kwas octowy techn. 30%	100 "		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

**KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSIMUM WYGODY,
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA**
PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:	Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:	Oleina zwierzęca:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO RUTA Sp. Akc.“, Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Bednar ska 2, tel. 659-99.	Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Słomka i włosie wiskozowe:
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- szawie, S. A. Henryków pod War- szawą, Tel. II podm. Henryków 5. Biuro sprzedaży: H. Weiss i S-ka. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.	Gumowe artykuły techniczne:	Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapna bielący.	Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.	Smola pierwszorzędowa:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Jedwab sztuczny:	Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Chlorek wapnia (CaCl₂):	Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna:
„ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc, poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
Farmaceutyczne przetwory:	Karbid:	Soda kaustyczna.
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess.	Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94
„FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK- CYJNA“, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Sól Glauberska krystaliczna:
	Klej kostny i skórny:	„TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
	Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Stearyna:
	Kwaśny węgiel sodowy (bicarbonat):	Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
	„ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	Żelazokrzem 45% i 75%:
		Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 KWIETNIA 1933 ROKU

OGÓLNE ZEBRANIE ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Dn. 8 kwietnia 1933 odbyło się 13-te z kolei zwyczajne walne zebranie członków Związku Przemysłu Chemicznego R. P.

Zebranie zagał Prezes Związku, p. Dr. Józef Landau, którego też powołano na przewodniczącego zebrania.

Ponieważ sprawozdanie z działalności Związku za r. 1932 zostało w przepisany terminie rozesłane wszystkim członkom Związku, przeto Dyrektor Związku, p. Prof. Edmund Trepka, ograniczył swoje przemówienie do scharakteryzowania najistotniejszych przejawów działalności Związku w pierwszych miesiącach roku bieżącego. W szczególności zatrzymał się nad sprawą rokowań o zawarcie nowych traktatów handlowych z licznymi krajami, wskazał pozytywne ankiety, jaką Związek przeprowadził w roku ubiegłym na tle tych rokowań; rozporządzając zebrany wówczas materiałem, Związek może z łatwością opinować w krótkim czasie wszystkie żądania, zgłoszone w zakresie zniżek celnych na artykuły chemiczne. Omawiając zagadnienie eksportowe, Dyrektor Związku podkreślił coraz poważniejsze jego znaczenie w przemyśle chemicznym i zobrazował metody, jakie stosuje Związek Przemysłu Chemicznego przy badaniu i ułatwianiu transakcji wywozowych. W dalszym ciągu oświetlone zostały sprawy celne (nowe zakazy przywozu), kolejowe (reforma taryf drobnicowych), wreszcie zawarte lub zawierane porozumienia między poszczególnymi dziedzinami naszego życia gospodarczego (uzgodnienie stanowisk przemysłu i rolnictwa w sprawach tłuszczowych, porozumienie między przemysłem włókienniczym i chemicznym w sprawie sztucznych włókien i t. d.). Kończąc swe przemówienie, Dyrektor Związku wskazał na ożywioną i rozwijającą się, lecz wymagającą dalszego usprawnienia działalność sekcji fachowych w łonie Związku, oraz na pozytywne przejawy działalności przemysłu chemicznego, na tle podejmowania inicjatywy produkcji coraz to nowych artykułów chemicznych.

Po wysłuchaniu sprawozdania finansowego i odczytaniu protokołu Komisji Rewizyjnej — ogólne zebranie udzieliło absolutorium Zarządowi z jego czynności.

Ustępujących przez losowanie członków Zarządu p.p.: Inż. Ludwika Brzezowskiego, Marja-

na Lewandowskiego, Inż. Włodzimierza Płużańskiego, Inż. Jana Podraszkę, Inż. Wiktora Sommera, Inż. Feliksa Wiślickiego wybrano ponownie, ponadto zaś — poraz pierwszy powołano do Zarządu p. Dr. Alfreda Hirszowskiego.

Do Komisji Rewizyjnej powołano ponownie p. p.: Wiktora Bereszkę, Inż. Czesława Knoffa, Dr. Stefana Otolskiego.

W sprawach bieżących zostały poruszone następujące zagadnienia: p. Prof. Józef Zawadzki w imieniu Zarządu Polskiego Towarzystwa Chemicznego złożył podziękowanie Związkowi, w szczególności członkom Zarządu Związku, p.p. Inż. Feliksowi Wiślickiemu i Inż. Wiktrowi Sommerowi, za poparcie finansowe organizacji III Zjazdu Chemików Polskich we Lwowie, i wezwał zebranych do dalszego deklarowania ofiar na cele Zjazdu.

P. Inż. Tadeusz Zamojski wezwał zebranych do jaknajliczniejszego zgłaszania w roku bieżącym praktyk wakacyjnych dla studentów chemji, zwracając uwagę na coraz liczniejsze zgłoszenia potrzebujących praktyk i coraz mniejszą ilość praktyk, zgłaszanych przez przedsiębiorstwa.

Po przerwie, odbyła się druga, referatowa część zebrania — z odczytem Prof. Uniwersytetu Berlińskiego, Dr. Hermana Grossmanna p. t. „Chemja gospodarcza a zadania inżynierji”. W interesującym i ze swadą wypowiedzianym odczycie prelegent zapoznał zebranych z zadaniami tego nowego działu chemji, podkreślając w szczególności konieczność wszechstronnego — chemicznego, inżynieryjnego i gospodarczego — wykształcenia chemicznych działaczy przemysłowych. Posiłkując się licznymi przykładami z dawniejszej i nowszej historii techniki, prelegent przeprowadził tezę, że zbyt szczupła specjalizacja i zamknięcie się w wąskim kręgu jednego tylko zagadnienia utrudnia chemikowi zajęcie wybitniejszego stanowiska w państwie i w społeczeństwie. W miarę koordynacji poczynąń techniki chemicznej na całym świecie — chemja ekonomiczna grać będzie coraz poważniejszą rolę i dlatego też nie może być obcą żadnemu kierownikowi przedsiębiorstwa chemicznego.

Zgromadzeni słuchacze podziękowali żywymi oklaskami za interesujący wykład prelegenta.

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W okresie od 15 marca do 15 kwietnia r. b. Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się w szczególności następującymi zagadnieniami:

W sprawach traktatowych:

złożył opinię w sprawie nowych list żądań austriackich w zakresie zniżek polskiej taryfy celnej, sformułowanych przez Austrię niezależnie od żądań preferencyjnych,

badał postulaty przemysłu chemicznego w związku z traktatem polsko-belgijskim.

W sprawach eksportowych:

badał możliwości umieszczenia niektórych artykułów chemicznych w Egipcie i w Afryce Południowej,

zebrał doładne informacje o możliwościach zbytu w Ameryce Południowej w związku z możliwościami przeprowadzenia transakcyj na zasadzie kompensacji.

W sprawach kolejowych:

wystąpił o obniżenie kosztów przewozu wszelkich nawozów sztucznych,

wystąpił ponownie w sprawie obniżenia kosztów przewozu salmijaku i węglanu amonu przez porty polskie,

wystąpił o rewizję kosztów przewozu terpentyny i smoły drzewnej.

W sprawach ogólnych:

nawiązał kontakt z przemysłem naftowym w sprawie używania tłuszczów utwardzonych do wyrobu świec i przystąpił do opracowania sposobów, uniemożliwiających to zastosowanie tłuszczów utwardzonych, bez równoczesnych utrudnień w imporcie tłuszczów utwardzonych dla innych gałęzi przemysłu chemicznego,

zakończył rokowania z rolnictwem w sprawach tłuszczowych i złożył odpowiednie memorjały do władz.

POROZUMIENIE PRZEMYSŁOWO-ROLNICZE

Jak donosiliśmy w Nr. 6 „Wiadomości”, Komitet Surowcowy działający na terenie Ministerstwa Rolnictwa wyłonił specjalną Podkomisję, której celem było ustalenie kontyngentów przywozowych na surowce tłuszczowe do fabrykacji olejów ciekłych. W skład Podkomisji weszły następujące organizacje: Związek Izb Przemysłowo-Handlowych i Związek Przemysłu Chemicznego — ze strony przemysłu, Związek Izb i Organizacji Rolniczych oraz Towarzystwo Lniarskie w Wilnie — ze strony rolnictwa. Posiedzenie Podkomisji odbyło się dn. 29 marca r. b. w Izbie Przemysłowo-Handlowej w Warszawie, pod przewodnictwem p. Min. Jerzego Gościckiego.

Zebrani przedstawili szczegółowe statystyki tudzież wyliczenia i zobrazowali w sposób bardzo dokładny sytuację przemysłu przetwórczo-tłuszczowego oraz przewidywania konjunkturalne na najbliższe miesiące. Za punkt wyjścia rozważań wzięte były liczby, dotyczące zbiorów, wymiany zagranicznej, produkcji i konsumpcji w latach gospodarczych (t. j. od sierpnia

do sierpnia). Ponieważ przedstawiciele sfer rolniczych rozporządzali nieco innymi zestawieniami, niż przedstawiciele sfer przemysłowych, więc też uwidocznione przez obie strony liczby nie były całkowicie zgodne; zadaniem zebrań było jednak doprowadzenie do uzgodnienia poglądów, co oczywiście mogło mieć miejsce dopiero po dokładnem zweryfikowaniu tych zestawień. Dobra wola i lojalność obydwu stron pozwoliły w rezultacie osiągnąć kompromis w zakresie surowców do produkcji wszystkich olejów ciekłych, z wyjątkiem oleju lnianego. Mianowicie, ustalono zgodnie, że kontyngent przywozowy w przeliczeniu na gotowy olej powinien wynosić od 1 kwietnia r. b. do końca bieżącego roku gospodarczego:

3.500 tonn olejów ciekłych, z wyjątkiem oleju lnianego i oleju sezamowego,
300 tonn oleju sezamowego,

przyczem przywóz dokonany będzie bądź w postaci surowego oleju, bądź w formie nasion olejnych. Rozdział powyższych liczb globalnych między jedną i drugą formę surowca pozostawiono grupie przemysłowej, która po uzgodnieniu stanowiska zakomunikuje je grupie rolniczej. Jako ogólną dyrektywę przyjęto konieczność znaczniejszego importu nasion, niż surowego oleju.

Nie udało się natomiast uzgodnić poglądu sfer zainteresowanych na wysokość kontyngentu przywozowego siemienia lnianego. Grupa przemysłowa, opierając się na szczegółowych wyliczeniach i danych statystycznych — domagała się wyznaczenia kontyngentu siemienia lnianego do końca bieżącego roku gospodarczego w wysokości 16.900 tonn. Grupa rolnicza, potwierdzając fakt zupełnego braku siemienia lnianego na rynku krajowym, nie chciała jednak dopuścić do żadnego przywozu, po długich zaś pertraktacjach wysunęła liczbę 3.000 tonn, która jest zupełnie niewspółmierna ani do faktycznego zapotrzebowania, ani do zakontraktowanych już przez olejarnie polskie ilości siemienia argentyńskiego. Oczywiście, w tym stanie rzeczy do uzgodnienia dojść nie mogło i obie strony przedstawiły Rządowi motywy swoich stanowisk.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Produkcja kwasu siarkowego chemicznie czystego prowadzona była w naszym kraju w sposób dorywczy, ostatnio zaś została całkowicie zaniechana przez dotychczas produkujące przedsiębiorstwo. Jak się dowiadujemy, Polsko-Belgijskie Zakłady Chemiczne „Polchem” w Toruniu wykończyły ostatecznie budowę instalacji do wytwarzania chemicznie czystego kwasu siarkowego — przy pomocy oryginalnie opracowanego systemu. Instalacja ta obejmuje produkcję kwasów chemicznie czystych o dowolnem stężeniu, również kwasów akumulatorowych. Pierwsze partje chemicznie czystego kwasu siarkowego z Torunia ukażą się zapewne na rynku już w ciągu najbliższych miesięcy.

Fabryka Płyt i Papierów Fotograficznych „Alfa” w Bydgoszczy — po przeprowadzeniu

wszechstronnych studjów technicznych — przystąpiła do produkcji i wypuściła już na rynek błony fotograficzne. Błony te są przystosowane do wszelkich istniejących na rynku aparatów fotograficznych, nawijane są zarówno na rolki, jak pakowane w formie bloków (t. zw. „Packfilmy”), istnieją w dwóch stopniach czułości: 18° Sch. i 22° Sch. Powstanie tego nowego działu produkcji należy powitać z żywą radością, nie tylko jako przejaw twórczej inicjatywy naszego przemysłu chemicznego, lecz również jako jeden z czynników utrzymania aktywności polskiego bilansu handlowego.

WŚRÓD KSIĄŻEK

Z zasiłku Instytutu Przemysłu Cukrowniczego w Polsce i Kasy imienia Mianowskiego ukazało się obszernie, 526 stron liczące dzieło Wandy Włostowskiej p. t. „Chemja węglowodanów”. W dziejach polskiego piśmiennictwa naukowego jest to fakt dużej wagi, zwłaszcza że nie mieliśmy dotychczas oryginalnego opracowania z tej dziedziny chemji organicznej.

Książka dzieli się na 5 części: w pierwszej opisane są podstawowe pojęcia chemji węglowodanów, charakterystyczne właściwości cukru, teorie ich budowy, metody badania i syntezy i t. d. W drugiej zawarty jest opis i charakterystyka poszczególnych węglowodanów (cukrów prostych, wielocukrów niższych i wyższych), tudzież substancji zbliżonych doń — jak np. związków pektynowych. Trzecia, zatytułowana „Biochemiczne przemiany węglowodanów”, omawia chemiczny przebieg procesów fermentacyjnych, przekształcenia węglowodanów w organizmach zwierzęcych i t. d. Część czwarta — krótki zarys technologii węglowodanów — traktowana jest jako uzupełnienie części drugiej i nie jest przeznaczona bynajmniej dla specjalistów; dzieło bowiem posiada charakter naukowy, nie zaś technologiczny, i zajmuje się teoretyczną stroną chemji cukrów, dotycząc procesów przemysłowych tylko o tyle, o ile to jest potrzebne do celowości i jasności wykładu. Część piąta, uzupełniona tablicami, opisuje w najogólniejszym zakresie podstawy analizy węglowodanów.

Rzecz opatrzona jest przedmową Prof. Kazimierza Smoleńskiego, który w sposób nader pochlebny wyraża się o całości tej interesującej pracy; zwraca uwagę na znamienność faktu, iż pierwsza polska obszerna monografia z chemji organicznej poświęcona jest cukrom, których produkcja stoi u nas na wysokim poziomie i jest dla Polski przemysłem naturalnym.

Ukazanie się omawianego dzieła witamy z żywą radością, jako przejaw wyteżonej pracy naukowej młodego pokolenia chemików polskich.

KRONIKA

Dn. 8 kwietnia r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którym przyjęto w skład członków Związku Fabrykę Chemiczną „Fargó” Sp. z o. o., Łódź, Andrzeja 63.

Dn. 1 lutego r. b. rząd węgierski ogłosił listę towarów, których import związany jest z koniecznością przekładania świadczeń pochodzenia. Lista obejmuje następujące artykuły chemiczne: mydła, pasty do obuwia, kleje, farby ziemne, litopon, biel cynkową, wyroby kosmetyczne.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 16 z dn. 15 marca 1933 r. ukazało się pod poz. 110 Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 9 marca 1933 r., ustalające cenę litra spirytusu 100°-wego luzem na cele domowo-lecznicze — w wysokości zł. 10.

W Dz. Ust. Nr. 22 z dn. 30 marca r. b. ukazało się pod poz. 177 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych z dn. 24 marca 1933 r. o ulgach celnych.

Rozporządzenie to objęło następujące ulgi celne, bezpośrednio interesujące przemysł chemiczny:

opony samochodowe dęte (poz. 88, p. 3 b. I.) opłacają za pozwl. Min. Skarbu cło, wynoszące 30% stawki autonomicznej,
atropina (poz. 112, p. 12 b.) — 50% stawki autonomicznej,
acetanilid (poz. 112, p. 18) — 70% stawki autonomicznej,
guajakol, jego węglany i sulfopochodne, sole kwasu glicerynofosforowego (poz. 112, p. 19) — 70% stawki autonomicznej,
kwas octowo-salicylowy i salicylan fenyłowy (poz. 112, p. 20 a) — 70% stawki autonomicznej,
fenacetyna, białkan taniny, salicylan metylowy (poz. 112, p. 20 b) — 70% stawki autonomicznej,
pepsyna i pepton (poz. 112, p. 21) — 70% stawki autonomicznej,
santonina (poz. 112, p. 22) — 70% stawki autonomicznej.

Związek Przemysłu Chemicznego złożył właściwym czynnikom rządowym szczegółowe memorjały, uzasadniające wielką szkodę, jaka wynika z udzielania ulg celnych na wyrabiane w kraju preparaty chemiczne. W szczególności podkreślił, że wprowadzenie takich ulg na aspirynę i inne pochodne kwasu salicylowego jest bardzo dotkliwym ciosem, wymierzonym w krajową produkcję tych preparatów. Droga wielkiego wysiłku technicznego i finansowego udało się uruchomić w Polsce przed niedawnym stonkowo czasem produkcję związków salicylowych, opartą na oryginalnych metodach. Preparaty te skutecznie konkurują z towarem zagranicznym, stopniowo wypierając go z rynku. Tymczasem obniżanie stawek celnych przeciwdziała w sposób zdecydowany dalszemu rozwojowi odpowiednich fabryk chemicznych, które muszą postawić pod znakiem zapytania projekty dalszych inwestycji w zakresie preparatów salicylowych.

Związek Przemysłu Chemicznego w konkluzji domaga się nieudzielania żadnych zezwoleń na ulgowe cienie preparatów salicylowych.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	450 zł.	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "	" rogowa 13/14% N ₂	—
" czysty 99%	300 "	Naftalin surowy prasowany	28,00 "
· Amonjak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	" czysty w łuskach	52,50 "
· Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,54 "	" ołowiu	215 "
" granulowany za 1 kg % N ₂	1,69 "	Oleina zwierzęca destylat	190 "
Azotan amonu	100 "	" saponifikat	180 "
Azotyn sodowy	120 "	Oleum 20%	19,24 "
Benzol handlowy 90%	80 "	Olej lniany	132 "
" czysty	92 "	· Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "	· Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
· Boraks	110—125 "	Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	9,75 "
Chlorek cynku 50° Bé	40 "	Smola preparowana	17,50 "
Chlorek wapna bielący	330,6 "	Saletra potasowa	130 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	* Saletra sodowa przem. zwyczajna	65 "
Chloroform czysty	800 "	* Saletra sodowa przem. raz rafinowana	90 "
" „pro narcosi“	1,800 "	Saletra sodowa podwójnie rafinowana	100 "
Eter siarkowy	390 "	Siarczan amonu	29,65 "
· Fenol czysty	265 "	· Siarczan miedzi	110—125 "
Formalina 40%	270 "	· Siarczek sodu 60/62%	60 "
· Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	225 "	Soda amonjakalna	25 "
" techniczna 85/88%	170 "	" kaustyczna	60 "
· Karbid granulowany	75 "	Sól glauberska krystaliczna	7,00 "
Karbolineum	29,75 "	Stearyna	150 "
Klej kostny	240 "	Superfosfat 16% par. Warszawa	10,72 "
Klej skórny	275 "	Toluol czysty	105 "
Krezol	128 "	Woda amonjakalna chem. czysta zaw. 25% NH ₃	60 "
Kwas azotowy tech. czysty za 100g HNO ₃	93 "	Zelatyna techn.	400 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "		
Kwas siarkowy 60° Bé	6,00 "		
" solny 19°/21° Bé	12,25 "		
Kwas octowy techn. 30%	100 "		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

**KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSIMUM WYGODY,
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA**
PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:	Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:	Oleina zwierzęca:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO RUTA Sp. Akc.“, Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Bednar- ska 2, tel. 659-99.	na: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Przem. Tuszcz. „SCHICHT-LE- VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Henryków pod War- szawą. Tel. II podm. Henryków 5. Biuro sprzedaży: H. Weiss i S-ka. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
Chlorek wapnia (CaCl₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc, poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.
„FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK- CYJNA“, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Żelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.
	Kwaśny węgiel sodowy (bikarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 MAJA 1933 ROKU

ZE SPRAW KOMPENSACYJNYCH

Sprawa eksportu na terenie międzynarodowym napotyka na coraz większe trudności: nieliczne zaledwie rynki są dostępne dla polskich produktów. Wolny handel w dotychczasowym znaczeniu zanika stopniowo, poszczególne zaś kraje starają się dostosować do zmienionej sytuacji i poszukują nowych form wymiany międzynarodowej.

Polska od półtora blisko roku znajduje się w wyjątkowo trudnej sytuacji. Szereg krajów, odbierających polskie produkty, zastosowało liczne ograniczenia przywozowe, celem zapewnienia rynku wewnętrznego dla własnej produkcji. Z drugiej strony — trudności finansowe zmusiły liczne kraje do wprowadzania restrykcji dewizowych, które w równym stopniu jak i reglamentacja importu — działają wybitnie hamująco na przywóz. Wśród rynków europejskich zaledwie parę krajów nie zastosowało tego typu utrudnień, rynki zaś zamorskie reglamentowały w mniejszym stopniu przywóz; niemniej w niektórych krajach (jak Kanada, St. Zjedn., Ameryka Połudn., Afryka Połudn.) ogłoszono wiele zarządzeń, które w znacznym stopniu przeszkadzają rozwojowi normalnych stosunków handlowych.

Sytuacja polskiego eksportu uległa w ostatnich czasach jeszcze poważniejszemu pogorszeniu, naskutek konkurencji Japonii. Kraj ten, w wyniku spadku waluty, zaczął w ostatnich czasach eksport dumpingowy na wszystkie rynki europejskie, oferując swoje towary po cenach o 20 — 30% niższych od normalnych.

To też w ostatecznym rezultacie eksport polski wykazuje ostatnio stałą tendencję kurczenia się.

Kraj nasz, który stosował w ograniczonym zakresie zakazy przywozu oraz nie wprowadził ograniczeń dewizowych, stał prawie całkowicie otworem dla inwazji wszelkich towarów zagranicznych. Dodatkowo dotychczas bilansy handlowe z poszczególnymi krajami europejskimi pogorszyły się wybitnie, zdradzając tendencję do zrównoważenia przywozu i wywozu. Saldo dodatnie z krajami europejskimi, które wynosiło w r. 1931 — 650 milionów złotych, spadło

w r. 1932 do sumy ok. 400 milionów złotych. Liczby te dobitnie świadczą, jak znaczne straty poniosła Polska wskutek ograniczeń przywozowych w rozlicznych krajach.

W tych warunkach Rząd Polski zmuszony został do wstąpienia na drogę wprowadzenia nowych zakazów przywozu szeregu produktów z tendencją, aby wzamian za kontyngenty wwozowe można było uzyskać odpowiednie kontyngenty eksportowe. Zarządzenia te skierowane zostały specjalnie w stosunku do krajów zamorskich, które były importerami wszelkiego rodzaju surowców i z którymi siłą rzeczy bilansy handlowe były wybitnie deficytowe. Obecnie powstają możliwości ulokowania szeregu artykułów polskich na tych rynkach — wzamian za kontyngenty surowców, przywożonych do Polski.

Sprowadzając zagadnienie wymiany międzynarodowej w znacznej części do kompensacji, niewątpliwie stosujemy prymitywne formy handlu. Jednakże w obecnych warunkach ekonomicznych system ten wydaje się jedynie skuteczny. Kompensacja nasuwa wprawdzie długi szereg trudności i komplikacji — konieczne jest jednak przeprowadzenie szeregu poczynąń organizacyjnych, celem wyzyskania nasuwających się możliwości.

Sekcja Eksportowa Związku odbyła w dn. 29 marca r. b. specjalne posiedzenie, poświęcone zagadnieniom kompensacji z krajami Ameryki Południowej, wzamian za import kawy i kakao, których przywóz został w Polsce ostatnio zakazany. Przemysł chemiczny, pomimo wysiłków i starań, nie miał dotąd możliwości wejścia na rynki Ameryki Południowej wskutek istniejących w tych krajach ograniczeń dewizowych. Jednakże szereg eksportujących fabryk chemicznych posiada konkretne możliwości zbytu, to też okazja transakcyjnych kompensacyjnych została przez zebranych eksporterów przyjęta z zainteresowaniem. Sprawa organizacji transakcyjnych wymiennych za kawę i kakao nie jest jeszcze zakończona, niemniej w najbliższym już czasie można będzie przystąpić do konkretnej współpracy handlowej.

Ś. P. PROF. J. J. BOGUSKI

Dn. 18 kwietnia r. b. zmarł po dłuższej chorobie nestor chemików polskich, ś. p. Prof. Józef Jerzy Boguski.

Urodzony dn. 7 września 1853 w Warszawie, tutaj też ukończył szkoły średnie i wyższe. Pierwszą pracę naukową o ketonie dwubromobenzylowym ogłosił w r. 1876. Naukowa, pedagogiczna, społeczna i artystyczna działalność Zmarłego jest zbyt dobrze wiadoma, aby ją tutaj omawiać. Natomiast Jego działalność przemysłowa nie była może dostatecznie znana i oceniona. Tymczasem ś. p. Prof. Boguski był pierwszym w kraju wytwórcą azotynu sodowego w skali technicznej. W dziewięćdziesiątych latach ubiegłego stulecia założył On w Warszawie fabrykę chemiczną, która obok azotynu sodowego produkowała minję, glejte i inne związki ołowiu. Doświadczenia w przemysłowej pracy z azotynem przybrały też formę przyczynków naukowych, ogłoszonych w rozprawach Akademii Umiejętności.

W tym też okresie Prof. Boguski otrzymuje na drodze elektrolitycznej bronz aluminiowy, sprzedając swoje patenty w Anglii. Opracowuje techniczną metodę wyzyskiwania związków galmanowych, drogą ługowania ich 20%-owym wodnym roztworem amoniaku.

Podczas wojny i po wojnie ś. p. Prof. Boguski skonstruował kompresory do technicznego skraplania większych ilości chloru, wypracował elektrolityczny sposób odmiędziania dział, zastosował krajowe oleje mineralne do napełniania kompresorów działowych, wykonał badania nad oznaczeniem grafitu w prochach bezdymnych i wiele innych jeszcze prac o znaczeniu technicznym.

Chemja polska poniosła dotkliwą stratę przez śmierć wybitnego działacza na polu chemji czystej i stosowanej.

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W okresie od 15 do 30 kwietnia r. b. Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się w szczególności następującymi zagadnieniami:

W sprawach traktatowych:

zgromadził materiały w związku z traktatami polsko-francuskim i polsko-czechosłowackim.

W sprawach kolejowych:

wziął udział dn. 24 kwietnia r. b. w obradach konferencji w sprawie ukształtowania taryf kolejowych dla przemysłu tłuszczowego,

wziął udział dn. 11 kwietnia r. b. w obradach komisji specjalnej, zwołanej celem dostosowania taryf kolejowych do zmienionych warunków ekonomicznych. Przedstawiciel Związku referował wnioski eksportowe w sprawie kwasu siarkowego, obuwia gumowego, produktów destylacji węgla, węgla drzewnego, litoponu, ceraty, nawozów sztucznych, węglanu amonu, salmijaku, siarczanu miedzi, kleju i mąki kostnej,

wystąpił do Min. Komunikacji z wnioskiem o obniżenie kosztów przewozu kości surowych,

wystąpił z szeregiem wniosków w związku z wymówieniem taryfy związkowej polsko-ruśkiej. Związek zażądał obniżenia kosztów przewozu ceraty, obuwia gumowego, produktów destylacji węgla, jedwabiu sztucznego, nawozów sztucznych, kwasu siarkowego, karbidu, chlorku wapna, bieli cynkowej, litoponu, salmijaku i węglanu amonu.

W sprawach kompensacyjnych:

zajmował się organizacją handlu wymiennego wzamian za import kawy i kakao do Polski, oraz badał zagadnienie kompensacji nasion egzotycznych.

ZJAZD CHEMIKÓW POLSKICH

Na cele III Zjazdu Chemików Polskich, który odbędzie się we Lwowie, obok ofiar, ogłoszonych już w poprzednich numerach „Wiadomości”, wpłynęły następujące dalsze sumy:

Sp. Akc. Schicht — Lever	zł. 1.000
Etablissements Kuhlmann (Paryż)	300
Dom Agent. „Barwanil”	300
Pabjanicka Sp. Akc. Przem. Chemicznego	300
Sp. Akc. „Nitrat”	200
Sp. Akc. „Strem”	200
Zakł. Chem. „Winnica” (uzup. do 300 zł.)	100
B. Fulde i Ska	100
Dr. Józef Landau	100
Oddział Łódzki Polsk. Tow. Chem.	100
J. R. Geigy (Bazylea)	100
S-té pour l'Industrie Chimique (Bazylea)	100
Chemische Fabrik vorm. Sandoz	100
Polsko-Belg. Zakł. Chem. w Toruniu	100
Sp. Akc. Stomil, Poznań	100
Fabr. Farb Zawodzie, Częstochowa	100
Sp. Akc. Kijewski, Scholtze i Ska	50

KRONIKA

Na tle ogólnej sytuacji politycznej, znajdującej swój odpowiednik w sprawach gospodarczych—wyłoniły się ostatnio w niektórych krajach tendencje zastąpienia towarów niemieckich produktami innych dostawców. W związku z powyższym, zarysowują się pewne nowe perspektywy eksportowe dla polskiego przemysłu chemicznego. Pomimo ostrej konkurencji, jaką niewątpliwie napotka towar polski, nasuwające się możliwości powinny być w całej pełni wykorzystane; z tych względów Sekcja Eksportowa Związku prowadzi badania poszczególnych rynków, na których uwidoczniły się wspomniane tendencje.

Należy wyężyć wszystkie siły w kierunku zwiększenia tym sposobem zbytu polskich produktów.

Dn. 20 kwietnia r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego. Na posiedzeniu tem Zarząd przyjął do wiadomości sprawozdanie Dyrekcji z działalności za ubiegły okres miesięczny i zdecydował przyjęcie przez Związek prowadzenia polskiego centrum dokumentacji chemicznej w zakresie przemysłowym—w ramach międzynarodowej organizacji chemicznej. Sprawie tej poświęcimy wkrótce obszerniejszy artykuł.

Związek Przemysłu Chemicznego zakończył prace nad zbieraniem materiałów do słownika biograficznego, redagowanego przez Polską Akademię Umiejętności. Jak wiadomo, słownik ten obejmować ma dane biograficzne o wszystkich wybitnych zmarłych działaczach polskich na jakimkolwiek polu twórczości i pracy. Związek Przemysłu Chemicznego przygotował spis chemików-praktyków polskich, działających w XIX i XX wieku, złożył właściwe materiały do Akademii i otrzymał od niej podziękowanie.

Min. Komunikacji ogłosiło taryfę związkową polsko-rumuńsko-bułgarską, która przewiduje niższe przewozowe w wymianie handlowej między Polską i Bułgarią. W zakresie produktów chemicznych uwzględnione zostały narazie farby i biel cynkowa, gdyż rynek bułgarski nie stanowił dotąd szerszego zainteresowania produkcji chemicznej. Ponieważ istnieją możliwości rozszerzenia tej taryfy, przeto Związek prosi fabryki związkowe o nadsyłanie postulatów w tej sprawie.

Tow. Przemysłowo-Handlowe „Polkwarc” Sp. z ogr. odp., Katowice, Rynek 11, donosi nam, że przystąpiło do eksploatacji i sprzedaży krajowego kwarcytu i zaprawy kwarcytowej. Jak wynika z przedstawionych nam badań i opinii odbiorców, polski kwarcyt w formie mączki, ziaren i zaprawy — charakteryzuje się wysoką gątkowością i mógłby zapewne całkowicie zastąpić kwarcyt, importowany dotychczas masowo z zagranicy.

Doroczne Targi Międzynarodowe w Poznaniu odbywają się w okresie od 30 kwietnia do 7 maja r. b. Targi tegoroczne mają dla przemy-

słu polskiego szczególne znaczenie z uwagi na znane przemiany w handlu zagranicznym, oraz z powodu oficjalnego wzięcia udziału w Targach Holandji, kolonii francuskich oraz Hiszpanji i Czechosłowacji.

Instytut Naukowej Organizacji urządza w okresie od 1-go do 10-go maja r. b. cykl wykładów o organizacji gospodarki materiałowej.

Informacyj udziela i zapisy przyjmuje Instytut Nauk. Org. (Warszawa, Mokotowska 51/53).

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 22 z dn. 31 marca r. b. ukażało się pod poz. 188 Rozporządzenie z dn. 24 marca 1933 r. o uldze celnej na fosforan trójsodowy.

Stosownie do przepisów tego Rozporządzenia, fosforan trójsodowy (poz. 108, p. 10) korzysta za pozw. Min. Skarbu z ulgowego cła, wynoszącego 30% stawki autonomicznej.

W Dz. Ust. Nr. 27 z dn. 19 kwietnia r. b. ukażały się pod poz. 227, 228, 229 — trzy doniosłe Ustawy z dn. 22 marca 1933 z dziedziny ustawodawstwa pracy. Wprowadzają one daleko idące zmiany w przepisach, dotyczących czasu pracy, urlopów i ubezpieczenia pracowników umysłowych.

Omówienie tych Ustaw znajdzie wyraz w specjalnych okólnikach.

W Dz. Ust. Nr. 28 z dn. 25 kwietnia r. b. ukażała się pod poz. 234 Ustawa z dn. 24 marca 1933 o nadzorze nad zbiornikami pod ciśnieniem.

Ustawa zawiera ogólne przepisy o zbiornikach pod ciśnieniem z wyłączeniem kotłów parowych, pozostawiając kompetentnym Ministrom opublikowanie szczegółowych przepisów wykonawczych.

Z dniem 1 maja 1933 r., na zasadzie Rozporządzenia wykonawczego do Ustawy o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. Nr. 99 poz. 842 z 1932 roku), wprowadzającego nowe urzędowe blankiety wekslowe — mogą być używane wyłącznie blankiety nowego wzoru.

Blankiety wekslowe dawnego typu powinny być zamienione na nowe w ciągu miesiąca kwietnia w Urzędach Opłat Stemplowych, lub w Urzędach Skarbowych.

Użycie niewłaściwych blankietów po dniu 1 maja r. b. będzie równoznaczne z nieuiszczeniem opłaty od weksla i pociągnie za sobą karę w wysokości 25-krotnej wartości należnej opłaty stemplowej.

W Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 9 z dn. 31 marca r. b. ukazał się pod poz. 86 Okólnik Min. Skarbu, w sprawie opodatkowania tantjem specjalnym podatkiem.

Ponieważ okólnik ten zdaje się wyjaśniać pojęcie tantjemu w sposób, niezgodny z brzmieniem Ustawy i orzecznictwem Najw. Tryb. Admin. — przeto Centralny Związek Przemysłu Polskiego przedstawił Panu Ministrowi Skarbu memoriał, zmierzający do właściwego określenia pojęcia tantjemu.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	450 zł.	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "	" rogowa 13/14% N ₂	— "
" czysty 99%	300 "	Naftalin surowy prasowany	28,00 "
* Amonjak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	" czysty w łuskach	52,50 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,54 "	Octan sodu	120 "
" granulowany za 1 kg % N ₂	1,69 "	" ołowiu	215 "
Azotan amonu	100 "	Oleina zwierzęca destylat	190 "
Azotyn sodowy	120 "	" saponifikat	180 "
Benzol handlowy 90%	80 "	Oleum 20%	19,24 "
czysty	92 "	Olej lniany	132 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "	* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
* Boraks	110—125 "	* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
Chlorek cynku 50° Bc	40 "	Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	9,75 "
Chlorek wapna bielący	330,6 "	Smola preparowana	17,50 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	Saletra potasowa	130 "
Chloroform czysty	800 "	* Saletra sodowa przem. zwyczajna	65 "
" "pro narcosi"	1,800 "	* Saletra sodowa przem. raz rafinowana	90 "
Eter siarkowy	390 "	Saletra sodowa podwójnie rafinowana	100 "
Fenol czysty	265 "	Siarczan amonu	29,65 "
Formalina 40%	270 "	* Siarczan miedzi	110—125 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bc	225 "	* Siarczek sodu 60/62%	60 "
" techniczna 85/88%	170 "	Soda amonjakalna	25 "
* Karbid granulowany	75 "	" kaustyczna	60 "
Karbolineum	29,75 "	Sól glauberska krystaliczna	7,00 "
Klej kostny	205 "	Stearyna	150 "
Klej skórnny	220 "	Superfosfat 16% par. Warszawa	10,72 "
Krezol	128 "	Toluol czysty	105 "
Kwas azotowy tech. czysty za 100% HNO ₃	93 "	Woda amonjakalna chem. czysta zaw. 25% NH ₃	60 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "	Żelatyna techn.	400 "
Kwas siarkowy 60° Bc	6,00 "		
" solny 19°/21° Bc	12,25 "		
" octowy techn. 30%	100 "		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

**KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSIMUM WYGODY,
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA**
PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:	Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:	Oleina zwierzęca:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO RUTA Sp. Akc.“, Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Bednar- ska 2, tel. 659-99.	na: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Słomka i włosie wiskozowe:
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Henryków pod War- szawą. Tel. II podm. Henryków 5. Biuro sprzedaży: H. Weiss i Ska. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.	Gumowe artykuły techniczne:	Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapna bielący.	Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.	Smola pierwszorzędowa:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Jedwab sztuczny:	Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Chlorek wapnia (CaCl₂):	Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna:
„ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
Farmaceutyczne przetwory:	Karbid:	Soda kaustyczna.
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess.	Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
„FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK- CYJNA“, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Sól glauberska krystaliczna:
	Klej kostny i skórnny:	„TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8:75:39.
	Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Stearyna:
	Kwaśny węglan sodowy (bikarbonat):	Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
	„ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	Żelazokrzem 45% i 75%:
		Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 MAJA 1933 ROKU

III ZJAZD CHEMIKÓW POLSKICH

Trzeci Zjazd Chemików Polskich został zwołany na rok bieżący do Lwowa i odbędzie się w czasie od dn. 24 do 26 czerwca r. b. Pierwszy Zjazd Chemików miał miejsce w r. 1922 w Warszawie, drugi — w r. 1929 w Poznaniu; oba były wielkimi manifestacjami chemicznymi, które zgromadziły licznych pracowników na terenie chemii czystej i przemysłowej nie tylko z Polski, lecz również z zagranicy.

Trzeci Zjazd Chemików Polskich zapowiada się imponująco. Protektorat Zjazdu raczył objąć Pan Prezydent Rzeczypospolitej, Prof. Ignacy Mościcki, który też wedle wszelkiego prawdopodobieństwa zechce wziąć osobisty udział w Zjeździe. Aczkolwiek Zjazd tegoroczny — podobnie jak poprzednie — ma charakter zjazdu polskiego, jednak został zgłoszony udział wielu wybitnych chemików z krajów, z Polską zaprzyjaźnionych. Oficjalnie został zgłoszony udział delegacji francuskiej, holenderskiej, czechosłowackiej, amerykańskiej (Stany Zjednoczone), indyjskiej (Kalkuta) i rumuńskiej; ponadto prawdopodobny jest przyjazd działaczy chemicznych z Belgii, Szwajcarii i innych krajów. Spośród wybitniejszych osobistości zagranicznych, które zapowiedziały przybycie na Zjazd, wymienić należy znakomitego uczonego francuskiego, członka Akademii, Prof. Kamila Matignona, wypróbowanego przyjaciela Polski, Prof. Votočka z Pragi i innych.

Na Zjazd zgłoszono już 270 referatów; wygłoszone one będą na posiedzeniach komisyjnych, przyczem czas każdej prelekcji został ograniczony do kilkunastu minut. Na posiedzeniach plenarnych zapowiedziane są odczyty Prof. Matignona (o przemianie węglowodorów w wodór i CO_2 oraz o nowych nawozach azotowych), Prof. Marchlewskiego (o najnowszych badaniach nad widmami), Prof. Świętosławskiego (o ostatnich pracach w zakresie teorii rozkła-

du pierwiastków). Referaty komisyjne obejmują rozległe dziedziny chemii teoretycznej i technologii chemicznej, w szczególności przyczynki i badania w zakresie chemii fizycznej, technologii ropy naftowej i t. d.

Po zakończeniu prac zjazdowych przewidziane są wycieczki do ośrodków chemicznych znajdujących się w pobliżu Lwowa, więc do kopalni soli potasowych i zakładu koncentracyjnego w Kałuszu, do szybów i rafinerii naftowych w zagłębiu borysławskim, do Państwowej Fabryki Związków Azotowych w Mościcach.

Celem urozmaicenia i ożywienia strony towarzyskiej Zjazdu, projektowany jest przyjazd z poszczególnych ośrodków do Lwowa specjalnymi taniemi pociągami, które nazwaćby można „chemja-bridge“; oczywiście, impreza ta mogłaby dojść do skutku tylko w wypadku zgromadzenia dostatecznej ilości reflektantów.

Z uwagi na ogólne ciężkie położenie, Zjazd organizowany jest bardzo oszczędnie, opierając swój budżet przede wszystkim na dotacji ze strony przemysłu chemicznego i w szczupłym stopniu na niewysokich opłatach za uczestnictwo w Zjeździe.

Prace organizacyjne prowadzone są w sposób bardzo sprężysty i celowy, co jest wybitną zasługą Komitetu organizacyjnego, na którego czele stoi Prezes Polskiego Towarzystwa Chemicznego, Prof. Józef Zawadzki, oraz lokalnego Komitetu lwowskiego pod przewodnictwem Prof. Joszta z Politechniki Lwowskiej. Dalsze zapisy na Zjazd przyjmowane są przez Komitet organizacyjny w Warszawie (Politechnika, Polna 3) i we Lwowie (Politechnika).

Należy mieć nadzieję, że wszyscy, bezpośrednio lub pośrednio związani z nauką i przemysłem chemicznym, wezmą udział w III Zjeździe Chemików Polskich.

Z okazji ponownej elekcji i objęcia Prezydentury Rzeczypospolitej przez Profesora Dr. Ignacego Mościckiego, Związek Przemysłu Chemicznego wystosował w dniu zaprzysiężenia Pana Prezydenta przez Zgromadzenie Narodowe telegram następującej treści:

„Prezydent Rzeczypospolitej. Zamek.
Związek Przemysłu Chemicznego składa życzenia, wyrazy czci i hołdu z powodu ponownego objęcia Prezydentury Rzeczypospolitej”.

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W okresie od dn. 1 do 15 maja r. b. Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się w szczególności następującymi zagadnieniami:

W sprawach traktatowych:

opracował materiały do rokowań polsko-belgijskich, w zakresie żądanych przez Belgię zniżek celnych na artykuły chemiczne.

W sprawach reglamentacji przywozu:

ustalił zasady importu zakazanych do przywozu: surowców tłuszczowych, minerałów zawierających bor, oraz kalafonji i poinformował o technice uzyskiwania zezwoleń na przywóz wszystkie zainteresowane w imporcie tych artykułów przedsiębiorstwa związkowe,

wystąpił do Rządu z memorjałami, uzasadniającymi potrzebę wprowadzenia nowych zakazów przywozu na szereg artykułów chemicznych.

W sprawach celnych:

wziął udział w zwołanej przez Min. Przemysłu i Handlu naradzie w sprawie ulg celnych na sztuczne włókno, cięte na krótkie odcinki (vistra, textra i t. p.), uzasadniając konieczność pokrywania całego zapotrzebowania wewnętrznego produktem krajowym,

złożył wnioski taryfikacyjne w zakresie nowej taryfy celnej.

Z PRZEMYSŁU ELEKTROCHEMICZNEGO

Na tle ogólnej ciężkiej sytuacji gospodarczej i bardzo trudnego położenia przemysłu chemicznego, ze szczególną skwapliwością należy notować przejawy rozwoju i twórczej inicjatywy placówek przemysłowych. W dziedzinie przemysłu elektrotermicznego jedną z przodujących placówek są Zakłady Elektro w Łaziskach Górnych, które nieustannie rozszerzają zakres produkowanych artykułów, w szczególności w zakresie stopów żelaza. Program produkcyjny, prawie całkowicie już zrealizowany, obejmuje wytworzenie: karbidu rozmaitej granulacji—do oświetlania oraz cięcia i spawania metali; żelazokrzemu o różnej zawartości krzemu — do fabrykacji stali i odlewów; żelazoglinokrzemu o rozmaitych zawartościach krzemu i glinu — do fabrykacji stali; żelazoglinu — do fabrykacji stali; żelazomanganokrzemu — do odlewów; żelazochromu — do stali szlachetnych i nierdzewiających; cementów szybkowiążących; wapna; mączki wapiennej i kwarcytowej; smoły wytłelonej (pierwotnej); pyłu odlewniczego; siarczanu glinu.

Ponadto w niedalekiej przyszłości ma być

podjęta produkcja innych jeszcze, dotychczas w Polsce przez nikogo niewytwarzanych artykułów chemicznych.

ZE SPRAW TRAKTATOWYCH

Prace nad zawieraniem nowych traktatów handlowych zaczynają przybierać coraz żywsze tempo. Rokowania o zawarcie traktatu polsko-austriackiego zbliżają się ku końcowi, pertraktacje w sprawie traktatu polsko-belgijskiego prowadzone są odniedawna, negocjacje polsko-francuskie rozpoczną się niebawem. Konieczność równoczesnego prowadzenia rokowań z kilku krajami jest, oczywista, znacznym utrudnieniem prac polskich delegacji. Toteż skład poszczególnych zespołów uzupełniany jest przez doradców, reprezentujących polskie sfery gospodarcze. W skład delegacji polskiej do prowadzenia rokowań o zawarcie traktatu handlowego polsko-belgijskiego wchodzi — w takim właśnie charakterze — Dyrektor Związku Przemysłu Chemicznego, Prof. Edmund Trepka, który dn. 11 b. m. udał się już do Brukseli.

Niewątpliwie, kompletowanie rokujących ze strony polskiej zespołów przez wprowadzenie męża zaufania Rady Traktatowej Samorządów i Organizacji Gospodarczych jest celowym posunięciem, ułatwiającym obustronnie trudne zawyczać rokowania.

WARSZAWSKA IZBA PRZEMYSŁOWO-HANDLOWA W R. 1932

W związku ze zwołaniem na dzień 16 maja r. b. plenarnego posiedzenia Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie, rozesłane zostało V sprawozdanie z działalności Izby za r. 1932.

Sprawozdanie to zasługuje na szczególną uwagę z dwóch względów: działalność Izby stołecznej, pełniącej równocześnie funkcje organizacji urzędującej Związku Izb, z natury rzeczy wysuwa się na czoło pracy wszystkich Izb; Izba Przemysłowo-Handlowa, w wyniku uprawnień ustawowych, powoływana jest do opinjowania projektów zarządzeń i przepisów, dotyczących życia gospodarczego.

Działalność Izby warszawskiej była zawsze dodatnio oceniana przez wszystkich, którzy w sposób bezpośredni lub pośredni współpracują z Izba. Sprawozdanie daje syntezę tych poczynań w r. 1932 i już samą rozmaitością tematów, stanowiących przedmiot prac Izby, wskazuje na wszechstronność jej zainteresowań. Omówione są więc sprawy ogólnej polityki gospodarczej, międzynarodowej polityki handlowej, polityki celnej, handlu zagranicznego, komunikacyjnej, skarbowej, socjalnej, sprawy z zakresu prawa gospodarczego, administracji stosunków gospodarczych, szkolnictwa zawodowego, racjonalizacji i normalizacji, statystyki, targów i wystaw i inne. W imię obiektywizmu należy stwierdzić, że we wszystkich tych sprawach Izba dokonała maksimum wysiłku, charakteryzującego się zarówno inicjatywą, jak gruntownym pogłębianiem opracowywanych tematów.

Związek Przemysłu Chemicznego współpracował z Izba stołeczną we wszystkich sprawach, dotyczących wytwórczości chemicznej; współdziałanie to daje jaknajkorzystniejsze wyniki.

WŚRÓD KSIĄŻEK

Jako tom XIII wydawnictw Państwowego Instytutu Eksportowego, ukazało się sprawozdanie Dyrektora P. I. E. p. t. „Eksport w r. 1932”. Jest to obszerna książka, obejmująca 351 stronnic druku wielkiego formatu, ilustrowana pokazną liczbą tablic (w ogólnej ilości 189), zestawień i wykresów. Książka zasługuje na zupełnie specjalną uwagę wszystkich, którzy interesują się zagadnieniami eksportowymi wogóle, eksportu zaś polskiego w szczególności i może służyć za wzór wydawnictw podobnego typu. Opracowania podane są w sposób jasny i zwięzły, równocześnie wyczerpujący. Po ogólnym omówieniu tendencji i kierunków wywozowych w r. 1932, podana jest analiza statystyczna eksportu, z której wynika — między innymi — że przeciętna wartość tonny eksportowanej, przyjąwszy za 100 stan z r. 1929, wyniosła w r. 1932 dla artykułów spożywczych — 52,9, dla surowców i półfabrykatów — 59,5, dla wyrobów gotowych — 68,3. Następny rozdział dotyczy handlu światowego, gdzie podane są i omówione niezmiernie interesujące zestawienia, dotyczące zarówno handlu światowego, jak udziału w nim Polski. Ocena sytuacji handlowo-politycznej poprzedza szczegółowe omówienie zmian celnych, reglamentacji przywozowej i reglamentacji dewizowej w poszczególnych krajach świata. Wreszcie oddzielny rozdział poświęcony jest tak bardzo dziś aktualnym transakcjom kompensacyjnym.

W dziale szczegółowym omówione są polskie produkcje: roślinna, hodowlana, rolnicza, drzewna, górnicza, mineralna, hutnicza i metalowo-przetwórcza, chemiczna, włókiennicza i konfekcyjna.

Na uwagę zasługuje fakt opublikowania wszystkich zestawień i opracowań za r. 1932 już w kwietniu r. b. — co na tle znakomicie opóźnianych podobnych wydawnictw w innych krajach — dodatnio świadczy o sprawności naszej naczelnej organizacji eksportowej.

Nakładem Instytutu Spraw Społecznych w Warszawie ukazała się broszura Inż. Edwarda Olszewskiego p. t. „Produkcja kwasu solnego i octowego ze stanowiska bezpieczeństwa i higieny pracy”. Autor, który przez wiele lat pracował w produkcji tych właśnie połączeń chemicznych, podchodzi do zagadnienia od strony praktycznej. Po omówieniu w najogólniejszych ramach technicznego procesu wytwarzania kwasu solnego i octowego, zajmuje się warunkami pracy i środkami ochronnymi przy poszczególnych fazach produkcji.

Książeczka zasługuje na uwagę, jako pierwsza w języku polskim próba dokładnego omówienia bezpieczeństwa i higieny pracy w jednej z rozlicznych dziedzin przemysłu chemicznego.

KRONIKA

Dn. 11 maja r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którym wysłuchano sprawozdania Dyrekcji z bieżących aktualnych zagadnień, jakimi zajmował się Związek w ubiegłych tygodniach. W szczegól-

ności zapoznano się z obecnym stanem prac nad zawieraniem traktatów handlowych z poszczególnymi krajami oraz dyskutowano zagadnienia polityki reglamentacyjnej.

Dn. 9 maja r. b. odbyło się posiedzenie Rady Towaroznawczej przy Min. Skarbu, na którym spośród spraw interesujących bezpośrednio wytwórczość chemiczną — zasługują na uwagę następujące:

Produkt pod nazwą „Cyklon”, składający się z ziemi okrzemkowej przesyconej cyjanowodorem — postanowiono cłic wg. poz. 112 p. 3b taryfy celnej.

Produkt pod nazwą „Phytinum natrium” (sól sodowa fityny) postanowiono cłic wg. poz. 113 taryfy celnej.

Produkt pod nazwą „Vulkataes” o cechach zbliżonych do faktisu, stosowany w przemyśle gumowym jako środek zmiękczający niewulkanizowane mieszanki gumowe — postanowiono cłic wg. poz. 87 p. 5a taryfy celnej.

Produkt o konsystencji oleistej, składający się z mieszaniny olejów roślinnych i mineralnych z żywicą — postanowiono cłic wg. poz. 117 p. 10 taryfy celnej.

Muzeum Przemysłu i Techniki prosi o podanie do wiadomości, że zbiory Muzeum uzupełniane są coraz częściej dzięki ofiarności prywatnej. Gabinet Wojskowy Pana Prezydenta Rzeczypospolitej przekazał do Muzeum szereg modeli, urządzeń i maszyn, Monopol Zapałczany — komplet modeli maszyn zapałczanych z precyzyjnymi maszynami w ruchu i t. d. Przykłady te mogą zachęcić innych ofiarodawców i przyspieszyć przekazywanie do Muzeum tych przedmiotów z dziedziny techniki, mających wartość dydaktyczną i historyczną, które znajdują się obecnie w posiadaniu prywatnym. Ta droga powstawały zagraniczne Muzea przemysłowe, osiągając wspaniałe rozkwit — ku prawdziwemu pożytkowi społeczeństwa.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 31 z dn. 4 maja r. b. ukazała się pod poz. 270 Ustawa z dn. 28 marca 1933 r. o kartelach.

W „Monitorze Polskim” Nr. 105 z dn. 8 maja r. b. ukazał się pod poz. 128 okólnik Min. Skarbu z dn. 24 kwietnia 1933 w sprawie stosowania pozwoleń przywozu.

Na okólnik ten zwracamy szczególną uwagę tych przedsiębiorstw, które bezpośrednio importują z zagranicy towary zakazane do przywozu; okólnik wskazuje szereg formalności, jakie są przestrzegane przy odprawie celnej towarów zakazanych do przywozu.

ECHA

* Następujący działacze na terenie Państwowej Fabryki Związków Azotowych w Chorzowie zostali odznaczni Złotym Krzyżem Zasługi: Inż. Ludwik Brzezowski, Dyr. Kazimierz Goljan, Dyr. Tadeusz Kudelski, Inż. Adam Podoski, Inż. Feliks Stattler.

Wszystkim odznaczonym składamy powinszowania.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	450 zł.	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "	rogowa 13/14% N ₂	— "
" czysty 99%	300 "	Naftalin surowy prasowany	28,00 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	czysty w łuskach	52,50 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,54 "	Octan sodu	120 "
granulowany za 1 kg % N ₂	1,69 "	" oliwii	215 "
Azotan amonu	100 "	Oleina zwierzęca destylat	190 "
Azotyn sodowy	120 "	saponifikat	180 "
Benzol handlowy 90%	80 "	Oleum 20%	19,24 "
czysty	92 "	Olej lniany	132 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "	* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
* Boraks	110—125 "	* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
Chlorek cynku 50° Bė	40 "	Pirydyna czysta dla celów analitycznych	9,75 "
Chlorek wapna bielący	330,6 "	za 1 kg	17,50 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	Smola preparowana	130 "
Chloroform czysty	800 "	Saletra potasowa	65 "
" „pro narcosi"	1,800 "	* Saletra sodowa przem. zwyczajna	90 "
Eter siarkowy	390 "	* Saletra sodowa przem. raz rafinowana	100 "
Fenol czysty	265 "	Saletra sodowa podwójnie rafinowana	29,65 "
Formalina 40%	270 "	Siarczan amonu	110—125 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bė	220 "	* Siarczan miedzi	60 "
" techniczna 85/88%	160 "	* Siarczek sodu 60/62%	25 "
* Karbid granulowany	75 "	Soda amonjakalna	60 "
Karbolinum	29,75 "	kaustyczna	7,00 "
Klej kostny	230 "	Sól glauberska krystaliczna	150 "
Klej skórny biały	260 "	Stearyna	10,72 "
Krezol	128 "	Superfosfat 16% par. Warszawa	105 "
Kwas azotowy tech. czysty za 100% HNO ₃	93 "	Toluol czysty	60 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "	Woda amonjakalna chem. czysta zaw.	400 "
Kwas siarkowy 60° Bė	6,00 "	25% NH ₃	60 "
solny 19°/21° Bė	12,25 "	Zelatina techn.	400 "
" octowy techn. 30%	100 "		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

**KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSIMUM WYGODY,
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA**
PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:	Gliceryna farmaceutyczna i technicz-	Oleina zwierzęca:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO-	na:	Sp. Akc. „STREM“, Warszawa,
RUTA Sp. Akc., Zgierz, tel.	Sp. Akc. „STREM“, Warszawa,	Mazowiecka 7, tel. 314-30.
Łódź 121-01; Warszawa, Bednar-	Mazowiecka 7, tel. 314-30.	
ska 2, tel. 659-99.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE-	Słomka i włosie wiskozowe:
„WOLA KRZYSZTOPORSKA“	VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy	Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA-
Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel.	Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA-
Piotrków Tryb. 165.	Gumowe artykuły techniczne:	BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN-	Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza-	875-39.
NICY, S. A. Henryków pod War-	wa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.	Smola pierwszorzędowa:
szawą. Tel. II podm. Henryków 5.	Jedwab sztuczny:	Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska
Biuro sprzedaży: H. Weiss i S-ka.	Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA-	Górne, G. Śląsk.
Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.	BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA-	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau-
Chlorek wapna bielący.	BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel.	styczna:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“,	875-39.	„ZAKŁADY SOLVAY W POL-
Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN	SCE“, Warszawa, Czackiego 14,
Chlorek wapnia (CaCl₂):	SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“.	tel. 711-24.
„ZAKŁADY SOLVAY W POL-	Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel.	Soda kaustyczna.
SCE“, Warszawa, Czackiego 14,	Sochaczew 81.	Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“.
tel. 711-24.	Karbid:	Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Farmaceutyczne przetwory:	Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“,	Sól glauberska krystaliczna:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS	Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	„TOMASZOWSKA FABRYKA
i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow-	Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska	SZTUCZNEGO JEDWABIU“.
ska 16, tel. Centrala-Spiess.	Górne, G. Śląsk.	Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39
„FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK-	Klej kostny i skórny:	Stearyna:
CYJNA“, Warszawa, Wolność 9,	Sp. Akc. „STREM“, Warszawa,	Sp. Akc. „STREM“, Warszawa,
tel. 11-06-00.	Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Mazowiecka 7, tel. 314-30.
	Kwaśny węgiel sodowy (bikarbonat):	Zelazokrzem 45% i 75%:
	„ZAKŁADY SOLVAY W POL-	Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska
	SCE“, Warszawa, Czackiego 14,	Górne, G. Śląsk.
	tel. 711-24.	

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 CZERWCA 1933 ROKU

MIĘDZYNARODOWA DOKUMENTACJA CHEMICZNA

Międzynarodowa organizacja chemiczna (l'Office International de Chimie) powołana została do życia w wyniku konwencji międzynarodowej, podpisanej również przez Rzeczpospolitą Polską. Pierwszym zadaniem, jakie ma do spełnienia ta nowa instytucja, jest niewątpliwie sprawa międzynarodowej dokumentacji chemicznej, w szczególności zaś koordynacja poczynań istniejących już ośrodków dokumentacji. Zagadnienie powyższe było przedmiotem obrad zebrania ekspertów, którzy we wrześniu roku ubiegłego obradowali w Paryżu pod przewodnictwem Prof. Dutoit z Uniwersytetu w Lozannie.

Eksperci zastanawiali się przede wszystkim nad dokładnym określeniem pojęcia dokumentu chemicznego i ośrodka dokumentacji chemicznej. Pod pojęciem dokumentu rozumieć należy nie tylko druki, maszynopisy, rękopisy, dotyczące zagadnień chemicznych, lecz również fotografie, filmy, fotogramy, zdjęcia mikroskopowe, nagrane płyty gramofonowe, kolekcje surowców i produktów gotowych, próbki artykułów chemicznych, modele i t. d. — to wszystko dokumenty pierwszorzędnej doniosłości. Ośrodek dokumentacji chemicznej (le centre de documentation) to nie tylko magazyn dokumentów. Niedosć jest bowiem zbierać, przechowywać i klasyfikować dokumenty — należy przede wszystkim ułatwić dostęp doń i udzielać najdokładniejszych i szybkich informacji. Archiwum dokumentów, nawet najbogatsze i najlepiej pod względem metodycznym ułożone, jest tylko organizmem biernym. Ośrodek dokumentacji jest organizmem żywym, aktywnym. Można sobie nawet doskonale wyobrazić ośrodek dokumentacji bez dokumentów: chodzi o to, aby mógł on udzielać sprawnie i pośpiesznie wiadomości, opierając się na korespondentach i archiwach zewnątrz, rozporządzając zato właściwą organizacją i niemi, wiążącemi z odpowiedniami informatorami w całym kraju. Służba wyspecjalizowanych i aktywnych współpracowników powinna być tak pomyślana, aby szef ośrodka dokumentacji w każdym kraju mógł bezpośrednio porozumieć się z właściwym danej sprawie współpracownikiem.

Komisja ekspertów wysunęła obecnie na czoło koordynację pracy istniejących już w różnych krajach ośrodków dokumentacji chemicznej. Jest bowiem rzeczą niewątpliwą, że ośrodki takie — pod różnemi zresztą nazwami i często nieświadome pełnionych funkcji dokumentacyjnych — oddawna działają, w formach towarzystw chemicznych, związków przemysłowych, unij wytwórczości, archiwów chemicznych i t. p. Międzynarodowa Organizacja Chemiczna rozślała więc przed niedawnym czasem do wszystkich istniejących w różnych krajach świata zrzeszeń chemicznych zapytania, dotyczące oficjalnego przejęcia przez nie funkcji ośrodków dokumentacji chemicznej. W Polsce powołano tymczasem do życia dwa takie ośrodki: Polskie Towarzystwo Chemiczne, zajmujące się dokumentacją naukową i Związek Przemysłu Chemicznego, zajmujący się dokumentacją przemysłową.

Doniosłość koordynacji prac poszczególnych ośrodków jest zupełnie oczywista. Aczkolwiek pod względem formalnym jeszcze nie wszystkie ośrodki są zorganizowane, spis zaś tych ośrodków jeszcze niewydany — to jednak już obecnie korzystać można z centrali dokumentacji chemicznej — za pośrednictwem polskich ośrodków dokumentacyjnych. Technika otrzymywania i udzielania informacji jest bardzo prosta. Zainteresowany w jakiegokolwiek sprawie chemicznej zwraca się przez polski ośrodek dokumentacji do centrali, która po zebraniu właściwych informacji przesyła je zainteresowanemu.

Oczywiście, działalność nowej organizacji będzie sprawniejsza z chwilą ostatecznego uruchomienia budowanego obecnie w Paryżu Międzynarodowego Domu Chemji, którego pierwszym zadaniem będzie ułatwianie w korzystaniu z dokumentów chemicznych znajdujących się w poszczególnych ośrodkach.

Cała sprawa powyższa zasługuje nie tylko na uwagę, lecz również na najszersze korzystanie z niej przez chemików polskich i polski przemysł chemiczny.

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W okresie od 15 do 31 maja r. b. Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się w szczególności następującymi zagadnieniami:

W sprawach kolejowych:

wystąpił w sprawie obniżenia kosztów przewozu śrutu kostnego przy wywozie przez porty polskie,

opracowywał zmianę przepisów przewozowych dla materiałów wybuchowych,

opracowywał wniosek w sprawie taryfy na siarczan nikotyny,

wystąpił w sprawie zmiany kosztów przewozu trójchloretylenu.

W sprawach traktatowych:

złożył obszerny memorandum w sprawie traktatu handlowego polsko-belgijskiego i polsko-francuskiego.

W sprawach eksportowych:

badał możliwości rozszerzenia wywozu do Szwecji, Finlandji, Danji, Austrii i Rumunii. W związku z bojkotem towarów niemieckich — nasuwają się możliwości rozszerzenia eksportu polskiego, to też Sekcja Eksportowa Związku organizowała porozumienie poszczególnych fabryk z odbiorcami zagranicznymi.

W sprawach kompensacyjnych:

brał udział w organizacyjnych posiedzeniach w sprawie kompensacji artykułów chemicznych z Ameryką Południową,

wystąpił z inicjatywą dokonania transakcji kompensacyjnych z Jugosławiją wzamian za zakupione elektrody.

W sprawach celnych:

wziął udział w naradzie, zwołanej w Min. Przemysłu i Handlu w sprawie techniki stosowania cła ulgowego na importowane stałe tłuszcze roślinne.

III ZJAZD CHEMIKÓW POLSKICH

Na cele III Zjazdu Chemików Polskich, który odbędzie się we Lwowie, obok ofiar, ogłoszonych już w poprzednich numerach „Wiadomości”, wpłynęły następujące dalsze sumy:

Fabr. Chem. dawniej C. Scharff (Giesche) zł. 100
Związek Koksowni „200

Zjazd zapowiada się znakomicie. Wpłynęły dalsze liczne zgłoszenia oficjalnych delegatów z zagranicy.

CENTRALNY ZWIĄZEK PRZEMYSŁU POLSKIEGO W R. 1932

Centralny Związek Przemysłu Polskiego opublikował sprawozdanie z działalności za r. 1932. Jest to pierwsze sprawozdanie nowej organizacji, powstałej z połączenia istniejącego od końca r. 1919 Centralnego Związku Polskie-

go Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów z założoną w r. 1926 Naczelną Organizacją Zjednoczonego Przemysłu i Rolnictwa Zachodniej Polski. Przejmując ich działalność i aparat wykonawczy, Centralny Związek mógł dosłownie od pierwszej godziny swego istnienia skorzystać z wieloletnich doświadczeń, stosunków i metod pracy obu połączonych organizacji. Naczelnym zadaniem Centralnego Związku było harmonizowanie tendencji i działalności poszczególnych dziedzin życia przemysłowego, tudzież obrona wspólnych ogólnych interesów życia przemysłowego naszego kraju. Należy stwierdzić, że Centralny Związek zdołał osiągnąć oba zamierzone cele, rozwijając owocną działalność. Szczególnie doniosłe jest istnienie w tej chwili jednej centralnej organizacji, jednoczącej wszystkie poważniejsze wolne organizacje przemysłowe wszystkich dzielnic Polski. Należy fakt powyższy zanotować jako jeszcze jeden przejaw ostatecznego scalania życia gospodarczego wszystkich dzielnic Polski. W szczególności zespolenie przemysłu górnośląskiego z całym przemysłem polskim stało się faktem dokonany — pomimo przeszkód tkwiących w odrębnościach gospodarczych i prawno-administracyjnych w tej części kraju.

Prace nowopowstałego Centralnego Związku w zakresie konsolidacji sfer gospodarczych polegały w zeszłym roku w głównej mierze na pogłębianiu kontaktów między i z poszczególnymi organizacjami.

Rzeczowa działalność Centralnego Związku, zmierzająca do obrony interesów życia gospodarczego, rozpada się na kilka działów. Przede wszystkim więc wymienić należy współpracę z Rządem i ciałami ustawodawczymi; spośród dotychczasowych metod odwoływania się do opinii zainteresowanych, Rząd i jego organy korzystały w roku ubiegłym w największej mierze z zapraszania do rozmów czołowych osobistości ze świata gospodarczego. W dalszym ciągu na uwagę zasługuje obrona stanowiska sfer gospodarczych w zakresie spraw socjalnych; najwybitniejsi fachowcy w tej dziedzinie, zgrupowani w Wydziale Pracy Centralnego Związku, pogłębiając i rzucając żywe światło na bieżące zagadnienia socjalne — bezspornie przyczynili się w bardzo znacznej mierze do usystematyzowania i skonsolidowania opinii świata przemysłowego na sprawy socjalne. Ponadto Centralny Związek przeprowadził szereg prac nad aktywizacją bilansu handlowego, polityką komunikacyjną, polityką podatkową, polityką rolną i t. d.

Sprawozdanie Centralnego Związku poprzedzone jest obszernym wstępem, dotyczącym sytuacji gospodarczej w Polsce w r. 1932, tudzież analizy ważniejszych czynników, wpływających na kształtowanie się sytuacji gospodarczej w Polsce w r. 1932.

Całość sprawozdania obejmuje 88 stronic druku dużego formatu i jest opracowana w sposób rzeczowo wzorowy, redakcyjnie zaś — bardzo interesujący.

KRONIKA

Dn. 19 maja r. b. odbyło się posiedzenie Sekcji Eksportowej w sprawie organizacji i rozszerzenia eksportu do Szwecji. Zebrani eksporterzy stwierdzili, że rynek szwedzki jest dzisiaj jednym z najbardziej interesujących rynków, gdyż import do tego kraju nie podlega ograniczeniom dewizowym i przywozowym. Z drugiej strony — rosnące zainteresowanie polskimi towarami zmusza do intensywniejszej współpracy z tym rynkiem. Z uwagi jednak na specyficzne zwyczaje handlowe jest rzeczą konieczną utworzenie wystawy artykułów chemicznych, lub zorganizowanie wycieczki agentów, celem zaznajomienia odbiorców szwedzkich z towarami polskimi. Zebrani podkreślili doniosłość tej akcji i stwierdzili, że chwila obecna jest najbardziej odpowiednia do szerszego wejścia na ten rynek, toteż w najbliższym czasie nastąpi specjalne posiedzenie Sekcji, które rozważać będzie zagadnienie organizacyjne.

Zarząd Towarzystwa Wojskowo-Technicznego zorganizował w okresie od dn. 29 maja do 13 czerwca r. b. kurs dokształcający techniki wojskowej o charakterze ogólno-uzbrojeniowym. Program wykładów obejmuje: materiały wybuchowe, materiały konstrukcyjne, konstrukcję sprzętu, wyrób sprzętu, zastosowanie sprzętu, gazy i obronę przeciwgazową, mobilizację przemysłu oraz zagadnienia ogólne. Zarząd Towarzystwa zwrócił się do Związku Przemysłu Chemicznego z prośbą o zainteresowanie wspomnianym kursem zatrudnionego w przedsiębiorstwach chemicznych personelu technicznego.

Wykłady odbywają się w godzinach od 17 do 20, bliższych wiadomości udziela Sekretariat kursu, mieszczący się w gmachu Stowarzyszenia Techników, Warszawa, Czackiego 3/5.

Dn. 22 maja r. b. odbył się doroczny zjazd Centralnego Związku Przemysłu Mydlarskiego w Polsce. Zjazd zajmował się rozważaniem szeregu bieżących spraw, dotyczących mydlarstwa oraz wysłuchał referatu Inż. T. Zamoyskiego na temat: „Aktualne zagadnienia polityki tłuszczowej”. Po referacie wywiązała się ożywiona dyskusja, dotycząca w szczególności ukształtowania stawek celnych na surowce tłuszczowe, służące do fabrykacji mydła.

Sp. Akc. „R. Barcikowski” w Poznaniu donosi nam, że przystąpiła do produkcji i wypuściła już na rynek następujące chemicznie czyste preparaty: chlorek sodowy analityczny najczystszy, chlorek amonowy chemicznie czysty, azotan amonowy chemicznie czysty. Wszystkie powyższe preparaty zostały zbadane przez Chemiczny Instytut Badawczy, wyniki badań zostały nam przedstawione i pozwalają kwalifikować te preparaty do kategorii chemicznie czystych.

Zagadnienie dostaw i robót rządowych jest bezspornie sprawą wielkiej dla życia gospodarczego doniosłości. To też projekt Rozporządzenia o dostawach i robotach na rzecz Skarbu Państwa, samorządów i instytucyj prawa publicznego był przedmiotem ożywionej dyskusji zarów-

no na terenie Centralnego Związku Przemysłu Polskiego, jak Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie. Związek Przemysłu Chemicznego był reprezentowany na tych posiedzeniach przez członka Zarządu, p. Inż. Zygmunta Lepperta, który też posiada wszystkie niezbędne materiały i projekty, tudzież chętnie udziela zainteresowanym przedsiębiorstwom wiadomości w zakresie wspomnianych projektów.

W związku z organizacją transakcji kompensacyjnej z Ameryką Południową wzamian za importowaną kawę odbyły się posiedzenia organizacyjne, celem utworzenia Spółki p. n. „Kompania Handlu Zamorskiego”, której zadaniem będzie dokonanie odpowiedniej pracy organizacyjnej i handlowej. Do Rady Nadzorczej tej Spółki zaproszony został p. Adam Barszczewski, który reprezentować będzie interesy przemysłu chemicznego.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dzienniku Taryf Nr. 29 ukazało się Rozporządzenie przewidujące refakcje przewozowe w wypadku przewiezienia ściśle określonych kontyngentów między poszczególnymi stacjami w ściśle określonym terminie. Mianowicie, przesyłki drobne zaliczone do klasy drobnicowej I oraz przesyłki wagonowe zaliczone do klas 1—6 w wypadku nadania w ciągu kwartału lub półrocza do stacyj wymienionych w Rozporządzeniu od 120 do 240 tonn, otrzymują refakcję po udowodnieniu kontyngentu 10%. Natomiast przesyłki wagonowe zaliczone do klas 7—10 otrzymują refakcję 5%. Przy wzroście ilości nadania w danej relacji stacyjnej od 10 do 20 tonn — w zależności od grup stacyjnych — otrzymują dalszy 1%. Przesyłki mogą zawierać towar jednolity, albo też składać się z towarów taryfowych podług różnych klas taryfowych. Jednakże do kontyngentu i refakcji wlicza się jedynie towary taryfowane p/g klas wagonowych 1—10 i klasy drobnicowej I. Stosunek wzajemny ilości towarów poszczególnych klas, wchodzących do kontyngentu, może być dowolny i nie wpływa na zastosowanie refakcji do towaru danej klasy. Refakcji nie udziela się dla tych towarów, do których zastosowano inne taryfy wyjątkowe lub ulgi taryfowe.

W Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 31 ukazały się następujące zmiany: obniżona została taryfa eksportowa przez porty polskie dla kleju, wysyłanego ze stacji Strzemieszyce. Obniżona została taryfa eksportowa przez porty polskie dla siarczanu miedzi.

Utworzona została taryfa wywozowa dla obuwia gumowego, wysyłanego ze stacji Lida do portów. Zniżka ta utworzona została dla konkurowania z przewozami idącymi przez Rygę. Analogiczna taryfa utworzona została dla kauczuku przywożonego przez porty do stacji Lida.

W Dz. Taryf Nr. 23 ogłoszona została specjalna taryfa dla nawozów azotowych, wysyłanych z fabryk krajowych do wszystkich stacyj P. K. P. i kolei prywatnych.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	450 zł.	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅ . . .	15 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90% . . .	170 "	" rogowa 13/14% N ₂	28,00 "
" " czysty 99%	300 "	" czysty w łuskach	52,50 "
* Amonjak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	Octan sodu	120 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,54 "	" ołowiu	215 "
* " granulowany za 1 kg % N ₂	1,69 "	Oleina zwierzęca destylat	190 "
Azotan amonu	100 "	" saponifikat	180 "
Azotyn sodowy	120 "	Oleum 20%	19,24 "
Benzol handlowy 90%	80 "	Olej lniany	132 "
" czysty	92 "	* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "	* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
* Boraks	110-125 "	Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	9,75 "
Chlorek cynku 50° Bė	40 "	Smola preparowana	17,50 "
Chlorek wapna bielący	30,6 "	Saletra potasowa	130 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20-22 "	* Saletra sodowa przem. zwyczajna	65 "
Chloroform czysty	800 "	* Saletra sodowa przem. raz rafinowana	90 "
" " „pro narcosi“	1,800 "	Saletra sodowa podwójnie rafinowana	100 "
Eter siarkowy	390 "	Siarczan amonu	29,65 "
Fenol czysty	265 "	* Siarczan miedzi	110-125 "
Formalina 40%	270 "	* Siarczek sodu 60/62%	60 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bė	220 "	Soda amonjakalna	25 "
* " techniczna 85/88%	160 "	" kaustyczna	60 "
* Karbid granulowany	75 "	Sól glauberska krystaliczna	7,00 "
Karbolinum	29,75 "	Stearyna	150 "
Klej kostny	230 "	Superfosfat 16% par. Warszawa	10,72 "
Klej skórny biały	260 "	Toluol czysty	105 "
Krezol	128 "	Woda amonjakalna chem. czysta zaw. + 25% NH ₃	60 "
Kwas azotowy tech. czysty za 100% HNO ₃	93 "	Żelatylna techn.	400 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "		
Kwas siarkowy 60° Bė	600 "		
" solny 19°/21° Bė	12,25 "		
" octowy techn. 30%	100 "		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

**KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSYMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA**
PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:	Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:	Oleina zwierzęca:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO- RUTA Sp. Akc.“, Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Bednar- ska 2, tel. 659-99.	na: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Słomka i włosie wiskozowe:
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Henryków pod War- szawą, Tel. II podm. Henryków 5. Biuro sprzedaży: H. Weiss i S-ka. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.	Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapna bielący.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Smoła pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
Chlorek wapnia (CaCl₂):	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94. Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
„ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Sól glauberska krystaliczna: TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.
Farmaceutyczne przetwory:	Kwaśny węgiel sodowy (bikarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess.		Żelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.
„FR. KAPIŃSKI SPÓŁKA AK- CYJNA“, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.		

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 CZERWCA 1933 R.

POLSKO-BELGIJSKIE ROKOWANIA O TRAKTAT HANDLOWY

Nowa taryfa celna, która zacznie obowiązywać z dniem 11 października r. b., musi być obecnie podstawą wszystkich naszych rokowań, dotyczących konwencji i porozumień z obcimi państwami. Dwukolumnowość nowej taryfy i dość wysokie w niektórych działach stawki celne powinny skłaniać kraje, zainteresowane w eksporcie, do rychłego przeprowadzenia negocjacji z Polską.

Trzeba jednak stwierdzić, że powszechny chaos w polityce handlowej, spotęgowany powikłaniami walutowymi, utrudnia prowadzenie pertraktacji. Wszystkie prawie kraje, zaniepokojone utrudnieniami obrotu towarowego, unikają wiązania się na dłuższą metę. Chodzi przede wszystkim o utrzymanie rynków wewnętrznych; wszyscy wolą raczej zrezygnować z otrzymania ulg konwencyjnych w obcych taryfach, niż zniżyć własne barjery celne.

Nic więc dziwnego, że dotychczas rokowania traktatowe na podstawie nowej polskiej taryfy nie mogą się wykazać obfitym plonem. Zawarty został wprawdzie t. zw. „preferencyjny” układ z Austrią; wymaga on jednak zgody tych wszystkich krajów, które mają z Polską traktaty na zasadzie największego uprzywilejowania. Nie jest jeszcze pewne, czy taka powszechna aproba będzie uzyskana. Rokowania o zwykły traktat z Austrią, a także pertraktacje z innymi krajami ciągną się dość długo, stwarzając w perspektywie pewne niebezpieczeństwo prowadzenia jesienią tego roku wielu rokowań jednocześnie, dla finalizacji przed przełomową datą 11.X.1933 r.

W tym stanie rzeczy należy za fakt dodatni uznać podpisanie w początkach czerwca r. b. układu handlowego z Belgją, krajem z którym od szeregu lat posiadamy czynny bilans handlowy. Przedmiotem wywozu polskiego do Belgji są przede wszystkim: węgiel, żyto, jęczmień, groch, chmiel, drewno, masło i t. d.; z artykułów chemicznych: węgiel wapnia, siarczan amonu, pyłek cynkowy, parafina. Poważnym przedmiotem naszego eksportu do Belgji jest obuwie gumowe różnych typów.

Belgja importuje do nas poważne ilości przędzy, wyrobów szklanych i skórzanych, broń myśliwską, żuźle Thomasa i t. d.

Pomimo dokonania pewnych zwyczajów w taryfie celnej i pomimo wprowadzenia od roku 1932 zasady reglamentacji niektórych towarów, trzeba Belgję zaliczyć do krajów, prowadzących liberalną politykę handlową. Poziom ochrony celnej jest naogół niewysoki, a liczne artykuły są wwożone zupełnie bez cła.

Porozumienie między dwoma krajami zostało osiągnięte kosztem obustronnych ustępstw. Wprawdzie — wyłomy w naszej taryfie celnej są znacznie liczniejsze (niektóre z nich mogą nawet być niebezpieczne dla krajowej produkcji), jednak naogół równowaga została utrzymana, zwłaszcza jeżeli przyjąć pod uwagę zapewnienie co do stałości naszego wywozu węgla i produktów rolniczych do Belgji.

Niełatwym zadaniem było ustalenie wzajemnych ustępstw kontyngentowych, gdyż Belgja prowadzi inną niż Polska politykę zakazów przywozu i udzielania kontyngentów. Polska stosuje „elastyczny” system kontyngentowania, przyznając poszczególnym państwom prawa wwozu reglamentowanych towarów w zależności od całości kształtu stosunków gospodarczych z każdym krajem. Belgja zaś — rozciąga zasadę największego uprzywilejowania również na udzielanie kontyngentów, których wysokość zależy jest wskutek tego od przywozu w poprzednich latach. Ten „sztywny” system kontyngentowania jest jedną z głównych przeszkód w uzyskaniu zwiększonej możliwości wwozu polskiego węgla do Belgji, ponieważ nasze kontyngenty muszą być w stałym liczbowym stosunku z kontyngentami węgla angielskiego i niemieckiego. Zmniejszenie ogólnego przywozu węgla do Belgji redukuje automatycznie polski kontyngent.

Poza węglem Polska uzyskała stałe kontyngenty wwozu tkanin wojłokowych, wywozu żelaznego.

Traktat handlowy polsko-belgijski, będący jednym węzłem więcej pomiędzy obu krajami złączonymi przyjaźnią, jest jednocześnie wydatnem zapoczątkowaniem okresu stosunków konwencyjnych, opartych na nowej taryfie celnej.

NOWE ZAKAZY PRZYWOZU

Dz. Ust. Nr. 42 z dn. 10 czerwca r. b. przyniósł pod poz. 331 tekst Rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 8 czerwca 1933 r. w sprawie zakazu przywozu niektórych towarów. Stosownie do postanowień tego Rozporządzenia, zostały zakazane do przywozu z dn. 10 czerwca r. b. następujące artykuły, interesujące bezpośrednio przemysł chemiczny:

tłuszcze zwierzęce surowe i topione (poz. 51, p. 1), tłuszcze zestalone (poz. 51, p. 2), łój objętny (poz. 51, p. 9), nasiona rzepaku, rzepiku i maku (poz. 62, p. 5c), nasiona rycynowe, ziarnka palmowe i inne niewymienione nasiona oleiste (poz. 62, p. 5. j), nasiona sezamowe tłuszczone (poz. 62, p. 5 k. l), chlor ciekły (poz. 112, p. 3a), azotyn sodu (poz. 112, p. 5), chlorobenzol i dwuchlorobenzol (poz. 112, p. 17 h), kwas octowo-salicylowy (aspiryna) i salicylan fenylowy (poz. 112, p. 20a), przetwory chemiczne i chemiczno-farmaceutyczne osobno niewymienione (poz. 112, p. 25), olej słonecznikowy (poz. 117, p. 3), olej rzepakowy, lniany, kopny, makowy (poz. 117, p. 4), ekstrakt quebrachowy (poz. 124, p. 2).

Nowe zakazy przywozu w zakresie przemysłu chemicznego dają się wyraźnie podzielić na trzy grupy: artykuły tłuszczowe, wytwarzane w kraju artykuły chemiczne i niewytwarzane w kraju przetwory. Rozporządzenie w bardzo nieznacznym zresztą stopniu uwzględnia rzeczywiste potrzeby przemysłu chemicznego w zakresie wytwarzanych w kraju artykułów chemicznych, wprowadza bowiem zakazy przywozu tylko na chlor i chlorobenzole, aspirynę oraz azotyn. Natomiast długi szereg wytwarzanych w kraju artykułów chemicznych, których produkcja byłaby znakomicie wzmocniona przez wprowadzenie zakazów przywozu — nie znalazł się na liście zakazowej, mimo wielokrotnie w tym kierunku formułowanych przez przemysł wniosków.

Pozycja 112, p. 25 taryfy celnej obejmuje oddzielnie niewymienione przetwory chemiczne i chemiczno-farmaceutyczne, w znakomitej większości w kraju wogóle niewytwarzane; wynika to zresztą z konstrukcji naszej taryfy celnej, która wymieniła przedewszystkiem towary w kraju produkowane, grupując wszystkie inne chemikalia w rubryce „oddzielnie niewymienionych”. Toteż wprowadzenie zakazu przywozu na tę pozycję nie tłumaczy się żadnymi względami gospodarczymi i stanowić będzie bardzo poważne utrudnienie w działalności rozlicznych gałęzi przemysłu, już nietylko chemicznego.

Nader dotkliwie został pokrzywdzony nowymi zakazami przemysł tłuszczowy, na którego zresztą od pewnego czasu spada cios po ciosie — w wyniku posunięć polityki celnej i reglamentacyjnej.

Odbyta w marcu r. b. narada w sprawie konferencji dla krajowych surowców pochodzenia rolniczego, obradująca pod przewodnictwem p. Vice-Ministra Karwackiego, stwierdziła jednomyślnie, że krajowa produkcja łożu pokry-

wa zapotrzebowanie wewnętrzne tylko w minimalnym stopniu. Wobec tego konferencja doszła do wniosku, że nie należy stwarzać żadnych trudności przy imporcie technicznych tłuszczów zwierzęcych i tłuszczów utwardzonych. Podobne stanowisko zajęte było w odniesieniu do egzotycznych nasion oleistych, jak nasiona rycynowe, ziarna palmowe i t. d. Mimo to, ostatnie zakazy przywozu obejmują zarówno tłuszcze zwierzęce i utwardzone, jak egzotyczne nasiona tłuszczowe. Wytworzył się więc w zakresie przemysłu tłuszczowego stan reglamentacji przywózowej dosłownie wszystkich surowców. Należy sobie jasno zdać sprawę, że jest to bardzo poważne utrudnienie w działalności przemysłu tłuszczowego. Uzyskiwanie zezwoleń na przywóz połączone jest ze skomplikowaną procedurą, wysokimi opłatami obciążającymi nadmiernie koszt surowca, wreszcie z dużą zwłoką przy dostarczaniu niezbędnych dla przemysłu produktów wyjściowych. Co więcej, trudności te dotyczą zarówno przemysłu tłuszczów jadalnych, jak technicznych. Działalność obu tych gałęzi wytwórczości tłuszczowej staje się więc coraz trudniejsza, mimo że z punktu widzenia bilansu handlowego pozycje przywozu i wywozu artykułów tłuszczowych układają się coraz pomyślniej. Nadwyżka przywozu nad wywozem surowców tłuszczowych, olejów i makuchów maleje z roku na rok. Gdy w r. 1928 nadwyżka ta wyniosła prawie 80 milionów złotych, to w roku 1932 spadła już do 30 milionów złotych. Ponieważ jednak spadek obrotów artykułami tłuszczowymi jest oczywiście wynikiem depresji gospodarczej, więc też spadek salda ujemnego tłumaczy się w dużym stopniu tą samą okolicznością. Dlatego też znacznie więcej interesujące jest zestawienie nadwyżki przywozu nad wywozem w r. 1931 i w r. 1932, kiedy spadła ona z 40 milionów złotych do 29 milionów złotych, oraz operacyj za pierwsze 4 miesiące r. 1932 i r. 1933, kiedy znów nadwyżka ta spadła z przeszło 7 milionów złotych do 6,5 miliona złotych. Wywóz, w stosunku do przywozu, wyniósł w tych samych okresach w r. 1932 — 19%, w r. 1933 — 26,5%. Spadek salda ujemnego jest wynikiem coraz szerszej działalności olejarni i przywozu surowych nasion oleistych, nie zaś gotowych olejów, oraz wywozu makuchów. Fakty te świadczą dobitnie, że nie powinny być czynione żadne utrudnienia przy przywozie elementarnych dla olejarstwa surowców, jakimi są nasiona oleiste.

Niestety, zarówno poprzednie jak ostatnie przepisy, dotyczące reglamentacji przywózowej, obejmują zakazami wszystkie służące do produkcji nasiona oleiste.

III ZJAZD CHEMIKÓW POLSKICH

Zapisy na III Zjazd Chemików Polskich zgłaszane są coraz liczniej. Wzrasta też ilość zadeklarowanych referatów, zarówno z dziedziny chemii czystej jak stosowanej. Komitet Organizacyjny Zjazdu ustalił już ostatecznie dokładny program Zjazdu, który odbędzie się we

Lwowie, w gmachu głównym Politechniki. Program ten przedstawia się jak następuje:

Sobota, dn. 24 czerwca:

- godz. 9.30 — posiedzenie Rady Zjazdu,
 „ 10.30 — pierwsze plenarne posiedzenie, otwarcie Zjazdu, wykład Prof. Leona Marchlewskiego: „Badanie widm na usługach chemii organicznej i fizjologicznej”,
 „ 16.20 — posiedzenie sekcji Zjazdu,
 „ 21.— — przyjęcie dla gości zagranicznych.

Niedziela, dn. 25 czerwca:

- godz. 9.— — posiedzenia sekcji Zjazdu,
 „ 12.— — uroczyste posiedzenie, poświęcone 75-leciu Gazowni Lwowskiej.
 „ 15.10 — posiedzenie połączonych sekcji technologicznych, wykład Prof. Kamila Matignona: „Nowe nawozy azotowe”,
 „ 20.30 — wspólna wieczerza uczestników Zjazdu.

Poniedziałek, dn. 26 czerwca:

- godz. 9.— — posiedzenia sekcji Zjazdu,
 „ 15.30 — drugie plenarne posiedzenie, wykład Prof. Wojciecha Świętosławskiego: „O podstawach fizykochemicznych koksowania”, zamknięcie Zjazdu.

Tegoroczny Zjazd lwowski, III skolei w Polsce, powinien być obesłany przez wszystkie środowiska naszej nauki i produkcji chemicznej. Nie może na nim zabraknąć żadnego wybitniejszego działacza, interesującego się zagadnieniami chemii. Dlatego też Komitet Organizacyjny Zjazdu ponownie za naszym pośrednictwem prosi wszystkich tych chemików, którzy dotychczas nie zgłosili się na Zjazd — o możliwie śpieszne zadeklarowanie udziału w Komitecie Organizacyjnym, którego dwa równorzędne oddziały mieszczą się w Politechnice Warszawskiej i w Politechnice Lwowskiej.

WŚRÓD KSIĄŻEK

Jako tomy 70 i 73 wydawnictw Ligi Pracy ukazały się dwa interesujące opracowania: broszura Inż. Piotra Drzewieckiego, wybitnego działacza na terenie naukowej organizacji, p. t. „Zaniechanie źródła dobrobytu w Polsce”, oraz książka Władysława Balińskiego „Metody porządkowania i przechowywania papierów w biurze i w domu”.

Praca Inż. Drzewieckiego charakteryzuje się znaną dla autora jasnością wykładu i precyzją formułowania myśli. Autor wskazuje na różny sposób zagospodarowania poszczególnych krajów świata, dowodzi że najpoważniejszymi czynnikami podnoszącymi sprawność gospodarczą i dobrobyt społeczeństwa — są zmysł gospodarczy i duch przedsiębiorczości, nawołuje wreszcie do podniesienia wydajności pracy jednostki.

Książka o porządkowaniu papierów w sposób metodyczny zestawia celowe wskazania i instrukcje w zakresie dobrej organizacji porządkowania i przechowywania papierów. Z codziennego doświadczenia wiemy wszyscy dobrze, jak

trudno nieraz odnaleźć potrzebny w danej chwili dokument i ile czasu traci się na wyszukanie niezbędnego listu lub kopji. Podane w książce metody wskazują nietylko elementarne prawidła porządkowania i przechowywania papierów, lecz również dość subtelne — choć niekiedy skomplikowane — metody segregowania dokumentów. Książka powinna być przeczytana przez każdego szefa biura w najmniejszym nawet przedsiębiorstwie, jest też ciekawa dla osób prywatnych, które chcą w porządku utrzymać osobistą korespondencję i rachunki.

WYPŁATA ROBOCIZNY W PRZEMYSŁE CHEMICZNYM

Naskutek starań Związku Przemysłu Chemicznego, Min. Opieki Społecznej zajęło się uregulowaniem terminów wypłat zarobków robotniczych w zakładach przemysłu chemicznego. W wyniku porozumienia Min. Opieki Społecznej z Min. Przemysłu i Handlu, wydany został do Inspektorów Pracy wszystkich okręgów i obwodów okólnik Nr. 8/33 z dnia 12 kwietnia 1933 r. Okólnik ten, powołując się na art. 32 ust. 3 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 16 marca 1928 r. o umowie o pracę robotników (Dz. Ust. Nr. 35 z r. 1928, poz. 324), zezwala na dokonywanie raz na miesiąc wypłat robotnikom, zatrudnionym w fabrykach chemicznych. Wypłata miesięczna może być uskuteczniata pod warunkiem wypłaty w ciągu miesięcznego okresu płatniczego dwukrotnych zaliczek — w okresach dekadowych — w wysokości zbliżonej bardzo dokładnie do faktycznych zarobków.

Treść powyższego okólnika została podana przez Inspektorów Pracy do wiadomości poszczególnych przedsiębiorstw przemysłu chemicznego.

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W okresie od dn. 1 do 15 czerwca r. b. Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się w szczególności następującymi zagadnieniami:

W sprawach celnych:

wziął udział w naradzie, zwołanej przez Min. Przemysłu i Handlu celem ustalenia procedury uzyskiwania zezwoleń na przywóz zakazanych ostatnimi Rozporządzeniami do przywozu łojów zwierzęcych, tłuszczów utwardzonych, nasion oleistych i olejów roślinnych, wystąpił do Min. Przemysłu i Handlu z wnioskami o podwyższenie kontyngentów przywozowych na niektóre towary zakazane do przywozu,

wystąpił do Min. Przemysłu i Handlu z wnioskiem o nieudzielanie zezwoleń na przywóz artykułów chemicznych, wytwarzanych w kraju.

W sprawach ogólnych:

wziął udział w naradach, zwołanych przez Izbę Przemysłowo-Handlową w Warszawie w sprawie nowelizacji prawa przemysłowego oraz w sprawie interwencyjnego funduszu rolniczego.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	450 zł.	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅ . . .	15 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90% . . .	170 "	" rogowa 13/14% N ₂	28,00 "
" " czysty 99%	300 "	" czysty w łuskach	52,50 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	Octan sodu	120 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,54 "	" olowiu	215 "
" granulowany za 1 kg % N ₂	1,69 "	Oleina zwierzęca destylat	190 "
Azotan amonu	100 "	" saponifikat	180 "
Azotyn sodowy	120 "	Oleum 20%	19,24 "
Benzol handlowy 90%	80 "	Olej lniany	132 "
" czysty	92 "	* Potaż kalcynowany 90,95%	120 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "	* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
* Boraks	110—125 "	Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	9,75 "
Chlorek cynku 50° Bé	40 "	Smola preparowana	17,50 "
Chlorek wapna bielący	30,6 "	Saletra potasowa	130 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	* Saletra sodowa przem. zwyczajna	65 "
Chloroform czysty	800 "	* Saletra sodowa przem. raz rafinowana	90 "
" "pro narcosi"	1,800 "	Saletra sodowa podwójnie rafinowana	100 "
Eter siarkowy	390 "	Siarczan amonu	29,65 "
Fenol czysty	265 "	* Siarczan miedzi	110—125 "
Formalina 40%	270 "	* Siarczek sodu 60/62%	60 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	225 "	Soda amonjakalna	25 "
" techniczna 85/88%	160 "	" kaustyczna	60 "
* Karbid granulowany	75 "	Sól glauberska krystaliczna	7,00 "
Karbolineum	29,75 "	Stearyna	150 "
Klej kostny	230 "	Superfosfat 16% par. Warszawa	10,72 "
Klej skórny biały	260 "	Toluol czysty	105 "
Krezol	128 "	Woda amonjakalna chem. czysta zaw. ± 25% NH ₃	60 "
Kwas azotowy tech. czysty za 100% HNO ₃	93 "	Żelatyna techn.	400 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "		
Kwas siarkowy 60° Bé	6,00 "		
" solny 19°/21° Bé	12,25 "		
" octowy techn. 30%	100 "		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

**KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSIMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA**
PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:	Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:	Oleina zwierzęca:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO RUTA Sp. Akc.“, Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Bednar- ska 2, tel. 659-99.	na: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Henryków pod War- szawą. Tel. II podm. Henryków 5. Biuro sprzedaży: H. Weiss i S-ka. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
Chlorek wapnia (CaCl₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.
„FR. KAPIŃSKI SPÓŁKA AK- CYJNA“, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Żelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.
	Kwaśny węglan sodowy (bikarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 LIPCA 1933 ROKU

NASZE POCZYNIANIA SPOŁECZNE

Uznając zasadę, że kardynalnym zadaniem organizacji gospodarczych jest obrona interesów zawodowych, Związek Przemysłu Chemicznego R. P. na pierwszym planie swej działalności stawia popieranie krajowej produkcji chemicznej. Jako środki prowadzące do celu — statut Związku wskazuje: inicjowanie zamierzeń niezbędnych do wytworzenia zdrowych i mocnych podstaw rozwoju przemysłu oraz reprezentowanie interesów zrzeszonych przedsiębiorstw wobec wszelkich władz i instytucyj.

Trzeba jednak stwierdzić, że od zarania działalności Związku, t. j. od 1921 r., równoległe z obroną interesów materialnych — krzewiła się w naszej organizacji myśl społeczna, ogarniająca z biegiem czasu coraz rozleglejsze horyzonty.

Wśród zagadnień natury ogólnej, któremi zajmuje się Związek, przedewszystkiem wymienić należy normalizację; pochłania ona wiele pracy i pewne środki pieniężne. Komisja Technologji Chemicznej Polskiego Komitetu Normalizacyjnego, posiadająca stały sekretariat w łonie Związku Przemysłu Chemicznego, może się już wykazać poważnym dorobkiem opracowanych i opublikowanych norm. Świeżo wykonany projekt norm badania węgla kamiennego wymagał kilku lat pracy. Normy węglowe będą miały znaczenie nie tylko dla naszych wewnętrznych stosunków, lecz mogą odegrać poważną rolę również na terenie międzynarodowym.

Naukowa organizacja była hasłem, które w parę lat po wojnie podbiło opinię wielu przodujących krajów. Związek nasz rychło zainteresował się tem zagadnieniem i w ramach współpracy z Instytutem Naukowej Organizacji rozwinął żywą działalność racjonalizacyjną. Ankieta Związku o marnotrawstwie w przemyśle chemicznym weszła na stałe do literatury racjonalizacyjnej i bywa często cytowana przez zagranicznych działaczy na polu naukowej organizacji.

Z upływem lat, w miarę potęgowania się kryzysu, zmieniły się nasze zapatrywania na metody i zadania racjonalizacji. Przeciwwstawiamy się bezkrytycznej wierze w skuteczność tych lub innych sposobów graficznego odtwarzania procesów fabrykacyjnych. Ujawniamy wątpliwości wobec projektów, które zmierzają do eliminowania pracy ludzkiej i do zastępowania jej kosztownymi importowanymi urządzeniami. Ale nadal uznajemy pożytek nie-

stannego analizowania metod pracy, zwłaszcza pod kątem postulatu zmniejszania kosztów produkcji. Dlatego też wciąż popieramy naukową organizację.

Na sprawy nauczania oraz na rozwój wiedzy chemicznej zwraca Związek pilną uwagę, poczuwając się do obowiązków służenia radą i pomocą wszystkim poczynaniom naukowym. Kształcenie przyszłych pracowników przemysłu chemicznego w uczelniach akademickich oraz w szkołach zawodowych są przedmiotem stałych zainteresowań Związku, który pragnie zabierać głos również w kwestjach programów wykładów, metod nauczania i t. p. Szczególną opiekę pragnie roztaczać Związek nad Państwową Szkołą Chemiczno-Przemysłową w Warszawie; przedstawiciele Związku zasiadają w Radzie Szkoły, rozwijając tam ożywioną działalność.

Sprawa dostarczania fabrycznych praktyk wakacyjnych liczny i coraz liczniejszym zastępom studentów chemji jest corocznie przedmiotem wielkiego wysiłku Związku, który na tem polu musi przewycięzać niejedną trudność. Jest to jeden z obowiązków, którego niewolno nam zaniedbywać w żadnych okolicznościach.

Rozwój nauki chemicznej, zarówno stosowanej jak teoretycznej, wzbudzał zawsze żywy oddźwięk w naszej organizacji, rozumiejącej ścisłą współzależność postępów przemysłu i zdobyczy naukowych. W latach lepszej konjunktury mogliśmy byli przeznaczać większe środki na poparcie badań naukowych. Ostatni okres bardzo uszczuplił nasze możliwości w tym względzie. Tem gorliwiej współpracujemy w kuratorjach Fundacji im. Z. Toeplitza oraz Sp. Akc. „Radocha”, zasilających materialnie kadry pracowników naukowych na niwie chemicznej.

Ponadto przedstawiciele Związku biorą duży udział w pracach instytucyj naukowych, jak Polskie Towarzystwo Chemiczne, Chemiczny Instytut Badawczy, Oddział Polski Tow. Chemji Przemysłowej. W szczególności zasługuje na uwagę ta ostatnia instytucja, powołana do życia z inicjatywy Związku Przemysłu Chemicznego i mająca na celu najściślejsze współdziałanie z nauką i przemysłem chemicznym we Francji.

Uznając propagandę zagadnień przemysłu chemicznego za jeden z naszych elementarnych obowiązków, Związek stara się oddziaływać w ży-

wem słowie na najszersze warstwy społeczeństwa, wykorzystując do tego celu wszelkie dostępne organizacje i tereny.

Uważając wreszcie muzea przemysłowe za jedną z dźwigni postępu technicznego—popieramy moralnie i materialnie tworzenie odpowiednich zbiorów, kolekcji i pokazów. Szczególnie czynną rolę odegrał Związek przy formowaniu Muzeum Przemysłu i Techniki w Warszawie, którego Sekcja Chemiczna świeci przykładem w zakresie gromadzenia eksponatów.

Pewną naturalną granicą naszych aspiracji społecznych są względy budżetowe, które zmuszają do oszczędności we wszystkich kierunkach. Możemy jednak stwierdzić, nie bez zadowolenia wewnętrznego, że kurczenie się budżetu Związku nie doprowadziło do zatamowania poczynań społecznych, które są zarówno wypełnieniem obowiązków wobec kraju, jak i cementem, łączącym różnorodne i rozproszone przedsiębiorstwa chemiczne w Polsce.

NA MARGINESIE III ZJAZDU CHEMIKÓW POLSKICH

Odbyty w dn. 24—26 czerwca r. b. we Lwowie III Zjazd Chemików Polskich należy zaszczyć do rzędu удаłych pod każdym kątem widzenia. Zarówno ilość uczestników (powyżej 300), jak referatów (ok. 270), wreszcie doskonała frekwencja na posiedzeniach sekcyjnych i ożywione dyskusje po referatach wskazują, że istniała bezsporna potrzeba zorganizowania obecnie Zjazdu — po upływie 4-ech lat od poprzedniego. Cowięcej, wydaje się rzeczą niewątpliwą, że jeśli tylko natężenie pracy naukowej, badawczej i technicznej nie osłabnie, to należałoby zwoływać zjazdy chemików polskich częściej niż dotychczas — więc co 2 lata. Nie będziemy wówczas obserwowali przeładowania obrad Zjazdu referatami, na co powszechnie na Zjeździe narzekano. Będzie też można przeznaczyć więcej czasu poszczególnym referentom, przede wszystkim zaś — nie gilotynować dyskusji. W związku bowiem ze ściśle wyznaczonymi terminami początku i końca każdego referatu i dyskusji po nim, wielu zapisanych do głosu musiało bądź całkiem zrezygnować z przemówienia, bądź ograniczyć je do paru słów. Na tem tle nasuwa się też konieczność powiększenia ilości sekcji, w których odbywa się faktyczna praca zjazdowa. III Zjazd Chemików Polskich obradował w następujących 7-miu sekcjach: chemii fizycznej i nieorganicznej (z 2 podsekcjami), chemii organicznej, chemii biologicznej, farmaceutycznej i bromatologii, technologii nieorganicznej, technologii paliwa, technologii organicznej, dydaktyki chemii. Z toku obrad i charakteru referatów wynika brak jeszcze conajmniej jednej sekcji — mianowicie chemii gospodarczej lub organizacji ekonomicznej. Kongresy Chemii Przemysłowej np., organizowane przez Société de Chimie Industrielle, stale posiadają komisję organizacji ekonomicznej, która cieszy się dużą zazwyczaj frekwencją i gdzie wygłaszany jest zespół referatów, dotyczących gospodar-

czych zagadnień przemysłu chemicznego. Jak wiadomo, na niektórych uniwersytetach istnieją nawet katedry chemii gospodarczej, co potwierdza słusność tezy o konieczności powoływania na przyszłość sekcji chemii gospodarczej. Doświadczenia obecnego Zjazdu wskazują, jak wiele referatów charakterem swoim i kierunkiem nadawałyby się do takiej właśnie komisji, nie zaś do sekcji technologicznych, gdzie były wygłoszone.

W III Zjeździe Chemików Polskich wzięli udział przedstawiciele zagranicy: Francji, Holandji, Czechosłowacji i Rumunii. W szczególności zasługuje na podkreślenie przyjazd wypróbowanego przyjaciela Polski, profesora Instytutu, Redaktora Chimie & Industrie — Kamila Matignon, który wygłosił 2 bardzo interesujące referaty. Nie mógł natomiast przybyć na Zjazd ciesząc się dużą popularnością i gorącymi uczuciami chemików polskich Prof. Votoček z Pragi, nadsyłając natomiast obszerny i serdeczny list z życzeniami.

Zjazd zakończył się zwiedzeniem fabryki związków azotowych w Mościcach, której gigantyczne urządzenia i znakomita organizacja wzbudziły ogólny podziw i uznanie w uczestnikach Zjazdu.

SZKOLENIE PRACOWNIKÓW DLA PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Dn. 26 czerwca r. b. odbyło się w Min. Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego posiedzenie w sprawie kształcenia pracowników dla przemysłu chemicznego. Zebranie miało wypowiedzieć pogląd co do charakteru i poziomu studjów w zawodowych szkołach chemicznych. Jak wiadomo, w Warszawie istnieje Państwowa Szkoła Chemiczno-Przemysłowa, ponadto zaś egzystują wydziały chemiczne w Szkołach Przemysłowych w Krakowie i w Bydgoszczy.

Punktem wyjścia do dyskusji były materiały, zebrane przez Ministerstwo Oświaty, a obrazujące zarówno techniczną stronę procesów chemiczno-fabrykacyjnych, jak kwalifikacje zatrudnionych w przemyśle pracowników. Analiza stosunków fabrycznych i odgłosy rynku pracy wskazują, że przemysł chemiczny w chwili obecnej dysponuje raczej nadmiarem pracowników z wykształceniem akademickim. Jest też rzeczą notorycznie znaną, że wielu inżynierów-chemików, nie mogąc znaleźć zajęcia w produkcji, poświęca się pedagogice, karierze urzędniczej i t. d. W podobnej sytuacji znajdują się lub znaleźć się mogą pracownicy z wykształceniem, zbliżającym się do akademickiego — więc o aspiracjach zajmowania stanowisk inżynierskich. Cowięcej, możliwości zdobycia pracy przez takich właśnie pracowników są bodaj jeszcze mniejsze, gdyż przedsiębiorstwo, mając do wyboru pracownika z wykształceniem akademickim i z wykształceniem zbliżonym do akademickiego, wybierze zazwyczaj pierwszego z nich.

Natomiast odczuwa się w przemyśle chemicznym pewien brak typowych majstrów, którzy mogliby nie tylko wskazówkami technicznymi, ale i osobistym przykładem dla robotników oddać nieocenione usługi każdemu przedsiębiorstwu chemicznemu. Oczywiście, po skończeniu odpowiedniej szkoły zawodowej — abiturjent jej musiałby przepracować pewną ilość lat w produkcji, celem nabrania doświadczenia nie tylko technicznego, lecz również życiowego — zanim stanie się pełnowartościowym majstrem o wysokich kwalifikacjach.

Niestety, pomimo tych wskazówek, płynących z życia, i pomimo szczegółowych uzasadnień bezpośrednich reprezentantów przemysłu chemicznego — przedstawicieli Min. Oświaty przychylił się raczej do opinii, aby szkoły zawodowe stały na poziomie licealnym. W konsekwencji, wychowawcy takich szkół zbliżaliby się do typu „inżyniera bez dyplomu”, nie zaś majstra, pożądanego przez przemysł.

NOWE POSUNIĘCIA W POLITYCE TŁUSZCZOWEJ

W ciągu czerwca roku bieżącego ogłoszone zostały zarządzenia, zasadniczo zmieniające możliwości produkcyjne i kierunki rozwojowe jednego z działów przemysłu przetwórczo-tłuszczowego. Mamy tu na myśli rafinację olejów roślinnych, która powstanie swoje na terenie naszego kraju zawdzięcza celowym posunięciom celnym, jakie były skutecznie w ubiegłych latach. Mianowicie, dzięki rozpiętości stawek celnych na oleje rafinowane i nierafinowane — udało się w Polsce zorganizować duży i dobrze prosperujący przemysł rafineryjny. Zamiast więc sprowadzać do kraju oleje roślinne w stanie rafinowanym — przywożono surowiec, poddawano go skomplikowanemu procesowi technologicznemu i w formie gotowego produktu wypuszczano na rynek. Były to niewątpliwie prace gospodarczo uzasadnione, technicznie racjonalne i stanowiące jeden z etapów stworzenia w Polsce samodzielnego przemysłu tłuszczowego, opartego o produkcję surowych olejów i tłuszczów roślinnych.

Ostatnie posunięcia celne zwróciły się jednak swoim ostrzem przeciwko przemysłowi tłuszczowemu w ogóle, rafineryjnemu zaś w szczególności. Ukazały się więc zarządzenia (ogłoszone w Dz. Ust. Nr. 43 z dn. 17 czerwca r. b. pod poz. 339 i w „Monitorze Polskim” Nr. 138 z dn. 19 czerwca r. b. pod poz. 180), które uzależniły zachowanie rozpiętości stawek celnych na olej rafinowany i nierafinowany od przeprowadzenia transakcji kompensacyjnych przy przywozie oleju do rafinacji. Praktycznie biorąc, ulgowa stawka celna na olei surowy, przeznaczony do rafinerii, ma być stosowana tylko pod warunkiem wywozu kompensacyjnego. W przeciwnym razie — olej nierafinowany musiałby płacić tę samą stawkę celną, co olej rafinowany. Wprawdzie odpowiednie przepisy przewidują również możliwość zastąpienia obrotu kompensacyjnego wpłatą pewnych sum na

rzecz funduszy eksportowych. Należy jednak stwierdzić, że jest to poważne dodatkowe obciążenie; niezależnie bowiem od stawki celnej i opłat manipulacyjnych przy uzyskiwaniu pozwoleń na przywóz — trzeba będzie dodatkowo płacić wskazane sumy, bądź za kompensację, bądź na rzecz Funduszu Eksportowego. Posunięcia te stawiają pod znakiem zapytania rentowność rafinowania w kraju surowych importowanych ciekłych olejów roślinnych — dodać trzeba, w kraju nieprodukowanych. Konsekwencją więc tych wszystkich posunięć będzie bezspornie poważne zachwianie podstaw, na jakich rozwijał się dotychczas przemysł rafineryjny. Jest to najzupełniej realna ocena sytuacji i należy jasno sobie zdawać sprawę, że omawiana gałąź przemysłu tłuszczowego w obecnym jej stanie nie będzie mogła się ostać na dłuższą metę.

KRONIKA

Dn. 22 czerwca r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którym w poczet członków Związku przyjęto: Fabr. Chem. Farm. „Elit” w Grodzisku Mazowieckim i Zakłady Kauczukowe „Piastów”, Zarząd w Warszawie ul. Złota 35. Zarząd zapoznał się z aktualnym stanem rokowań o zawarcie traktatów handlowych oraz wysłuchał sprawozdania Dyrekcji z bieżących spraw, stanowiących przedmiot działalności Związku.

Państwowa Wytwórnia Prochu w Pionkach prosi nas o poinformowanie, że w pierwszych dniach bieżącego miesiąca nastąpi wysadzenie mielizny i pogłębienie koryta Wisły pod Miedzeszynem (naprzeciwko Wilanowa). Praca ta stanowi ciąg dalszy prowadzonych w ubiegłym roku prób zastosowania dynamitu, celem przyspieszenia osuszania bagien, oraz przyspieszenia pogłębiania rzek spławnych. O dokładnym terminie odjazdu środków lokomocji na miejsce pracy będzie poinformowane biuro Związku Przemysłu Chemicznego.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Taryf Nr. 35 ukazało się Rozporządzenie Ministra Komunikacji, ustalające specjalną taryfę eksportową dla śrutu kostnego, wywożonego przez porty polskie.

W Dz. Taryf Nr. 38 ogłoszono taryfę importową dla nasion soi, importowanych z portów polskich do fabryk śląskich. Ustalona przytem została bardzo niska stawka przewozowa, w porównaniu do kosztów przewozu nasion krajowego pochodzenia.

Ukazały się jednocześnie rozporządzenia zmieniające nomenklaturę stawki taryfy normalnej i taryfy eksportowej dla materiałów wybuchowych. Rozporządzenia te są wynikiem długotrwałych prac, zmierzających do uregulowania trudnego zagadnienia przewozu materiałów wybuchowych.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	450 zł.	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "	rogowa 13/14% N ₂	"
czysty 99%	300 "	Naftalin surowy prasowany	28,00 "
* Amonjak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	czysty w łuskach	52,50 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,54 "	Octan sodu	120 "
granulowany za 1 kg % N ₂	1,69 "	ołowiu	215 "
Azotan amonu	100 "	Oleina zwierzęca destylat	190 "
Azotyn sodowy	120 "	saponifikat	180 "
Benzol handlowy 90%	80 "	Oleum 20%	19,24 "
czysty	92 "	Olej lniany	132 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "	* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
* Boraks	110-125 "	* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
Chlorek cynku 50° Bè	40 "	Pirydyna czysta dla celów analitycznych	
Chlorek wapna bielący	30,6 "	za 1 kg	9,75 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20-22 "	Smola preparowana	17,50 "
Chloroform czysty	800 "	Saletra potasowa	130 "
„pro narcosi“	1,800 "	* Saletra sodowa przem. zwyczajna	65 "
Eter siarkowy	390 "	* Saletra sodowa przem. raz rafinowana	90 "
Fenol czysty	265 "	Saletra sodowa podwójnie rafinowana	100 "
Formalina 40%	270 "	Siarczan amonu	29,65 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bè	225 "	* Siarczan miedzi	110-125 "
techniczna 85/88%	160 "	* Siarczek sodu 60/62%	60 "
* Karbid granulowany	75 "	Soda amonjakalna	25 "
Karbolineum	29,75 "	kaustyczna	60 "
Klej kostny	230 "	Sól glauberska krystaliczna	7,00 "
Klej skórny biały	260 "	Stearyna	150 "
Krezol	128 "	Superfosfat 16% par. Warszawa	10,72 "
Kwas azotowy tech. czysty za 100% HNO ₃	93 "	Toluol czysty	105 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "	Woda amonjakalna chem. czysta zaw.	
Kwas siarkowy 60° Bè	6,00 "	± 25% NH ₃	60 "
solny 19°/21° Bè	12,25 "	Zelatina techn.	400 "
octowy techn. 30%	100 "		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

**KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSIMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA**
PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO RUTA Sp. Akc.“, Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Bednar- ska 2, tel. 659-99. „WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165. ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Henryków pod War- szawą. Tel. II podm. Henryków 5. Biuro sprzedaży: H. Weiss i S-ka Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.	Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa. Mazowiecka 7, tel. 314-30. Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99. Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 760-80. Jedwab sztabowy: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39. FABRYKA PRZEDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81. Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94. Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk. Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30. Kwaśny węgiel sodowy (bikarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30. Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39. Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk. Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24. Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94. Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39. Stearyna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30. Zelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.
--	---	---

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 LIPCA 1933 ROKU

POROZUMIENIE MIĘDZY WYTWÓRCĄ I SPOŻYWCĄ

Zbliżenie producenta z konsumentem na każdym odcinku pracy przemysłowej i handlowej jest sprawą wielkiej doniosłości. Szczególnie jednak płodne w następstwa zdaje się być bezpośrednie porozumienie wytwórcy i odbiorcy artykułów chemicznych. Różnorodność gatunku, stopnia czystości, przeznaczenia jednego i tego samego przetworu chemicznego stwarza tysiączne trudności przy formułowaniu zamówienia, przyjęcie obstalunku, dostawie towaru. Trudności te potęgują się jeszcze znacznie, gdy chodzi o przetrzucenie się z towaru importowanego na krajowy, o zastąpienie zagranicznego dostawcy polskim producentem. Wówczas wymiana korespondencji nie prowadzi naogół do celu. Nie pomagają nawet często nadesłanie próbek żądanego towaru, tem mniej zaś podanie nazwy preparatu, dotychczas importowanego, z reguły fantazyjnej i nic nie mówiącej. Niezbędne jest wówczas osobiste zetknięcie się producenta i konsumenta, którzy na drodze bezpośredniej wymiany myśli dochodzą zazwyczaj do porozumienia.

Sprawa ta nabiera osobiłej ostrości na tle aktualnych warunków wymiany zagranicznej. Znane powszechnie utrudnienia przywozowe, w związku z reglamentacją importu dużej ilości artykułów chemicznych, zmuszają kupca do poszukiwania źródeł zakupu w kraju. Ponadto — istnieje wśród odbiorców tendencja przesunięcia punktu ciężkości zaopatrywania rynku w towary chemiczne z dotychczasowego głównego do Polski importera chemikalij na inne ośrodki produkcji. Obie te okoliczności stwarzają szczególnie korzystną dla naszego przemysłu chemicznego koniunkturę. Jest ona tem więcej godna wyzyskania, że kupiec, odrzucając dotychczasowe źródło nabycia, z natury rzeczy zwraca się przedewszystkiem do krajowego przemysłu, żądając towaru zastępczego. Staje się przeto nie tylko bardzo cennym informatorem o możliwościach podjęcia nowych działań produkcji, lecz może być nawet inicjatorem uruchomienia nieistniejących dotychczas fabrykacji.

Na tem tle staje się całkiem oczywisty pożytek, potrzeba, a nawet konieczność bliskie-

go kontaktu między producentem chemicznym i konsumentem jego wytworów, co też skłoniło w swoim czasie Związek Przemysłu Chemicznego do przeprowadzenia całej kampanji na terenie Izb Przemysłowo-Handlowych, celem wywołania pożądanego dyskusji między wytwórcą i odbiorcą. Obecnie — przystąpiliśmy do wznowienia akcji; pierwsza taka narada odbyła się w Izbie Przemysłowo-Handlowej we Lwowie, podczas III Zjazdu Chemików Polskich. Z dyskusji, jaka miała miejsce po zebraniu, wyciągnąć można było długi szereg konkretnych wniosków, utrwalających stosunki między producentem i kupcem. Usłyszeliśmy więc ze strony odbiorców realne koncepcje i propozycje, dotyczące gatunków towaru, sposobów opakowania, terminów dostawy, nawet warunków płatności i wysokości rabatów. Ponieważ zaś w zebraniu wzięła udział większa ilość przemysłowców, bawiących we Lwowie z okazji Zjazdu, więc też można było rozwinąć dyskusję na szerokiej płaszczyźnie.

Związek Przemysłu Chemicznego zamierza kontynuować podobną pracę na terenie innych Izb Przemysłowo-Handlowych.

Ponadto — w ramach naszej działalności leży też zetknięcie producenta nie tylko z terytorjalnymi odbiorcami (jak to ma miejsce w Izbach), lecz również z określonymi działami przemysłu, które używają produktów chemicznych. I tutaj również możemy się wykazać rzeczowymi rezultatami. Przed paru miesiącami odbyło się na terenie Związku Przemysłu Włókienniczego w Łodzi zebranie, mające na celu zbliżenie włókiennictwa, zużywającego artykuły chemiczne, z ich producentami. W wyniku — przeprowadzana jest szczegółowa ankieta na temat wysokości faktycznego zapotrzebowania artykułów pomocniczych dla włókiennictwa. Przemysł chemiczny ze swej strony przedstawił plan rozwoju produkcyjnego na najbliższą przyszłość — na tle postępów techniki włókienniczej.

W dalszym naszym programie leży zwołanie podobnej narady producentów chemicznych z odbiorcami przemysłowymi: garbarstwem, papiernictwem, przemysłem rolnym i t. d.

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W okresie od dnia 1 do 15 lipca r. b. Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się w szczególności następującymi sprawami:

W sprawach traktatowych:

złożył opinię w sprawie żądań taryfowych w związku z rokowaniami o zawarcie traktatu handlowego polsko-francuskiego.

W sprawach eksportowych:

z badał możliwości eksportu i poczynił starania o ułatwienie wywozu kilku artykułów chemicznych, w ramach konkretnych transakcji, przeprowadził ankietę, mającą na celu zebranie materiałów w sprawie cen surowców, półfabrykatów i artykułów pomocniczych, używanych przy produkcji towarów na eksport.

W sprawach handlu wewnętrznego:

wystąpił do Min. Rolnictwa z inicjatywą nowelizacji przepisów o handlu nawozami sztucznymi, w kierunku dokładnego ustalenia warunków i cech charakterystycznych, znamienych dla krajowej mączki fosforytowej,

z badał dokładnie sprawę znakowania waty i wystąpił z odpowiednimi wnioskami, zmierzającymi do uregulowania handlu watą hygroskopijną, tudzież eliminowania z rynku waty niewłaściwie znakowanej,

wskazał szereg źródeł zakupu artykułów chemicznych, dotychczas importowanych z zagranicy.

ZNAKOWANIE TOWARÓW KRAJOWYCH

Sprawa znakowania towarów, wytwarzanych w kraju, celem umożliwienia łatwego rozróżniania przez konsumenta towaru krajowego od importowanego, jest rzeczą wielkiej doniosłości. We wszystkich prawie krajach Europy propagowane jest używanie specjalnych znaków słownych lub obrazowych, pozwalających na pierwszy rzut oka rozpoznać wyrób krajowy.

Podjęcie odpowiedniej akcji w Polsce jest zewszecmiar pożądane — w ramach istniejącej organizacji społecznej, Centralnego Tow. Popierania Wytwórczości Krajowej. Oczywiście, używanie znaku Towarzystwa powinno być wynikiem tylko z odpowiedniej propagandy, nie być zaś przyrusem ustawowym. Podobnie zresztą, jak zaopatrywanie towarów w napisy: „wyrób krajowy”, „made in Poland” i t. p. nie może być uwarunkowane jakąkolwiek rejestracją. Znakowanie towaru wprowadzające w błąd co do jego pochodzenia, jest bowiem karalne na podstawie obowiązujących przepisów (o nielojalnej konkurencji) i niema potrzeby stwarzania w tym zakresie nowych norm prawnych.

Dlatego też wysiłek społeczny musi być zwrócony w kierunku przestrzegania istniejących rozporządzeń, nie zaś formułowania nowych, któreby domagały się np. rejestrowania wszystkich wyrobów, w kraju wytwarzanych. Wywołałoby to zbędne komplikacje, stworzenie nowego wielkiego aparatu, koszty związane ze zgłaszaniem towarów i t. d.

WŚRÓD KSIĄŻEK

Nakładem Instytutu Spraw Społecznych ukazała się druga skolei praca, dotycząca bezpieczeństwa i higieny pracy w przemyśle ceramicznym i cementowym. Podobnie, jak pierwsze wydawnictwo poświęcone kwasowi solnemu i octowemu, omawiane opracowanie dzieli się na dwie zasadnicze części: przebieg wyrobu poszczególnych produktów z punktu widzenia higieny i bezpieczeństwa pracy, oraz omówienie urządzeń higienicznych i środków ochrony zatrudnionych.

Praca zasługuje na szczególną uwagę; napisana jest w sposób jasny i celowy. Dodane streszczenie książki w języku francuskim zachęcić może do przekładu na języki obce.

Izba Przemysłowo-Handlowa w Łodzi wydała IV Sprawozdanie z działalności za rok 1932.

Poza faktycznym sprawozdaniem z prac, dokonanych przez Izbę, książka zawiera też monograficznie podane omówienie sytuacji poszczególnych dziedzin przemysłu, znajdujących się na terenie Izby Łódzkiej. Przemysł chemiczny omówiony jest dokładnie, w szczególności jeśli chodzi o jedwab sztuczny, barwniki syntetyczne i przemysł gumowy.

CENY SPIRYTUSU PRZEMYSŁOWEGO

Z dniem 30 czerwca r. b. wszedł w życie nowy cennik spirytusowy na spirytus do celów przemysłowych, ustalający następujące ceny sprzedażne za litr spirytusu 100% -wego w złotych:

do wyrobu galenowych środków leczniczych, specyfików farmaceutycznych, do użytku aptecznego i szpitalnego	zł.	9.—
do wyrobu artykułów perfumeryjno-kosmetycznych	"	5.—
do wyrobu octu, eteru, politory, lakierów, syntetycznych środków leczniczych, preparatów organoterapeutycznych, materiałów wybuchowych i na wszelkie inne cele przemysłowe	"	1.35
do celów napędowych	"	0,45

Wszystkie ceny powyższe rozumieją się za rektyfikat pierwszego gatunku lub spirytus odwodniony.

Cennik powyższy nie różni się naogół od dotychczas obowiązującego i jest wyrazem ostatecznego ujednostajnienia cen sprzedażnych spirytusu na cele przemysłowe. Dezyderat przemysłu chemicznego, aby cena spirytusu do wyrobu specyfików farmaceutycznych była oznaczona w tej samej wysokości, jak do wyrobu syntetycznych środków leczniczych i preparatów organoterapeutycznych — nie został uwzględniony.

Monopol Spirytusowy może za zgodą Ministra Skarbu sprzedawać po cenach niższych spirytus na cele wojskowe i napędowe, oraz denaturat dla instytucji zwolnionych całkowicie lub częściowo od opłacania podatku od olejów mineralnych. Ponadto Monopol oznacza niższe ceny na spirytus, przeznaczony do wyrobu artykułów eksportowych.

NOWE ULGI CELNE

Rozporządzeniem z dnia 30 czerwca r. b. zostały ustalone ulgi celne, obowiązujące do dnia wejścia w życie nowej taryfy celnej, t. j. do dnia 10 października r. b. Ulgi te ogłoszono w Dz. Ust. Nr. 46, z dnia 30 czerwca 1933 r. pod poz. 368. Ulgi celne dotyczą następujących artykułów, interesujących bezpośrednio przemysł chemiczny:

celuloid (poz. 68, p. 3 i 4 taryfy celnej) za pozwoleniem Min. Skarbu korzysta z ulgi wynoszącej 75% cła normalnego,

elektrody węglowe i grafitowe do celów przemysłowych (poz. 71, p. b, c) za pozw. Min. Sk. — korzystają z ulgi wynoszącej 90% cła normalnego,

siarczan baru strącony do wyrobu papieru (poz. 96, p. 3a) za pozw. Min. Sk. — 75% cła normalnego,

dwutlenek baru (poz. 102, p. 1) — 80% cła normalnego,

masy kontaktowe do celów przemysłowych (poz. 112, p. 25 b) — za pozw. Min. Sk. — 90% cła normalnego,

nadmanganian potasowy do celów przemysłowych (poz. 112, p. 25 b) za pozwoleniem Min. Sk. — 80% cła normalnego,

chlerek cynawy do celów przemysłowych (poz. 112, p. 25b) — za pozw. Min. Sk. — 75% cła normalnego,

metyloheksalina do celów przemysłowych (poz. 112, p. 25c) — za pozw. Min. Sk. — 90% cła normalnego,

olej drzewny (poz. 117, p. 6) — 50% cła normalnego,

substrat bituminowo-olejowy do wyrobu farb rdzochronnych (poz. 117, p. 10) za pozwoleniem Min. Sk. — 80% cła normalnego,

aldehyd benzoesowy do wyrobu barwników (poz. 119, p. 4) za pozw. Min. Skarbu — 85% cła normalnego,

płatki aluminiowe do wyrobu materiałów wybuchowych (poz. 166) za pozw. Min. Sk. — 80% cła normalnego,

papiery do fabrykacji papierów światłoczułych i opakowania błon fotograficznych dla właściwych fabryk (poz. 177, p. c. I. II., 6d, p. 11b I. II, c I, II, p. 20, poz. 178, p. 9a) za pozw. Min. Sk. — 60%, 80%, 90% cła normalnego.

Ponadto Rozporządzenie powyższe obejmuje również ulgi celne na przedziwo cięte z włókna sztucznego o zbliżonej długości włókien (t. zw. *vistra*) — w wysokości 90% i 70% cła normalnego. Ogłoszenie tej ostatniej ulgi celnej spotyka się z protestem krajowych fabryk sztucznego jedwabiu, które wytwarzają całkowicie analogiczny produkt w gatunkach i ilościach, najzupełniej odpowiadających zapotrzebowaniu rynku wewnętrznego. Toteż import wistry z zagranicy nie jest technicznie usprawiedliwiony ani gospodarczo potrzebny.

Równocześnie z ogólnym Rozporządzeniem o ulgach celnych ogłoszone zostało w Dz. Ust. Nr. 46 Rozporządzenie z dnia 24 czerwca 1933 r. o uldze celnej na kwas węglowy, wprowadzające stosowanie 80%-wej zniżki od cła

normalnego, za specjalnymi pozwoleniami Min. Skarbu. Ulga ta — w przeciwieństwie do ulg objętych ogólnym Rozporządzeniem — obowiązuje aż do odwołania.

KRONIKA

Dnia 4 lipca r. b. odbyło się posiedzenie Rady Towaroznawczej przy Ministerstwie Skarbu, na którym — spośród spraw bezpośrednio interesujących wytwórczość chemiczną — postanowiono:

mąkę dla diabetyków cłi według poz. 3, p. 2 c. taryfy celnej,
materace z włosia impregnowanego gumą cłi według poz. 88, p. 1 d. taryfy celnej.

Dnia 12 lipca r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którym w poczet członków Związku przyjęto: Wytwórnę Fotochemiczną „Ero” w Poznaniu oraz Fabrykę Chemiczną Leon S. Goldflam w Warszawie.

Zarząd, rozważając wezwanie Centralnego Towarzystwa Popierania Wytwórczości Krajowej, postanowił poprzeć działalność Towarzystwa, kontynuując zresztą zasadniczą pozytywną współpracę Związku z tem Towarzystwem, wyrażającą się w udziale p. inż. T. Zamoyckiego we władzach Towarzystwa, mianowicie w jego Zarządzie. Do sprawy Tow. Popierania Wytwórczości Krajowej powrócimy jeszcze, przedewszystkiem w płaszczyźnie urzędowanego przez Towarzystwo pociągu-wystawy.

Uwagę członków Związku zwracamy na numer 155 Codziennej Gazety Handlowej z dnia 11 lipca r. b. Numer ten został w znacznej części poświęcony III Zjazdowi Chemików Polskich i zawiera interesujące wywiady z członkiem Instytutu, prof. Kamilem Matignon, prezesem Związku Przemysłu Chemicznego — Dr. Józefem Landauem oraz przewodniczącymi dwóch Sekcyj Związkowych: sztucznego jedwabiu, inż. Feliksem Wiślickim i farmaceutycznej, Dr. Stefanem Otolskim. Ponadto ogłoszone też zostały przemówienia, wygłoszone na otwarciu Zjazdu przez kierowników Komitetu Organizacyjnego Zjazdu: prof. Józefa Zawadzkiego i prof. Adolfa Joszta.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 48 z dn. 5 lipca r. b. ukazało się pod poz. 380 Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 26 czerwca 1933 r. w sprawie podatku drogowego i opłat od materiałów pędnych na rzecz Państwowego Funduszu Drogowego. Stosownie do przepisów tego Rozporządzenia — spirytus etylowy przeznaczony do napędu pojazdów mechanicznych, benzol, syntetyczny spirytus metylowy oraz produkty naftowe o ciężarze właściwym do 0,810; podlegają opłacie w wysokości 12 groszy od 1 kg. Od opłaty tej zwolniony jest tylko spirytus etylowy przeznaczony do poruszania silników w rolnictwie, oraz benzol przeznaczony do celów wojskowych (materiały wybuchowe). Rozporządzenie weszło w życie dn. 5 lipca r. b.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	450 zł.	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₆	15 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "	rogowa 13/14%N ₂	— "
" " czysty 99%	300 "	Naftalin surowy prasowany	28,00 "
• Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	" czysty w łuskach	52,50 "
• Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,54 "	Octan sodu	120 "
• " granulowany za 1 kg % N ₂	1,69 "	" ołowiu	215 "
Azotan amonu	100 "	Oleina zwierzęca destylat	190 "
Azotyn sodowy	120 "	" saponifikat	180 "
Benzol handlowy 90%	80 "	Oleum 20%	19,24 "
" czysty	92 "	Olej lniany	132 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "	* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
• Boraks	110—125 "	* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
Chlorek cynku 50° Bè	40 "	Pirydyna czysta dla celów analitycznych	
Chlorek wapna bielący	30,6 "	za 1 kg	9,75 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	Smola preparowana	17,50 "
Chloroform czysty	800 "	Saletra potasowa	130 "
" "pro narcosi"	1,800 "	* Saletra sodowa przem. zwyczajna	65 "
Eter siarkowy	390 "	* Saletra sodowa przem. raz rafinowana	90 "
Fenol czysty	265 "	Saletra sodowa podwójnie rafinowana	100 "
Formalina 40%	270 "	Siarczan amonu	29,65 "
• Gliceryna farmaceutyczna 30° Bè	225 "	* Siarczan miedzi	110—125 "
" techniczna 85/88%	160 "	* Siarczek sodu 60/62%	60 "
• Karbid granulowany	70 "	Soda amonjakalna	25 "
Karbolineum	29,75 "	" kaustyczna	60 "
Klej kostny	230 "	Sól glauberska krystaliczna	7,00 "
Klej skórny biały	260 "	Stearyna	150 "
Krezol	128 "	Superfosfat 16% par. Warszawa	10,72 "
Kwas azotowy tech. czysty za 100% HNO ₃	93 "	Toluol czysty	105 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "	Woda amonjakalna chem. czysta zaw.	
Kwas siarkowy 60° Bè	6,00 "	+ 25% NH ₃	60 "
" solny 19°/21° Bè	12,25 "	Zelatina techn.	400 "
" octowy techn. 30%	100 "		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

**KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSIMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA**
PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY. BOŚ RUTA Sp. Akc.”, Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI 3. m. 8, tel. 8-38-78. „WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165. ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Henryków pod War- szawą, Tel. II podm. Henryków 5. Biuro sprzedaży: H. Weiss i S-ka. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.	Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30. Przem. Tuszcz. „SCHICHT-LE- VER” Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99. Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM”, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 760-80. Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39. FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW”, Sp. Akc., poczta Sochaczew, Tel. Sochaczew 81.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30. Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39. Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk. Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24. Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94. Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94. Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30. Zelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Chlorek wapnia (CaCl₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30. Kwaśny węgiel sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess. „FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK- CYJNA”, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.		

Čłonkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 SIERPNIĄ 1933 ROKU

NASZA POLITYKA TŁUSZCZOWA

Sprawy polityki tłuszczowej — niewątpliwie jednego z najbardziej skomplikowanych działów całej polityki gospodarczej — są obecnie chętnie i szczegółowo oświetlane przez organizacje rolnicze, które na terenie prasy codziennej i fachowej starają się przeprowadzić tezę konieczności zaniechania, a conajmniej czynienia dalekoidących utrudnień przy imporcie surowca tłuszczowego. Wprawdzie z rozważań tych eliminowany jest zazwyczaj surowiec tłuszczowy, służący do celów technicznych; jednak stwierdzić należy, że rozróżnienie takie jest praktycznie niewykonalne, gdyż jeden i ten sam surowiec tłuszczowy (np. kopra, ziarna palmowe) służy — po przetworzeniu go na olej — zarówno do dalszego przerobu na artykuły techniczne (np. mydło), jak jadalne (np. fabryczne tłuszcze jadalne).

Oddawna wysuwaliśmy tezę jaknajszerszego wyzyskania krajowego surowca tłuszczowego. Cowięcej, zachęcaliśmy od wielu już lat sfery rolnicze do podwyższenia uprawy lnu i rzepaku. Cały zbiór lnu i rzepaku stale znajdował zbyt na rynku krajowym (jeżeli tylko nie był eksportowany przez rolnictwo), rafinerje zaś chętnie zakupywały olej rzepakowy, który po przerafinowaniu i zmieszaniu z tańszym, smaczniejszym i trwalszym olejem sojowym pokrywał zapotrzebowanie rynku wewnętrznego na ciekłe oleje jadalne.

Wielkim krokiem naprzód w rozwoju naszego przemysłu tłuszczowego było powołanie do życia olejarni, produkujących stałe oleje roślinne z nasion zamorskich, celem zastąpienia importu gotowego oleju.

Obie te okoliczności sprawiły, że bilans przywozu i wywozu surowców i gotowych roślinnych produktów tłuszczowych poprawia się wybitnie, wykazując coraz mniejsze saldo ujemne:

Rok	Przywóz nasion oleistych	Przywóz gotowych olejów	Wywóz makuchów	Nadwyżka przywozu nad wywozem
w tysiącach złotych				
1928	19.906	58.666	4.989	79.936
1930	12.036	56.658	5.117	64.732
1932	16.655	17.005	3.835	29.446

Jeszcze znamiennejsze są liczby, dotyczące pierwszych 5-ciu miesięcy r. b., w porównaniu z tym samym okresem r. 1932. Przywóz nasion oleistych wzrósł z 12.500 tonn wartości 3,3

milj. zł. do 32.500 tonn wartości 9,4 milj. zł.; równocześnie zmalał przywóz gotowych olejów z 9.500 tonn wartości 7,5 milj. zł. do 2.300 tonn wartości 1,6 milj. zł. Jest to zjawisko nad wyraz dodatnie — zmniejszenie importu gotowych olejów i zwiększenie przywozu surowca — zwłaszcza że łączy się ono ze wzrostem eksportu makuchów z 3.800 tonn wartości 900 tys. zł. do 11.200 tonn wartości 2 milj. zł. Wywóz w stosunku do przywozu w tym samym okresie czasu wzrasta wartościowo z 14,2% do 24,3%. Liczby te potwierdzają naszą tezę o coraz racjonalniejszym kształtowaniu bilansu przemysłu tłuszczów roślinnych i przesuwanie importu z gotowego oleju na nasiona oleiste.

Dlatego też nie powinny być czynione żadne utrudnienia przy imporcie surowca tłuszczowego, zarówno wtedy gdy przywożony jest do Polski w formie nasion, jak w formie oleju, w kraju dotychczas nieprodukowanego. Doświadczenie bowiem lat ubiegłych uczy, że rozwój tej gałęzi wytwórczości posuwa się stopniowo. W zaraniu naszej państwowości przywoziliśmy gotowe preparaty tłuszczowe, później rafinowane oleje jako surowiec do fabrykacji końcowych produktów, później surowe oleje do rafinacji, jeszcze później nasiona oleiste do produkcji surowych olejów. Ponieważ jednak polski przemysł tłuszczowy nie zakończył jeszcze swojej budowy, więc też nie należy czynić utrudnień przy przywozie surowego oleju wówczas, gdy nie jest on jeszcze w kraju wytwarzany.

Jeśli rolnictwo nie zrozumie konieczności honorowania nakreślonej linii rozwojowej, potwierdzonej dotychczasowymi doświadczeniami życiowymi i uznanej w zasadzie przez sfery rolnicze za słuszną — wówczas przemysł tłuszczowy zatrzyma się na jednym tylko stopniu swojego rozwoju, nie idąc naprzód. Oczywiście, jest to równoznaczne z cofaniem się i niewątpliwie w skutku ostatecznym przemysł tłuszczowy, który świadomie zwiększał spożycie nasion krajowych, musiałby je obniżyć, nie mogąc rozwijać się nadal.

Dlatego też, bynajmniej nie w partykularnym, lecz w najszerzej pojętym interesie gospodarczym całego kraju, w imię rozwoju przemysłu tłuszczowego i celem zapewnienia odbioru dla nasion krajowych — stale bronimy tezy liberalnego przywozu nieprodukowanego w kraju surowca tłuszczowego, w wyżej sprecyzowanym określeniu tego pojęcia.

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W okresie od dn. 15 do 31 lipca r. b. Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się w szczególności następującymi zagadnieniami:

W sprawach celnych:

wystąpił do Min. Przemysłu i Handlu i do Min. Skarbu z prośbą o wyjaśnienia w zakresie taryfy celnej wywozowej, pod kątem widzenia wprowadzenia w życie w październiku r. b. nowej taryfy celnej. Taryfa wywozowa najprawdopodobniej przystosowana będzie w numeracji pozycji do nowej taryfy przywozowej, jednak bez istotnych zmian w nomenklaturze i stawkach taryfy wywozowej.

W sprawach traktatowych:

sformułował ostateczną opinię w sprawie żądań w zakresie zniżek stawek celnych — na tle negocjowanych traktatów polsko-francuskiego i polsko-szwajcarskiego.

W sprawach polityki przemysłowej:

złożył na żądanie Min. Przemysłu i Handlu wnioski w sprawie racjonalnego zorganizowania przetwórstwa roślin leczniczych,

złożył na żądanie Min. Przemysłu i Handlu opinię w sprawie wytwarzanych w kraju gatunków minji ołowianej, zwracając uwagę na konieczność udzielania zezwoleń na przywóz z zagranicy jednego tylko gatunku minji, mianowicie wysokodyspersyjnej.

OPODATKOWANIE BENZOLU

Jak już donosiliśmy w poprzednim numerze „Wiadomości Przemysłu Chemicznego”, Rozporządzeniem Rady Ministrów wprowadzona została opłata na rzecz Funduszu Drogowego — między innymi od benzolu, w wysokości 12 gr. od 1 kg. Od opłaty zwolniony jest tylko benzol przeznaczony do celów wojskowych (materiały wybuchowe), natomiast benzol do wszystkich innych celów opłacać musi wspomniany podatek. Podlega mu więc benzol, przeznaczony do przerobu na półprodukty organiczne, jak nitrobenzol, chlorobenzol, nitrochlorobenzol, anilinę, nitroanilinę i długi szereg innych połączeń, opartych na benzolu. Prostą konsekwencją podwyżki cen benzolu — przez obciążenie go opłatą na rzecz Funduszu Drogowego — jest podniesienie cen zasadniczych półproduktów organicznych i zwyżka cen tych wszystkich barwników i innych produktów syntezy organicznej, które wywodzą się z połączeń benzolowych. Sytuacja komplikuje się tem więcej, że w wyniku umów między wytwórcami i odbiorcami półproduktów, ceny ich nie powinny być podwyższane, co jest oczywiście niemożliwe wskutek obciążenia dodatkową opłatą zasadniczego surowca — benzolu.

Przemysł półproduktów organicznych wykazał się w ostatnich kilku latach poważnym rozwojem. Skala wytwarzanych półproduktów rosła nieomal z miesiąca na miesiąc, pokrywając w całości zapotrzebowanie wewnętrzne i utrzymując ceny na poziomie cen dotychczas importowanych artykułów. Przemysł półproduktów organicznych jest jedną z najważniejszych gałęzi

przemysłu w każdym kraju, gdyż stanowi ogniwo przejściowe między destylacją smoły węglowej i wielką syntezą organiczną, prowadzącą do barwników, środków leczniczych, pachnideł, materiałów wybuchowych i t. d. Dlatego też każdy krok, utrudniający działalność przemysłu półproduktów organicznych, głęboko waży na całokształcie interesów państwowych i gospodarczych. Cóż więc, obciążenie benzolu dodatkowymi opłatami w wypadku przerabiania go na półprodukty organiczne, oddziaływa szkodliwie na rozwój całej tej gałęzi przemysłu, gdyż nie pozwalając rozszerzać, a raczej zmniejszając, zakres fabrykacji produktów opartych na benzolu, tem samem zwięża gamę wytwarzanych półproduktów i osłabia energię rozwojową przemysłu syntetyczno-organicznego.

Z tych wszystkich względów Związek Przemysłu Chemicznego wystąpił do Rządu z memorandumami, przedstawiającymi konieczność zwolnienia od opłat na rzecz Funduszu Drogowego nie tylko benzolu przeznaczonego do celów wojskowych, lecz również benzolu do dalszego przerobu chemicznego.

PROPAGANDA PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Związek Przemysłu Chemicznego, publikując własne opracowania i dostarczając materiału do różnorodnych wydawnictw: codziennych i tygodniowych, fachowych i ogólnych, krajowych i zagranicznych — w zakresie zagadnień przemysłu chemicznego i chemii wogóle, niejednokrotnie pragnie dostarczyć też materiału ilustracyjnego. Pożądane są przytem ogólne widoki fabryk, wnętrz fabrycznych i laboratoryjnych, fragmentów aparatury i zespołów maszynowych, hal fabrycznych, portrety wybitnych chemików, fotografie urządzeń humanitarnych i t. d. Tymczasem nasze archiwum fotograficzne jest dość ubogie, nie jesteśmy też częstokroć w stanie zadośćuczynić słusznym i celowym postulatом bogatego ilustrowania dostarczanych przez nas artykułów i opracowań. Czytelnik, zwłaszcza gdy chodzi o popularyzację naszej dziedziny wytwórczości, chętniej i skwapliwiej zajmie się odczytywaniem treści, jeśli jest ona w odpowiedni sposób zilustrowana, niż jeśli nie znajdzie w niej ani jednego rysunku, działającego na wyobraźnię.

Z tych też względów najusilniej prosimy zrzeszone przedsiębiorstwa o dostarczenie nam możliwie największej kolekcji fotografii, dotyczących wspomnianych tematów. Podobna propaganda leży też w bezpośrednim interesie reklamowym poszczególnych firm, gdyż w podpisach pod rysunkami wskazujemy z reguły nazwę fabryki, przedstawionej na rycinie.

SPRAWOZDANIE BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

Ogłoszone zostało sprawozdanie Banku Gospodarstwa Krajowego za r. 1932.

Sprawozdanie to jest dla nas szczególnie interesujące, jeśli chodzi o przedsiębiorstwa, należące do koncernu Banku Gospodarstwa Krajowego, a działające w ramach wytwórczości chemicznej.

Ogólne zadłużenie przedsiębiorstw, należących do koncernu Banku Gospodarstwa Krajowego, spadło w r. 1932 o 3,1 milj. zł. — do sumy 42,2 milj. zł. W roku sprawozdawczym Bank sprzedał portfel akcji Sp. Akc. „Azot” w Jaworznie, która została objęta przez Państwową Fabrykę Związków Azotowych w Chorzowie. Bank więc w dalszym ciągu zmniejszał swój udział w przedsiębiorstwach przemysłowych, zgodnie zresztą z polityką lat poprzednich i nowym statutem Banku.

Akcje i udziały w przedsiębiorstwach koncernowych, znajdujące się w portfelu Banku, wzrosły o 1,5 milj. zł.—do 32,8 milj. zł. W portfelu tym akcje Sp. Akc. Eksploatacji Soli Potasowych figurują w sumie 18,2 milj. zł. Ocena sytuacji przedsiębiorstw chemicznych, w których zainteresowany jest Bank, sformułowana została w sprawozdaniu w sposób dodatni. Podkreślono fakt zawarcia umowy, zawartej przez Sp. Akc. Eksploatacji Soli Potasowych z Francusko-Niemieckim Porozumieniem Potasowem, co pozwala umieścić zagranicą większe ilości nawozów potasowych. Sp. Akc. „Boruta” pracowała w warunkach stosunkowo pomyślnych.

Bilans Banku Gospodarstwa Krajowego na dzień 31. XII. 1932 zamknięty jest sumą bilansową zł. 2.132.873.580,01. Czysty zysk wykazany został w wysokości 2.846.111,73 zł., przy kapitale zakładowym 150 milj. zł.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 48 z dn. 5 lipca r. b. ukazały się pod poz. 381, 382, 383 przepisy wykonawcze do Ustawy o kartelach. Przepisy te obejmują postanowienia dotyczące sądu kartelowego, zgłaszania uchwał i postanowień karteli, rejestru kartelowego. Wszystkie powyższe Rozporządzenia weszły w życie dnia 5 lipca r. b.

W Dz. Ust. Nr. 51 z dn. 11 lipca r. b. została ogłoszona Ustawa z dn. 28 marca 1933 o ubezpieczeniu społecznym.

Jest to t. zw. „ustawa scaleniowa” w zakresie ubezpieczeń społecznych, wprowadzająca jedną organizację ubezpieczeniową pod nazwą „ubezpieczalni społecznej” w zakresie ubezpieczenia na wypadek choroby i macierzyństwa, tudzież na wypadek niezdolności do zarabkowania lub śmierci osoby ubezpieczonej, zarówno wskutek wypadku lub choroby zawodowej, jak wskutek wszelkich innych przyczyn.

Ustawa scaleniowa wchodzi w życie zamiast obowiązujących dotychczas przepisów o ubezpieczeniu na wypadek choroby oraz o ubezpieczeniu robotników od wypadków. Termin wejścia w życie ustawy scaleniowej zostanie określony Rozporządzeniem Rady Ministrów.

W Dz. Ust. Nr. 56 z dn. 22 lipca r. b. ukazało się pod poz. 426 Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 15 lipca 1933 o likwidacji przedsiębiorstw państwowych w Chorzowie i w Mościcach oraz o utworzeniu i wydzieleniu z administracji państwowej przedsiębiorstwa pod nazwą „Zjednoczone Fabryki Związków Azotowych w Mościcach i w Chorzowie”.

W „Monitorze Polskim” Nr. 166 z dn. 22 lipca r. b. ogłoszony został pod poz. 202 statut „Zjednoczonych Fabryk Związków Azotowych w Mościcach i w Chorzowie”.

Siedziba „Zjednoczonych Fabryk” mieści się w Mościcach. Organizacyjnie—władze przedsiębiorstwa składają się z Rady Administracyjnej, Dyrekcji i Komisji Rewizyjnej. Rada Administracyjna — w ilości 7 do 9 osób — jest kompletowana przez Ministra Przemysłu i Handlu. Dyrekcję stanowi w zasadzie jeden dyrektor naczelny, powoływany na wniosek Rady Administracyjnej przez Ministra Przemysłu i Handlu. Ponadto, na wniosek dyrektora naczelnego, ilość członków dyrekcji, podległych dyrektorowi naczelnemu, może być podwyższona do 4-ch. Komisję Rewizyjną powołuje Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

W Dz. Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 38 ukazało się Rozporządzenie na zasadzie którego pozostałości kotłowe przy destylacji smoły węglowej zostały obniżone z kl. 14 do 17.

Jednocześnie uprawniono do przewozu kości surowych w wagonach zamkniętych bez 10% -owej dopłaty.

W Dz. Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 41 ukazało się Rozporządzenie obniżające koszty przewozu miazgi węglowej; mianowicie, na przestrzeniach do 200 klm koszty obniżone zostały o 10%, powyżej 200 klm. o 20%.

Zmiana powyższa posiada decydujące znaczenie dla przemysłu i jest wynikiem paroletnich zabiegów. W swoim czasie, gdy istniał nadmiar miazgi węglowej, Ministerstwo popierało jego używanie drogą polityki taryfowej, wskutek czego szereg fabryk przerobił ruszty na miazgę węglową. Szczęśliwie jednak ulgi celne zostały cofnięte, powodując duże straty dla przemysłu.

W Dz. Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 45 ogłoszone zostały nowe stawki przewozowe dla fosforytów, importowanych do przerobu w fabrykach superfosfatu. Koszty przewozu zostały obniżone o ok. 10%.

W Dz. Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 48 utworzona została nowa pozycja taryfowa dla trójchloretylenu z zaliczeniem do kl. 5.

W taryfie B. 8 zniżki przewozowe na nasiono słonecznika przy imporcie z Rumunii rozszerzono również na import z Sowietów.

W taryfie wyjątkowej M. 6 zniżki przewozowe dla superfosfatu rozszerzono również na przewozy eksportowe.

W taryfie wyjątkowej P. J. 5 koszt przewozu karbidu przy eksporcie przez porty polskie został obniżony o 10%.

W aneksie do cz. II utworzona została taryfa c. 12 dla krwi płynnej na cele przemysłowe z zaliczeniem do kl. 17.

E C H A

Dyrektorem naczelnym Zjednoczonych Fabryk Związków Azotowych w Mościcach i w Chorzowie został dotychczasowy dyrektor naczelny fabryki w Mościcach, b. Minister Przemysłu i Handlu, p. Inż. Eugenjusz Kwiatkowski.

Dotychczasowy dyrektor naczelny w Chorzowie, p. Inż. Adam Podoski, powołany został na stanowisko naczelnego dyrektora Sp. Akc. Eksploatacji Soli Potasowych we Lwowie.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	450 zł.	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "	" rogowa 13/14% N ₂	—
" czysty 99%	300 "	Naftalin surowy prasowany	28,00 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	" czysty w łuskach	52,50 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,54 "	Octan sodu	120 "
" granulowany za 1 kg % N ₂	1,69 "	" ołowiu	215 "
Azotan amonu	100 "	Oleina zwierzęca destylat	190 "
Azotyn sodowy	120 "	" saponifikat	180 "
Benzol handlowy 90%	92 "	Oleum 20%	19,24 "
" czysty	104 "	Olej lniany	132 "
Bisulfat (kw. siarczanu sodu)	13,50 "	* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
* Boraks	110—125 "	* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
Chlorek cynku 50° Bé	30 "	Pirydyna czysta dla celów analitycznych	8,00 "
Chlorek wapna bielący	30,6 "	za 1 kg	16,50 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	Smoła preparowana	130 "
Chloroform czysty	800 "	Saletra potasowa	65 "
" „pro narcosi“	1,800 "	* Saletra sodowa przem. zwyczajna	90 "
Eter siarkowy	390 "	* Saletra sodowa przem. raz rafinowana	100 "
Fenol czysty	265 "	Saletra sodowa podwójnie rafinowana	27,60 "
Formalina 40%	270 "	Siarczan amonu	110—125 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	225 "	* Siarczek miedzi	60 "
" techniczna 85/88%	160 "	* Siarczek sodu 60/62%	25 "
* Karbid granulowany	70 "	Soda amonjakalna	60 "
Karbid drobny za % kg.	66 "	" kaustyczna	7,00 "
Karbolinum	29,75 "	Sól glauberska krystaliczna	150 "
Klej kostny	230 "	Stearyna	10,72 "
Klej skórny biały	260 "	Superfosfat 16% par. Warszawa	115 "
Krezol czysty	128 "	Toluol czysty	60 "
Kwas azotowy tech. czysty za 100% HNO ₃	93 "	Woda amonjakalna chem. czysta zaw.	400 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "	+ 25% NH ₃	
Kwas siarkowy 60° Bé	6,00 "	Żelatyna techn.	
" solny 19°/21° Bé	12,25 "		
" octowy techn. 30%	100 "		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSIMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:	Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:	Oleina zwierzęca:
"PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO RUTA Sp. Akc., Zgierz, tel Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI. 3. m. 8, tel. 8-38-78.	na: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
"WOLA KRZYSZTOPORSKA" Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Henryków pod War- szawą. Tel. II podm Jabłonna 5. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.	Smoła pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Chlorek wapna bielący.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Chlorek wapnia (CaCl ₂):	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94. Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
„ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
Farmaceutyczne przetwory:	Kwaśny węglan sodowy (bikarbonat):	Żelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess.	„ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	
„FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK- CYJNA“, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.		

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 SIERPNIĄ 1933 ROKU

ORGANIZACJA EKSPORTU PRODUKTÓW CHEMICZNYCH

Wzmożenie i wszechstronne rozwinięcie eksportu z Polski jest powszechnie uznanym postulatem ekonomicznym i jednym ze stałych punktów wszystkich programów gospodarczych. Zarówno aktywizacja bilansu handlowego, jak przyływ obcych walut, jak zwiększenie stanu zatrudnienia, jak wreszcie obniżka kosztów produkcji jednostki towaru — wszystkie względy, wszystkie argumenty przemawiają za spotęgowaniem wywozu polskich towarów zagranicę.

Poczynania eksportowe są oddawna konsekwentnie popierane przez władze rządowe, które przy pomocy odpowiedniej polityki traktatowej, celnej, taryfowej, kredytowej, podatkowej i t. d. starają się utworować drogę eksportowi.

Powszechny kryzys doprowadził w całym świecie do niebywałego protekcyjizmu, który oprócz dawnych środków — barier celnych i zakazów przywozu — stworzył nowe formy obrony rynków wewnętrznych, jak np. reglamentację wywozu dewiz. Toteż międzynarodowy obrót towarowy maleje z każdym miesiącem, a nasz eksport spotyka coraz większe przeszkody.

Zdając sobie sprawę z rosnących trudności, trzeba z tem większą energją szukać środków podtrzymania wywozu, tembardziej, że ze strony czynników rządowych ujawnia się inicjatywa i zachęta w tym kierunku. Specjalną uwagę poświęcić należy docieraniu do rynków zamorskich, które nie są jeszcze zbyt przeciążone nadprodukcją i dostęp do których zwykle nie jest najeżony wielkimi trudnościami.

Wydatna różnorodność przemysłu chemicznego sprawia, że organizacja poczynień eksportowych musi posiadać na naszym terenie zupełnie specjalne oblicze. Nie możemy generalizować, lecz musimy badać szczegółowo zagadnienia, dotyczące oddzielnych gałęzi wytwórczości chemicznej.

W dziedzinie informacji o możliwościach eksportowych zbieramy skrzętnie wszelkie wiadomości, zarówno od własnych korespondentów, jak od Państwowego Instytutu Eksportowego i z innych źródeł. Wiadomości te przesyłamy firmom chemicznym, które składają oferty. Po pewnym czasie sprawdzamy, czy oferty istotnie były złożone i z jakim skutkiem. Z drugiej strony — stale prowadzimy kartotekę, uwidaczniającą zarówno możliwości eksportowe, jak i faktycznie dokonane transakcje we wszystkich krajach. W niedalekim czasie wydamy informator w 4-eh językach, specjalnie poświęcony zadaniom eksportu artykułów chemicznych.

W zakresie działalności organizacyjnej dążymy w miarę możliwości do utworzenia porozumień, mających na celu wspólny eksport. Trzeba z całym naciskiem podkreślić, że w niektórych dziedzinach możliwość eksportu jest ściśle uzależniona od istnienia wewnętrznego porozumienia, pozwalającego utrzymywać na pewnym poziomie ceny rynku krajowego. Tak np. wywóz obuwia gumowego albo produktów terpentynowych byłby możliwy w większych rozmiarach jedynie po zorganizowaniu syndykatów wewnętrznej sprzedaży.

Niezmiernie ważnem zagadnieniem, zawierającym wielkie jeszcze możliwości, jest otrzymywanie tanich surowców, półfabrykatów oraz środków pomocniczych, jeżeli są one przeznaczone do wyrobu towaru na eksport. W tej dziedzinie — z jednej strony przemysł chemiczny musi okazać zrozumienie dla innych działów wytwórczości, dostarczając półfabrykatu po cenach eksportowych (np. przędzy jedwabiu sztucznego do wyrobu pończoch przeznaczonych na eksport); z drugiej strony — musimy się domagać od innych działów przemysłu umożliwienia nam eksportu. Trzeba zaznaczyć, że przy wywozie różnych artykułów chemicznych doniosłą rolę gra cena opakowań, a więc beczek, skrzyń, pudeł, worków, blaszanek i t. p. Czynimy starania, aby opakowania eksportowych artykułów były kalkulowane według odpowiednio niskich cen.

Finansowanie produkcji eksportowej i premijowanie eksportu własnymi środkami przemysłu może się odbywać jedynie w organizacjach kartelowych. Związek nasz, lub jego Sekcja Eksportowa, nie mogą bezpośrednio podejmować tych zadań. Conajwyżej możemy inicjować i zalecać podobne poczynania wśród syndykatów, zbliżonych do naszej organizacji.

Metody kompensacji przy eksporcie są dosyć uciążliwe, ale w obecnych warunkach handlu międzynarodowego są nieuniknionym i niezastąpionym środkiem popierania naszego wywozu. Nasza współpraca z Towarzystwami Kompensacyjnymi przebiega normalnie, jednakże byłoby pożądanem, aby Towarzystwa wspomniane rozwinęły swą działalność. Sczasem Towarzystwa Kompensacyjne winny się przetrworzyć na wielkie przedsiębiorstwa handlowe importowo-eksportowe, których zadaniem będzie zwolnienie, drobniejszych zwłaszcza, przedsiębiorstw od prowadzenia operacyj eksportowych.

Ś. P. Mgr. ALEKSANDER RYL

W dn. 5 sierpnia 1933 r. zmarł ś. p. Mgr. Aleksander Ryl, Dyrektor i członek Zarządu Warsz. Tow. „Motor”, Sp. Akc. Polski przemysł chemiczny poniósł bolesną i dotkliwą stratę.

Ś. p. Aleksander Ryl, urodzony w 1870 r. w Chęcinach, odbył studia uniwersyteckie w Dorpacie, uzyskując stopień magistra farmacji. Przez szereg lat był właścicielem aptek, początkowo na prowincji, następnie w Warszawie. W r. 1904 nabył aptekę na Krakowskim Przedmieściu, w której wprowadził produkcję specyfików farmaceutycznych w skali fabrycznej.

W r. 1910 wstąpił do Warsz. Tow. „Motor”, w którym był członkiem Zarządu do ostatnich dni swego życia. W r. 1924 wskutek inicjatywy ś. p. A. Ryla powstaje w Tow. „Motor” dział syntetycznych środków chemicznych, używanych w lecznictwie. Dział ten obejmuje nieprodukowane poprzednio w kraju preparaty salicylowe, srebrne, żelazowe i t. p. W zakresie rozwoju tego działu produkcji położył ś. p. A. Ryl wielkie zasługi. Nie zrażając się trudnościami technicznymi ani organizacyjnymi dążył wytrwale do stopniowego zastępowania zagranicznych preparatów przez produkcję polską.

Ś. p. A. Ryl pracował również gorliwie na niwie społecznej, zajmując szereg stanowisk. Między innymi — był prezesem Sądu Pol. Powsz. Tow. Farmaceutycznego i prezesem Zarządu Tow. Czyteln. st. m. Warszawy.

W pracy zawodowej oraz społecznej cechowały Zmarłego niezmierna prawość, sumienność i dokładność przy spełnianiu podjętych zadań. Związek Przemysłu Chemicznego traci w ś. p. A. Rylu wieloletniego wypróbowanego przyjaciela.

Cześć Jego pamięci!

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W okresie od 1 do 15 sierpnia r. b. Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się w szczególności następującymi zagadnieniami:

W sprawach eksportowych:

opracował dla Min. Przemysłu i Handlu obszerny memoriał w sprawie dotychczasowej pracy Sekcji Eksportowej Związku, oraz zgłosił wnioski, dotyczące aktualnych potrzeb wywozu produktów chemicznych.

W sprawach reglamentacyjnych:

z badał i sformułował przychylną opinię co do pozwolenia przywozu żelatyny z Czechosłowacji do fabrykacji płyt fotograficznych, wzamian za wywóz jaj.

W sprawach ogólnych:

opracował, wspólnie z przybyłym z Ameryki rzecznikiem podatkowym, materiały w celu zwolnienia wywiezionego z Polski do Stanów Zjedn. siarczanu amonowego od cła antidumpingowego,

opracował dla polskiego Komitetu Międz. Izby Handlowej memoriał o międzynarodowych syndykatach w przemyśle chemicznym,

wziął udział w konferencji w Min. Przemysłu i Handlu, w celu omówienia sytuacji fabryk boraksu, wobec używania w niektórych dziedzinach środków zastępujących boraks,

udzielił kilku firmom porad w zakresie uruchomienia nowych działów produkcji.

FABRYKA CHORZOWSKA W R. 1932/33

Ogłoszone zostało sprawozdanie Państwowej Fabryki Związków Azotowych w Chorzowie za okres od 1. IV. 1932 do 1. IV. 1933 r. Ulegając powszechnej depresji — przedsiębiorstwo, po szeregu pomyślnych latach, wykazuje poraż pierwszy stratę, która była nieunikniona wskutek wstrzymania produkcji azotniaku i ograniczenia produkcji amonjaku syntetycznego.

Unieruchomienie fabrykacji azotniaku (w kwietniu 1932) umożliwiło częściowe zlikwidowanie zapasów gotowego produktu, przyczyniając się tym sposobem do wydatnego polepszenia płynności finansowej przedsiębiorstwa.

Całkowita produkcja związanego azotu wyniosła w okresie sprawozdawczym 6.903 tonn N. Stanowi to zaledwie 16%-owe wykorzystanie zdolności produkcyjnej przedsiębiorstwa.

Najważniejsze cyfry produkcji, w zestawieniu z okresami poprzednimi, przedstawiają się następująco:

	1929	1930	1931/32 (15 mies.)	1932/33 (12 mies.)
	w t o n n a c h			
Azotu związanego	37.700	23.765	18.895	6.903
Azotniaku	163.320	84.114	44.219	161
Tomasyny azotniakowej	—	—	7.969	3.645
Saletry sodowej	655	7.372	10.114	6.974
Saletrzaku	—	317	27.267	15.669
Saletry „Nitrofos“	15.400	13.665	4.422	3.072
Wapnamonu	—	—	2.941	3.684
Supertomasyny	—	—	—	3.883
Saletry amonowej	5.612	4.152	3.145	1.678
Salmjaku różnych	—	—	364	1.483
Tlenu w m ³	674.596	554.127	457.913	274.958

Poważnym postępowaniem jest uruchomienie fabrykacji supertomasyny, zajmującej jako nawóz pośrednie miejsce pomiędzy superfosfatem a tomasyną. Supertomasyna powinna zastąpić przywóz tomasyny, który nawet w obecnym okresie kryzysowym wynosi ok. 40.000 tonn rocznie, wartości 4 — 5 milionów złotych.

W dziale produktów o zastosowaniu przemysłem uruchomiono fabrykację azotynu sodowego.

Nowe działy produkcji nie wywołały wydatków inwestycyjnych, opierały się bowiem na odpowiednim dostosowaniu już istniejących instalacji.

Wobec ograniczenia produkcji — koszty własne wszystkich produktów poważnie wzrosły. Redukcje personelu i obniżki uposażeń urzędniczych tylko w drobnym stopniu mogły mieć odbicie w kalkulacji. Poniższe cyfry charakteryzują wyniki techniczne w latach ubiegłych:

	1929	1930	1931/32	1932/33
Całkowite zużycie prądu w KWg	519 mil.	250,6 mil.	152 mil.	28 mil.
Produkcja własnej centrali w KWg	191 „	135,0 „	6,7 „	— „
Przeciętna ilość robotn.	2.866	2.255	1.927	1.470

Sprzedaż azotniaku w 1932/33 wyniosła 27.135 t., gdy w r. 1931/32 wyniosła 53.183 t., a w r. 1929 — 137.617 t.

Ważniejsze cyfry eksportu wyglądają następująco:

	1931/32	1932/33
Azotniaku	3.994 t.	740 t.
Salmjaku	211 „	1.001 „
Węglanu amonu	43 „	168 „
Kwasu azotowego	65 „	15 „

Procentowy podział sprzedaży nawozów na poszczególne dzielnice uwidacznia następujące zestawienie:

Dzielnica	1928	1929	1930	1931/32	1932/33
Wielkopolska i Pomorze	72,4%	54,6%	54,2%	53,4%	44,0%
B. zabór rosyjski	20,2%	33,6%	33,1%	32,1%	32,3%
Małopolska	4,85%	7,7%	6,9%	6,9%	9,0%
Śląsk	2,55%	4,1%	5,8%	7,6%	14,7%

Charakterystyczny jest spadek udziału Wielkopolski i Pomorza w ogólnej konsumpcji nawozów chorzowskich.

W roku sprawozdawczym Chorzów przejął ostatecznie na życzenie Rządu cały pakiet akcji Sp. Akc. „Azot” w Jaworznie, będący poprzednio w posiadaniu Banku Gospodarstwa Krajowego. Działalność Sp. „Azot” w administracji Chorzowa rozwija się pomyślnie. Uruchomiono w Jaworznie nowe działy fabrykacji, mianowicie siarczanu miedzi oraz Tri (niepalny płyn do czyszczenia, zastępujący benzynę).

KRONIKA

Jednym z ważnych zadań Związku Przemysłu Chemicznego jest udzielanie informacji o źródłach nabycia krajowych artykułów chemicznych. Staramy się posiadać wszelkie materiały, dotyczące produkcji chemicznej w kraju, jednakże w niektórych wypadkach zrzeszone przedsiębiorstwa chemiczne — podejmując nowe działy fabrykacji, nie zawiadamiają nas o tem.

Ponawiamy prośbę komunikowania Związkowi Przemysłu Chemicznego o wszelkich nowych produktach, wytwarzanych przez nasze fabryki.

W związku z wejściem w życie nowej taryfy celnej z dniem 11 października r. b. Główny Urząd Statystyczny pracuje nad dostosowaniem wykazów statystycznych obrotu towarowego z zagranicą do układu nowej taryfy celnej, oraz do potrzeb życia gospodarczego.

Zarówno nomenklatura nowej taryfy, jak i zamierzony układ statystyki handlu zagranicznego są oparte na projekcie międzynarodowej klasyfikacji celnej.

Związek Przemysłu Chemicznego bierze w swoim zakresie czynny udział w powyższych pracach, szczegółowo opinując projekty układów statystycznych oddzielnych grup chemicznych.

Wprowadzenie nowego schematu statystycznego przewidywane jest z dniem 1 stycznia 1934.

P. Waclaw Tymowski, Inż.-chem., który przez pewien czas współpracował w biurze Związku Przemysłu Chemicznego, obecnie został Rzecznikiem Patentowym. Kancelarja p. Tymowskiego znajduje się w Warszawie, ul. Elekoralna 18, tel. 281-66.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W „Monitorze Polskim” Nr. 168, z dn. 25 lipca r. b. ogłoszony został pod poz. 205 Okólnik Ministerstwa Skarbu T. 20 z dn. 17 lipca 1933, wyjaśniający, że Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 11 marca 1933 w sprawie zakazu przywozu niektórych towarów, obejmuje nie tylko oliwę (przewidzianą w poz. 117 p. 1 taryfy celnej), lecz również oliwę skażoną, do celów technicznych (wymienioną w Uwadze do poz. 117 p. 1).

W Dz. Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 50 ukazało się Rozporządzenie Pana Ministra Komunikacji w sprawie nowego tekstu załącznika I do Konwencji Międzynarodowej Bernskiej. Rozporządzenie powyższe zawiera pewne zmiany w przepisach różnych produktów, przyjmowanych warunkowo do przewozu, jak materiały wybuchowe i strzelnicze, materiały zapalające, ciecze palne, materiały żrące i trujące.

* ECHA

P. E. Trepka, Dyrektor Związku Przemysłu Chemicznego, został przez Pana Ministra Opieki Społecznej mianowany na przeciąg 3-letni członkiem Rady Ubezpieczeń Społecznych.

P. Inż. Czesław Benedek został powołany na stanowisko Dyrektora Finansowego Zjednoczonych Fabryk Azotowych w Mościcach i w Chorzowie.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	450 zł.	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "	„ rogowa 13/14% N ₂	— "
„ czysty 99%	300 "	Naftalin surowy prasowany	28,00 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	„ czysty w łuskach	52,50 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,54 "	Octan sodu	120 "
„ granulowany za 1 kg % N ₂	1,69 "	„ ołowiu	215 "
Azotan amonu	100 "	Oleina zwierzęca destylat	190 "
Azotyn sodowy	120 "	„ saponifikat	180 "
Benzol handlowy 90%	92 "	Oleum 20%	19,24 "
„ czysty	104 "	Olej lniany	140 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "	* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
* Boraks	110—125 "	* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
Chlorek cynku 50° Bė	30 "	Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	8,00 "
Chlorek wapna bielący	30,6 "	Smola preparowana	16,50 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	Saletra potasowa	130 "
Chloroform czysty	800 "	* Saletra sodowa przem. zwyczajna	65 "
„ „pro narcosi“	1,800 "	* Saletra sodowa przem. raz rafinowana	90 "
Eter siarkowy	390 "	Saletra sodowa podwójnie rafinowana	100 "
Fenol czysty	265 "	Siarczan amonu	27,60 "
Formalina 40%	270 "	* Siarczan miedzi	110—125 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bė	225 "	* Siarczek sodu 60/62%	60 "
„ techniczna 85/88%	160 "	Soda amonjakalna	25 "
* Karbid granulowany	70 "	„ kaustyczna	60 "
Karbid drobny za % kg.	66 "	Sól glauberska krystaliczna	7,00 "
Karbolineum	29,75 "	Stearyna	150 "
Klej kostny	230 "	Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10,72 "
Klej skórny biały	260 "	Toluol czysty	115 "
Krezol czysty	128 "	Woda amonjakalna chem. czysta zaw. + 25% NH ₃	60 "
Kwas azotowy tech. czysty za 100% HNO ₃	93 "	Zelatyna techn.	400 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "		
Kwas siarkowy 60° Bė	6,00 "		
„ solny 19°/21° Bė	12,25 "		
„ octowy techn. 30%	100 "		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

**KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSIMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA**
PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:	Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:	Oleina zwierzęca:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO RUTA Sp. Akc.“, Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI. 3. m. 8, tel. 8-38-78.	na: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Słomka i włosie wiskozowe:
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Henryków pod War- szawą. Tel. II podm. Jabłonna 5. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.	Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapna bielący.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Smola pierwszorządowa: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
Chlorek wapnia (CaCl₂):	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
„ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.
Farmaceutyczne przetwory:	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess.	Kwaśny węgiel sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	Żelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.
„FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK- CYJNA“, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.		

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 WRZEŚNIA 1933 ROKU

ZADANIA ZAWODOWYCH ZRZESZEŃ GOSPODARCZYCH

Siły rozproszone, siły niezogniskowane nie dają i nie mogą w żadnej dziedzinie dać wielkich wyników. Organizacja dopiero nadaje treść i formę wspólnym poczynaniom, pozwala na konsekwentną planową działalność, umożliwia osiągnięcie wydatnych rezultatów przy pomocy stosunkowo niewielkich wysiłków.

Ta powszechnie uznana prawda jest podwaliną działania zawodowych związków gospodarczych, które w Polsce istnieją we wszystkich ważniejszych gałęziach produkcji, mając na celu obronę interesów zrzeszonych przedsiębiorstw. Związki zawodowe nie odbiegają naogół od pewnego ogólnego typu, który jest wytworem panujących w kraju stosunków; różnice między organizacjami wynikają raczej ze specyficznych właściwości oddzielnych przemysłów, niż z przesłanek ideologicznych.

Pierwszym obowiązkiem organizacji musi być działalność torująca drogę poszczególnym przedsiębiorstwom i zmierzająca do takiego ukształtowania stosunków prawnych, które najlepiej odpowiadałyby szeroko pojmowanemu potrzebom produkcji. Związki mogą i powinny być pierwszym krytycznym filtrem, który z napływającego z przemysłu wielkiego strumienia aspiracji, zamierzeń, postulatów i żądań, zatrzymuje elementy nierealne, nieaktualne lub niedające się pogodzić z interesem kraju jako całości. Związki powinny być źródłem jaknajbardziej wyczerpujących bezstronnych informacji, z których może korzystać zarówno Rząd jak zainteresowane czynniki przemysłowe. Związki w każdej sprawie nietylko blisko związanej z zagadnieniami gospodarczymi, lecz wogóle mającej pewne znaczenie ogólne, muszą mieć swoją opinię, której powinny bronić rzeczowo, nie narzucając jej nikomu.

Narzucanie opinii komukolwiek, nawet części swych własnych członków, jest właściwie niezgodne z charakterem i istotą zrzeszeń gospodarczych, których dobrowolność jest gwarancją swobody i szczerości w wypowiedaniu opinii. Istnienie dobrowolnych związków zawodowych, obok Izb Przemysłowo-Handlowych, opartych na przymusie organizacyjnym, umożliwia Rządowi szybkie i dokładne poznawanie poglądów sfer kompetentnych w poszczególnych dziedzinach życia gospodarczego.

Szkicując przed kilku tygodniami¹⁾ poczynania Związku Przemysłu Chemicznego na polu społecznym, daliśmy jednocześnie wyraz naszemu głębokiemu przedświadczeniu, że praca społeczna powinna być jedną z doniosłych funkcji zrzeszeń gospodarczych. Rezultaty osiągnięte na tem polu są niejako probierzem wszechstronności zrzeszeń, które nie powinny się zasklepiać w zakresie zagadnień ściśle materialnych.

Formułując znane zresztą zasady działalności zrzeszeń gospodarczych — zatrzymajmy się na chwilę nad tematem, jakimi sprawami nasze organizacje nie powinny się zajmować?

Działalność czysto handlowa musi być pozostawiona kartelom i syndykatom. Związki mogą inicjować zawiązywanie syndykatów, mogą współdziałać w ich powstawaniu, lecz nie powinny podejmować zadań, którym tylko syndykaty mogą sprostać. Na szczegółowym i dokładnym informowaniu o źródłach zakupu i możliwościach zbytu powinna się kończyć działalność związków. Nawet pośredniczenie przy wspólnym zakupie surowców lub węgla dla zrzeszonych przedsiębiorstw przekracza właściwie kompetencje związków.

Jeżeli chodzi o specjalną dziedzinę handlu, mianowicie o eksport, który słusznie jest teraz przedmiotem powszechnego zainteresowania, to i w tym zakresie wyżej wspomniane zasady muszą znaleźć swój pełny wyraz. Związki mają obowiązek studjowania możliwości wywozowych i badania tych wszystkich warunków i okoliczności, które mogą ożywczo wpływać na rozwój eksportu. Powinny więc stale współdziałać w odpowiednim kształtowaniu takich czynników, jak traktaty handlowe, eksportowe taryfy kolejowe i morskie, finansowanie i kredytowanie wywozu, zwrot ceł i premjowanie, dostarczanie tańszych surowców dla przerobu na eksport i t. d.

Ale zarówno właściwe operacje eksportowe jak i bezpośredni udział w premjowaniu transakcyj wywozowych, musi być pozostawione innym instytucjom, lepiej przygotowanym do tych obowiązków.

Z punktu widzenia interesu ogólnogospodarczego pożądanym jest, aby każda organizacja spełniała swoje zadania, nie hołdując nadmiernym ambicjom. Służąc wielkim ideałom, trzeba zawsze stosować praktyczne metody.

¹⁾ „Nasze Poczynania Społeczne” — Wiadomości Przemysłu Chemicznego, Nr. 13.

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W okresie od 15 sierpnia do 1 września r. b. Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się w szczególności następującymi zagadnieniami:

W sprawach traktatowych:

opracował postulaty w związku z rokowania-
mi o traktat z Francją i Szwajcarią,
wystąpił w sprawie uzyskania kontyngentów
przywozowych do Czechosłowacji i Rumunii.

W sprawach kolejowych:

ponownie wystąpił w sprawie obniżenia ko-
szków przewozu kości surowych,
wystąpił o obniżenie kosztów przewozu przy
eksportcie litoponów i mąki kostnej,
wystąpił o zmianę taryfikacji chlorku cynku,
wystąpił o obniżenie kosztów przewozu nie-
których nasion oleistych,
badał sprawę obniżenia kosztu przewozu
obuwia gumowego przy eksporcie.

W sprawach eksportowych:

zajmował się pogłębieniem badań na rynku
szwedzkim, palestyńskim i egipskim,
organizował wywóz do Indyj Brytyjskich
i Związku Państw Afryki Południowej,
brał udział w konferencji o obrót clearing-
owy z Argentyną,
wystąpił do władz o premje eksportowe dla
szeregu artykułów,
zajmował się wnioskami Ministerstwa Prze-
mysłu i Handlu w sprawie intensyfikacji wywo-
zu artykułów chemicznych,
zajmował się sprawą potaniania kosztów opa-
kowania przy wywozie produktów chemicznych.

W sprawach kompensacyjnych:

współpracował z instytucjami kompensacyj-
nymi w sprawie eksportu do Argentyny, Afryki
Południowej, Indyj Holenderskich.

W sprawach ogólnych:

sformułował opinię o projekcie rozporządze-
nia wykonawczego do rozp. o wykonywaniu
praktyki lekarskiej,
zajmował się sprawą niewłaściwego etykie-
towania waty,
zajmował się projektem Kodeksu Handlo-
wego i projektem nowelizacji prawa o zapobie-
ganiu upadłości,
brał udział w konferencjach o ożywienie sto-
sunków wymiennych z Anglią,
wydawał opinię w sprawie reformy nomen-
klatury w statystyce handlu zagranicznego,
badał sprawę organizacji handlu produktów
chemicznych na terenie Gdańska.

W sprawach celnych:

opracował dla Związku Izb Przemysłowo-
Handlowych opinię o zastosowaniu obecnie obo-
wiążących list towarów zakazanych do przy-
wozu do nomenklatury i układu nowej taryfy
celnej. W szczególności — Związek wypowiedział
się za skreśleniem poz. 490 nowej taryfy
(chemiczne przetwory osobno niewymienione)
z listy towarów zakazanych do przywozu.

MUZEUM PRZEMYSŁU I TECHNIKI

Jednym z poważniejszych poczynań społecz-
nych na terenie naszego Związku, jest współ-
praca przy organizacji Muzeum Przemysłu i
Techniki, tworzącym się przy Muzeum Przemys-
łu i Rolnictwa. Powołana do życia w roku
1931 Sekcja Chemiczna Muzeum, pozostająca
w ścisłym porozumieniu z Zarządem Związku,
zdołała skupić kilkunastu członków pracujących
z wielką energią nad stworzeniem działu che-
micznego Muzeum.

W zrozumieniu, że podstawy istnienia i roz-
woju tego typu instytucji powinny być oparte
na szerokich warstwach społeczeństwa, zarów-
no pod względem moralnym jak i rzeczowym,
Sekcja Chemiczna od pierwszej chwili swego
istnienia położyła szczególny nacisk na akcję
werbowania członków dla Muzeum.

Akcja ta znalazła całkowite zrozumienie,
dając Muzeum w obecnej chwili większość
członków rekrutujących się spośród przedstawi-
cieli świata chemicznego i dziedzin pokrewnych.
Wierzmy, że wszyscy chemicy polscy doceniają
znaczenie Muzeum Przemysłu i Techniki
dla kulturalnego rozwoju narodu zechcą zapi-
sać się na członków tej instytucji.

Dział chemiczny Muzeum będzie mógł jedy-
nie wtedy w sposób racjonalny odtworzyć ca-
łokształt polskiego przemysłu chemicznego, je-
żeli przedstawiciele wszystkich zrzeszonych
w Związku poszczególnych gałęzi tego przemy-
słu zechcą przyjąć udział w jego organizacji.

Ponieważ termin wstępnego otwarcia Mu-
zeum przewidywany jest na jesieni r. b., przeto
Sekcja Chemiczna prosi wszystkie współpracu-
jące z nią firmy o przyspieszenie, w miarę moż-
ności, prac organizacyjnych.

Wszelkich informacji dotyczących Muzeum
Przemysłu i Techniki udziela Sekretariat Sek-
cji Chemicznej, mieszczący się w lokalu Związku
Przemysłu Chemicznego, przy ul. Czackiego
Nr. 1 (tel. 529-69).

REGULACJA RZEKI METODĄ WYBUCHOWĄ

W Drażdżewie pod Przasnyszem odbył się
dnia 10 sierpnia pokaz regulacji rzeki Orzyc —
dopływu Narwi — zapomocą wybuchu dynami-
tu, zorganizowany przez Państwową Fabrykę
Prochu w Pionkach. Prace regulacyjne miały
na celu pogłębienie dna rzeki i wyprostowanie
jej koryta. Dotychczas płytka i błotnista rzeka
zalewała wielkie obszary łąk, uniemożliwiając
prawie całkowicie zbiór siana. Regulacja miała
zatem na celu osuszenie łąk i zaprowadzenie
spławności.

Zapoczątkowane w roku ubiegłym próby zo-
stały wzmożone w roku bieżącym i dały wynik
pozytywny, obniżając znacznie dotychczasowy
poziom wody. Prace dokonane były na kilku od-
cinkach, przytem największy odcinek wynosił
180 m. i podminowany został 1350 kg. dynamitu.
Założenie dynamitu (metoda „zastrzykowa”) na
tym odcinku trwało zaledwie kilka godzin, toteż
zastosowanie tej nowej metody daje możliwość

nader szybkiego wykonania przy znacznie niższych kosztach w stosunku do pracy ręcznej.

Inicjatywę Państwowej Wytwórni Prochu należy powitać z wielkim uznaniem z uwagi na wielki efekt gospodarczy.

KRONIKA

W dniu 17 sierpnia r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego. Między innymi—załatwiono następujące sprawy:

Przyjęto w poczet członków Związku Sp. Akc. dla Przemysłu Spirytusowego i Chemicznego w Łańcucie.

Omówiono sprawę ustroju zawodowego szkolnictwa chemicznego i postanowiono przedłożyć odpowiedni memoriał Ministerstwu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Wysłuchano sprawozdań z działalności Sekcji Eksportowej i postanowiono na dzień 31 sierpnia zwołać posiedzenie Zarządu, poświęcone specjalnie zagadnieniom eksportu, oraz sprawom związanych z eksportem.

Przeprowadzono dyskusję w sprawie poparcia handlu polskimi produktami chemicznymi w Gdańsku. Odpowiednie wnioski przekazano Dyrekcji Związku do załatwienia.

Naskutek akcji sfer przemysłowych w sprawie przeciążenia przedsiębiorstw obowiązkami informacyjno-statystycznymi, Ministerstwo Skarbu wydało okólnik do wszystkich Izb Skarbowych zarządzając, aby sprawozdania o sytuacji gospodarczej były przedkładane, poczynając od roku 1934 — raz do roku.

Izba Handlowa Polsko-Łacińsko-Amerykańska, Warszawa, Hortensja 5, komunikuje, że do Meksyku wyjeżdża przemysłowiec polski P. Borys Szejman z Dokszyca pod Wilnem. Ponieważ P. Szejman ma oparcie o jeden z meksykańskich domów handlowych, przeto istnieje możliwość wykorzystania jego wyjazdu dla nawiązania stosunków handlowych.

Jest do sprzedania lub wdzierżawienia fabryka farb chemicznych w Poznaniu. Teren wynosi 10.000 m². Istnieją wszelkie urządzenia i maszyny, oraz pewien zapas surowców. Bocznicą kolejową przy terenie. Fabrykę można każdej chwili uruchomić.

Bliższe wiadomości w biurze Związku Przemysłu Chemicznego.

Mając na względzie, że forma i wygląd listu handlowego robią odrazu dobre lub złe wrażenie, Polsko-Brytyjska Izba Handlowa (ul. Kopernika, 30, tel. 281-51) przystępuje do stworzenia centrali korespondencyjnej w języku angielskim. Każda firma polska, pragnąca korzystać z usług centrali korespondencyjnej, wysyła do Izby polski tekst (ewent. bez cen). Tłumaczenie angielskie Izba odsyła zawsze nazajutrz.

Czasopismo „Czaty”, organ prasowy Straży Granicznej przystępuje do wydania specjalnego numeru, który się ukaże w XV-tą rocznicę odzy-

skania niepodległości Państwa Polskiego i poświęcony będzie zagadnieniom gospodarczym.

W dziale ogólnym zamieszczone będą opisy działalności zakładów przemysłowych, firm handlowych i t. d.

Administracja czasopisma „Czaty” znajduje się w Warszawie, przy ul. Chmielnej 48.

Poselstwo Rz. P. w Chinach informuje nas, że w Szanghaju powstała biblioteka katalogów. Jest to instytucja prywatna, założona i utrzymywana bezinteresownie przez p. Ma Zung Sung, właściciela zakładów przemysłowych. Wstęp jest bezpłatny, celem ułatwienia wszystkim interesującym się importem, zapoznania się z głównymi rynkami produkującymi. Obecnie biblioteka posiada już zgórą 10.000 różnych katalogów, głównie w językach angielskim i niemieckim, przystanych przez eksporterów angielskich, niemieckich, czeskich, rosyjskich, amerykańskich i australijskich. Katalogi dotyczą wszystkich gałęzi przemysłu.

Poselstwo sądzi, że pożądane byłoby nadsyłanie przez przemysłowców polskich katalogów, możliwie w języku angielskim. Dopuszczalne są również kalendarze, pocztówki reklamowe i t. d., natomiast przysyłanie próbek nie jest celowe.

Katalogi należy przysyłać pod adresem Poselstwa Rz. P. (Shanghai, 21 Route Pottier).

Instytut Naukowej Organizacji, istniejący dotąd jako placówka autonomiczna przy Muzeum Przemysłu i Rolnictwa, przekształcony został na instytucję samodzielną p. n. „Instytut Naukowy Organizacji i Kierownictwa”. Na Prezesa Rady wybrany został p. Inż. Piotr Drzewiecki. Dyrektorem został p. Wacław Mileski.

Office International de Chimie (Paris, Rue des Mathurins 49) rozwija stałą działalność w kierunku koordynowania poczyną chemicznych różnych krajów, przede wszystkim w dziedzinie powszechnego udostępnienia istniejących źródeł i materiałów cehmicznych.

Komisja Ekspertów, zebrana w roku bieżącym przez Office International, opracowała szereg środków i zaleceń, mających na celu jednolitość katalogowania materiałów chemicznych w całym świecie, racjonalne metody dostarczania odbitek, kopii, wyciągów, fotografii i t. d.

Wszyscy zainteresowani w dokumentacji chemicznej dla celów naukowych lub technicznych mogą się za pośrednictwem biura Związku zwracać do Office International.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 63 z d. 21 sierpnia r. b. ukazało się pod poz. 472 Rozporządzenie Ministrów Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa wprowadzające cło ulgowe, w wysokości 20% cła normalnego, na fosforan dwusodowy, za pozwoleniem Min. Skarbu. Rozporządzenie weszło w życie w dniu ogłoszenia i obowiązuje do dnia 10 października r. b.

**NOTOWANIA CEN WAZNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	450 zł.	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "	" rogowa 13/14% N ₂	—
" " czysty 99%	300 "	Naftalin surowy prasowany	28,00 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	" czysty w łuskach	52,50 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,54 "	" ołowiu	120 "
" " granulowany za 1 kg % N ₂	1,69 "	Oleina zwierzęca destylat	190 "
Azotan amonu	100 "	" " saponifikat	180 "
Azotyn sodowy	120 "	Oleum 20%	19,24 "
Benzol handlowy 90%	92 "	Olej lniany	140 "
" czysty	104 "	* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "	* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
* Boraks	110—125 "	Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	8,00 "
Chlorek cynku 50° Bé	30 "	Smola preparowana	16,50 "
Chlorek wapna bielący	30,6 "	Saletra potasowa	130 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	* Saletra sodowa przem. zwyczajna	65 "
Chloroform czysty	800 "	* Saletra sodowa przem. raz rafinowana	90 "
" " „pro narcosi“	1,800 "	Saletra sodowa podwójnie rafinowana	100 "
Eter siarkowy	390 "	Siarczan amonu	27,60 "
Fenol czysty	265 "	* Siarczan miedzi	110—125 "
Formalina 40%	270 "	* Siarczek sodu 60/62%	60 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	225 "	Soda amonjakalna	25 "
" " techniczna 85/88%	160 "	" kaustyczna	60 "
* Karbid granulowany	70 "	Sól Glauberska krystaliczna	7,00 "
Karbid drobny za % kg.	66 "	Stearyna	150 "
Karbolineum	29,75 "	Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10,72 "
Klej kostny	230 "	Toluol czysty	115 "
Klej skórny biały	260 "	Woda amonjakalna chem. czysta zaw. + 25% NH ₃	60 "
Krezol czysty	128 "	Żelatyna techn.	400 "
Kwas azotowy tech. czysty za 100% HNO ₃	93 "		
Kwas mrówkowy 85%	241 "		
Kwas siarkowy 60° Bé	6,00 "		
" " solny 19°/21° Bé	12,25 "		
" " octowy techn. 30%	100 "		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

**KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSIMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA**
PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:	Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:	Oleina zwierzęca:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO RUTA Sp. Akc.“, Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI. 3. m. 8, tel. 8-38-78.	na: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Henryków pod War- szawą. Tel. II podm Jabłonna 5. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
Chlorek wapnia (CaCl₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Sól Glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.
„FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK- CYJNA“, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Żelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.
	Kwaśny węgiel sodowy (bikarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	

Čłonkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 WRZEŚNIA 1933 R.

ODEZWA PRZEMYSŁU POLSKIEGO W SPRAWIE POŻYCZKI NARODOWEJ

Rząd i Komitet Obywatelski Pożyczki Narodowej oddali w ręce wszystkich obywateli Rzeczypospolitej los pożyczki. Od nas samych zależy więc stopień powodzenia subskrypcji i wynikające stąd konsekwencje.

Celem pożyczki jest zrównoważenie budżetu, a niema już dziś w Polsce człowieka, któryby nie rozumiał, że równowaga budżetu to trwałą równowaga waluty, to zabezpieczenie oszczędności już zgromadzonych i podstawa do dalszego budzenia zmysłu oszczędnościowego, tak pomyślnie już rozwijającego się w naszym społeczeństwie. Równowaga budżetu — to spokój społeczny, to warunek przetrwania kryzysu, to kwestja wreszcie naszego znaczenia i kredytu międzynarodowego.

Zrównoważenie budżetu musi więc być osiągnięte, i gdyby nie wystarczyły na to wpływy z pożyczki — jedynym sposobem zrównoważenia budżetu stałoby się zwiększenie ciężarów podatkowych i skreślenie wszelkich inwestycji i zamówień państwowych.

Wobec tej alternatywy niema najmniejszej wątpliwości, że każdy obywatel wybierze pierwszą drogę.

Wskazuje ją i nasze poczucie obywatelskie, osobiste poczucie godności i rozsądek. Nie widzimy potrzeby budzenia poczucia obywatelskiego — nie wątpimy, że jest ono żywym instynktem, istniejącym w każdym z nas bez wyjątku. Nie odwołujemy się również do godności osobistej, bo każdy rozumie różnicę pomiędzy wartością moralną aktu dobrowolnego, a nakazanego ustawą. Wyjaśnić więc tylko trzeba, dlaczego subskrybowania pożyczki wymaga od nas rozsądek.

1) Pożyczka nie jest podatkiem, który się płaci bezzwrotnie, lecz oprocentowaną lokatą kapitału, i to lokatą zabezpieczoną złotymi w złocie i gwarantowaną całym majątkiem Państwa.

2) Pożyczka ta pozwoli Państwu uniknąć nowych świadczeń podatkowych jak również nie redukować planowanych robót inwestycyjnych i zamówień dla przemysłu.

3) Obligacje i kupony pożyczki nie będą ulegały zajęciu nawet z tytułu należności publiczno-prawnych, i to jest ich zupełnie wyjątkowym przywilejem.

4) Obligacje pożyczki będą przyjmowane jako kaucje, wadja i depozyty, co jest dla przemysłu szczególnie ważne.

5) Obligacje pożyczki oraz dochód z nich będą wolne od wszelkich danin państwowych i samorządowych.

6) Osoby fizyczne i przedsiębiorstwa, posiadające jakiegokolwiek należności od Skarbu Państwa, będą miały prawo żądać ich spłaty w obligacjach pożyczki narodowej, przyczem posiadanie obligacji pożyczki z tego tytułu będzie przez Rząd i opinię publiczną traktowane tak samo, jak nabycie pożyczki na odpowiednią sumę za gotówkę. Nie trzeba tłumaczyć jak dużą wagę ma to postanowienie dla licznych przedsiębiorstw, posiadających zamówienia państwowe.

7) Obligacje pożyczki będą przyjmowane podług ich wartości nominalnej na spłatę podatku od spadków i darowizn. Nabywając pożyczkę zabezpieczamy więc tem samem naszych spadkobierców przed koniecznością niekorzystnej likwidacji przekazanego im przez nas warsztatu pracy oraz przed jego rozdrobieniem i zmarnowaniem.

Te wszystkie warunki i przywileje pożyczki narodowej stanowią same przez się zachętę do jej nabywania. Lecz przed każdym z nas powstaje pytanie, ile chcemy, możemy i musimy nabyć tej pożyczki.

Musimy nabyć tyle, ażeby ogólna suma zebrana wśród przemysłu odpowiadała jego wadze w naszym gospodarstwie narodowym, odpowiadała naszemu poczuciu godności osobistej, naszym ambicjom i roli, jaką chcemy w życiu państwowem odegrać.

Ustalone w szczegółowych naszych instrukcjach normy subskrybowania pożyczki odpowiadają temu założeniu.

Przed całym przemysłem polskim postawiona została w ten sposób możność wykazania jego spistości i sprawności organizacyjnej, jego solidarności z całym społeczeństwem i Państwem. Jest to próba, z której zwycięskie wyjście zdecyduje o stanowisku przemysłu w społeczeństwie.

Niema tu miejsca ani czasu do wahań i namysłów. Sami dla siebie tworzymy przymus organizacyjny, ale właśnie dlatego, że nakładamy go na siebie sami, stać się on powinien naszą wolą i najsukuteczniejszym impulsem.

Lecz to jeszcze nie wszystko. Musimy uławić wzięcie udziału w pożyczce rzeszom urzędniczym, które współpracują z nami w naszych przedsiębiorstwach i organizacjach.

Podwójnie daje, kto szybko daje. Ażeby efekt swój osiągnąć, pożyczka musi być wpłacona szybko. Sześć miesięcy to jest maksimum możliwego jej rozłożenia na raty. Ale obecne rozmiary uposażeń naszych pracowników nie pozwalają na zbyt duże nadetatowe potrącenia miesięczne. Ażeby więc umożliwić pracownikom udział w pożyczce w rozmiarach odpowiadających ich pragnieniom i poczuciu obywatelskiemu, musimy im to ułatwić.

Zdajemy sobie sprawę z ciężaru, jaki bierze na siebie życie gospodarcze, zobowiązując się do udziału w pożyczce narodowej w uchwalonej przez nas skali. Rozumiemy wszystkie trud-

ności i przeszkody, jakie staną przed warsztatami pracy na drodze wykonania tego obowiązku. Ale jeżeli wyobrazimy sobie triumf całego narodu w chwili, gdy pożyczka okaże się pokrytą z nadmiarem, jeśli wyobrazimy sobie swój udział w tym triumfie i radości, — zdobędziemy się na ten wielki wysiłek, wykonamy go nie tylko w miarę naszej możliwości, lecz często nawet ponad naszą możliwość.

W najbliższych dniach odbędzie się zebranie Związku Przemysłu Chemicznego, gdzie przedstawione też będą normy subskrybowania pożyczki.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

W dniu 29 sierpnia r. b. zmarł ś. p. Stanisław Franaszek, prezes zarządu i naczelny dyrektor Sp. Akc. „J. Franaszek”, radca Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie.

Zmarły ukończył wyższe studia handlowe w Lipsku, poczem wstąpił do przedsiębiorstwa, kierowanego wówczas przez swego Ojca ś. p. Józefa Franaszka; w roku 1904 objął wraz z bratem ś. p. Janem kierownictwo fabryki, w roku 1908 przekształcił firmę na Spółkę Akcyjną. Już w tym okresie przedsiębiorstwo, którego zasięg obejmuje całą Rosję Europejską, należy do przodujących placówek na terenie b. Kongresówki oraz zajmuje jedno z pierwszych miejsc w przemyśle papierniczo-przetwórczym. Powstanie Polski Niepodległej nakłada na cały nasz przemysł nowe zadania przystosowania się do zmienionych warunków polityczno-ekonomicznych i poczynienia niezbędnych inwestycji. Obu tym zadaniom potrafił sprostać z właściwym sobie talentem organizacyjnym ś. p. Stanisław Franaszek, piastujący wówczas naczelne kierownictwo firmy. Dzięki Jego wielkiej pracy, energii, zdolnościom handlowym i technicznym — kierowana przez Niego placówka rozwija się, choć życie gospodarcze przechodzi ciągłe wstrząsy, którym nie zawsze opierają się skutecznie nawet przedsiębiorstwa stare i posiadające tradycję kupiecką.

Zmarły był człowiekiem wielkiego serca, wielkiej duszy, a przytem ujmującej prostoty i skromności.

Cześć Jego pamięci!

ZE SPRAW TŁUSZCZOWYCH

W związku z nowym — od dn. 1 sierpnia — rokiem gospodarczym, nasunęła się konieczność zbadania spraw tłuszczowych pod kątem widzenia zaopatrzenia tego przemysłu w surowiec krajowy i zagraniczny. Przemysł tłuszczowy, który w kraju naszym przechodził stopniowo od stanu całkowitego prymitywizmu gospodarczego w pierwszych latach państwowości — do prawie całkowitego uruchomienia wszystkich niemal działów produkcji tłuszczowej, coraz to znacznie zmniejsza ujemne saldo w obrocie zagranicznym. W szczególności ubiegłe miesiące r. 1933, kiedy największa w Polsce olejarnia w Gdyni pracowała już normalnie, dają ciekawy obraz obrotów zagranicznych — w porównaniu z takim samym okresem r. 1932. Bilans przywozu i wywozu produktów gotowych i surowców olejarskich za 7 mies. ubiegłego i bieżącego roku przedstawia się jak następuje:

Przywieziono:	Rok 1932	Rok 1933
Nasion oleistych	6.319 tys. zł.	12.095 tys. zł.
Olejów	10.505 „ „	2.833 „ „
Makuchów	1.769 „ „	439 „ „
Razem	18.593 tys. zł.	15.367 tys. zł.

Wywieziono:	Rok 1932	Rok 1933
Nasion oleistych	1.006 tys. zł.	864 tys. zł.
Olejów	5 „ „	6 „ „
Makuchów	1.209 „ „	2.345 „ „
Razem	2.220 tys. zł.	3.215 tys. zł.

Zestawienie powyższe jest nader znamienne nie tylko dla charakterystyki nieustannie postępującego rozwoju przemysłu tłuszczowego w naszym kraju, lecz również dla oceny dodatniego na bilans handlowy wpływu, jaki zaznaczył się całkiem wyraźnie w związku z uruchomieniem olejarni, pracujących na surowcu egzotycznym. Zmniejszenie przywozu o przeszło 3 miliony złotych za pierwsze 7 miesięcy roku bieżącego w porównaniu z takim samym okresem r. 1932, spowodowane zostało znakomicie mniejszym importem wysokowartościowego oleju i znacznym zwiększeniem przywozu tańszego surowca. Tonaż przywozu wzrósł: oczywiście, więcej należy sprowadzić kilogramów nasion oleistych, niż gotowych olejów, co znów ma duże bardzo znaczenie dla rozwoju portu w Gdyni, gdyż surowiec tłuszczowy przychodzi wyłącznie przez porty polskie. Nadwyżka przywozu nad

wywozem (który wzrósł dzięki wzmoczonemu eksportowi makuchów) spadła w omawianym okresie czasu z 16.273 tys. zł. do 12.152 tys. zł. Wywóz w stosunku do przywozu wzrósł z 11,9% do 20,9%.

Widać więc, że rok bieżący przyniósł w zakresie przemysłu tłuszczowego: poprawę bilansu handlowego — przez spadek wartości importu i wzrost eksportu, zwiększenie obrotów portu w Gdyni — dzięki większemu przywozowi nasion egzotycznych, dalsze uszlachetnienie przemysłu tłuszczowego — w wyniku przesunięcia punktu ciężkości importu z wysokowartościowych olejów na niskowartościowy surowiec tłuszczowy.

Sprawy przemysłu tłuszczowego były ostatnio przedmiotem badań komisji porozumiewawczej przemysłowo-rolnej. Komisja ta nie rozważała wprawdzie całokształtu spraw przemysłu tłuszczowego i w niewielkim tylko stopniu zajmowała się wpływem rozwoju olejarstwa na bilans handlowy. Jednak rozważania powyższe były tam przedstawione celem podmalowania tła, na którym rysuje się sprawa zaopatrzenia przemysłu tłuszczowego w krajowy i importowany surowiec.

Podobnie jak w latach poprzednich, zdołaliśmy uzgodnić nasze poglądy z rolnictwem, przyczem rysujące się różnice zdań sprowadziły się ostatecznie do minimum, ostateczny zaś wynik obrad jest wynikiem kompromisu.

W zakresie siemienia lnianego przedstawiciele przemysłu podzielili pogląd rolnictwa co do braku konieczności importu siemienia lnianego — aż do końca bieżącego roku kalendarzowego, wobec wystarczającego urodzaju. Przedstawiciele przemysłu zastrzeżli sobie jednak możliwość powrotu do tej sprawy na wypadek, gdyby długotrwałe deszcze, kłęski żywiołowe i t. p. zniszczyły siemię, lub znacznie pogorszyły jego jakość. W sprawie importu siemienia lnianego w okresie po dniu 31.XII. 1933 zwołana zostanie ponowna narada w ciągu grudnia r. b.

Najdłuższą dyskusję i najpoważniejsze różnice poglądów spowodowała sprawa ciekłych olejów jadalnych. Przedstawiciele przemysłu oceniają, że zapotrzebowanie wewnętrzne na ciekłe oleje roślinne jadalne w stanie surowym w roku gospodarczym 1933/34 wyniesie 15.400 tonn ciekłych olejów roślinnych jadalnych w stanie surowym. Zapotrzebowanie to powinno pokryte być przede wszystkim całą ilością rzepaku krajowego, jaka znajduje się na rynku, i może być (zdaniem przemysłu) oceniona w przeliczeniu na 2.000 tonn oleju. Pozostała ilość 13.400 tonn oleju byłaby pokryta importem bądź nasion oleistych, bądź surowego oleju — po potrąceniu ewentualnej nadwyżki oleju rzepakowego, na wypadek gdyby powyższa ocena krajowego rzepaku okazała się zbyt niska. Przedstawiciele rolnictwa, nie kwestjonując zasady obliczenia, poddali w wątpliwość przedstawione przez przemysł liczby. Rolnictwo sądzi, że spożycie ciekłych olejów jadalnych będzie w r. 1933/34 znacznie niższe, zbiór zaś rze-

paku — znacznie wyższy. Ponieważ nie udało się ostatecznie uzgodnić poglądów, przeto przyjęto uchwałę kompromisową, iż kontyngent importowy olejów ciekłych na okres od dnia 1.8 do 31.12.1933 powinien wynosić 4.000 tonn olejów w postaci olejów ciekłych, bądź po przeliczeniu nasion oleistych. Gdyby kontyngent powyższy okazał się niedostateczny — wówczas przemysł zwróci się do Min. Przemysłu i Handlu z prośbą o zwołanie komisji przemysłowo-rolnej do spraw tłuszczowych. Kontyngent na następne 7 miesięcy roku gospodarczego 1933/34 zostanie ustalony na konferencji, zwołanej w końcu roku bieżącego.

W sprawie nasion sezamowych przedstawiciele przemysłu zadeklarowali, że w r. 1932/33 przemysł zużył 2.200 tonn oleju sezamowego nieskażonego. Taka sama ilość preliminowana jest na rok gospodarczy 1933/34, co w przeliczeniu na nasiona wynosi 5.500 tonn nasion oleistych. Przedstawiciele rolnictwa oświadczyli, że nie rozporządzają odpowiednimi danymi, któreby pozwoliły na skontrolowanie tego oświadczenia.

W sprawie importu surowców do fabrykacji stałych tłuszczów roślinnych przemysł zgłosił opinię, że z uwagi na bezsporne poprawianie się bilansu handlowego przez import nasion oleistych zamiast gotowych olejów, tudzież zważywszy, iż stałe oleje roślinne służą do celów przetwórczych zarówno w przemyśle tłuszczów jadalnych jak technicznych — należy wypowiedzieć się za całkowicie liberalnym traktowaniem przywozu kopy i ziarn palmowych. Przedstawiciele rolnictwa oświadczyli, że mogą zabierać głos tylko w dyskusji nad ewentualnym ograniczeniem importu stałych tłuszczów przeznaczonych do celów jadalnych, natomiast nie są w stanie rozważać zagadnień, związanych z importem tłuszczów stałych dla przemysłu przetwórczego.

Powyższe uzgodnione opinie przemysłu i rolnictwa były przedstawione Rządowi na specjalnym posiedzeniu w Min. Przemysłu i Handlu dn. 11 września r. b.

KRONIKA

Poselstwo Austriackie w Warszawie komunikuje nam, że pewna austriacka firma pragnie otrzymać wyłączną sprzedaż polskich produktów chemicznych oraz surowców. Poselstwo zapewnia, że chodzi o poważną firmę, wyspecjalizowaną w handlu chemikaljami.

Prosimy zainteresowane przedsiębiorstwa o porozumienie się z biurem Związku.

Sp. Akc. R. Barcikowski (Poznań, ul. Składowa 13/18) rozpoczęła wytwarzanie chlorku amonowego, oraz aniliny „do analiz”.

W biurze Związku mamy parę ofert chemików-laborantek, które ukończyły dwuletni kurs Liceum Przemysłowo-Technicznego.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	450 zł.	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "	rogowa 13/14%N ₂	— "
" czysty 99%	300 "	Naftalin surowy prasowany	28,00 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	" czysty w łuskach	52,50 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,54 "	Octan sodu	120 "
" granulowany za 1 kg % N ₂	1,69 "	" ołowiu	215 "
Azotan amonu	100 "	Oleina zwierzęca destylat	190 "
Azotyn sodowy	120 "	saponifikat	180 "
Benzol handlowy 90%	92 "	Oleum 20%	19,24 "
czysty	104 "	Olej lniany	140 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "	* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
* Boraks	110—125 "	* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
Chlorek cynku 50° Bē	30 "	Pirydyna czysta dla celów analitycznych	8,00 "
Chlorek wapna bielący	30,6 "	za 1 kg	16,50 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	Smola preparowana	16,50 "
Chloroform czysty	800 "	Saletra potasowa	130 "
" „pro narcosi"	1,800 "	* Saletra sodowa przem. zwyczajna	65 "
Eter siarkowy	390 "	* Saletra sodowa przem. raz rafinowana	90 "
Fenol czysty	265 "	Saletra sodowa podwójnie rafinowana	100 "
Formalina 40%	270 "	Siarczan amonu	27,60 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bē	225 "	* Siarczan miedzi	65—75 "
" techniczna 85/88%	160 "	* Siarczek sodu 60/62%	60 "
* Karbid granulowany	70 "	Soda amonjakalna	25 "
Karbid drobny za % kg.	66 "	" kaustyczna	60 "
Karbolinum	29,75 "	Sól glauberska krystaliczna	7,00 "
Klej kostny	230 "	Stearyna	150 "
Klej skórny biały	260 "	Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10,72 "
Krezol czysty	128 "	Toluol czysty	115 "
Kwas azotowy tech. czysty za 100% HNO ₃	93 "	Woda amonjakalna chem. czysta zaw.	60 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "	+ 25% NH ₃	400 "
Kwas siarkowy 60° Bē	6,00 "	Zelatylna techn.	400 "
" solny 19°/21° Bē	12,25 "		
" octowy techn. 30%	100 "		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSYMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO- RUTA Sp. Akc.", Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI 3. m. 8, tel. 8-38-78.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER" Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA" Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM", Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Henryków pod War- szawą, Tel. II podm. Jabłonna 5. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.	Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW" Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 433-49.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.
Chlorek wapnia bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
Chlorek wapnia (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	FABRYKA PRZEDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW", Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.
„FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK- CYJNA", Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Zelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.
	Kwaśny węgiel sodowy (bikarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 PAŹDZIERNIKA 1933 R.

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZ. P.

W dniu 19 września r. b. w lokalu przy ul. Czackiego Nr. 1, odbyło się Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie członków Związku Przemysłu Chemicznego z udziałem przedstawicieli zaproszonych niezrzeszonych przedsiębiorstw chemicznych.

Zebraniu, zwołanemu specjalnie w sprawie subskrypcji Pożyczki Narodowej, przewodniczył Prezes Związku, p. Dr. J. Landau, który powitawszy licznie zebranych przedstawicieli wytwórczości chemicznej, wskazał na doniosłość Pożyczki Narodowej i na obowiązki przypadające na przemysł w zakresie popierania i propagowania subskrypcji.

P. Dyr. E. Trepka, podkreśliwszy konieczność zajęcia się przemysłu chemicznego w sposób czynny sprawą Pożyczki Narodowej, szczegółowo wyjaśnił zasady norm, według których przedsiębiorstwa przemysłowe powinny przyjąć udział w subskrypcji, opierając się na zasadach ustalonych przez Centralny Związek Przemysłu Polskiego.

W następstwie ze strony zebranych zgłoszono cały szereg zapytań, dotyczących norm

obowiązujących różne typy przedsiębiorstw. Wszystkie wątpliwości, zarówno w zakresie norm, jak i technicznych sposobów subskrybowania Pożyczki przez przedsiębiorstwa, członków rad i zarządów, pracowników i robotników zostały dokładnie przedyskutowane i ostatecznie wyjaśnione.

Jako wynik obrad Zgromadzenia przyjęto następującą uchwałę (podpisaną również przez 2-ch przedstawicieli, w imieniu wszystkich obecnych delegatów przedsiębiorstw nienależących do Związku):

„Zebrani w dniu 19 września 1933 roku, na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Związku Przemysłu Chemicznego Rz. P., przedstawiciele zrzeszonych i niezrzeszonych przedsiębiorstw chemicznych, łącząc się z całym społeczeństwem polskim w poczuciu obowiązku równoważenia budżetu Państwa, jednomyślnie postanawiają natychmiast przystąpić do subskrypcji Pożyczki Narodowej, w myśl wskazań i zgodnie z instrukcjami Centralnego Związku Przemysłu Polskiego“.

ZAGADNIENIE PRZYWOZU SUROWCÓW

Na zasadzie ostatnich zarządzeń Min. Przemysłu i Handlu przywóz surowców z krajów zamorskich winien być dokonywany bezpośrednio z krajów pochodzenia, przytem transport ma być kierowany wyłącznie przez porty polskie. Tendencja tych poczynań jest niewątpliwie słuszna i przemawia za nią cały szereg przesłanek ogólnogospodarczych. Jednakże zbyt bezwzględnie i rygorystycznie stosowana zasada budzi pewne zastrzeżenia. Przedewszystkiem w wielu wypadkach Polska jest odbiorcą niewielkich stosunkowo ilości surowców zamorskich, toteż kupuje je w portach zagranicznych, gdzie dosyłane są całymi statkami, jak np. kauczuk, minerały zawierające bor, nasiona rycynowe, gumożywice i t. d. Nabywanie bezpośrednio drobnych partij związanych byłoby z trudnościami technicznymi, a ponadto wywołałoby nieproporcjonalny wzrost kosztów surowców, powodując tem utracenie zdolności konkurencyjnej wytwarzanych z nich wyrobów gotowych, zarówno na rynku wewnętrznym jak i przy wywozie. Tak np. produkcja nasion egzotycznych odbywa się na rachunek wielkich firm europejskich, które koncentrują z różnych miejscowości towar w portach, przeważnie w Rotterdamie i później wysyłają je do krajów odbiorczych. W pewnych wypadkach przywóz przez porty polskie jest wogóle utrudniony, gdyż geograficzne położenie fabryki importującej wymaga przesyłek z innych portów, z uwagi na taniość transportów. Np. dla okręgu wileńskiego naturalnym portem jest Ryga, gdyż leży o 200—300 klm, bliżej od portów polskich.

Nie należy również zapominać że Polska, posiadająca niewiele spławnych rzek — okręgi przemysłowe nie mają przeważnie komunikacji wodnej — skazana jest na transporty kolejowe w zakresie surowców, wówczas gdy liczne kraje posiadające rozwinięty przemysł, korzystają przeważnie z tanich dróg wodnych.

Wydając tak bezwzględne zarządzenie należałoby przedtem obniżyć znakomicie wszelkie taryfy kolejowe przewozowe przez porty polskie, gdyż jedynie wtedy sprawa dowozu surowców zostanie rozwiązana pod względem kalkulacyjnym. Wydaje się, że w obecnych skomplikowanych warunkach gospodarczych, decydującym momentem winna być taniość i rentowność produkcji, gdyż jedynie ten czynnik zagwarantować może łatwiejsze przetrwanie kryzysu.

Pozatem, żądanie Ministerstwa jest w wielu wypadkach niewykonalne, wobec braku połączeń morskich z szeregiem krajów, skąd sprowadzamy surowce. Na zakończenie podkreślić należy, że polityka portowa nie może być kształtowana z dnia na dzień drogą gwałtownych zarządzeń. Porty nie mogą być traktowane wyłącznie jako punkty przepustowe. We wszystkich krajach o wysokiej kulturze gospodarczej porty są jednocześnie ośrodkami przemysłowymi i handlowymi i stanowią siedzibę różnych giełd, banków, wielkich firm handlowo-importowych, biur przewozowych i potężnych koncernów przemysłowych.

Gdynia, jako port nowopowstały, nie posiada jeszcze dostatecznych urządzeń, toteż trudno jest w warunkach obecnych koncentrować cały handel wymienny z krajami zamorskimi wyłącznie przez porty polskie. Należałoby przedtem zastosować cały szereg zarządzeń, mających na celu rozwój Gdyni jako ośrodka przemysłowo-handlowego i dopiero wtedy z całą konsekwencją ogłaszać zarządzenia, ograniczające dowóz surowców innymi drogami.

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W okresie od 15 do 30 września r. b. Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się w szczególności następującymi zagadnieniami:

W sprawach traktatowych:

opracowywał materiały w sprawie żądań Czechosłowacji, Francji i Szwajcarii w odniesieniu do polskiej taryfy celnej,
opracowywał postulaty w sprawie traktatu z Czechosłowacją i Francją.

W sprawach kolejowych:

wystąpił o obniżenie kosztów przewozu makuchów przy wywozie, o zmianę taryfikacji pyłu odlewniczego, oraz o obniżenie kosztów przewozu minerałów zawierających bor przez porty polskie,

wystąpił o obniżenie kosztów przewozu węgla drzewnego tranzytem przez Czechosłowację.

W sprawach eksportowych:

zajmował się organizacją produkcji i eksportu terpentyny i smoły drzewnej,

odbył konferencję z fabrykami bieli cynkowej w sprawie wzajemnej konkurencji na rynkach zagranicznych,

zajmował się organizacją eksportu do Indji brytyjskich i Palestyny, badał możliwości wwozu do Meksyku i zainicjował nowe transakcje eksportowe do Egiptu i Argentyny.

W sprawach ogólnych:

opracował i przesłał Min. Przemysłu i Handlu projekt przepisów, regulujących prowadzenie koncesjonowanego przemysłu barwników oraz półproduktów,

przesłał Min. Przemysłu i Handlu opinię w sprawie projektu akcyzy na margarynę i inne stałe tłuszcze jadalne,

złożył do Min. Przemysłu i Handlu podanie o obniżenie opłat manipulacyjnych i opłat na Fundusz Eksportowy przez imporcie nasion olejnych, w związku ze znaczną zniżką cen nasion na rynkach światowych,

przesłał do Centralnego Związku Przemysłu Polskiego, oraz do paru Izb Przemysłowo-Handlowych uwagi Związku Przemysłu Chemicznego o projekcie Rozporządzenia o spisach robót, wzbronionych kobietom i młodocianym.

POSIEDZENIA ZARZĄDU ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Dn. 31 sierpnia r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego łącznie z przedstawicielami fabryk eksportujących, poświęcone wyłącznie sprawie zaleceń Pana Ministra Przemysłu i Handlu o organizacji i rozszerzeniu wywozu.

Na zasadzie referatu członka Dyrekcji Związku stwierdzono, że przemysł chemiczny czyni stałe postępy, rozszerzając zakres wywozu pod względem ilości artykułów, oraz dążąc do opanowania szeregu nowych rynków. Ostatnio np. zostały wszczęte badania przez Sekcję Eksportową Związku w następujących krajach: w Indjach, w Afryce Połudn., w Argentynie, w Meksyku, w Egipcie i w Palestynie; w szeregu wypadków osiągnięto pozytywne rezultaty. Naskutek tych badań zapoczątkowany został wywóz licznych artykułów. Ogólne zmniejszenie wartości wywozu przypisać należy ograniczeniom przywózowym i restrykcjom dewizowym w poszczególnych krajach europejskich, stanowiących dotąd główne rynki zbytu dla polskich produktów chemicznych; również hamująco wpływał spadek kursu dolara i funta angielskiego. Pomimo jednak tych utrudnień — przemysł chemiczny ulepsza swe metody eksportowe i stara się dotrzeć do najdalszych nawet rynków.

Zarząd Związku, po dokładnem przedyskutowaniu wszystkich poruszonych przez Pana Ministra zagadnień, postanowił opracować szczegółowy plan eksportowy, obrazujący sytuację wywozową w poszczególnych artykułach chemicznych, możliwości rozwoju eksportu i wszelkie zarządzenia, konieczne dla usprawnienia wywozu. Plan ten ma być przedstawiony Panu Ministrowi Przemysłu i Handlu.

W dn. 14 września r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, z obszernym porządkiem obrad. Spośród ważniejszych załatwionych spraw należy wymienić:

W poczet członków Związku przyjęto ponownie Sp. Akc. „Oswag” w Łaziskach Górnych (G. Śląsk).

Przyjęto do wiadomości złożenie mandatu członka Zarządu przez Inż. Ludwika Brzezowskiego, któremu wyrażono podziękowanie za kilkoletnią współpracę. Do Zarządu kooptowano p. Inż. Czesława Benedeka, dyrektora finansowego Zjednoczonych Fabr. Związków Azotowych w Chorzowie i w Mościcach.

Ukonstytuowanie się Zarządu Związku nastąpi na pierwszym posiedzeniu Zarządu w październiku r. b.

Postanowiono na dzień 19 września zwołać Nadzwyczajne Walne Zebranie członków Związku w sprawie subskrypcji Pożyczki Narodowej. Na zebranie to postanowiono również zaprosić wszystkie przedsiębiorstwa chemiczne, nienależące do Związku.

Wysłuchano szczegółowego sprawozdania Dyrekcji o stanie rokowań z Francją, Szwaj-

carją, Czechosłowacją i Austrią. Postanowiono wydelegować p. Inż. T. Zamoyskiego do Paryża, w charakterze rzeczoznawcy dla spraw przemysłu chemicznego przy rokowaniach polsko-francuskich.

Zaprobowano opinię Sekcji Przetwórczo-Smołowej o projekcie przepisów, regulujących prowadzenie koncesjonowanego przemysłu wyrobu barwników syntetycznych oraz organicznych produktów pośrednich.

Przedyskutowano szereg zagadnień eksportowych, w szczególności — środki poparcia wywozu bieli cynkowej, terpentyny i obuwia gumowego.

Postanowiono zapoczątkować organizację, mającą na celu zwalczanie nieszczęśliwych wypadków w fabrykach chemicznych.

KRONIKA

W sierpniu roku bieżącego Polska zawarła układ kontyngentowy z Rumunją, określający wzajemne stosunki handlowe. W zakresie artykułów chemicznych przewidziane zostały kontyngenty przy eksporcie do Rumunii dla bieli cynkowej, jedwabiu sztucznego, obuwia gumowego i ceraty.

W dn. 7 i 22 września r. b. obradowała Sekcja Przetwórczo-Smołowa Związku Przemysłu Chemicznego, która rozważała sprawy fabrykacji i czenia półproduktów, kwestję możliwości eksportu barwników i t. d. Ponadto Sekcja przyjęła projekt swego regulaminu.

Biuro Związku posiada ofertę pierwszorzędnej siły: wieloletniego kierownika fabryki chemicznej nieorganicznej, który poszukuje odpowiedniego zajęcia.

Organizacje rolnicze czynią usiłowania w celu stworzenia samodzielnego związku producentów rzepaków. Jeżeli te starania zostaną uwieńczone pomyślnym skutkiem, to niewątpliwie dokonany będzie pewien postęp w dziedzinie handlu krajowemi nasionami oleistemi. Dotychczas w każdym jesiennym sezonie powtarzała się dyskusja: olejarnie skarżyły się na brak nasienia rzepakowego, a rolnicy utyskiwali na brak odbiorców tegoż nasienia. Związek producentów rzepaków mógłby spełniać pożyteczną rolę aparatu koordynującego.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Taryf Nr. 60 ukazało się Rozporządzenie Ministra Komunikacji na zasadzie którego nomenklatura poz. 513 b. została rozszerzona przez wprowadzenie chlorku cynku w proszku, który taryfowany będzie pg. kl. 8.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	450 zł.	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 zł
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "	" rogowa 13/14% N ₂	— "
" " czysty 99%	300 "	Naftalin surowy prasowany	28,00 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	" czysty w łuskach	52,50 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,54 "	Octan sodu	120 "
" granulowany za 1 kg % N ₂	1,69 "	" ołowiu	215 "
Azotan amonu	100 "	Oleina zwierzęca destylat	190 "
Azotyn sodowy	120 "	" saponifikat	180 "
Benzol handlowy 90%	92 "	Oleum 20%	19,24 "
" czysty	104 "	Olej lniany	140 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "	* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
* Boraks	110—125 "	* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
Chlorek cynku 50° Be	30 "	Pirydyna czysta dla celów analitycznych	8,00 "
Chlorek wapna bielący	30,6 "	za 1 kg	8,00 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	Smoła preparowana	16,50 "
Chloroform czysty	800 "	Saletra potasowa	130 "
" "pro narcosi"	1,800 "	* Saletra sodowa przem. zwyczajna	65 "
Eter siarkowy	390 "	* Saletra sodowa przem. raz rafinowana	90 "
Fenol czysty	265 "	Saletra sodowa podwójnie rafinowana	100 "
Formalina 40%	270 "	Siarczan amonu	27,60 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Be	225 "	* Siarczan miedzi	65—75 "
" techniczna 85/88%	160 "	* Siarczek sodu 60/62%	60 "
* Karbid granulowany	70 "	Soda amonjakalna	25 "
Karbid drobny za % kg.	66 "	" kaustyczna	60 "
Karbolineum	29,75 "	Sól glauberska krystaliczna	7,00 "
Klej kostny	230 "	Stearyna	150 "
Klej skórny biały	260 "	Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10,72 "
Krezol czysty	128 "	Toluol czysty	115 "
Kwas azotowy tech. czysty za 100% HNO ₃	93 "	Woda amonjakalna chem. czysta zaw.	
Kwas mrówkowy 85%	241 "	+ 25% NH ₃	60 "
Kwas siarkowy 60° Be	6,00 "	Żelatyna techn.	400 "
" solny 19°/21° Be	12,25 "		
" octowy techn. 30%	100 "		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSIMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO RUTA Sp. Akc.“, Zgierz, tel Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI. 3. m. 8. tel. 8-38-78.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa. Mazowiecka 7, tel. 314-30.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Henryków pod War- szawą. Tel. II podm. Jabłonna 5. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.	Sp. Akc., Warszawa, Złota 35. tel. 433-49.	Smoła pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
Chlorek wapnia (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.
„FR. KAPIŃSKI SPÓŁKA AK- CYJNA“, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Kwaśny węgiel sodowy (bikarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	Żelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 PAŹDZIERNIKA 1933 R.

NOWA TARYFA CELNA

Dn. 11 października r. b. weszła w życie nowa taryfa celna. Oddawna zapowiadana, a ogłoszona przed rokiem — stała się obecnie faktem dokonanym, dając przedewszystkiem szczegółową, poprawnie skonstruowaną i logiczną nomenklaturę taryfową.

Nie zostały natomiast z wielu krajami zawarte dotychczas traktaty handlowe, oparte na nowej taryfie celnej. W szczególności kluczowe dla naszych stosunków w tym zakresie traktaty z Francją i z Czechosłowacją nie są jeszcze do końca przenegocjonowane, chociaż rokowania o nowe umowy handlowe są w toku. Stan faktyczny w tym zakresie przedstawia się w następujący sposób. Traktat polsko-francuski nie jest wymówiony, nie zostało jednak (w chwili oddawania tego numeru pod prasę) podpisane żadne prowizorium na tle nowej polskiej taryfy celnej. Traktat handlowy z Czechosłowacją został wymówiony; odpowiednie oświadczenie rządowe ogłoszono w Dz. Ustaw Nr. 76 pod poz. 550. Natomiast podpisano prowizorium, na krótki okres czasu regulujące stosunki handlowe między naszym krajem i Czechosłowacją. Rokowania o traktat handlowy z innymi krajami zostały bądź zakończone (np. z Belgią, Austrią), bądź też są w toku.

Równocześnie z wejściem w życie nowej taryfy celnej ogłoszono długi szereg zarządzeń, częściowo zmieniających dotychczasową procedurę, lub też tłumaczących dawne przepisy na język nowej taryfy celnej. Tak więc, w Dz. Ustaw Nr. 77 ukazało się Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 4 października 1933 o postępowaniu celnym. W Dz. Ustaw Nr. 78 Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 9 października 1933 o częściowej zmianie ustawy z r. 1924 w przedmiocie uregulowania stosunków celnych. W Dz. Ustaw Nr. 79 zarządzenie, regulujące wysokość opłaty manipulacyjnej; opłata ta wynosi obecnie 10% stawki celnej, wzamian dotychczasowych 20%.

Ponadto w Dz. Ust. Nr. 78 zostało ogłoszone Rozporządzenie z dn. 11 października 1933 w sprawie ceł maksymalnych. Rozporządzenie to ustala cła maksymalne na towary, wolne od cła w nowej taryfie celnej.

W związku ze zmienionym układem i odmienną nomenklaturą nowej taryfy, obowiązują-

jące dotychczas zakazy przywozu musiały być ogłoszone ponownie. Właściwe zarządzenie znajduje się w Dz. Ustaw Nr. 79, przyczem nie obejmuje ono żadnych nowych zakazów przywozu, lecz podaje dotychczasowe — w pozycjach i nomenklaturze nowej taryfy celnej. Spis towarów zakazanych do przywozu rozbity jest na 3 części. Lista Nr. 1 obejmuje stare zakazy przywozu (t. zw. „luksusowe”), odpowiadające zakazom z r. 1925. Lista Nr. 3 obejmuje zakazy przywozu dotyczące specjalnie towarów pochodzących z Rzeszy Niemieckiej. Wreszcie lista Nr. 2 obejmuje ostatnie — z r. 1933 — zakazy przywozu (t. zw. lista „kryzysowa”), przyczem zakazy z listy Nr. 1 i Nr. 3 obowiązują aż do odwołania, zakazy zaś z listy Nr. 2 — do dnia 30 kwietnia 1933 r. Pozwolenia na przywóz, wydane przez Min. Przemysłu i Handlu według nomenklatury starej taryfy celnej, zachowują moc obowiązującą w odniesieniu do pozycji nowej taryfy celnej — aż do dnia expiracji pozwoleń na przywóz.

Obowiązujące do dn. 10 października r. b. ulgi celne również zostały prolongowane drogą ogłoszenia w Dz. Ustaw Nr. 78 rozporządzeń Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych z dn. 11 października 1933 o ulgach celnych (poz. 555, 556 i 557). Rozporządzenia te powtarzają obowiązujące do dn. 10 października r. b. ulgi celne, nie wprowadzając naogół nowych, nawet korygujących.

Nie wszystkie jeszcze zarządzenia, dotyczące nowej taryfy celnej, zostały ogłoszone. W najbliższych dniach należy się spodziewać jeszcze innych przepisów, jak np. wyjaśnień taryfowych, które stopniowo uzupełniać będą całokształt nowych stosunków celnych, istniejących obecnie w wyniku wprowadzenia w życie taryfy.

W faktycznej ochronie celnej przemysłu polskiego, jaką otoczona będzie nasza wytwórczość, zorientujemy się ostatecznie po zawarciu traktatów handlowych. Ustępstwa celne, przyznane poszczególnym kontrahentom, obniżą niewątpliwie poziom stawek nowej taryfy. Dopiero zestawienie obowiązujących stawek autonomicznych i konwencyjnych stworzy wyraźny obraz, w jaki sposób nowa taryfa wpłynąć może na dalszy rozwój naszego przemysłu.

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W okresie od 1 do 15 października r. b. Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się w szczególności następującymi zagadnieniami:

W sprawach eksportowych:

opracował memoriał do Pana Ministra Przemysłu i Handlu w sprawie potrzeb poszczególnych przedsiębiorstw w zakresie eksportu, zajmował się organizacją wywozu do Indyi Brytyjskich.

W sprawach kolejowych:

opracowywał materiały w sprawie rewizji taryf przewozowych dla nasion egzotycznych, wystąpił o utworzenie taryfy eksportowej dla alunów, wystąpił o utworzenie taryfy eksportowej przez porty polskie dla salmijaku i węgla amonu, opracowywał sprawę taryfy eksportowej dla makuchów.

W sprawach traktatowych:

złożył szczegółowe opinie w sprawie żądań holenderskich, szwedzkich i francuskich na tle prowadzonych pertraktacji o zawarcie nowych traktatów handlowych.

KONGRES CHEMJI PRZEMYSŁOWEJ

W okresie od dn. 24 września do 1 października r. b. odbył się w Lille XIII Kongres Chemji Przemysłowej, organizowany przez francuskie Towarzystwo Chemji Przemysłowej. Kongres zgromadził ok. 500 uczestników, przeważnie z Francji i z sąsiedniej Belgji. Ponadto reprezentowane były 16 innych krajów, między nimi tak odległe, jak Japonja, Kanada i Kuba.

Prace Kongresu odbywały się na posiedzeniach plenarnych i w 18-tu specjalnych sekcjach. Na szczególną uwagę zasługiwały prace sekcji, poświęconej organizacji ekonomicznej. Na sekcji tej wygłoszony został przez jednego z delegatów francuskich, p. Andrzeja Meyera, nader interesujący wykład o organizacji ochrony przeciwlotniczej z punktu widzenia chemika i przemysłowca. Referat wywołał długotrwałą i ożywioną dyskusję, wysuwającą na czoło zagadnień aktualnych sprawę ochrony nie tylko przeciwlotniczej, lecz również przeciwgazowej. Sprawa przybrała tak doniosły charakter, że wniesiona została na plenarne posiedzenie Kongresu, który na ostatniem zamykającym Zjazd zebraniu podjął odpowiednią uchwałę. Przyjęty jednomyślnie wniosek wzywa wszystkich chemików - techników i naukowców — do najbliższego spółdziałania z ludnością cywilną w kierunku uprzytomnienia jej niebezpieczeństw wojny gazowej i lotniczej, tudzież zorganizowania zawczasu odpowiedniej ochrony. Uchwała ta ma również szczególnie doniosłe znaczenie dla naszego kraju, gdzie działalność właściwych organizacyj polskich nie wszędzie jeszcze jest należycie doceniana.

Na posiedzeniach plenarnych Kongresu wygłoszono kilka referatów, częściowo związanych z miejscem obrad Kongresu, Lille, częściowo poruszających zagadnienia specjalne, zwłaszcza w zakresie metalurgji. Po zakończeniu Kongresu odbyły się wycieczki do sąsiednich fabryk chemicznych — między innymi do wielkiej fabryki połączeń nieorganicznych firmy Kuhlmann oraz do nowej olbrzymiej współcześnie urządzonej rafinerji ropy naftowej w Saint-Pol-sur-Mer pod Dunkierką.

Związek Przemysłu Chemicznego oraz Polskie Towarzystwo Chemiczne reprezentowane były na Kongresie przez p. Inż. Tadeusza Zamoyskiego, który wygłosił referat o polskich surowcach chemicznych.

Szalejący na całym świecie kryzys dał się też odczuć w nastrojach i organizacji Kongresu; ta ostatnia pomyślana była na znacznie skromniejszą niż w latach poprzednich skalę.

Następny, XIV skolei Kongres Chemji Przemysłowej, ma się odbyć we wrześniu r. 1934 w Paryżu i będzie poświęcony z uroczystą inauguracją Domu Chemji. Jak wiadomo, w wyniku Konwencji międzynarodowej z r. 1927, wspólnym wysiłkiem wielu krajów (między innymi Polski) które Konwencję podpisały, budowany jest obecnie piękny wielki gmach, obejmujący w swoim kompleksie dawny pałac Rochefoucaud. W Domu Chemji znajdują siedzibę przeróżne instytucje chemiczne, jak np. Office Internationale de Chimie. Budowa tego gmachu jest obecnie na ukończeniu.

ZE SPRAW TŁUSZCZOWYCH

Jak już donosiliśmy w Nr. 18 „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” sprawa przywozu surowca tłuszczowego do fabrykacji ciekłych olejów roślinnych została w zasadzie uzgodniona między przedstawicielami przemysłu i rolnictwa. Mianowicie, globalne zapotrzebowanie olejów roślinnych ciekłych preliminowano na rok 1933/34 w wysokości 15.400 tonn ciekłych olejów roślinnych w stanie surowym. Od liczby tej należało odjąć domniemaną produkcję oleju rzepakowego z nasion krajowych oraz oleju słonecznikowego z nasion importowanych, pozostała zaś różnica miała być pokryta importem bądź nasion egzotycznych, bądź gotowych olejów w stanie surowym. Dokonano też przewidywanego obliczenia i ustalono wówczas, iż kontyngent importowy w przeliczeniu na oleje ciekłe powinien wynieść do końca roku bieżącego 4.000 tonn. Liczba ta jednak musi obecnie ulec dość znacznej korektywie. Mianowicie, kampanja rzepakowa w tym roku zawiodła — niema już obecnie na rynku ani rzepaku, ani też oleju rzepakowego; z powodu niekorzystnych warunków atmosferycznych przy zbiorze słonecznika w Rumunji — wydajność słonecznika jest mniejsza w stosunku do preliminowanej o ca 4%; wreszcie przy ustalaniu kontyngentów nie wzięto na uwagę, iż ok. 10% słonecznika przerabiane jest wyłącznie na cele techniczne — odpowiednia liczba musi być więc odtrącona z ogólnej puli olejów ciekłych.

W konsekwencji — należy podwyższyć niezbędną do importu ilość zarówno surowych ciekłych olejów roślinnych, jak też nasion egzotycznych, służących do wyrobu olejów ciekłych. Związek Przemysłu Chemicznego wystąpił w tej sprawie do Min. Przemysłu i Handlu, prosząc o rewizję dotychczasowych postanowień.

WŚRÓD KSIĄŻEK

Nakładem Sp. Akc. „Strem” w Warszawie ukazała się broszura pióra Inż. Marka Piekarskiego p. t. „O klejach zwierzęcych — kleje skórne i kostne”. Broszura ta obejmuje zwięzły opis właściwości, stosowania i metod badania klejów skórnych i kostnych. Ma więc zarówno charakter towaroznawczy, jak normalizacyjny, opiera się też częściowo na opracowanych przez P. K. N. normach kleju kostnego i skórniego. Broszura zasługuje na zupełnie szczególną uwagę. Jest to bowiem jeden z bardzo nielicznych przykładów, kiedy firma produkująca z własnej inicjatywy ogłasza i kolportuje najszczegółowsze metody badania wytwarzanych przez nią produktów. Daje w ten sposób do rąk konsumentowi szczegółowe wskazówki, jak ma badać kupiony towar, kiedy go powinien odrzucić z uwagi na niepożądane czy niedostateczne własności, w jaki sposób najlepiej i najekonomiczniej trzeba towar ten stosować.

Fakt publikacji broszury wskazuje, w jaki sposób zasady naukowej organizacji, stosowane we właściwej formie — mogą przynieść bezsporny pożytek zarówno konsumentowi, który najdokładniej poznaje kupowany towar, jak producentowi, który w ten sposób prowadzi racjonalną propagandę wytwarzanego artykułu.

KRONIKA

Instytut Naukowy Organizacji i Kierownictwa urządza specjalny cykl wykładów, poświęcony usprawnieniu sprzedaży. Program obejmuje zagadnienia wstępne, analizę rynku zbytu, planowanie sprzedaży i koordynację produkcji ze sprzedażą, organizację działu sprzedaży, psychologię kupującego, sprzedaż przez akwizycję, sprzedaż sklepową, obsługę sprzedaży, sprawozdania sprzedaży, środki reklamy, korespondencję sprzedażową, zasady doboru sprzedawców, kontrolę kosztów sprzedaży, organizację wywiadu handlowego, urządzanie wystaw i wnetrz, biurowość sprzedaży. Cykl odbędzie się w ciągu października i listopada r. b. Bliższych wiadomości udziela Instytut Naukowy Organizacji i Kierownictwa, Warszawa, Mokotowska 53.

Już po zamknięciu III Zjazdu Chemików Polskich wpłynęły na cele organizacji Zjazdu następujące, nieogłoszone dotychczas w „Wiadomościach Przemysłu Chemicznego” ofiary:

Zakłady „Elektro”	zł. 438,50
Firma „Edward Groniowski”	100
Sp. Akc. „Gzichów”	100
Fabr. Chem. „Edward Klein”	100
Zjedn. Sprzed. Kwasu Siarkowego	50
Dr. Józef Berlinerblau	50

Min. Przemysłu i Handlu komunikuje, że w okresie od 28 marca do 5 kwietnia 1934 r., odbędzie się w Paryżu Międzynarodowy Kongres Cukrownictwa, Gorzelnictwa, oraz pokrewnych przemysłów rolniczych.

Ze względu na znaczenie Kongresu zarówno dla postępu technicznego, jak i z gospodarczego punktu widzenia, — Ministerstwo uważa udział w Kongresie przedstawicieli zainteresowanych gałęzi przemysłu za pożądany.

Komitet Organizacyjny polskiego udziału w Kongresie znajduje się w lokalu Rady Naczelnej Gorzeln. Rolniczych (Warszawa, ul. Traugutta 11), dokąd należy się zwracać w sprawach związanych z Kongresem. Tymczasowy program, oraz regulamin Kongresu są do przezwrotzenia w biurze naszego Związku.

Pod redakcją Państwowego Instytutu Eksportowego zaczęło się ukazywać czasopismo „Informator Eksportowy”, wychodzące 3 razy na miesiąc i zawierające celniejsze raporty handlowe Urzędów Zagranicznych Rz. P. „Informator Eksportowy” daje całokształt informacji, dotyczących obrotu towarowego z zagranicą i dlatego powinien być abonowany i popierany przez wszystkie przedsiębiorstwa chemiczne, mające zainteresowania wywozowe.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 75 z dn. 4 października r. b. ukazało się oświadczenie Prezesa Rady Ministrów o wyrażeniu zgody Sejmu Śląskiego na wejście w życie na obszarze Województwa Śląskiego ustawy z dn. 15 marca 1932 o koncesjonowaniu przedsiębiorstw wyrobu kwasu azotowego.

Jak wiadomo, odpowiednie normy prawne przepisują konieczność wyrażania zgody Sejmu Śląskiego na wejście w życie szeregu ustaw, obowiązujących na pozostałym terenie Rzeczypospolitej. Uchwała Śląska unifikuje obecnie przepisy co do koncesjonowania fabrykacji kwasu azotowego na całym terytorjum Rzplitej.

W Dz. Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 63 ukazało się Rozporządzenie Ministra Komunikacji, zawierające między innymi, następujące zmiany:

Ustalona została nowa taryfa przewozowa dla kości surowych na zasadzie której dalsze odległości uzyskały proporcjonalnie większą zniżkę przewozową. Intencją tego zarządzenia jest umożliwienie zbierania kości w miejscowościach najbardziej odległych od fabryk chemicznych, zajmujących się przeróbką kości.

Utworzona została eksportowa taryfa dla śrutu kostnego odklejonego i mąki kostnej przy wywozie przez porty polskie.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO			
Aceton	450 zł.	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "	rogowa 13/14%N	40 "
czysty 99%	300 "	Naftalin surowy prasowany	28,00 "
" amonjak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	czysty w łuskach	52,50 "
Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,54 "	" ołowiu	120 "
" granulowany za 1 kg % N ₂	1,69 "	Oleina	215 "
Azotan amonu	100 "	Oleum 20%	175 "
Azotyn sodowy	120 "	Olej lniany	19,24 "
Benzol handlowy 90%	92 "	* Potaż kalcynowany 90/95%	115 "
czysty	104 "	* Potaż żrący topiony 88/92%	120 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "	Pirydyna czysta dla celów analitycznych	140 "
Boraks	110—125 "	za 1 kg	8,00 "
Chlorek cynku 50° Bé	30 "	Smoła preparowana	16,50 "
Chlorek wapna bielący	30,6 "	Saletra potasowa	130 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	* Saletra sodowa przem. zwyczajna	65 "
Chloroform czysty	800 "	* Saletra sodowa przem. raz rafinowana	90 "
" „pro narcosi“	1,800 "	Saletra sodowa podwójnie rafinowana	100 "
Eter siarkowy	390 "	Siarczan amonu	27,60 "
Fenol czysty	265 "	* Siarczan miedzi	65—75 "
Formalina 40%	270 "	* Siarczek sodu 60/62%	60 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	225 "	Soda amonjakalna	25 "
" techniczna 85/88%	160 "	" kaustyczna	60 "
* Karbid granulowany	70 "	Sól glauberska krystaliczna	7,00 "
Karbid drobny za % kg.	66 "	Stearyna	150 "
Karbolineum	29,75 "	Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10,72 "
Klej kostny	230 "	Toluol czysty	115 "
Klej skórny biały	250 "	Woda amonjakalna chem. czysta zaw.	
Krezol czysty	128 "	+ 25% NH ₃	60 "
Kwas azotowy tech. czysty za 100% HNO ₃	93 "	Zelatylna techn.	400 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "		
Kwas siarkowy 60° Bé	6,00 "		
" solny 19°/21° Bé	12,25 "		
" octowy techn. 30%	100 "		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSYMUM WYGODY OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:	Przem. Tluszc. „SCHICHT-LE-VER” Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Oleina zwierzęca:	Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO- RUTA Sp. Akc.”, Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI 3. m. 8, tel. 8-38-78.			
„WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabryka Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Gumowe artykuły techniczne:	Słomka i włosie wiskozowe:	Sp. Akc. TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Henryków pod War- szawą. Tel. II podmi Jabłonna 5. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.	Sp. Akc. „WOLBROM”, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.		
Chlorek wapna bielący.	Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW” Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 433-49.	Smoła pierwszorzędowa:	Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Jedwab sztuczny:	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna:	„ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.
Chlorek wapnia (CaCl ₂):	Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.		
„ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.	FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW”, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Soda kaustyczna.	Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Farmaceutyczne przetwory:	Karbid:	Sól glauberska krystaliczna:	„TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess.	Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Stearyna:	Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
„FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK- CYJNA”, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.		
Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na:	Klej kostny i skórny:	Zelazokrzem 45% i 75%:	Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.	Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.		
	Kwaśny węgiel sodowy (bikarbonat):		
	„ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.		

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 LISTOPADA 1933 R.

NIESZCZĘŚLIWE WYPADKI W PRZEMYŚLE CHEMICZNYM

Przemysł chemiczny jest tym działem przemysłu, gdzie ilość i charakter urządzeń maszynowych jest zgoła odmienny, niż w innych gałęziach produkcji — np. w przemyśle metalowo-przetwórczym lub włókienniczym. Zainstalowana w fabrykach chemicznych aparatura stanowi raczej pewien systemat zbiorników i wież reakcyjnych, gdzie popęd mechaniczny odgrywa zazwyczaj nienazbyt wielką rolę. Stąd też ilość nieszczęśliwych wypadków, wynikających naskutek nieostrożnego obchodzenia się z maszynami w ruchu (obrabiarek, maszyn przedziałniczych i t. d.) jest z natury rzeczy niewysoka. Natomiast przemysł chemiczny, operując rozcienionymi i stężonymi roztworami kwaśnymi i alkalicznymi, stosując wysokie temperatury i ciśnienia — może być terenem nieszczęśliwych wypadków przy pracy, wynikających z braku zachowania przez robotnika niezbędnych środków ochronnych. Pary i gazy wymagają często stosowania specjalnych masek, rękawic, szalików, ubrań i t. p.

Stąd też propaganda, zmierzająca ku zachowaniu najdalej idącej ostrożności przy pracy, musi mieć w przemyśle chemicznym nieco odmienny charakter, niż w innych gałęziach wytwórczości. Wprawdzie ogólne wskazówki, dotyczące obchodzenia się z transmisjami, kotłem i maszyną parową, zasilania fabryki w paliwo i t. p. pozostają oczywiście w przemyśle chemicznym takie same, jak w każdym innym zakładzie fabrycznym. Wszelkie tedy plakaty ostrzegawcze, literatura specjalna, teksty pogadanek i odczytów, tudzież całkowity materiał propagandowy ogólny ma zastosowanie w wytwórczości chemicznej.

Należy jednak stwierdzić, że materiału podobnego naogół brak w języku polskim. A już zupełnie niema żadnych prawie opracowań, dotyczących przemysłu chemicznego.

Związek Przemysłu Chemicznego docenia wielkie znaczenie najszerszej propagandy, zmie-

rzającej ku zwalczaniu nieszczęśliwych wypadków. Wprawdzie istnieje w naszym kraju przymus ubezpieczenia od wypadków, jednak ten charakter przymusowy nie sprzyja gorętszemu zajęciu się sprawą. Toteż akcję ostrzegawczą żywiej prowadzono wówczas, gdy nie było przymusu ubezpieczenia, niż obecnie. Fakt ten wytłumaczyć można dwiema okolicznościami. Obciążenia przemysłu z tytułu składek na rzecz ubezpieczenia od nieszczęśliwych wypadków są dość wysokie i wskutek tego przemysł nie może już — jak to czynił do chwili wprowadzenia przymusu — łożyć poważniejszych sum na rzecz właściwej propagandy. Instytucje zaś ubezpieczeniowe, wobec szczupłości swych budżetów, nie przeznaczają odpowiednio wysokich dotacyj.

Wobec tego otwiera się szerokie pole inicjatywy i działalności organizacji przemysłowych, które wśród swych poczynań społecznych znaleźć powinny miejsce na opracowanie zagadnienia propagandy i uświadamiania robotnika o konieczności stosowania środków ostrożności przy pracy. Związek Przemysłu Chemicznego rozważa tę sprawę już od paru miesięcy, w najściślejszym zresztą porozumieniu z odpowiednimi czynnikami rządowymi. Powstała też myśl powołania do życia przy Związku Przemysłu Chemicznego specjalnej komórki organizacyjnej, której zadaniem byłaby propaganda przeciwdziałania nieszczęśliwym wypadkom. Pierwszym stadium pracy jest opracowanie odpowiednich tekstów pogadanek, zastanowienie się nad możliwością szerszego niż obecnie kolportowania plakatów ostrzegawczych i t. d.

Inicjatywę powyższą rozważał już Zarząd Związku Przemysłu Chemicznego na posiedzeniu w dn. 26 października r. b. i ustosunkował się pozytywnie do omówionych projektów. Powierzono też członkowi Zarządu Związku, p. Dr. A. Hirszowskiemu, nawiązanie bliższego kontaktu z przymusową instytucją ubezpieczeniową, celem zorientowania się w możliwościach najbliższego z nią współdziałania.

ZMIANA NUMEROW TELEFONICZNYCH

W związku z automatyzacją telefonów warszawskich, nastąpiła zmiana numerów telefonicznych w biurze Związku Przemysłu Chemicznego. Obecne numery naszych aparatów telefonicznych są następujące:

Dyrektor Związku, Prof. E. Trepka	2.48-91
Inż. T. Zamoyski	5.96-08
Sekretariat Kom. Normalizacyjnej	"
	(aparat dodatkowy)
A. Barszczewski	5.29-69
Buchalterja i kasa, Muzeum Przem. i Techniki-Sekcja Chemiczna	"
	(aparat dodatkowy)
Biuro, „Wiadomości Przemysłu Chem”.	5.10-14

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W okresie od dn. 15 do 31 października r. b. Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się w szczególności następującymi zagadnieniami:

W sprawach traktatowych:

nadal współpracował w zakresie opinjowania żądań: francuskich, szwajcarskich, czechosłowackich, szwedzkich i holenderskich, dotyczących przemysłu chemicznego.

W sprawach celnych:

ponowił wnioski co do wprowadzenia szeregu ulg celnych, w związku z wejściem w życie nowej taryfy celnej. W szczególności podkreślił konieczność jaknajszybszego ogłoszenia właściwych rozporządzeń, gdyż przemysł przetwórczy nie jest w stanie sprowadzić całego szeregu surowców i materiałów pomocniczych, niezbędnych do normalnej produkcji,

zaprojektował rozdział kontyngentów przywozowych i niskocelnych w zakresie przemysłu tłuszczowego — między poszczególne przedsiębiorstwa przemysłowe,

wziął udział w posiedzeniu plenarnem Centralnej Komisji Przywozowej w Wilnie, zwołanym celem rozdziału kontyngentów przywozowych na dwa ostatnie miesiące roku bieżącego.

NOWE CŁA A CENY

Nowa taryfa celna przewiduje na szereg wyrobów przemysłowych stawki naogół wyższe od obowiązujących w starej taryfie celnej. Wprawdzie na niektóre artykuły — między innymi chemiczne — ochrona celna zmniejszyła się, w wyniku głęboko posuniętego różniczkowania nomenklatury. Ogólna jednak ocena stawek nowej taryfy zdaje się wskazywać, że poziom ochrony celnej wzrósł.

W związku z ustaleniem tego stanu faktycznego, Min. Przemysłu i Handlu zwraca naszą uwagę, że podwyższone stawki celne mają na ce-

lu ochronę przemysłu krajowego przed zbędnym importem towarów zagranicznych. W żadnym jednak razie nie powinny być wyzyskane celem podniesienia obecnej ceny wewnętrznej tych wyrobów, na które stawki celne zostały podniesione.

Ze swej strony dodać musimy, że projektując w swoim czasie nomenklaturę i stawki nowe; taryfy celnej, mieliśmy wyłącznie na uwadze konieczność ochrony przemysłu przed dumpingiem zagranicznym, zarówno walutowym, jak też skierowanym przeciwko pewnym gałęziom przemysłu, w szczególności chemicznego. Zdawaliśmy sobie też sprawę, że ochronne cła antidumpingowe nie mogą powodować wyższości cen, nieusprawiedliwionej kosztami własnymi produkcji. Musimy też stwierdzić, że przemysł chemiczny nie wyzyskuje pełnej ochrony celnej, uważając ją tylko za niezbędną ze strony Państwa opiekę przed złośliwym zalewem rynku polskiego towarem obcym.

Z DZIAŁALNOŚCI POLSKIEGO KOMITETU NORMALIZACYJNEGO

Na dzień 6 listopada r. b. zwołane zostało 12 doroczne plenarne posiedzenie P. K. N. W związku z tem zebraniem rozesłano sprawozdanie z działalności za r. 1932/33. Ze sprawozdania wynika, że ogłoszono dotychczas 816 projektów norm, zatwierdzono 685 norm polskich. W pracach 25 komisji fachowych brało udział ok. 700 osób.

Komisja Technologji Chemicznej pracowała w 8 Podkomisjach, mianowicie: trwałości wyfarbowań, metod analizy węgla kamiennego, tłuszczów i olejów roślinnych i zwierzęcych, wyrobów farmaceutycznych, karbidu, wyrobów ogniotrwałych i ceramiki szlachetnej, gliceryny i sody.

Komisja Technologji Chemicznej ogłosiła normę smół drogowych oraz wskazówki dla układających normy artykułów chemicznych. Ponadto ogłoszony został szereg projektów normalizacyjnych, mianowicie:

- 1) Metody badania trwałości i wyfarbowań materiałów włókienniczych na pranie, na pot i na wodę.
- 2) Kalorymetryczne oznaczanie ciepła spalania i wartości opałowej paliwa,
- 3) Oznaczanie wilgoci, popiołu i części lotnych w węglu kamiennym,
- 4) Pobieranie i przygotowywanie prób węgla kamiennego do analizy,
- 5) Norma opakowania emulsji tranowej,
- 6) Normy karbidu,
- 7) Normy gliceryny destylowanej,
- 8) Normy sody krystalicznej,
- 9) Normy sody ciężkiej,
- 10) Normy sody amonjalkalnej.

We wszystkich pracach Komisji Technologji Chemicznej P. K. N. najbliższy i najżywszy udział bierze Związek Przemysłu Chemicznego.

Dyrektor Związku jest Prezesem Komisji, cała praca kancelaryjno-manipulacyjna załatwiana jest całkowicie przez biuro Związku, członkowie Zarządu i Dyrekcji Związku uczestniczą w pracach Komisji i Podkomisji, najczęściej w charakterze przewodniczących poszczególnych Podkomisji fachowych.

Związek Przemysłu Chemicznego, zdając sobie sprawę z wielkiej doniosłości prac normalizacyjnych, poświęca im szczególnie dużo uwagi. Wyniki tej pracy, sumarycznie zestawione w ogłoszonych projektach norm, wskazują że działalność nasza kroczy po właściwych torach. Normy polskie są bowiem niejednokrotnie przyjmowane za podstawę przy opracowywaniu analogicznych norm zagranicznych lub międzynarodowych. W szczególności prace w zakresie norm badania węgla prowadzone są na zlecenie instytucji międzynarodowych, które powierzyły Polsce wygotowanie odpowiednich projektów.

WŚRÓD KSIĄŻEK

Nakładem Polskiego Związku Przedsiębiorstw Elektrotechnicznych, a pod redakcją Inż. P. Januszewskiego i Inż. W. Barthla ukazało się wydawnictwo p. t. „Polski Przemysł Elektrotechniczny”.

Jest to opracowanie bardzo pożyteczne i celowe. Zawiera dokładny opis należących do Związku przedsiębiorstw, ponadto zaś wykaz wszystkich wyrobów elektrotechnicznych, wytwarzanych w Polsce. Brak takiego zestawienia, zwłaszcza rozumowanego, dawał się oddawna odczuwać, toteż wydawnictwo niewątpliwie wypełnia poważną lukę w naszej literaturze informacyjno-przemysłowej. Ujemną stroną wydawnictwa jest brak zestawienia w językach obcych, zwłaszcza w języku niemieckim. Jeżeli bowiem chodzi o zastąpienie importowanych dotychczas artykułów produkcją krajową, wówczas często spotkać można zapytanie o odpowiednie krajowe artykuły elektrotechniczne, których nazwa podawana jest w języku niemieckim.

Przewodnik poprzedzony jest krótkim wstępem, dotyczącym Polskiego Związku Przedsiębiorstw Elektrotechnicznych, importu elektrotechnicznego do Polski, oraz taryfy celnej w zakresie elektrotechniki.

Całość podana w poprawnej formie graficznej, broszurowana jest w sposób trwały, niepozwalający na szybkie zużycie książki.

KRONIKA

W dn. 26 października r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którym:

1) W poczet członków Związku Przem. Chem. przyjęto fabrykę waty p. f. „Antoni Jankowski i S-ka”, Pabjanice. Ilość zrzeszonych w naszym Związku fabryk waty wynosi obecnie 3 przedsiębiorstwa.

2) Wysłuchano sprawozdania z bieżącej działalności Związku Przemysłu Chemicznego, w szczególności w zakresie rokowań o zawarcie nowych traktatów handlowych.

3) Zapoznano się z inicjatywą powołania instytucji, mającej na celu zwalczanie nieszczęśliwych wypadków w fabrykach chemicznych.

Jedna z fabryk wyrobów gumowych, należących do Związku, poszukuje inżyniera chemika, wyspecjalizowanego w zakresie produkcji gumowej.

Jedna z fabryk chemicznych, należących do Związku, poszukuje inżyniera chemika, wyspecjalizowanego w zakresie elektrochemji, oraz znającego języki francuski i niemiecki.

Oferty należy składać do biura Związku.

Dnia 17 października r. b. odbyło się na terenie Głównego Urzędu Statystycznego z udziałem przedstawicieli związków gospodarczych, posiedzenie poświęcone sprawie rozpatrzenia zbytniego przeciążenia zakładów przemysłowych sprawozdawczością statystyczną. Zagadnienie odciążenia przemysłu sprawozdaniami statystycznymi spotkało się z nader życzliwym przyjęciem i Główny Urząd Statystyczny przystąpił do wstępnych prac, zmierzających do scentralizowania akcji statystycznej.

Poważna firma, reprezentująca w Polsce wielkobrytyjskie fabryki chemiczne, pragnęłaby objąć przedstawicielstwo polskiej fabryki chemicznej na okręg łódzki. Bliższych wiadomości udzielić może biuro Związku.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W „Monitorze Polskim” Nr. 236 z dn. 13 października r. b. ukazało się pod poz. 257 obwieszczenie Ministra Skarbu w sprawie stosowania ulg celnych do niektórych owoców południowych, towarów kolonialnych i olejów roślinnych.

Stosownie do przepisów tego Rozporządzenia, 30% -owa ulga celna na stałe oleje roślinne może być przyznawana pod następującymi warunkami:

przywóz powinien być skuteczniejszy bądź przez przedsiębiorstwa przemysłowe, bądź przez przedsiębiorstwa handlowe, które posiadają świadectwo pierwszej lub drugiej kategorii i trudniły się właściwym importem w latach 1931/32, przywóz powinien być dokonany przez polskie porty,

ulga udzielona będzie pod warunkiem kompensacyjnego wywozu, lub też naskutek złożenia na cele popierania eksportu odpowiedniej kwoty.

Rozporządzenie weszło w życie z dn. 11 października 1933.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	450 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "
„ „ czysty 99%	300 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1.80 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1.54 "
„ „ granulowany za 1 kg % N ₂	1.69 "
Azotan amonu	100 "
Azotyn sodowy	120 "
Benzol handlowy 90%	92 "
„ czysty	104 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "
* Boraks	110—125 "
Chlorek cynku 50° Bē	30 "
Chlorek wapna bielący	30,6 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "
Chloroform czysty	800 "
„ „pro narcosi“	1.800 "
Eter siarkowy	390 "
Fenol czysty	265 "
Formalina 40%	270 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bē	225 "
„ „ techniczna 85/88%	160 "
* Karbid granulowany	70 "
Karbid drobny za % kg.	66 "
Karbolineum	29,75 "
Klej kostny	230 "
Klej skórny biały	250 "
Krezol czysty	128 "
Kwas azotowy tech. czysty za 100% HNO ₃	93 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "
Kwas siarkowy 60° Bē	6,00 "
„ solny 19°/21° Bē	12,25 "
„ octowy techn. 30%	100 "

Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 zł
„ „ rogowa 13/14%N	40 "
Naftalin surowy prasowany	28,00 "
„ czysty w łuskach	52,50 "
Octan sodu	120 "
„ ołowiu	215 "
Oleina	175 "
Oleum 20%	19,24 "
Olej lniany	115 "
* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	8,00 "
Smola preparowana	16,50 "
Saletra potasowa	130 "
* Saletra sodowa przem. zwyczajna	65 "
* Saletra sodowa przem. raz rafinowana	90 "
Saletra sodowa podwójnie rafinowana	100 "
Siarczan amonu	27,60 "
* Siarczan miedzi	65—75 "
* Siarczek sodu 60/62%	60 "
Soda amonjakalna	25 "
„ kaustyczna	60 "
Sól glauberska krystaliczna	7,00 "
Stearyna	150 "
Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10,72 "
Toluol czysty	115 "
Woda amonjakalna chem. czysta zaw. + 25% NH ₃	60 "
Żelatyna techn.	400 "

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSYMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LEVER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605.77, 605.99.

„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BOŚ RUTA Sp. Akc.“, Zgierz, tel. Łódź 121.01; Warszawa, Piusa XI. 3. m. 8, tel. 8.38.78.

„WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.

ZAKŁADY CHEMICZNE W WINIŚ NICY, S. A. Henryków pod Warszawą. Tel. II podm Jabłonna 5. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186.12.

Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634.94.

Chlorek wapnia (CaCl₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711.24.

Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

„FR. KARPINSKI SPÓŁKA AKCYJNA“, Warszawa, Wolność 9, tel. 11.06.00.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314.30.

Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314.30.

Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM“, Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 760.80.

Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW“ Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 433.49.

Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875.39.

FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634.94.

Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314.30.

Kwaśny węglan sodowy (bikarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711.24.

Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875.39.

Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711.24.

Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634.94.

Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8.75.39.

Stearyna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314.30.

Żelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410.14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 LISTOPADA 1933 R.

PROJEKT AKCYZY OD SODY

Spośród kilku projektów nowych podatków pośrednich, na szczególną uwagę zasługuje projekt akcyzy od sody, jako bezpośrednio związany z całą wytwórczością chemiczną. Należy bowiem stwierdzić, że niema takiej gałęzi przemysłu chemicznego, nieorganicznego lub organicznego, gdzieby soda nie była używana bądź w charakterze surowca, bądź niezbędnego materiału pomocniczego. Dlatego też projektami akcyzowymi jesteśmy w najwyższym stopniu zaniepokojeni i daliśmy wyraz naszej opinii, przeciwnej zdecydowanie projektowanemu obciążeniu sody, w licznych memoriałach, przedstawionych Rządowi. Opinia przemysłu chemicznego została też w całej rozciągłości potwierdzona przez Związek Izby Przemysłowo-Handlowych, oraz przez Izbę Warszawską, która na uroczystym posiedzeniu, zwołanym z okazji 5-ciolecia istnienia Izby Warszawskiej, przyjęła dnia 9 listopada r. b. następujący wniosek:

Plenarne zebranie Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie, zważywszy że projekt wprowadzenia podatku od sody:

1) znacznie obciążąłby surowiec, jakim jest soda, powszechnie stosowany w przemyśle chemicznym i innych,

2) spowodowałby duże podrożenie kosztów produkcji przemysłu przetwórczego, wzrost cen i dalszą rozpiętość pomiędzy cenami artykułów przemysłowych i rolnych,

3) nie przyniósłby spodziewanych dochodów Skarbowi Państwa, wobec możliwości zastąpienia sody innymi artykułami, a nawet całkowitego zaniechania używania sody,

4) spowodowałby uprzywilejowanie tych przedsiębiorstw przemysłowych, które znajdują się na polskim terytorjum celnym — nie opłacałyby akcyzy na sodę:

wypowiada się przeciw opodatkowaniu sody, jako sprzecznego z zasadą nieopodatkowywania surowców.

To stanowisko Izby Warszawskiej i Związku Izb utwierdza nas w przekonaniu, że projekt akcyzy od sody jest nietylko spreczny z najistot-

niejszymi interesami i możliwościami rozwojowymi całego polskiego przemysłu chemicznego, lecz ponadto jest niezgodny z ideologią gospodarczą, reprezentowaną przez oficjalne przedstawicielstwo całego polskiego przemysłu i handlu.

Sprawą akcyzy od sody zajęły się ponadto liczne rzesze jej konsumentów. Tak np.: walne zgromadzenie członków Rady Nadzorczej i Zarządu Centralnego Związku Przemysłu Mydlarskiego, reprezentując 14 związków regionalnych i stanowiąc zrzeszenie zawodowe całego przemysłu mydlarskiego w Polsce, wypowiedziało się stanowczo dn. 5 listopada r. b. — drogą przyjęcia odpowiedniej uchwały — przeciw projektowi Ustawy o opodatkowaniu sody. Kraj nasz stoi na jednym z ostatnich miejsc, jeśli chodzi o konsumpcję mydła na głowę ludności; daliśmy się już wyprzedzić Rumunii i Czechosłowacji. Jakikolwiek podwyższenie ceny mydła byłoby bezsprzeczną konsekwencją wprowadzenia akcyzy na sodę, powodując zmniejszenie konsumpcji mydła w Polsce, a więc dalsze pogorszenie stanu higienicznego ludności miejskiej, zwłaszcza zaś wiejskiej.

Projektowane stawki podatkowe są niesłychanie wysokie. Wynosić mają: 8 zł. od 100 kg sody amonjakalnej, co stanowi 30,2% wartości towaru; 12 zł. od 100 kg sody kaustycznej — 20% wartości towaru; 4 zł. od 100 kg sody kryształowej — 28,2% wartości towaru; 30 zł. od 100 kg kwaśnego węgla sodowego — 92,9% wartości towaru.

Jest rzeczą oczywistą, że tak znaczne podwyższenie ceny sody, stanowiącej jeden z najważniejszych fundamentów, na których opiera się gmach wytwórczości chemicznej — fundament ten zarysować musi. W imię wyższej użyteczności przemysłu chemicznego i jego dalszego rozwoju — z całą stanowczością przeciwstawiamy się pomysłom obciążenia zasadniczego surowca jakimkolwiek opłatami.

Nie jesteśmy przecież w takiej sytuacji fiskalnej, któraby wymagała zdobywania niewielkiej sumy, płynącej z akcyzy na sodę, za cenę wstrząsu całego przemysłu chemicznego!

SUROWCE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Niektóre doniosłe surowce, niezbędne w przemyśle chemicznym, jak np. piryt, siarka i t. d. musiały być sprowadzane do kraju z zagranicy, wobec ich braku w Polsce. Ta konieczność importu jest dość dotkliwym czynnikiem naszej produkcji, uzależniając pewne gałęzie przemysłu od źródeł zagranicznych i przyczyniając się do osłabienia polskiego bilansu handlowego.

Można z zadowoleniem stwierdzić, że poszukiwania geologiczne ostatnich czasów przyniosły szereg odkryć, które zapewne pozwolą w bliższej lub dalszej przyszłości obejść się bez przywozu wspomnianych surowców z zagranicy.

Poważną rolę w przemyśle chemicznym gra siarka, stosowana do fabrykacji ultramaryny, siarczku węgla, siarczynów, prochu, wyrobów gumowych, zapalek, barwników siarkowych i t. p.

Na ziemiach polskich istniały przed wojną kopalnie siarki w Czarkowej (Kieleckie) i w Swoszowicach (Krakowskie), jednak eksploatowane były raczej gniazda siarki w złożach gipsowych. Szcześnie — kopalnie te zostały zaniechane, a przemysł polski przerabiał siarkę amerykańską lub sycylijską. Obecnie — badania geologiczne, przeprowadzone w Posądy (pow. Miechowski) wykazały rozległe pokłady siarki. Zdaniem kół fachowych pokłady te są tak duże, iż będzie można uruchomić kopalnię siarki z gwarancją opłacalności poczynionych inwestycji.

Zasadniczy przewrót następuje w zakresie zaopatrzenia kraju w piryty, które doniedawna, do fabrykacji kwasu siarkowego, trzeba było sprowadzać z Hiszpanji, Norwegji lub Włoch. Odkryte pod Skarżyskiem obszerne pokłady pozwolą zupełnie niezależnie się od zagranicy, gdyż piryty krajowe odznaczają się znakomitą jakością: zawierają ok. 52% siarki, są zupełnie pozbawione arsenu, mają zaledwie ślady ołowiu i cynku. Dość dogodne warunki komunikacyjne krajowej kopalni umożliwiają dostarczanie pirytów po cenach, wykluczających zagraniczną konkurencję.

Kaolin — stosowany w przemyśle chemicznym do fabrykacji siarczanu glinu i ultramaryny (znacznie większe ilości używa przemysł ceramiczny i papierniczy) musiał być sprowadzany z Czechosłowacji lub Anglii. Oddawna znane pokłady kaolinu na Wołyniu nie były prawie wykorzystane, głównie z powodu braku kosztownych urządzeń do szlamowania. Teraz jednak sprawa spożytkowania kaolinu wołyńskiego wkracza na lepsze tory. Dodatnim czynnikiem postępu w tej dziedzinie jest sąsiedztwo pokładów kaolinu z terenami, zawierającymi kwarcyty, szpat, miki i jasny granit w wysokim gatunku. Jednoczesna eksploatacja tych wszystkich bogactw mineralnych pozwoli zapewne na stworzenie odpowiednich środków komunikacji, które są kardynalnym warunkiem powodzenia.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Przemysł chemiczny należy do tych działów wytwórczości, gdzie inicjatywa produkcyjna nie załamała się bynajmniej pod wpływem kryzysu. Przeciwnie, nieustannie obserwować można postęp zarówno w zakresie polepszenia jakości wytwarzanych towarów i poszerzania skali gatunków, jak w dziedzinie podejmowania nowych działów fabrykacyjnych. Przyczyny tego zjawiska należy szukać z jednej strony w niesłabnącej inicjatywie i pomysłowości naszego przemysłu, z drugiej strony w nieustannych zapytaniach odbiorców, którzy — uciekając od źródeł niemieckich — szukają pokrycia swego zapotrzebowania przede wszystkim w kraju. Współpraca Związku z organizacjami kupieckimi daje też na tem polu dobre wyniki. Zapytywani o możliwości nabycia w kraju artykułów dotychczas importowanych, jesteśmy poinformowani o zapotrzebowaniu rynku na artykuły w kraju niewytwarzane. Skolei informacje te przekazywane są przemysłom interesującym się nowymi działami wytwórczości chemicznej i stanowią cenny materiał rzeczowy.

W ciągu ostatnich tygodni podjęto następujące nowe działy produkcji. Fabryka płyt, błon i papierów fotograficznych „Alfa” w Bydgoszczy — po wypuszczeniu na rynek błon amatorskich wszelkiego rodzaju — przystąpiła dn. 1 listopada r. b. do produkcji błon rentgenowskich. Dzięki intensywnym przedwstępnyim zabiegom celem ustalenia pierwszorzędnej jakości błon, stanowią one materiał, nieustępujący w niczem znanym fabrykatom zagranicznym. Pomimo znacznych kosztów, związanych z poprzednimi studjami i obecną produkcją — cena polskich błon rentgenowskich jest niższa, niż ceny artykułów zagranicznych.

Sp. Akc. „Terebenthen” przystąpiła przed niedawnym czasem do fabrykacji sadzy. Jak wiadomo — produkcja sadzy w Polsce dotychczas prawie nie istniała. Zaledwie kilka drobnych wytwórni fabrykowało sadze niskich gatunków. Znaczne ilości sadzy sprowadzane są z zagranicy. Aczkolwiek całe zapotrzebowanie polskie nie może być pokryte produkcją krajową, to jednak podjęcie odpowiedniej wytwórczości przez „Terebenthen” stanowi poważny krok naprzód w kierunku dalszego rozwoju przemysłu chemicznego.

Jedno z przedsiębiorstw związkowych zakończyło studia nad produkcją w skali przemysłowej kwasu chromowego, sprowadzanego dotychczas z zagranicy. Kwas chromowy ma duże zastosowanie w przemyśle metalowym, zapotrzebowanie zaś jest coraz znaczniejsze. W najbliższym czasie kwas chromowy wypuszczony będzie na rynek w ilościach, pokrywających zapotrzebowanie wewnętrzne.

Wreszcie Fabryka Sztucznego Jedwabiu „Chodaków” prosi nas o podanie do wiadomości, że produkuje sól glauberską krystaliczną i ma na zbyciu znaczniejsze ilości tego artykułu.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 84 z dn. 29 października r. b. ukazało się pod poz. 610 Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 27 października 1933 o prawie celnem.

Rozporządzenie to jest bardzo istotne dla całości kształtu stosunków celnych. Z dniem 29 października r. 1934 tracą bowiem moc obowiązującą przepisy, które regulowały sprawę, objęte obecnym prawem celnem. Rok czasu od chwili ogłoszenia do wejścia w życie Rozporządzenia pozostawiony jest, celem dokładnego zapoznania się z nowymi normami prawnymi, co jest szczególnie zalecone tym wszystkim, którzy mają do czynienia z cleniem towarów.

Prawo celne zakreśla ustrój celny, zasadnicze postanowienia w zakresie ceł, podstawy dotyczące zwolnień od cła i ulg celnych, ruch osobowy i towarowy przez granicę celną, postępowanie celne, szczegółowe przepisy przewozowo-celne, reguluje sprawę uiszczania należności celnych, sprzedaży towarów, środków prawnych i t. d.

Z punktu widzenia ochrony celnej przemysłu krajowego na uwagę zasługuje przepis, ustalający wysokość opłat manipulacyjnych. Mianowicie, opłaty te nie mogą przekraczać 10% sumy przypadającego cła, opłaty dodatkowe — 5% sumy przypadającego cła. Bardzo istotny jest przepis, dotyczący ceł odwetowych i dodatkowych. Mianowicie, Rada Ministrów może w drodze Rozporządzenia nakładać cła odwetowe na towary pochodzenia z krajów, w których polskie towary traktowane są gorzej niż towary z innych krajów. Również w drodze Rozporządzenia Rady Ministrów nałożyć można cło dodatkowe na towary, pochodzące z państw o zdeprecjonowanej walucie oraz z państw, które stosowaniem w jakiegokolwiek formie dopłat przy wywozie — lub też innymi sposobami — podtrzymują konkurencję gospodarczą szkodliwą dla wytwórczości krajowej.

W Dz. Ust. Nr. 85 z dn. 30 października 1933 ukazało się Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 28 października 1933 o zmianie taryfy celnej przywzowowej.

Stosownie do przepisów tego Rozporządzenia, które weszło w życie dn. 30 października r. b., zostały zniesione stawki celne na następujące artykuły, bezpośrednio interesujące przemysł chemiczny:

Z poz. 24. Nasiona soyowe, sprowadzane do przerobu fabrycznego, opłacać będą (wg. kolumny II) za pozwol. Min. Skarbu zł. 2 od 100 kg, zamiast dotychczasowego przywozu bezcłowego.

W poz. 161 uchylony został podział minerałów zawierających bor na: boraks surowy (ze stawką zł. 10) i inne minerały (bez cła); pozostała ogólna nomenklatura: „minerały zawierające bor — bez cła”.

W poz. 211, obejmującej oleje roślinne stałe przy 15°C, zmieniona została zasada skażania, zawartości wolnych kwasów tłuszczowych, oraz wprowadzono ulgę taryfową na oleje do celów

przemysłowych. Zamiast więc dawnego brzmienia poz. 211:

Oleje roślinne stałe przy 15°C, oprócz osobno wymienionych, o zawartości wolnych kwasów tłuszczowych:

1) 2% i wyżej:

a) skażone oraz zawierające 10% i wyżej wolnych kwasów tłuszczowych . . . zł. 12.50 i zł. 10.—

b) nieskażone . . . zł. 31.— i zł. 25.—

2) Poniżej 2% . . . zł. 125.— i zł. 100.—

obecne brzmienie jest następujące:

1) 2½% i wyżej . . . zł. 62.— i zł. 50.—

Uwaga: Oleje wymienione

w p. 1 nin. poz., sprowadzane dla celów przemysłowych za poz.

Min. Skarbu . . . zł. 12.— i zł. 10.—

2) Poniżej 2½% . . . zł. 125.— i zł. 10.—

Z poz. 212 wydzielono olej sezamowy ze stawką zł. 250 i zł. 200, pozostałe oleje podzielono na skażone i nieskażone (zgodnie z dotychczasowym brzmieniem taryfy). Ponadto podwyższono zawartość wolnych kwasów tłuszczowych z 2 do 2½% w olejach roślinnych przeznaczonych do rafinowania.

W poz. 216, zawierającej tran rybi, wprowadzono podział na tran o zawartości wolnych kwasów tłuszczowych powyżej i poniżej 2½%, ten ostatni rozdzielono na trany mętne ze stawką zł. 30 i 37 oraz inne ze stawką zł. 78 i 97.

W poz. 222, obejmującej wszelkie tłuszcze zestalone, podwyższono zawartość wolnych kwasów tłuszczowych z 2% do 2½%, oraz wprowadzono podział zależnie od punktu krzepnięcia: powyżej oraz poniżej 38°C.

Wszystkie zmiany, dotyczące działu tłuszczowego, odpowiadają nomenklaturze i stawkom, obowiązującym do dnia 11 października r. b. Mianowicie, już po ogłoszeniu nowej taryfy celnej, stawki starej taryfy zostały zmienione w inny nieco sposób, niż to przewidywała nowa taryfa. Obecne zmiany są więc zaktualizowaniem tekstu nowej taryfy celnej.

W poz. 299, obejmującej związki sodowe, wprowadzono stawkę celną zł. 30 (t. j. obowiązującą do dn. 11 października r. b.) zamiast zł. 9 na azotyn sodowy. Ponadto wprowadzono podchloryn sodowy do nomenklatury celnej, ze stawką zł. 24, odpowiadającą dawnej stawce celnej.

Wreszcie sprostowano pewne drobne błędy nomenklaturowe, jakie wkrały się do oficjalnego tekstu taryfy celnej.

Omówienie innych Rozporządzeń, które ukazały się ostatnio, odkładamy z powodu braku miejsca do następnego numeru „Wiadomości”.

W poprzednim numerze „Wiadomości” wkrał się błąd do informacji o Rozporządzeniu co do stosowania ulgi celnej na oleje roślinne. Mianowicie, ulga ta wynosi 50%, nie zaś 30% — jak wydrukowano.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	450 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "
czysty 99%	300 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,54 "
* " granulowany za 1 kg % N ₂	1,69 "
Azotan amonu	100 "
Azotyn sodowy	120 "
Benzol handlowy 90%	92 "
czysty	104 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "
* Boraks	110-125 "
Chlorek cynku 50° Bé	30 "
Chlorek wapna bielący	30,6 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20-22 "
Chloroform czysty	800 "
" „pro narcosi“	1,800 "
Eter siarkowy	390 "
Fenol czysty	265 "
Formalina 40%	270 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	220 "
* " techniczna 85/88%	160 "
* Karbid granulowany	70 "
Karbid drobny za % kg.	66 "
Karbolinum	29,75 "
Klej kostny	230 "
Klej skórny biały	220 "
Krezol czysty	128 "
Kwas azotowy tech. czysty za 100% HNO ₃	93 "
Kwas mrówkowy 85%	241 "
Kwas siarkowy 60° Bé	6,00 "
" solny 19°/21° Bé	12,25 "
" octowy techn. 30%	100 "

Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 zł.
rogowa 13/14%N	40 "
Naftalin surowy prasowany	28,00 "
czysty w łuskach	52,50 "
Octan sodu	120 "
" ołowiu	215 "
Oleina	175 "
Oleum 20%	19,24 "
Olej lniany	115 "
* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	8,00 "
Smola preparowana	16,50 "
Saletra potasowa	130 "
* Saletra sodowa przem. zwyczajna	65 "
* Saletra sodowa przem. raz rafinowana	90 "
Saletra sodowa podwójnie rafinowana	100 "
Siarczan amonu	27,60 "
* Siarczan miedzi	65-75 "
* Siarczek sodu 60/62%	60 "
Soda amonjakalna	25 "
" kaustyczna	60 "
Sól glauberska krystaliczna	7,00 "
Stearyna	155 "
Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10,72 "
Toluol czysty	115 "
Woda amonjakalna chem. czysta zaw. ± 25% NH ₃	60 "
Zelatylna techn.	400 "

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się
za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty
oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

**KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSIMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA**
PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO- RUTA Sp. Akc.“, Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI 3, m. 8, tel. 8-38-78. „WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165. ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Henryków pod War- szawą. Tel. II podm Jabłonna 5. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefon 605-77, 605-99.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa. Mazowiecka 7, 5.84-30
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 206-80. Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW“ Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapnia (CaCl₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 5.91-24.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39. FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess. „FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK- CYJNA“, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94. Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
	Kwaśny węgiel sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.
		Stearyna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa. Mazowiecka 7, tel. 584-30.
		Zelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 GRUDNIA 1933 ROKU

PRODUKCJA SUPERFOSFATÓW

Produkcja superfosfatów na całym świecie spada. Począwszy od r. 1929, kiedy obserwowaliśmy najwyższe natężenie produkcji, następne lata przynoszą obniżenie, wyrażające się w następujących liczbach:

1929	9.082	tysięcy ton
1930	8.881	" "
1931	6.329	" "
1932	6.200	" "

Polska partycypuje w tych liczbach w tych samych latach:

1929	330	tysięcy ton
1930	276	" "
1931	59	" "
1932	24	" "

Przeciętna światowej produkcji superfosfatu za ostatnie 7-lecie wynosi przeszło 8 milionów tonn rocznie, produkcja więc w r. 1932 jest niższa o 25% od przeciętnej. Taka sama przeciętna dla Polski wynosi 228 tysięcy tonn, produkcja więc w r. 1932 wynosi niewiele ponad 10% przeciętnej za 7-lecie.

Światowe zużycie superfosfatu przedstawia się jak następuje:

1929	9.044	tysięcy ton
1930	7.861	" "
1931	6.529	" "
1932	6.482	" "

Polska partycypuje w tych liczbach w następujący sposób:

1929	308	tysięcy ton
1930	237	" "
1931	95	" "
1932	89	" "

Przeciętna zużycia światowego za 7-lecie wynosi 7.852 tysięcy tonn, zużycie więc w r. 1932

jest niższe o ca. 15% od przeciętnej. Przeciętne zużycie superfosfatu w Polsce za ostatnie 7-lecie wynosi 221.000 tysięcy tonn, odpowiednia liczba za r. 1932 wynosi niewiele ponad 40% przeciętnej.

Na tle sytuacji światowej położenie naszego przemysłu superfosfatowego jest więc bardzo ciężkie. Produkcja spada w znacznie szybszym tempie niż na całym świecie — wskutek nagromadzonych zapasów superfosfatu. Zużycie superfosfatu przez rolnictwo również jest znacznie mniej intensywne, niż w innych krajach świata. Nawiasowo dodać należy, że choć import tomasówki do Polski również spada, jednak nasilenie jego nie jest tak znaczne, jak obniżenie produkcji superfosfatu. Mianowicie, w r. 1929 przywieźliśmy 277 tysięcy tonn żużli Thomasa, w r. 1932 — 52 tys. tonn, więc ok. 20% importu z r. 1929.

Aczkolwiek ciężkie położenie rolnictwa w naszym kraju najzupełniej usprawiedliwia spadek konsumpcji superfosfatów, nasuwa się jednak pytanie, czy istotnie spadek ten powinien być aż tak znaczny. Liczby, dotyczące sąsiedniej Czechosłowacji, zdają się odpowiadać negatywnie na to pytanie. Mianowicie, zużycie superfosfatów w Czechosłowacji w r. 1932 wyniosło 130 tysięcy tonn, przeciętna za lata 1926/32 — 189 tysięcy tonn. Spadek wyraża się więc liczbą bliską 25%, nie zaś — jak w Polsce 60%. Toteż fabryki superfosfatów w Polsce prawie nie pracowały w ciągu ostatnich 2-ech lat, starając się wyzbyć nagromadzonych zapasów superfosfatu.

Oczywiście, sytuacja ta znajduje oddźwięk na innych odcinkach produkcji chemicznej, np. w zakresie wytwórczości kwasu siarkowego, najściślej uzależnionej od stopnia natężenia fabrykacji superfosfatów.

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W okresie od dn. 15 do 30 listopada r. b. Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się w szczególności następującymi zagadnieniami:

W sprawach traktatowych:

Złożył szczegółową opinię w zakresie interesujących przemysł chemiczny spraw na tle negocjowanych nowych traktatów z Danją i Kanadą, wziął bezpośredni udział w rokowaniach polsko-szwajcarskich o zawarcie nowego traktatu handlowego, delegując w tym celu do Berna Dyrektora Związku, p. E. Trepkę.

W sprawach celnych:

Złożył szczegółowe opinie w Ministerstwie Skarbu w sprawie taryfikacji według nowej taryfy celnej szeregu artykułów chemicznych,

wystąpił do Ministerstwa Przemysłu i Handlu z wnioskami w sprawie rozszerzenia kontyngentów importowych na surowce tłuszczowe,

złożył w Ministerstwie Skarbu wnioski, dotyczące importu łojów zwierzęcych.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Produkcja mas plastycznych, choć zamierzana w Polsce wielokrotnie, doniedawna jeszcze nie wychodziła ze stanu projektów. Coraz to inne grupy przemysłowe interesowały się tą sprawą, pragnąc podjąć wytwórczość bakelitu, galalitu lub innych mas plastycznych. Wprawdzie istnieją w Polsce przedsiębiorstwa, które zajmują się przerobem mas plastycznych, jednak opierały się one wyłącznie na produkcji importowanym z zagranicy.

Dopiero obecnie możemy zasygnalizować konkretne przystąpienie do fabrykacji żywic sztucznych i ich mieszanek. Mianowicie, znane górnośląskie przedsiębiorstwo Sp. Akc. „Lignoza”, produkująca wszelkie materiały wybuchowe i środki zapalcze, oraz papiery drzewne i bezdrzewne, przystąpiło do produkcji bakelitu. Uruchomienia właściwej fabryki i wypuszczenia produktu na rynek należy się spodziewać ok. 1 stycznia 1934 r.

Fakt powyższy witamy z najżywszą radością, gdyż nie tylko świadczy on o nieustannych postępach technicznych, dokonywanych przez naszą gałąź produkcji, lecz również przyczyni się do aktywizacji bilansu handlowego naszego kraju.

ZJAZD INŻYNIERÓW BEZPIECZEŃSTWA PRACY

Instytut Spraw Społecznych organizuje w dn. 14 i 15 grudnia r. b. zjazd inżynierów bezpieczeństwa pracy, t. j. osób, które na terenie poszczególnych zakładów przemysłowych prowadzą akcję zapobiegania nieszczęśliwym wypadkom przy pracy.

Jest to pierwszy tego rodzaju zjazd w Polsce i ma na celu wymianę dotychczasowych doświadczeń, dokonanych w zakresie organizacji służby bezpieczeństwa, oraz wytyczanie na przyszłość kierunku rozwoju zapobiegania wypadkom przy pracy.

Systematyczna akcja zapobiegania wypadkom w przemyśle znajduje się w kraju naszym na początkowym dopiero stopniu rozwoju, jest więc rzeczą szczególnie ważną, aby sprawą tą — niezmiernie doniosłą zarówno z punktu widzenia gospodarczego jak społecznego — zainteresować fachowe koła pracowników przemysłowych.

Związek Przemysłu Chemicznego sprawie omawianej poświęca szczególnie wiele uwagi i czasu. Doceniając wielką doniosłość zagadnienia, przedstawialiśmy je wielokrotnie zarówno w dyskusjach na terenie Związku, jak na łamach naszego wydawnictwa. Dlatego też odwołujemy się do wszystkich pracowników w przemyśle chemicznym — zarówno kierowników przedsiębiorstw jak inżynierów ruchu — aby wzięli liczny udział w zjeździe inżynierów bezpieczeństwa.

Program zjazdu przewiduje teoretyczne wykłady z zakresu akcji bezpieczeństwa, i referaty o przeprowadzonej już akcji na terenie poszczególnych przedsiębiorstw. Spośród działaczy przemysłu chemicznego, p. Dr. H. Broniatowski zgłosił na zjazd referat p. t. „Rola uświadomienia personelu technicznego i robotniczego dla bezpieczeństwa pracy w przemyśle chemicznym”.

Bliższych informacji udziela i zapisy na zjazd przyjmuje Instytut Spraw Społecznych, Warszawa, Wiejska 19. Tel. 9.60-42.

WŚRÓD KSIĄŻEK

Jako odbitka z „Przeglądu Gospodarczego” ukazała się w druku praca p. J. Bolesty, p. t. „Płace robotnicze w Polsce”. Broszura ta bardzo dokładnie obrazuje przemiany, jakie nastąpiły w okresie 1928 — 1933 r., zarówno w dziedzinie płac nominalnych, jak realnych, jak wreszcie — faktycznych zarobków robotniczych. Uwypuklony jest fakt, że aczkolwiek wartość prac wzrosła w badanym okresie o 20 do 40% (wskutek spadku kosztów utrzymania), to jednocześnie rzeczywiste zarobki robotników spadły wskutek niezupełnego zatrudnienia.

Zestawienia dotyczące przemysłu chemicznego wykazują, że gdy w r. 1929 w tej gałęzi pracowało 37 tys. robotników, to w początkach 1933 r. tylko 28,7 tys. Natomiast płace nominalne uległy niewielkiemu tylko obniżeniu.

Znany przemysłowiec łódzki, p. Maurycy Ignacy Poznański, opublikował zbiór kilku artykułów pod wspólnym tytułem „O ideę państwową w przemyśle polskim”. Książka ta omawia niektóre zagadnienia przemysłowe, w szczególności podatkowe, socjalne i kartelowe. Odrębne rozdziały poświęcone są sprawie eksportu oraz planowości gospodarczej i etatyizmu.

KRONIKA

Dn. 16 listopada r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którym Zarząd zajął się zbadaniem projektu wprowadzenia akcyzy na sodę. Zarząd jednomyślnie wypowiedział się przeciwko tym projektom, wskazując że jakiegokolwiek obciążenie podstawowego dla przemysłu chemicznego surowca, jakim jest soda, odbiły się musiało w sposób szkodliwy na rozwoju naszego przemysłu chemicznego. Na temże posiedzeniu Zarząd wysłuchał sprawozdania Dyrekcji z przebiegu rokowań o zawarcie traktatów handlowych z poszczególnymi krajami.

Komitet Organizacyjny I Regionalnego Zjazdu w sprawach oświaty zawodowej w Wilnie prosi nas o poinformowanie, że Zjazd ten odbędzie się dn. 3 grudnia r. b. Zjazd zwołany został z inicjatywy Wileńskiej Izby Przemysłowo-Handlowej, przy najbliższym współdziałaniu Uniwersytetu Stefana Batorego, Kuratorjum Szkolnego, Magistratu, Izby Rolniczej i Rzemieślniczej oraz stowarzyszeń nauczycielskich.

Państwowy Instytut Eksportowy organizuje wystawę prób i wzorów dla Bliskiego Wschodu. Wystawa będzie przewieziona do Egiptu i będzie otwarta przez dni 10 w Aleksandrii i następnie przez dni 7 w Kairze. Z Egiptu wystawa przeniesiona zostanie na Targi Lewantyńskie, do Tel-Awiwu. Termin wystawy przewidziany jest w połowie lutego 1934 r.

XX doroczne Targi w Londynie i Birmingham odbędą się w r. 1934 od dn. 19 lutego do dn. 20 marca.

Polska Agencja Informacji Handlowej (P. A. T. H.) w Warszawie, mieszcząca się przy ul. Czackiego Nr. 6, tel. 2.91-14, prosi nas o zwrócenie uwagi zrzeszonych przedsiębiorstw chemicznych na jej działalność w zakresie wywiadu handlowego, opiniodawczego, kredytowego i windykacyjnego. Szereg przedsiębiorstw związkowych korzysta już z usług tej Agencji i niejednokrotnie dawał wyraz swemu zadowoleniu ze sprawnej działalności i dokładnych informacji Agencji.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 86 z dn. 30 października 1933 ukazało się pod poz. 670 Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 20 października 1933 w sprawie zmiany Rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 11 października 1933 w sprawie zakazu przywozu niektórych towarów.

Rozporządzenie to uzupełnia poprzednią listę towarów zakazanych do przywozu przed dn. 10 października r. b., między innymi zakazując przywóz następujących artykułów chemicznych:

Poz. 349 p. 2, 3: dwunitrotoluol, dwunitrobenzol, dwunitronaftalin, dwunitrochlorobenzol.

Poz. 398 p. 2: mono- i dwunitrofenol.

Poz. 399 p. 5 kwasy: aminonaftolomonosulfonowy i aminonaftolodwusulfonowy.

Poz. 413: ultramaryna i t. d. (cała pozycja).

Rozporządzenie to weszło w życie dn. 30 października r. b.

W Dz. Ust. Nr. 88 z dn. 7 listopada r. b. ukazało się pod poz. 683 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 25 października o ulgach celnych.

Rozporządzenie to wprowadza (spośród artykułów bezpośrednio interesujących przemysł chemiczny) ulgę celną za pozwol. Ministra Skarbu na stearynę, objętą poz. 219, w wysokości 24,4%.

Rozporządzenie weszło w życie dn. 10 listopada r. b. i obowiązuje aż do odwołania.

W „Monitorze Polskim” Nr. 252 z dn. 2 listopada r. b. ukazał się pod poz. 268 okólnik Min. Skarbu z dn. 24 października 1933 w sprawie stawek konwencyjnych nowej taryfy celnej, w związku z podpisaniem traktatu handlowego polsko-belgijskiego. Stawki te mają być stosowane do towarów, przychodzących z Belgji i Luksemburga, aż do czasu ratyfikacji traktatu handlowego polsko-belgijskiego. W zakresie artykułów chemicznych, okólnik ten ogłasza następujące cła konwencyjne:

Z poz. 469 p. 2. Klej z kości, skór i innych odpadków zwierzęcych 40 zł. od 100 kg.

Z poz. 822 p. 1. Papiery fotograficzne 600 zł. od 100 kg.

Z poz. 1168 p. 7b. I. Błony fotograficzne nienaświetlone 1000 zł. od 100 kg.

Z poz. 1168 p. 7d. Wstęgi kinematograficzne nienaświetlone 550 zł. od 100 kg.

Ponadto Rozporządzenie utrwała bezcłowy przywóz żużli Thomasa, Martina i t. p. (poz. 477) pod warunkiem sprowadzania przez porty polskiego obszaru celnego.

E C H A

* Z okazji święta 11 Listopada zostali odznaczeni następujący przemysłowi działacze chemiczni:

pp. Ludwik Horoch, Dyrektor Towarzystw Eksploatacyjnych Soli Potasowych we Lwowie, za zasługi na polu organizacji sprzedaży soli potasowych oraz pracę społeczną — Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Inż. Eugenjusz Berger, Kierownik Centrali Badań Laboratoryjnych Instytutu Badań Materiałów Wybuchowych, Dr. Mieczysław Królikowski, Dyrektor techn. fabryki „Boruta” w Zgierzu, Inż. Zygmunt Leppert, Dyrektor nac. fabryki „W. Karpiński i W. Leppert”, Inż. Konstanty Zawadzki, przedstawiciel fabryki „Alfa”: wszyscy Złotym Krzyżem Zasługi.

Odnaczonym składamy serdeczne powinszowania.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

Aceton	450 zł.	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 "	" rogowa 13/14%N	40 "
" " czysty 99%	300 "	Naftalin surowy prasowany	28.00 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1.80 "	" czysty w łuskach	52.50 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1.54 "	Octan sodu	120 "
" granulowany za 1 kg % N ₂	1.69 "	" ołowiu	215 "
Azotan amonu	100 "	Oleina	175 "
Azotyn sodowy	120 "	Oleum 20%	19.24 "
Benzol handlowy 90%	92 "	Olej lniany	115 "
" czysty	104 "	* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13.50 "	* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
* Boraks	110—125 "	Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	8.00 "
Chlorek cynku 50° Bē	30 "	Smola preparowana	16.50 "
Chlorek wapna bielący	30,6 "	Saletra potasowa	130 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	* Saletra sodowa przem. zwyczajna	65 "
Chloroform czysty	800 "	* Saletra sodowa przem. raz rafinowana	90 "
" "pro narcosi"	1.800 "	Saletra sodowa podwójnie rafinowana	100 "
Eter siarkowy	390 "	Siarczan amonu	27.60 "
Fenol czysty	265 "	* Siarczan miedzi	65—75 "
Formalina 40%	270 "	* Siarczek sodu 60/62%	60 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bē	220 "	Soda amonjakalna	25 "
" techniczna 85/88%	160 "	" kaustyczna	60 "
* Karbid granulowany	70 "	Sól glauberska krystaliczna	7.00 "
Karbid drobny za % kg.	66 "	Stearyna	155 "
Karbolinum	29.75 "	Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10.72 "
Klej kostny	230 "	Toluol czysty	115 "
Klej skórny biały	220 "	Woda amonjakalna chem. czysta zaw. + 25% NH ₃	60 "
Krezol czysty	128 "	Żelatyna techn.	400 "
Kwas azotowy tech. czysty za 100% HNO ₃	93 "		
Kwas mrówkowy 85%	241 "		
Kwas siarkowy 60° Bē	6.00 "		
" solny 19°/21° Bē	12.25 "		
" octowy techn. 30%	100 "		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

**KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSYMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA**
PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO- RUTA Sp. Akc.”, Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI. 3. m. 8, tel. 8-38-78. „WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165. ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Henryków pod War- szawą. Tel. II podm. Jabłonna 5. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12. Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94. Chlorek wapnia (CaCl₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24. Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess. „FR. KARPINSKI SPÓŁKA AK- CYJNA”, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00. Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER” Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99. Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM”, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 206-80. Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW” Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49. Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39. FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW” Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81. Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94. Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk. Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30. Kwaśny węgiel sodowy (bikarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa. Mazowiecka 7, 584-30 Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39. Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk. Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24. Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94. Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39. Stearyna: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa Mazowiecka 7, tel. 584-30. Żelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.
--	--	--

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 GRUDNIA 1933 ROKU

POROZUMIENIA PRZEMYSŁOWO-ROLNICZE

Podobnie jak w latach poprzednich i wzorem jesiennych tegorocznych narad, dn. 2 grudnia r. b. odbyło się na terenie Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie zebranie porozumiewawcze między przedstawicielami sfer przemysłowych i sfer rolniczych w sprawie ustalenia kontyngentów przywozowych na surowce tłuszczowe, służące do fabrykacji ciekłych olejów roślinnych. Naradzie przewodniczył czołowy delegat rolnictwa, p. Minister Jerzy Gościcki. Po raz pierwszy w posiedzeniu wziął udział niedawno zorganizowany Związek Producentów Nasion Oleistych, którego przedstawiciele zadeklarowali z początkiem narad gotowość najdalej idącej współpracy z przemysłem. Idea takiej kolaboracji była wysuwana z naszej strony już oddawna, czego zresztą Związek Przemysłu Chemicznego niejednokrotnie dawał dowody.

Ostatnie zebranie miało na celu ustalenie wysokości kontyngentów przywozowych. W sprawie ciekłych roślinnych olejów jadalnych, przemysł zajął następujące stanowisko:

Stosownie do porozumienia między przemysłem i rolnictwem, jakie miało miejsce we wrześniu roku bieżącego, prowizoryczne kontyngenty przywozowe do końca bieżącego roku kalendarzowego wynosiły, w przeliczeniu na olej, 4.000 tonn. Na sumę tę składały się: 655 tonn oleju soya w formie oleju surowego, 150 tonn oleju soya przywiezionego w formie bobu, 320 tonn oleju arachidowego przywiezionego w formie orzeszków, oraz 2.875 tonn oleju słonecznikowego przywiezionego w formie nasion. Praktycznie jednak okazały się pewne niedobory. Preliminowany we wrześniu zbiór rzepaku w kraju okazał się w istocie niższy: zamiast 2.000 tonn oleju rzepakowego otrzymano tylko 1.500 tonn. Powstały 500 tonnowy niedobór musi być pokryty zwiększonym przywozem. Ponadto, słonecznik okazał się w roku bieżącym mniej wydajny, część zaś oleju słonecznikowego została zużyta na cele techniczne; z tych tytułów powstaje łączny niedobór 486 tonn oleju. Razem więc do końca roku kalendarzowego brak 1.186 tonn ciekłych olejów roślinnych, które muszą być przywiezione jeszcze w roku 1933.

Jeżeli chodzi o okres do końca roku gospodarczego — czyli od 1 stycznia do 1 sierpnia 1934 — to rozumowanie nasze opierało się na

faktycznym zużyciu ciekłych olejów roślinnych do celów jadalnych w roku gospodarczym 1932/33, kiedy wynosiło ono 15.400 tonn. Preliminując, że zapotrzebowanie w bieżącym roku gospodarczym będzie równe faktycznej konsumpcji w ubiegłym roku, odejmując dalej od 15.400 tonn 6.000 tonn oleju za czas od początku roku gospodarczego do końca roku kalendarzowego (t. j. 4.000 tonn z importu + 2.000 tonn preliminowanego oleju rzepakowego, bez uwzględnienia niedoboru rzepaku) — otrzymujemy zapotrzebowanie ciekłych olejów roślinnych od dn. 1 stycznia do 1 sierpnia 1934 w wysokości 9.400 tonn.

Strona rolnicza rozumowanie swoje co do wysokości kontyngentu przywozowego oparła na analogicznym rachunku. Za punkt wyjścia wzięto jednak inną liczbę faktycznej konsumpcji ciekłych olejów jadalnych w roku gospodarczym 1932/33, mianowicie 14.000 tonn. Różnice obliczeniowe wynikają z odmiennej oceny zbioru krajowych surowców oleistych. Od liczby 14.000 tonn strona rolnicza odejmuje 4.000 tonn importu za okres do 1 stycznia r. b., pozostałą zaś różnicę mniejszą o 3.200 tonn w domniemaniu, że taka właśnie ilość (w przeliczeniu na olej) rzepaku i maku znajduje się jeszcze na rynku. Do obliczeń bowiem rolniczych włączone zostały krajowe nasiona maku, których dotychczas nie braliśmy w rachubę. Z oświadczenia strony rolniczej wynika, że nasiona maku, jeszcze przemysłowo nieprzerabiane, powinny być jednak uwzględnione w ogólnym preliminarzu tłuszczowym naszego kraju. W ostatecznym rezultacie, strona rolnicza zaproponowała kontyngent 6.800 tonn — w przeliczeniu na olej — na okres od dn. 1 stycznia do 1 sierpnia 1934.

Ponieważ sprawa maku nie jest jeszcze przez przemysł zbadana, nie zostały też poczynione próby techniczne co do możliwości przerobu maku krajowego, więc w ostatecznym rezultacie zawarto prowizoryczne porozumienie, którego mocą kontyngent na cały rok gospodarczy 1933/34 wyznaczony został w wysokości 12.600 tonn w przeliczeniu na olej. Od sumy tej musi być odjęty faktycznie dokonany od dn. 1 sierpnia 1933 import, otrzymany zaś rezultat zmniejszony będzie o 1.600 tonn, jako rezerwa na pozostałe w niewielkich ilościach zapasy rzepaku

oraz na mak. Z chwilą zbadania realnych możliwości przerobu maku, więc w ciągu najbliższych paru miesięcy, zwołana będzie ponowna narada — celem zadecydowania o możliwości ewentualnego importu jeszcze 1.600 tonn, w przeliczeniu na olej.

Strona przemysłowa oświadczyła ponadto, że preliminowany we wrześniu roku bieżącego kontyngent przywózowy oleju sezamowego na potrzeby fabryk konserw rybnych, w wysokości 600 tonn, powinien być stosownie — do życzenia tych fabryk — przerzucony na olej sojowy. Strona rolnicza zaproponowała jednak omówienie sprawy dopiero na tem zebraniu, które rozważać będzie możliwości wspomnianego wyżej dodatkowego importu.

W sprawie siemienia lnianego strona przemysłowa zajęła następujące stanowisko:

Przeciętny przywóz siemienia lnianego za lata kalendarzowe 1931, 1932, 1933 wynosi powyżej 12.000 tonn rocznie. Aczkolwiek zbiór siemienia lnianego był w roku bieżącym niższy, niż w latach poprzednich, to jednak nie proponowaliśmy podwyższenia kontyngentu przywózowego na siemię lniane w r. 1934, ograniczając ten kontyngent do przeciętnej trzech lat poprzednich, t. j. do 12.000 tonn.

Strona rolnicza oświadczyła, że na rynku znajdują się jeszcze zapasy siemienia lnianego w wysokości ok. 3.000 tonn. Wobec tego kontyngent przywózowy na rok gospodarczy należy wy-

znaczyć w wysokości 9.000 tonn, zmniejszając go o faktycznie dokonany import od początku roku gospodarczego.

Ze stanowiskiem tem trudno było się pogodzić, jednak w drodze kompromisu ustalono kontyngent na przywóz nasion lnianych, wynikający z następującej formuły: za punkt wyjścia przyjęto kontyngent za rok gospodarczy 1933/34 w wysokości 11.500 tonn. Kontyngent ten należy zmniejszyć o faktycznie dokonany import od dn. 1 sierpnia 1933. Otrzymana w ten sposób liczba, zmniejszona o 30%, stanowi prowizoryczny kontyngent od dn. 15 lutego 1933. W sprawie ewentualnego przywozu pozostałych 30% odbędzie się ponowna narada.

W ten sposób osiągnięty został przez przemysł i rolnictwo wspólny punkt widzenia na niezbędne kontyngenty przywózowe w zakresie roślinnych surowców tłuszczowych do produkcji olejów ciekłych. Należy stwierdzić, że tylko obustronna dobra wola potrafiła doprowadzić do kompromisu w sprawach, gdzie początkowe stanowiska różniły się w bardzo znacznych granicach.

Zarówno dotychczasowe doświadczenia, jak ostatnie posiedzenie potwierdzają formułowaną przez nas oddawna tezę, iż rozwiązania najbardziej nawet skomplikowanych zagadnień gospodarczych należy szukać na drodze bezpośredniego porozumiewania się sfer zainteresowanych.

WSPÓŁPRACA ZWIĄZKU PRZEM. CHEMICZNEGO PRZY ROKOWANIACH O TRAKTATY HANDLOWE

Od kilku miesięcy jesteśmy w okresie negocjacji traktatowych, prowadzonych przez Polskę jednocześnie z całym szeregiem krajów. Nastąpiło już porozumienie z Belgją, Austrią, Szwecją i Holandją; trwają rokowania z Francją, z Czechosłowacją, Szwajcarią; rozpoczynają się z Finlandją, Danją i Kanadą; przewidywane są w styczniu z Anglią i Włochami.

Znamiennym faktem jest, że przy wszystkich rokowaniach przez naszych kontrahentów wysuwane są liczne postulaty, zmierzające do obniżki stawek polskiej taryfy celnej w zakresie produkcji chemicznej. Tak np. Francja wysunęła przeszło 120 postulatów chemicznych, Szwajcarią przeszło 60, Czechosłowacja ok. 40. Cyfry te niewiele jeszcze mówią: często rozpiętość niżek, żądanych przez mniejsze nawet państwa, stwarza poważne trudności i niebezpieczeństwa dla naszego przemysłu chemicznego.

Zasadnicze stanowisko Związku Przemysłu Chemicznego znane jest oddawna: nie domagamy się dla produkcji krajowej nadmiernej taryfy, ale uważamy stałą konsekwentną ochronę celną za kardynalny warunek istnienia i rozwoju przemysłu chemicznego. Z drugiej strony — rozumiemy konieczność kompromisów traktatowych i niezbędność pewnych ofiar ze strony

przemysłu w imię poparcia eksportu produktów rolniczych i hodowlanych.

W tym stanie rzeczy — Związek nie może się ograniczać do składania memoriałów, odtwarzających naszą opinię o żądaniach zagranicznych kontrahentów. Osobisty udział rzeczoznawców chemicznych jest niezbędny przy wszystkich prawie rokowaniach traktatowych. Zarówno czynniki rządowe, jak Rada Traktatowa podzielają opinię, że sprawy chemiczne są tak specjalne i tak złożone, że wymagają koniecznie bezpośrednio współpracy ekspertów.

Związek Przemysłu Chemicznego — wysyłając swych delegatów do Brukseli, Paryża, Berna i t. d., spełnia ważne i zasadnicze zadania. Działalność w tym kierunku pociąga za sobą poważne koszty, które nie mogą być pokryte w ramach zwyczajnego budżetu. Wynika przeto konieczność pokrycia tych wydatków specjalnymi wpłatami przedsiębiorstw.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Jesteśmy w możności zasygnalizować podjęcie w ostatnich tygodniach fabrykacji farb wodnych dla przemysłu garbarskiego, przez Fabrykę Farb „Zawodzie“ w Częstochowie. Farby te są przeznaczone do skór miękkich i były dotychczas sprowadzane z zagranicy.

Sp. Akc. „Dr. Rattner” w Warszawie wypuściła na rynek specjalną farbę, chroniącą żelazo, stal i drzewo przed wpływami powietrza i wody. Produkcja tej farby, pod nazwą „Bitumastic”, prowadzona jest na podstawie licencji angielskiej, przyczem na podkreślenie zasługuje fakt, że tylko dwa poza Polską kraje (Francja i Stany Zjednoczone) korzystają w tym zakresie z licencji angielskiej.

WŚRÓD KSIĄŻEK

Bieżący 11 numer „Przeglądu Organizacji” poświęcony jest doniosłemu zagadnieniu organizacji obrony przeciwlotniczej zakładów przemysłowych.

Zwracając zupełnie szczególną uwagę zrzeszonych przedsiębiorstw na konieczność dokładnego zapoznania się z nader interesującym i w bardzo ciekawej formie podanym materiałem, uważamy za niezbędne podkreślić, że opublikowane w Nr. 11 „Przeglądu Organizacji” artykuły opracowane są pod całkiem specjalnym kątem widzenia. Mianowicie, autorzy podchodzą do zagadnienia obrony przeciwlotniczej z punktu widzenia zakładu przemysłowego. Obok ogólnych artykułów, dotyczących niebezpieczeństwa lotniczego i powszechnej obrony przeciwlotniczej kraju, znajdujemy też szczegółowe opracowania w zakresie roli kierownictwa zakładu przemysłowego w przygotowaniu obrony przeciwlotniczej, wymagań budownictwa przemysłowego, organizacji obrony fabryk i t. d. Autorami tych opracowań są najbardziej kompetentni oficerowie armii polskiej.

Na końcu zeszytu znajduje się ciekawa choć zwięzła bibliografia, dotycząca fabrycznej obrony przeciwlotniczej.

KRONIKA

Istnieje możliwość eksploatacji w Turcji — przy pomocy polskich kapitałów — kopalni siarki. Bliższe wiadomości znajdują się w biurze Związku.

DN 2 grudnia r. b. odbyło się w Warszawie otwarcie wystawy „Walcmy z gruźlicą” organizowanej z okazji V Ogólnopolskiego Zjazdu Przeciwgruźliczego. Wystawa urządzona została pod bezpośrednim kierownictwem Prezesa Komitetu Wystawy, Nacz. Wydz. Farmaceutycznego Min. Opieki Społecznej, p. pułk. Wacława Sokolewicza. Wystawa obejmuje dwa działy: dydaktyczno-naukowy i przemysłowy.

Związek Przemysłu Chemicznego, mianowicie Sekcja Farmaceutyczna Związku, wzięła żywy udział w Wystawie. Wszystkie należące do Związku przedsiębiorstwa chemiczno-farmaceutyczne urządziły stoiska, obrazujące bądź całościowo wytwórczości fabrycznej, bądź szczególnie zatrzymując się na jednym tylko preparacie. Ciekawe są te zwłaszcza stoiska, które

wskazują przebieg produkcji — począwszy od materiału wyjściowego aż do skończonego produktu, leku. Niezależnie od eksponatów poszczególnych firm, Związek Przemysłu Chemicznego (jako organizacja) wystawił specjalnie wykonany wykres, obrazujący rozwój produkcji chemiczno-farmaceutycznej w Polsce od r. 1918 do 1933.

Od chwili wybuchu wojny światowej nie były jeszcze zwoływane powszechne międzynarodowe Kongresy Chemiczne — w ścisłym znaczeniu tego słowa. Wprawdzie co dwa lata odbywają się zebrania Międzynarodowej Unii Chemicznej, co roku — Kongresy Chemii Przemysłowej. Jednak posiedzenia Unii mają raczej charakter zebrań oficjalnych delegatów poszczególnych krajów, komisje obradują zaś w permanence nad konkretnymi zagadnieniami. Kongresy Chemii Przemysłowej zwoływane są przez francuskie Towarzystwo Chemii Przemysłowej i choć biorą w nich udział delegaci innych poza Francją krajów, to jednak Kongresy te mają raczej cechę międzynarodowych, niż są nimi w istocie.

Międzynarodowy Kongres Chemiczny, o wyraznym charakterze powszechności, więc bez obowiązku organizacyjnego — nie obradował w czasach powojennych ani razu. Dopiero w chwili obecnej i, dodać trzeba, po kilkakrotnym przesuwaniu terminu, wyznaczono ostatecznie Madryt jako miejsce, i kwiecień r. 1934 — jako czas odbycia Kongresu.

Celem zorientowania się, jaka ilość chemików polskich mogłaby wziąć udział w kongresie madryckim — najprzejmiej prosimy zrzeszone przedsiębiorstwa o możliwie śpieszne poinformowanie nas, czy zamierzałyby uczestniczyć w tej międzynarodowej manifestacji chemicznej i ile mianowicie osób udałoby się z każdego przedsiębiorstwa w kwietniu 1934 r. do Madrytu.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W „Dz. Ust. Rz. P.” Nr. 96, z dn. 9 grudnia r. b. pod poz. 741 ukazało się dalsze (piąte z kolei) Rozporządzenie Ministrów Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa o ulgach celnych. Rozporządzenie zawiera listę ulg t. zw. „Korygujących”, to jest zmniejszających poziom ochrony (dla towarów niewyrabianych w kraju), podniesiony wskutek wprowadzenia stawek nowej taryfy celnej.

Rozporządzenie obejmuje — między innymi — długi szereg artykułów chemicznych i obowiązuje do dnia 30 kwietnia 1934 r.

ECHA

P. Inż. T. Zamoyski, Wicedyrektor Związku, w dn. 9 b. m. wyjechał do Paryża w sprawach związanych z rokowaniami o traktat handlowy z Francją.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	450 zł.	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅ . . .	15 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90% . . .	170 "	rogowa 13/14%N	40 "
" czysty 99%	300 "	Naftalin surowy prasowany	28,00 "
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	" czysty w łuskach	52,50 "
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,54 "	Octan sodu	120 "
* " granulowany za 1 kg % N ₂	1,69 "	" ołowiu	215 "
Azotan amonu	100 "	Oleina	175 "
Azotyn sodowy	120 "	Oleum 20%	19,24 "
Benzol handlowy 90%	92 "	Olej lniany	115 "
" czysty	104 "	* Potaż kalcynowany 90/95%	120 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 "	* Potaż żrący topiony 88/92%	140 "
* Boraks	110—125 "	Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	8,00 "
Chlorek cynku 50° Bé	30 "	Smola preparowana	16,50 "
Chlorek wapna bielący	30,6 "	Saletra potasowa	130 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	* Saletra sodowa przem. zwyczajna	65 "
Chloroform czysty	800 "	* Saletra sodowa przem. raz rafinowana	90 "
" „pro narcosi”	1,800 "	Saletra sodowa podwójnie rafinowana	100 "
Eter siarkowy	390 "	Siarczan amonu	27,60 "
Fenol czysty	265 "	* Siarczan miedzi	65—75 "
Formalina 40%	270 "	* Siarczek sodu 60/62%	60 "
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	220 "	Soda amonjakalna	25 "
" techniczna 85/88%	160 "	" kaustyczna	60 "
* Karbid granulowany	70 "	Sól glauberska krystaliczna	7,00 "
Karbid drobny za % kg.	66 "	Stearyna	155 "
Karbolineum	29,75 "	Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10,72 "
Klej kostny	230 "	Toluol czysty	115 "
Klej skórny biały	220 "	Woda amonjakalna chem. czysta zaw. + 25% NH ₃	60 "
Krezol czysty	128 "	Żelatyna techn.	400 "
Kwas azotowy tech. czysty za 100% HNO ₃	93 "		
Kwas mrówkowy 85%	241 "		
Kwas siarkowy 60° Bé	6,00 "		
" solny 19°/21° Bé	12,25 "		
" octowy techn. 30%	100 "		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIĄ MAKSIMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO- RUTA Sp. Akc.", Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI 3. m. 8, tel. 8-38-78. „WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165. ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Henryków pod War- szawą. Tel. II podm Jabłonna 5. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER” Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa. Mazowiecka 7, 5.84-30
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Żgoda 10, tel. 634-94.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM”, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 206-80. Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW” Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapnia (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 5.91-24.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39. FABRYKA PRZEDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW”, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess. „FR. KARPENSKI SPÓŁKA AK- CYJNA”, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Żgoda 10, tel. 634-94. Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 5.91-24.
Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 5.84-30.	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 5.84-30.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Żgoda 10, tel. 634-94.
	Kwaśny węglan sodowy (bikarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 5.91-24.	Sól glauberska krystaliczna: TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8.75-39.
		Stearyna: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa. Mazowiecka 7, tel. 5.84-30.
		Żelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11